

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

Overlijden van den heer Robert-J. LEMOINE

Professor aan de Universiteit te Brussel.

Met het verscheiden van den heer Robert-J. Lemoine die, 12 Juli 1938, op 41-jarigen leeftijd, overleed, heeft ons *Tijdschrift* een van zijn meest hoogstaande medewerkers verloren.

De heer Robert-J. Lemoine trad in den Dienst voor Economische Studiën van de Nationale Bank, in 1926, en legde er van meet af aan een merkwaardige bedrijvigheid aan den dag.

Hij was een schitterend leerling van den heer Maurice Ansiaux; dien hij gedurende lange jaren behulpzaam was bij het onderwijzen in de economische wetenschap aan de Universiteit te Brussel. Hijzelf onderwees in de openbare financiën, eerst als docent, later als hoogleraar.

Hoe tijdrovend en inspannend ook, waren deze bezigheden geen hinder voor zijn levendige belangstelling in al de factoren van het openbaar leven, alwaar hij zijn opvattingen met een merkwaardige zelfstandigheid wist te verdedigen.

In 1935 viel de keus van den heer de Man op hem voor het hooge ambt van Kabinetshoofd aan Openbare Werken, daarna voor dit van Raadsheer bij het Departement van Financiën. Ten slotte werd hij, vóór enkele maanden, tot adjunct directeur-generaal bij de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas benoemd.

De heer Robert-J. Lemoine was een uitermate begaafd man, die zich vooral toelegde op het nagaan der conjunctuur en op het bestudeeren van de economische structuur van onze streken en van de aangrenzende landen. Wat hij gevonden had werd op het sociologisch plan ontwikkeld. Méér nog dan Pareto en Simiand trachtte hij het economisch leven te verklaren door uitdiepende studie van de sociale elementen waarvan het doordrongen is.

Groot denker als hij was, oriënteerde de heer Robert-J. Lemoine zijn studiën in tal van richtingen. De economische verschijnselen sloeg hij nauwgezet gade, wikte en woog theorieën en leerstellingen, terwijl hij zijn vorschenden blik strak op de reacties van de maatschappij gevestigd hield. Zijn nieuwsgierigheid kende geen palen. Hij behandelde de geschiedenis evengoed als de zuivere sociologie, de politiek evengoed als de aardrijkskunde, terwijl op het gebied der economie hij met theorie en toepassing evengoed vertrouwd was. Hij bezat in de hoogste mate het abstractievermogen en de gave om zich iets eigen te maken.

Zijn oeuvre geeft een trouw beeld van zijn persoonlijkheid; het is verstandig, rijk, doorwrocht, gedrenkt met den geur van het leven.

Het is daarenboven zóó omvangrijk, dat het vrijwel onmogelijk is zijn verschillende aspecten in enkele paragrafen weer te geven. In een groot aantal

anonieme op deze plaats gepubliceerde bijdragen en in andere, onder zijn naam, in België en in het buitenland verschenen, heeft hij, gedurende lange jaren, het geheele economisch leven van ons land langs al zijn zijden belicht. Zijn medewerking aan ons *Tijdschrift*, vooral wat betreft het verloop van de geld- en kapitaalmarkt, de evolutie van bankwezen en industrie, vormt een kostbaar geheel. Het is voor ruim een decade een rijke bron van nationale economische geschiedenis. Stelselmatig heeft hij gewezen op het concentratieproces dat zich in ons land voltrekt. Van dichtbij heeft hij de evolutie der overheidsfinanciën gevolgd. Verder liet hij, steeds in het *Tijdschrift*, een lange reeks kronieken over het buitenland verschijnen. Voornamelijk deze over Groot-Brittannië en Nederland zijn echt modelwerk en wijzen op een diepgaande begrip van de geestesgesteldheid bij onze burenen. Aan de verschijnselen in zake munt en crediet schonk hij zijn volle aandacht. Hij heeft in zeer gewaardeerde bijdragen stoude ideeën verkondigd, waaronder, bij voorbeeld: « De algemeene vraagstukken van het crediet », « Evolutie van de opvattingen omtrent goud, munt en crediet », « Geloof en werkelijkheid in zake munt en crediet », « Geloof en werkelijkheid in zake muntkwesties ».

Onder de meest geslaagde studies van den heer Robert-J. Lemoine over sociaal-economische onderwerpen, dienen vermeld: « Sociale klassen en revolutionaire houding », « Klassebanken en banken van sociale groepen », « De landbouwcrisis ». In deze werken is het, dat de bezorgdheid van den schrijver het meest opvalt en zijn wetenschappelijke kijk het meest op het voorplan treedt, zoodat hij in zekere opzichten aan Pirenne doet denken.

Van niet minder belang is een reeks studiën over de economische leerstellingen van de socialistische en marxistische school, waar de gejaagde persoonlijkheid van den heer Robert-J. Lemoine duidelijk uitblinkt. Wij vernoemen: « Proef tot critiek van de sociale leerstellingen en van de kapitalistische economie », « Crisis van het wetenschappelijk en socialistisch marxisme », « De marxistische en utopische invloeden op de geleide economie ».

De opgave van de geschriften van den heer Robert-J. Lemoine zou gansche kolommen vullen. Uit dit oeuvre, dat de meest uiteenlopende horizonten bestrijkt, blijkt op elk oogenblik een niet te verzadigen nieuwsgierigheid, een taaie volharding en een openhartigheid die slechts door zijn intellectueele rechtshapenheid en zijn verdraagzaamheid van eerlijk man werd geëvenaard. Er is geen enkel werk van dezen grooten zoeker, waarop hij niet had mogen schrijven: « Lezer, dit is een boek te goeder trouw. »

DE HANDELSPOLITIEK VAN BELGIË

door den heer Max Suetens,

Directeur-generaal aan het Ministerie
van Buitenlandsche Zaken.

De huidige handelspolitiek van België is niet het gevolg van *a priori* vastgestelde strakke beginselen. Zij is het eindresultaat van de werking welke wij, op dit gebied, sedert onze onafhankelijkheid, hebben doorgevoerd. Met realiteitszin geleid, is deze actie, na eenige aarzelingen en vele wisselvalligheden, geconcretiseerd rond enkele levende beginselen, bepaald door ons economisch wezen en, in zekere mate, zijn nooden uitdrukkelijk. Ook moeten wij, om onze tegenwoordige positie te begrijpen, opklimmen tot het verleden en zien hoe, in den loop van een eeuw, het statuut van ons ruilverkeer met het buitenland is tot stand gekomen. De overeenkomsten, die ons thans aan de verschillende landen binden, zijn ten anderen niet van zeer jongen datum. Sommige dagteekenen uit den vóóroorlogstijd, zoodat, om dit contractennet te beoordeelen, men een vrij groote tijdspanne moet overschouwen. Om dezelfde redenen past het onze studie met een kort historisch overzicht aan te vangen.

* * *

Het in 1830 bestaande douanetarief dateerde van 1822 en was vanwege de Belgisch gewordene provinciën het voorwerp van heftige aanvallen geweest, daar men er, over 't algemeen, van oordeel was, dat het enkel den handel bevoordeelde en de nijverheid onvoldoende beschermde.

Het tarief werd dan ook verhoogd, niet evenwel door een algemeene hervorming, maar door fragmentarische gelegenheidsmaatregelen waarvan er trouwens verschillende, uit het parlementair initiatief ontstonden.

Tot 1842 bleven de taxes over 't algemeen vrij gering. De tarieven voor ijzerwaren, granen, vee, linnen en wollen weefsels werden omgewerkt, maar voor verschillende onder hen waren de vroegere rech-

ten slechts nominaal. Bijzondere vermelding verdient het nieuw regime voor graangewassen, in 1834 ingesteld, dat voor tarwe en rogge een glijdende schaal instelde : wanneer de prijs van deze granen fr. 20 per ton overschreed, werden zij vrij van rechten toegelaten en hun uitvoer geprohibeerd. Daarentegen was de invoer verboden wanneer de prijs beneden de fr. 12 daalde. Tusschen beide grenzen schommelde het invoerrecht in onrechtstreeksche verhouding tot de prijzen.

Vanaf 1842 teekent de richting naar het protectionisme zich duidelijker af. De rechten op dranken, vlasdraad en linnen weefsels, katoenen stoffen, zijde-waren, garens en weefsels van wol, scheikundige producten, machines, worden om de beurt verhoogd. Ten slotte werd, om andere beweegredenen, na een uitgebreide enquête en langgerekte discussies, een regime van differentieele rechten ingesteld (wet van 21 Juli 1844). Deze wet beoogde de begunstiging van den rechtstreekschen invoer en van de nationale vloot door een dubbel spel van differentieele rechten. Het regime sloeg vooral op koloniale waren. Men had er voor gewaakt dat de invoer van de grondstoffen voor de nijverheid niet buitenmate belast werd. De nationale vlag genoot, over 't algemeen, een bescherming van 10 pCt.

In 1847, op het oogenblik dat een liberaal cabinet de leiding van het land in handen nam, brak een nieuwe periode aan. Deze datum vormt een keerpunt in onze handelspolitiek. Vanaf dit oogenblik verwijdert men zich, zoo niet snel, dan toch voortdurend van het bestaande beschermend stelsel en van de restricties.

Dit afbreken met het verleden, zooals de woordvoerder van de nieuwe Regeering, de heer Frère-Orban, in een veelbesproken zitting (26 November 1851) verklaarde, mocht slechts geleidelijk en met voorzich-

tigheid worden doorgevoerd. Men begon allereerst met de wet op de differentieele rechten. Zij werd gedeeltelijk, langs contractueelen weg, door de ter zake met Groot-Brittannië en Nederland afgesloten overeenkomsten, geschorst. Deze verdragen werden aan het Parlement voorgelegd samen met een afzonderlijk ontwerp dat het regime tot enkele producten beperkt. Na nieuwe verzachtingen, werd het stelsel definitief afgeschaft bij de wet van 19 Juni 1856.

Het regime der voedingsmiddelen werd, na enkele uitzonderingswetten, te wijten aan de nijverheids-crisis, aan het mislukken van de oogsten en aan de buitenlandsche moeilijkheden, definitief geregeld bij de wet van 5 Februari 1857. De granen betaalden een recht van 50 centiem per 100 kg. en het vee, in principe, 1 centiem per kg. bruto gewicht.

De vermindering van rechten, als noodzakelijk erkend voor de grondstoffen, maakte het voorwerp uit van de wet van 18 December 1857.

Anderdeels werd het transitoverkeer van alle belemmeringen bevrijd en de uitvoertaxes eveneens afgeschaft. Bleef nog over de regeling van het regime van de manufacturen. Ook hier, nam de Regeering, evenals voor de afschaffing der differentieele rechten, haar toevlucht tot den contractueelen weg. Het was, inderdaad, ons akkoord van 1861 met Frankrijk — akkoord waarvan verder sprake — dat deze hervorming inluide.

Wat de handelsverdragen betreft welke wij, tusschen 1830 en 1860, afsloten, zij beantwoorden aan twee verschillende strekkingen. Aan den eenen kant dienen gerangschikt onze strevingen tot uitbreiding van onze betrekkingen met de omliggende landen, meestal door middel van bevoordeeligde posities. Deze politiek ontmoette groote moeilijkheden.

Met Groot-Brittannië kwam slechts, na ruim twintig jaar, een akkoord tot stand, op 27 October 1851.

Het eerste akkoord dat wij met het *Zollverein* afsloten, dit van 1844, ontstond uit de schokken van een periode van spanning en van tarievenoorlog. De schikking van 1844 werd naderhand aangevuld en gewijzigd door de bijkomende overeenkomst van 1852.

Moeilijkheden en periodes van breuk kenmerkten eveneens onze betrekkingen met Nederland. Na negen jaren, tijdens dewelke, beide landen zich van het gemeen recht uitsloten, teekenden de akkoorden van 1839, 1842, 1846 en 1851 de etappen der toenadering af. Dan nog werd deze toenadering slechts verwezenlijkt ten koste van een breuk van zes maanden, van Januari tot Juli 1846.

Maar deze moeilijkheden zijn niets vergeleken bij deze welke wij ontmoetten bij de regeling van onze betrekkingen met Frankrijk. In 1830, heerschte met dit land een regime van differentieele rechten gemotiveerd door bepaalde Fransche douanemaatregelen. Zekere verzachtingen werden te zijnen opzichte geno-

men, maar Frankrijk keerde eerst in 1838 volkomen tot het gemeenschappelijk regime terug, nadat het, bij de wet gestemd in Juli 1836, de maatregelen die onze représailles hadden gemotiveerd, had verzacht. Van 1830 tot 1860, werden niet minder dan negen akkoorden gesloten; in 1838 werd een niet-bekrachtigde scheepvaart-overeenkomst ondertekend; daarna, kwam, na moeilijke en onvruchtbare onderhandelingen voor een tolunie, de eerste vlasovereenkomst van 1842 tot stand; de drie overeenkomsten die de vlasovereenkomst van 1842 verlengden en wijzigden en respectievelijk in 1845, 1852 en 1854 werden afgesloten; de scheepvaart-overeenkomst van 1849; de literaire overeenkomst en de handelsovereenkomst van 1852; daarna de algemeene overeenkomst van 27 Februari 1854.

Het meerendeel van deze akkoorden bevatten voorkeurclausules en het was ongetwijfeld het bestaan van deze clausules dat aan de basis lag van de meeste onzer moeilijkheden. Telkens een land er het voordeel van genoot, kwamen andere protest aantekenen of er het voordeel van opeischen. Aan den anderen kant, telkens een land het genot van een dergelijke behandeling verloor, bedreigde het ons met represaille-maatregelen. Deze harde ondervinding was ongetwijfeld van determineerende betekenis voor onzen overgang tot de politiek van de behandeling der meest begunstigde natie.

Gelijklopend met deze politiek van toenadering tot de omliggende landen, en in zekere mate geboren uit de naweën die ze ons bracht, ontwikkelde er zich een andere om de afzetgebieden op de overzeesche markten te bemachtigen. Ons eerste verdrag was dit van 1833 met de Vereenigde Staten, dat in de lijn lag van deze politiek doch nooit bekrachtigd werd. De wet op de differentieele regimes volgde eveneens uit deze politiek. Zij ging inderdaad uit van het principe dat de beste wijze om onzen uitvoer te prikkelen het scheppen van retourvracht was door middel van voorkeurtarieven. Ten slotte werden een zeker aantal verdragen afgesloten met het meerendeel der afgelegene markten, hetzij in toepassing van de wet op het differentieel stelsel, hetzij op een andere basis.

Inmiddels was in Europa, onder den druk der nieuwe economische toestanden, een algemeene beweging in de richting van het liberalisme ontstaan die enkele regeeringen ertoe had geleid protectionisme en uitzonderingsregimes te verzaken. De groote en eerste verwezenlijking van deze politiek, de akte die alle bewegingen ten grondslag lag, was het Fransch-Engelsch verdrag van 23 Januari 1860 en bijgevoegde overeenkomsten. Door deze akkoorden, waarvoor de onderhandelingen met een zekere geheimzinnigheid waren geschied, « ruilden beide landen hun douanevormingen ». In deze richting ging Groot-Brittannië veel verder dan Frankrijk, daar het meer

gewonnen was voor de nieuwe ideeën en er meer belang bij had ze bij te treden omwille van de uitbreiding van zijn handel. Groot-Brittannië kondigde den vrijen invoer af van een heele reeks goederen, terwijl Frankrijk slechts toestemde in de vervanging van haar prohibitief stelsel door rechten welke de 30 pCt. *ad valorem* niet mochten te boven gaan. Anderdeels, terwijl voor Groot-Brittannië het systeem algemeen toepasselijk werd, wou Frankrijk het uitbreiden mits gelijke tegenwaarden.

België aarzelde niet bij de keuze van den te volgen weg. Zooals de toenmalige Minister van Buitenlandsche Zaken, Baron de Vrière, het verklaarde, « evenzeer en méér nog dan welke andere Staat ook, hebben wij belang bij de veralgemeening der beginselen van het economisch liberalisme ». Een grondige enquête had het mogelijk gemaakt vanaf 1856 de nieuwe basis van ons douanetarief vast te leggen. Het is dit stelsel — waaraan de onderhandelingen enkele wijzigingen toebrachten — dat wij op onze beurt tegen het nieuw Fransch regime ruilden. Dit maakte het voorwerp uit van het Fransch-Belgisch handelsverdrag van 1 Mei 1861. Terwijl het de hervorming van ons tarief voltooide, door ze in een overeenkomst vast te leggen, schafte het al de uitzonderingsregimes af welke tot dan toe in het statuut van onzen ruilhandel met Frankrijk waren neergeschreven en bevatte, voor de eerste maal, de clause van de behandeling der meest begunstigde natie. Verloren in het verdrag, tusschen een schikking omtrent de opname van de overheidsfondsen op de beurslijst en de schikking waarbij het verdrag van 1854 voorloopig werd gehandhaafd, zou deze clause weldra aan de basis komen van onze handelspolitiek.

Het is in dezen geest en uitgaande van dezelfde beginselen, dat wij achtereenvolgens andere belangrijke verdragen met bijgevoegde tarieven afsloten: dit van 23 Juli 1862 met Groot-Brittannië, waarbij, in ons tarief, tot 1864 bijkomende taxes op de Engelsche katoenproducten werden behouden; dit van 12 Mei 1863 met Nederland; dit van 22 Mei 1865 met het *Zollverein*. De wet van 14 Augustus 1865 bracht de conventionele verminderingen van onze verschillende verdragen in ons tarief, terwijl enkele nieuwe verlagingen werden ingevoerd, inzonderheid op ijzer en staal, machines en werktuigen, scheikundige producten, weefsels.

De laatste correctie werd aan onze liberale hervorming gebracht door de wet van 3 Januari 1873 die elk recht op de voornaamste voedingsmiddelen afschafte: vee, vleesch, granen. Maar onder den druk van een diepgaande crisis, waren reeds op dit oogenblik de elementen van een protectionistische reactie, die een einde zou stellen aan de korte periode van liberalisme welke in 1860 een aanvang nam, in voorbereiding.

Frankrijk zette den eersten stap. De door Napoleon III beproefde hervorming was er trouwens nooit

populair geweest. Door de nederlaag verkeerde de nijverheid in moeilijkheden. Na veel tasten en wonden werd in 1878 een nieuw beschermend douanetarief ingevoerd. In 1881 werd een nieuw verdrag gesloten waarvan Frère-Orban, Minister van Buitenlandsche Zaken, niet zonder spijt verklaarde: « Zoo met de onderhandelingen tien jaar, ja zes jaar vroeger was begonnen geweest, dan zouden zij hebben plaatsgegrepen op de basis van het *statu quo* en tot verbetering ervan hebben geleid; in de huidige omstandigheden, ging men uit van het nieuw algemeen tarief en alle pogingen dienden gericht tot het benaderen van het *statu quo*, ten einde het zoo vaak mogelijk te bereiken en het, in bijna onverhoopte gevallen, te overschrijden. »

In België kwam de eerste ernstige reactie van den landbouw die sedert 1885 een buitengewoon lastige periode doormaakte. Een eerste maal verslagen in 1885, dienden de landbouwmiddens van de Kamer een nieuw ontwerp in strekkende tot het wederinvoeren van de rechten op vee en vleesch. Op dit punt was het Cabinet verdeeld. De heer de Moreau, Minister van Landbouw, steunde het ontwerp. De heer Beernaert, Hoofd van de Regeering, bestreed het. Na een lange bespreking, werden, in het belang van den werkenden stand, de nieuwe wetten gestemd. De wet werd 18 Juni 1887 afgekondigd.

Duitschland sloeg eveneens een meer protectionistische richting in. Op basis van een nieuw douanetarief, vatte Kanselier Caprivi onderhandelingen aan met sommige landen, waaronder België. 6 December 1891 werd een verdrag gesloten. Het werd vrij veel gecritiseerd, want het ontstond op het oogenblik dat Frankrijk zijn nieuw tarief met dubbele kolom voorbereidde en dat in ons land talrijke en invloedrijke stemmen opgingen om de herziening van sommige onzer al te liberaal bevonden tarifeeringen te eischen.

Ten aanzien van het toenemend protectionisme van de landen waar onze producten afzet vonden, teekenden zich twee uiteenlopende tendenzen af. Aan den eenen kant de liberale reactie, deze van Frère-Orban en Beernaert, die de meening toegedaan waren, dat, tegen de vreemde tariefverhoogingen, het beste afweermiddel was de vermindering van de lasten die op onze nijverheid drukten, ten einde de bijkomende rechten welke zij zou te betalen hebben, te compenseeren. Daartegenover stond de opvatting van de Smet de Naeyer en Liebaert die, zonder te durven opkomen voor de oprichting van een algemeen beschermingsstelsel, zich voorstanders verklaarden van concrete verdedigingsmaatregelen.

De douanewet van 1895, die herhaaldelijk werd omgewerkt en tot vurige debatten aanleiding gaf, draagt den stempel van deze twee strekkingen. Zij bevat, eenerzijds, sommige ontheffingen, inzonderheid op gietijzer en katoendraad. Zij schafte verder de rechten af op lichten en seinen. Maar zij voerde, anderzijds, nieuwe rechten of verhoogingen van

rechten in, namelijk op margarine, meel en haver. Daarenboven werden de douanerechten op de goederen vermeld in het in 1881 opgezegde verdrag met Frankrijk, op hun vroegere basis teruggebracht.

Tusschen dit jaar en tot aan den oorlog werden, langs contractueelen weg, aan ons tarief nog enkele wijzigingen toegebracht, namelijk deze naar aanleiding van het verdrag met Duitschland van 1902, om gevolg te geven aan het tractaat van 1891. Dit verdrag, gebaseerd op een nieuw Duitsch douanetarief, hooger dan het oude, vormt een nieuwe etappe in den strijd dien wij met het buitenland voor het behoud van onze afzetgebieden hadden te voeren. Het consolideerde ten minste sommige handelsstroomingen, terwijl er, sedert het verval van het verdrag van 1882, met Frankrijk, geen contractueele tarieven meer bestonden.

In 1892 had Frankrijk het stelsel van het dubbel tarief aangenomen en weigerde, vanaf dezen datum, zijn tariefvrijheid prijs te geven. Door een uitwisseling van verklaringen, stond het ons de voordeelen van zijn minimum-tarief toe terwijl wij hem de voordeelen van de behandeling der meest begunstigde natie toekenden. Dit was alles en zeer weinig, wanneer men denkt aan de draagwijdte van onze vroegere akkoorden. Bij het toenemend protectionisme in Frankrijk kon dit broos werktuig ons natuurlijk geen hulp verschaffen. Ten aanzien van de bedreiging met nieuwe verhoogingen in 1908, legde België de kwestie ter studie bij den Hoogeren Nijverheids- en Handelsraad.

Dit organisme, onder voorzitterschap van Strauss, volksvertegenwoordiger voor Antwerpen, had een uitgesproken liberale strekking. Ook verwierp het, in zijn besluiten, elken beschermingsmaatregel en drong aan op terugkeer tot ten minste het vroegere cijfer voor de rechten met fiscaal karakter, namelijk deze op wijnen en zijdewaren welke door de op dit oogenblik vervallen overeenkomsten waren verminderd geworden.

Met deze richtlijnen vóór oogen, legde de Regeering een ontwerp neer — ontwerp Liebaert genoemd —, dat daarenboven sommige bepaald beschermende verhoogingen bevatte. Frankrijk maakte zich hierover ongerust. Het ontwerp Liebaert had in België een vrij slechte pers en kwam nooit ter bespreking.

In 1914 stonden wij dus voor gewisse taken. Onze handelspolitiek was ontwricht. Ons douanestelsel, dat te oud was en door lapmiddelen versteld, moest volkomen worden herkneed. Met vele landen hadden wij géén of enkel een onvolledig verdrag. Deze leemte, die geen bezwaren biedt in kalme tijden of periodes van vrijheid, is natuurlijk vol risico's in een tijdstip waarop protectionistische tendenzen vaster vorm krijgen en al maar door uitbreiding nemen.

* * *

Na de vijandelijkheden, bleven deze taken natuurlijk onze bezorgdheid gaande houden. Daar kwamen

nog andere bij. Wij moesten vooral opnieuw betrekkingen aanknoopen met de buitenlandsche markten waarvan wij gedurende vier jaren verwijderd waren gebleven en waarvan sommige sedert den oorlog een nieuw statuut hadden gekregen.

Vooraleer de gevolgde gedragslijn inzake handelspolitiek te schetsen, dient herinnerd, dat sedert 1922 België niet enkel meer voor eigen rekening handelde, maar in naam van het Belgisch-Luxemburgsch Economisch Verbond. Het was inderdaad 23 Mei 1921 dat ons Verbond met het Groothertogdom werd afgesloten. Het trad 6 Maart 1922 in werking. Eerst beperkt tot douaneregeling en binnenlandsche rechten, werd het naderhand, door het akkoord van 23 Mei 1935 uitgebreid tot het regime der reglementeringen in zake invoer, uitvoer en doorvoer.

Laten wij thans de samenvatting overschouwen van onze actie op vier essentiele gebieden welke wij als volgt kunnen omschrijven: douanestatuut, het inrichten van betrekkingen met de landen waaraan wij door géén akkoord waren gebonden, verbetering der bestaande akkoorden, medewerking tot de economische actie van den Volkenbond.

1. De herziening van ons douanetarief.

Zooals wij hebben gezien, dateerde het bij het uitbreken der vijandelijkheden vigeerende tarief van 1861. Slechts gelegenhedswijzigingen waren daar nog aangebracht geworden. De herziening welke zich opdrong kwam tot stand bij de wet van 8 Mei 1924. Ons nieuw tarief was met dubbele kolom. Het bevatte een minimum-tarief, dat het gebruikelijke was. Het maximum-tarief, waarvan de rechten driemaal zoo hoog waren als deze van het minimum-tarief, was een oorlogstarief. In principe mogen de rechten boven deze van het minimum-tarief tegenover een vreemd land enkel worden toegepast wanneer wij niet op denzelfden voet als andere landen worden behândeld, wanneer dit land ons een ernstig nadeel berokkent of wanneer de ontwaarding van zijn munt toelaat een abnormale mededinging aan te doen. Deze mogelijkheid om sommige landen aan het gemeenschappelijk stelsel te laten ontsnappen, was onder ons regime niet volstrekt nieuw. De wetten van 19 Mei 1902 en van 10 Juni 1920 gaven de Regeering reeds een gelijkaardige macht. Eveneens werd de aan de Regeering gegeven machtiging tot het vaststellen van compensatierechten in geval van exportpremies behouden. Wij hebben van de tusschentarieven slechts een matig gebruik gemaakt. Onafhankelijk van het speciaal regime dat werd toegepast op de goederen herkomstig uit Duitschland en Oostenrijk, hebben wij slechts gedurende vrij korte periodes differentieele rechten toegepast tegenover Tsjecho-Slowakije, Spanje en de U.S.S.R.

Wat de nieuwe nomenclatuur betreft, deze verschilt volledig van de vroegere. Zij is aan de nieuwe techniek aangepast. De tarifiering werd rationeel gemaakt in verhouding tot den graad van afwerking en éénvormig in de verschillende bedrijfstakken. Het zijn over 't algemeen specifieke rechten met toevoeging, aan het basisrecht, van verhoogingscoëfficiënten welke toelaten de rechten aan de waardefluctuaties aan te passen. Terwijl de druk van ons oud tarief, op basis van de waarden van 1922, 3,98 pCt. bedroeg, was deze van onze nieuwe rechten gemiddeld 5,57 pCt. Dit laatste cijfer zou trouwens belangrijk lager geweest zijn, zoo de overeenkomst van 12 Mei 1923 met Frankrijk, die verschillende verbeteringen aan de nieuwe rechten voorzag, in werking was getreden.

Ons douanetarief is, sedert zijn in werking treden, het voorwerp geweest van vrij talrijke wijzigingen. Wij kunnen ze natuurlijk hier niet alle citeeren en zullen ons beperken bij het opgeven van de voornaamste :

a) Daar zijn vooreerst de algemeene wijzigingen door middel van verhoogingscoëfficiënten en door algemeene surtaxes. Ten tijde van onze devaluatie van 1926, werden de rechten aan de nieuwe muntwaarde aangepast. Dit geschiedde aan de hand van drie besluiten. Daar de waarden verder stegen, werd in 1927 een nieuw perequatiebesluit gereedgemaakt. Het trad niet in werking maar diende als grondslag voor onze onderhandelingen met Frankrijk en Zwitserland. Enkele van de verhoogingen welke het bevatte, werden door deze beide landen aangenomen en opgenomen in de verdragen welke wij met hen sloten; zij werden aldus in ons minimum-tarief ingelascht. Tenslotte werden, 23 Maart 1932, de niet geconsolideerde rechten van het tarief met anderhalven deciem opcenten verhoogd.

Bij onze devaluatie van 1935, werd geen algemeene aanpassing gedaan. Integendeel was het de politiek van de Regeering — in navolging van de landen welke in 1934 devalveerden — de rechten onaangeroerd te laten, ja zelfs deze te verminderen ten einde elke prijsverhoging te remmen;

b) De tariefrechten van fiskalen aard werden herhaaldelijk verhoogd, veelal in verband met een wijziging der binnenlandsche rechten. Het geldt vooral rechten op alcohol, bier, tabak, essences. Een recht op de koffie werd 23 Maart 1932 ingevoerd;

c) Het tarief van 1924 bevatte bijna geen enkele taxe op de bodemvoortbrengselen noch, over 't algemeen, op de voedingsmiddelen. De rechten op vee en vleesch waren in 1919 afgeschaft geworden en in het nieuw tarief was er geen enkel op deze producten voorzien. De rechten op boter en haver werden op hun vroeger peil behouden zonder verhoogingscoëfficiënt. In 1930 was in België, evenals in de andere

landen, in landbouwmiddens, een sterke strooming waar te nemen om de bescherming te verhoogen. Na twee achtereenvolgende mislukkingen in de Kamers, slaagden deze middens erin het recht op de haver te doen verhoogen (12 Maart 1931). Kort daarop werd het recht op de boter geperequateerd en de rechten op vee en vleesch opnieuw ingevoerd (27 November 1931). Dit was niet alles. Onafscheidbaar daarvan zijn de voor deze producten bijkomende verdedigingsmaatregelen. Versche boter en versch vleesch werden 23 Maart 1932 gecontingenteerd. Deze contingentteering werd later uitgebreid tot gezouten boter, melk, room, bevroren vleesch, toebereid vleesch (22 Mei 1933). Rond hetzelfde tijdstip, kwam eveneens de contingentteering der tuinbouwproducten tot stand. Op boter, vee en vleesch werden vergunningsrechten ingevoerd met het oog op de prijsvalorisatie. Voor boter is de taxe mobiel, teneinde de producenten een minimum-prijs te verzekeren. Het recht op vee en vleesch bedraagt fr. 1 per kilogram.

Op 10 October 1933, werd een vergunningsregime ingesteld voor tarwe, rogge en gerst. Daarenboven werd de tarwe aan een vergunningstaxe onderworpen. Deze taxe werd onmiddellijk na de devaluatie van 1935 afgeschaft, kort daarop heringevoerd en in 1937 opnieuw afgeschaft. Zij is thans opnieuw ingevoerd.

Vischcontingenteering werd 25 Juni 1932 ingesteld en een vergunningstaxe werd bij den invoer geheven;

d) Het tarief van 1924 voorzag den vrijen invoer of een zeer gematigde taxering voor grondstoffen. Dit regime onderging geen verdere wijziging. Voor kolen nochtans werd, 8 October 1933, een contingentteeringstelsel ingesteld. Na tot tweemaal toe te zijn opgeheven — in 1934 en 1937 — is het thans opnieuw in zwang. De vergunningstaxes welke een tijdlang werden geheven, zijn thans afgeschaft. Zij zullen hoogstwaarschijnlijk in October a.s. weder ingevoerd worden;

e) Voor nijverheidsproducten, werden sommige omwerkingen, zoowel in zake nomenclatuur als tarifiering doorgevoerd. Verschillende dezer, en niet de geringste, werden langs contractueelen weg tot stand gebracht door middel van akkoorden tusschen regeeringen of tusschen producenten. Aldus werden de twee opeenvolgende wijzigingen verwezenlijkt omtrent ons invoerregime van autos en onderdeelen (de laatste is vervat in ons akkoord met de Vereenigde Staten van 1935), van het regime der wolproducten, zijde en rayonne-weefsels, zijde- en rayonne-breigoederen, en, heel onlangs, van gleiswerk en porselein. De tarifiering van schoenen werd grondig gewijzigd. Andere projecten liggen ter studie, namelijk in zake papier. Deze laatste hervormingen zijn geschied op grond van het project tot veralgemeende nomenclatuur opgemaakt door het Economisch Comité van den Volkenbond.

De contingentering werd eveneens toegepast op een aantal nijverheidsproducten. Op het huidig oogenblik, zijn de voornaamste producten waarvan de invoer aldus aan quantitative restrictiemaatregelen onderworpen is, de volgende: bereide huiden, zijden en rayonnegarens, zout, stikstofmeststoffen, zijden en rayonweefsels, katoenen weefsels, wollen weefsels, breigoederen in wol, zijde en rayonne, kleederen, meubelen, kurk, luchtbanden, strookarton, bekleedings-tegels, gleiswerk, porselein, vensterglas, flesschen, buizen, bepaalde automobielen en onderdeelen ervan, schoenen. Een zeker aantal dezer contingenteringen werden ingevoerd krachtens internationale akkoorden. Wanneer het doel bescherming was, werd contingentering steeds op ruime basis vastgesteld. In vele gevallen trouwens volgen deze toepassingsregelen uit onderhandelingen met de voornaamste betrokken landen. De contingentering van rayonne-garens, bij voorbeeld, geschiedt op grond, eenerzijds, van akkoorden tusschen Belgische producenten en, anderzijds, tusschen Italiaansche en Zwitsersche producenten. De rayonne-contingentering heeft onlangs aanleiding gegeven tot onderhandelingen met Frankrijk voor vaststelling van het contingent. Akkoorden tusschen industrieelen, door de regeeringen bekrachtigd, regelen, anderdeels, de ruilwisselingen van toebereide huiden tusschen Frankrijk en België.

2. Herinrichting en verruiming van ons akkoordenstelsel.

Er diende eerst te worden overgegaan tot het inrichten van betrekkingen met de nieuwe landen, het heropmaken van de door den oorlog verbroken verdragen. Er diende onderhandeld met de landen die door den oorlog van uitzicht waren veranderd en betrekkingen aangeknoopt met de landen waaraan wij door geen enkele regeling waren gebonden. Dit was een zeer zware taak die nu nog maar gedeeltelijk afgewerkt is. Vandaag zijn de eenige landen waarmede wij thans nog geen verdrag hebben afgesloten: Columbia, Costa-Rica, Cuba, Hedjaz, Mexico, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, San Domingo.

Onze betrekkingen met de oud-vijandelijke Staten werden, in beginsel, slechts contractueel hersteld bij verval van de door de vredesverdragen opgelegde termijnen, gedurende dewelke deze landen ons, zonder wederkeerigheid, de behandeling van de meest begunstigde natie moesten toestaan. De belangrijkste der aldus afgesloten nieuwe verdragen is het akkoord van 4 April 1925 met Duitschland, dat belangrijke tariefhoudende bijlagen bevat. Door deze akte, kwam Duitschland opnieuw in het gemeen recht en, na een overgangstijdperk, vrij van elke surtaxe. Het akkoord van 1925 blijft steeds van kracht, maar zijn tarieven werden door niet minder dan twaalf bijkomende regelingen geamendeerd. Het verdrag met Oostenrijk, van 14 December 1923, dat eveneens

tariefhoudende bijlagen bevat, is eveneens steeds van kracht. Deze twee verdragen zullen waarschijnlijk dienen herkneet wanneer Groot-Duitschland een nieuw op alle grenzen toepasselijk douaneregime zal hebben ingevoerd.

Onder de nieuwe landen zijn er enkele waarmede wij volledige verdragen bezitten (Tsjecho-Slowakije, Polen) en andere waarmede wij enkel door voorloopige en samenvattende akkoorden zijn gebonden (Hongarije, Finland, Litauen).

Onze akkoorden met China, Egypte, Iran, Siam, werden, na de politieke omvorming dezer landen en de afschaffing van de capitulatiën, op een nieuwe basis opgemaakt.

Vermelden wij verder ons verdrag met de U.S.S.R., tot stand gekomen na de politieke erkenning van dezen Staat.

Verder zijn wij thans door akkoorden van min of meer groote draagkracht gebonden aan Argentinië, Brazilië, Chili, Guatemala, Haiti, Australië, Canada, Ierland, Nieuw-Zeeland, de Zuid-Afrikaansche Unie, allemaal landen waarmede wij, onmiddellijk na den oorlog, nog geen verdrag hadden.

3. In de mate van het mogelijke onze betrekkingen van de traditioneele afzetgebieden verbeteren.

In dezen gedachtengang dient vermeld de voortzetting van onze pogingen tot verbetering van onze betrekkingen met Frankrijk. Het ononderbroken contact, tusschen de beide regeeringen, gedurende den oorlog, en de herinnering aan de gemeenschappelijke beproevingen schenen de oplossing van het vraagstuk der economische betrekkingen te moeten vergemakkelijken. Na een eerste onderhandeling in 1919, welke mislukte, werden, in 1922 en 1923, de besprekingen hervat op grond van ons ontwerp van nieuw douanetarief. 12 Mei 1923 werd een akkoord gesloten. Het had interessante bijzonderheden. Vooreerst stond Frankrijk, in afwijking van een bijna onveranderlijken regel van zijn politiek, de vermindering van sommige rechten van zijn minimum-tarief toe en de consolideering van de nieuwe tarieven. Wij, van onzen kant, verminderden een heele reeks onzer nieuwe rechten, zoodat men tenslotte kwam, voor den Franschen uitvoer, tot een regime dat een middenweg vormde tusschen de oude rechten en deze welke wij voornemens waren in te voeren. Het verdrag bevatte daarenboven een artikel 6 dat, voor een groot deel, de oorzaak was van zijn verwerping door het Belgisch Parlement. Dit artikel bracht, in zekeren zin, een soort gemeenschappelijk front tot stand tegenover de landen met gedeprecieerde valuta, vooral Duitschland. Na langere besprekingen en een verwoede perscampagne werd het verdrag op 27 Februari 1924 verworpen met regeeringsontslag als gevolg. Vanaf dit oogenblik tot 23 Februari 1928, werden onze betrekkingen met

Frankrijk geregeld door middel van enkele akkoorden van beperkte draagkracht. De akte van 23 Februari 1928 was een algemeen verdrag. Het kwam tot stand na het sluiten van het eerste handelsverdrag tusschen Frankrijk en Duitschland, dat talrijke en ernstige verhoogingen der invoerrechten in Frankrijk bevatte. Duitschland had inderdaad toegestemd in de verhooging van het Fransche minimum-tarief om van de behandeling van de meest begunstigde natie te kunnen genieten. Enkele maanden vroeger, trouwens, was een nieuw Fransch tarief — ontwerp Bokanowski genaamd — aan de Kamers voorgelegd geworden, maar kort daarop ingetrokken. De verhoogingen welke het Fransch-Duitsch akkoord bevatte, bleven in hun geheel aanmerkelijk beneden het peil van het ontwerp Bokanowski. Niettemin werden wij er voor enkele onzer essentiele uitvoerproducten zwaar door getroffen. Dit was voor ons aanleiding tot onderhandelen. Wij hadden, anderzijds, een ontwerp tot aanpassing van onze verhoogingscoëfficiënten, dat onze concessies ten grondslag lag.

Onder de andere vooroorlogsche verdragen welke wij door nieuwe onderhandelingen verbeterden, kan men citeeren, ons verdrag met Zwitserland, vervangen door de akte van 1929 en ons verdrag met de Vereenigde Staten, vervangen door het akkoord met bijgevoegde tarieven van 1935.

4. *De declinering aan de economische actie van den Volkenbond, namelijk in zake de vermindering der economische belemmeringen en het invoeren van wat men heeft genoemd de rechtvaardige behandeling van den handel.*

Hooger herinnerden wij aan het woord van baron de Vrière. Het blijft vandaag nog altijd waar. Ook bleef België steeds aan het hoofd van elke actie tot herstel van de handelsvrijheid. Herinneren wij hier aan onze voornaamste pogingen in deze kwestie.

In 1927 vereenigde een internationale economische Conferentie te Genève de meest vooraanstaande zakenlieden van de geheele wereld. Een Belg presideerde: de heer Theunis, oud-Premier, die het later opnieuw zou worden. Daarenboven vervulde steeds de heer Theunis in den schoot van de internationale handelskamer, als president of in een andere hoedanigheid, een voorname rol.

Een der raadgevingen van deze conferentie, met name stopzetten van het groeiend protectionisme en een algemeene verlaging der douanerechten onder oogen te nemen, werd overgenomen in een gemengd Fransch-Britsch-Belgisch voorstel ter Vergadering van den Volkenbond in 1929 en gaf aanleiding tot de veelbesproken Conferentie, genoemd van het Douanebestand, die in Februari en Maart 1930 te Genève zitting hield.

Het doel, namelijk de volledige stopzetting van elke protectieverscheping, werd door de Conferentie niet bereikt. Men kwam evenwel tot de onderteekening van een uitgebreide collectieve overeenkomst, « Handelsconventie » genoemd, die, bij gebrek aan een nauw omschreven waarborg tegen elke verhooging van rechten, een onderhandelings- en verhaalsprocedure instelde die elke verhooging moeilijk, zooniet onmogelijk maakte. Aldus werd het algemeen statuut van het ruilverkeer met een nieuw principe van economische samenwerking verrijkt.

Daar het vereischte aantal bekrachtigingen niet kon worden verkregen, trad de nieuwe overeenkomst nimmer in werking. Maar het principe ervan werd gered door een groep Staten, waaronder België en verder o.m. Luxemburg, de drie Skandinaafsche landen en Nederland. Op 22 December 1930, werd te Oslo, tusschen deze landen, een overeenkomst gesloten, die als een verbeterde repliek is van de handelsovereenkomst en nog steeds van kracht is.

Op hetzelfde oogenblik als deze overeenkomst, werd een protocol tot samenwerking ondertekend waarbij de onderteekenende Staten zich bereid verklaarden « hun steun te verleen aan de internationale actie tot vermindering der handelsbelemmeringen en tot verbetering van het algemeen regime van het ruilverkeer ». Aldus omschreef de nieuwe groepeerings — van toen af Oslo-groep genoemd — het ware karakter van haar actie. Het was geenszins de bedoeling een gesloten groepeerings tot stand te brengen. Men beoogde alleen het vormen van een hefboom voor een bredere actie, welke, zoo mogelijk, tot alle landen zou dienen uitgebreid te worden.

In den schoot van de groep werd, in 1932, een nieuwe poging gedaan om de economische belemmeringen te verminderen. En andermaal had België een overwegend aandeel in deze actie. Met Luxemburg en Nederland teekenden wij in Juli de zoogenaamde Conventie van Ouchy, die een gelijktijdige en automatische verlaging der douanerechten voorzag tot op een bepaald peil en, anderdeels, regelen tot contingentsverruiming opstelde. Het werd aan alle landen voorgelegd maar geen enkel trad toe. Het bleef dus bij een symbolisch gebaar. De pogingen aangewend om het idee ter monetaire en economische conferentie te Londen ingang te doen vinden, mislukten. De algemeene economische toestand was voor een liberale actie overigens weinig gunstig. Maar alle hoop was niet verzwonden. Op het einde van de Conferentie, legde de afvaardiging een programma van economische samenwerking voor waaraan niet veel aandacht werd geschonken maar dat, ware het enkele weken vroeger ingediend geworden, volledig het verloop van de conferentie had kunnen wijzigen. Men vond er de kiem in van alle principes van de nieuwe handelspolitiek welke de heer Cordell Hull en zijn

administratie een weinig later zouden verwezenlijken. Zooals wij onmiddellijk zullen vaststellen, was de les voor België evenwel niet verloren.

Ter zelfde Conferentie verklaarden de landen welke munt aan het goud was gebonden, in een document i. d. 3 Juli, voornemens te zijn hun munt op de toenmalige pariteit te handhaven. Ruim een jaar daarop besloten hun vertegenwoordigers, samengekomen te Genève ter gelegenheid van de Volkenbondsvergadering, vooral hun aandacht te schenken aan de wederzijdsche ruilbetrekkingen en deze te bevorderen ten einde tot een algemeene verruiming van het internationaal ruilverkeer te komen. De Conferentie daartoe kwam te Brussel bijeen (19 en 20 December 1934) en de heer Jaspar, Belgisch Minister van Buitenlandsche Zaken, die presideerde, deed een bijzondere krachtsinspanning om deze naar praktische uitslagen te leiden.

Deze Conferentie had geen gevolgen en het goudblok verging in den valutastorm. Van toen af bereidde België zich voor tot ondersteuning van de actie der Vereenigde Staten en enkele weken daarop (27 Februari 1935) teekenden wij met de Regeering van Washington het eerste — in uitvoering van het *Trade Agreements Act* — met een Europeesch land gesloten tariefverdrag.

Bijna twintig maanden later, greep de aanpassing van den Franschen franc plaats en de Belgische Regeering trad van stond aan de drieledige Fransch-Engelsch-Amerikaansche verklaring van 28 September 1936 bij. Men weet overigens, dat, enkele maanden na de devaluatie van den gulden, de heer Collijn, Nederlandsch Premier, de landen van de Oslo-groep uitnoodigde tot een conferentie met als voorwerp, zoo mogelijk te onderzoeken of, hetzij over de geheele wereld, hetzij regionaal, een actie tot economische demobilisatie kon worden ondernomen.

De afgevaardigden van de Oslo-groep kwamen driemaal samen en op 28 Mei 1937 ondertekenden zij een regeling voor de uitbreiding van het handelsverkeer. Dit akkoord is belangwekkend omdat het landen vereenigt welke een verschillende handelspolitiek volgen. De eenen zijn bij de gewone douanebescherming gebleven, min of meer verscherpt door een vergunningsregime, anderen passen een contingentteeringsstelsel toe en één van hen de wisselcontrôle. Binnen de groep vindt men aldus al de vormen van bescherming en belemmering welke men er poogt te verwijderen. De Conventie van 28 Mei stelt een formule op die als precedent had kunnen dienen. Helaas werd het den betrokken Staten, ten gevolge van den toestand van de wereldconjunctuur en het gebrek aan toetredingen, onmogelijk gemaakt de Conventie boven den normalen duur te verlengen. Sedert 1 Juli laatstleden heeft zij opgehouden te bestaan.

Hoewel wij hier alleen wilden herinneren aan de voornaamste uitingen van de officieele actie van de

Belgische regeering tot herstel van het vrije ruilverkeer, mogen wij niet zonder vermelding laten de publicatie van het verslag van den heer van Zeeland, dat als een poging is in dezelfde richting.

In de geschetste evolutie van onze douanepolitiek sedert den oorlog, zagen wij het ontstaan van nieuwe beschermingsvormen, inzonderheid de contingentteering. Dit stelsel van belemmeringen en deviezencontrole heeft heden den internationalen handel zóódanig belemmerd, dat het onder onze voornaamste zorgen dient gerekend.

* * *

Ons tractatenstelsel loopt over een tamelijk lange tijdspanne. Het oudste verdrag, dit met Marokko, dateert van 1862; de jongste zijn van zeer recenten datum. Het spreekt vanzelf dat akkoorden op zulke verschillende tijdstippen afgesloten vrij uiteenlopende tendenzen belichamen en dat hun clausules, die veelal den stempel dragen van thans niet meer bestaande of vervallen hoop, een zekere dispariteit vertoonen.

In veel vooroorlogsche verdragen hebben de clausules niet alleen betrekking tot het uitoefenen van den handel, maar zij bevatten vaak vestigings-, scheepvaart- en zelfs consulaire clausules.

Sedert den oorlog is een toenemende neiging merkbaar om deze verschillende kwesties in reeksen te plaatsen. Uit dien hoofde zijn de jongste verdragen, voor het meerendeel loutere handelsverdragen. Men mag zeggen, dat het maar bijna alleen nog in den voorloopigen *modus-vivendi* is, waarmede later een wachtstatuut zal worden omschreven, dat men, aan de hand van een zelfde beginselclausule die in het meerendeel der gevallen deze van de meestbegunstigde natie is, nog soms den geheelen inhoud van een vroeger verdrag dekt.

Sedert enkele jaren zijn speciale akkoorden tot stand gekomen, die vóór den oorlog en tot 1930 onbekend waren, namelijk de contingentteeringsakkoorden enerzijds en de betalingsakkoorden anderzijds. Deze laatste zijn minder het gevolg van de uitbreiding van het ruilverkeer dan van de organisatie en regeling van de handelsstroomingen binnen de grenzen gesteld door contingentteerings- of compensatieregelen.

De eigenlijke handelsverdragen vormen de basis van ons contractenstelsel. Het zijn belangrijke akten welke op een gegeven oogenblik het geheel der kwesties welke het statuut van onze ruilbetrekkingen met een bepaald land beheerschen. Onderstaande tabel geeft er een overzicht van. Er zijn er 26, waarvan 13 vooroorlogsche, meerendeels handels- en scheepvaartverdragen. Vijf ervan, deze met Marokko, Venuezuëla, Liberia, Noorwegen, Siam, zijn tevens vriendschapsverdragen. Dergelijke verdragen komen steeds minder voor.

Van 1928 tot heden, in tien jaar tijds dus, hebben wij er enkel vier afgesloten. Dit is begrijpelijk. De wisselvalligheid van den economischen toestand laat bezwaarlijk toe een definitief statuut onder oogen te nemen. Trouwens zijn de moeilijkheden welke thans moeten opgelost worden van een geheel nieuw soort en laten zich niet gemakkelijk vereenigen met de beginselen welke gewoonlijk in een verdrag voorkomen, beginselen welke niet meer in bespreking komen en, zoodoende, eenigszins het karakter van stijlclausules gaan verkrijgen.

Deze verdragen zijn aangevuld door een vrij groot aantal bijvoegsels of bijkomende verdragen van uiteenlopende beteekenis en welke vaak niet meer dan een briefwisseling zijn. Ons verdrag met Frankrijk telt aldus niet minder dan elf bijvoegsels. Eén dezer maakt het mogelijk, volgens een aangegeven proceduur, de in het verdrag opgenomen tarieven gedeeltelijk te deconsolideeren. Er werd herhaaldelijk van deze vrijheid gebruik gemaakt en in verschillende gevallen werden de gedeconsolideerde rechten andermaal, bij gewijzigde rechten, geconsolideerd.

Lijst van onze handelsverdragen.

Marokko.....	4- 1-1862	
Nederland	12- 5-1863	2 bijvoegsels
Vereenigde- Staten.....	8- 3-1875	
Italië.....	11-12-1882	5 bijvoegsels
Venezuela	1- 3-1884	
Liberia	1- 5-1885	
Zanzibar.....	30- 5-1885	
Ecuador	5- 3-1887	1 bijvoegsel
Zweden.....	11- 6-1895	
Denemarken	18- 6-1895	
Honduras	25- 3-1909	1 bijvoegsel
Noorwegen.....	27- 6-1910	
Bolivia	18- 4-1912	
Polen	30-12-1922	2 bijvoegsels
Oostenrijk	14-12-1923	1 bijvoegsel
Japan	27- 6-1924	
Canada	3- 7-1924	
Guatemala	7-11-1924	
Letland	7- 7-1925	
Tsjecho-Slowakije.....	18-12-1925	3 bijvoegsels
Estland	28- 9-1926	
Joego-Slavië	16-12-1926	
Frankrijk	23- 2-1928	11 bijvoegsels
Iran	9- 5-1929	
Zwitserland.....	26- 8-1929	1 bijvoegsel
Siam	5-11-1937	

Na de eigenlijke verdragen komen de voorloopige of beginselakkoorden, t.t.z. de akten die een voorloopig statuut voor onze ruilbetrekkingen instellen. Het verschil tusschen deze akkoorden en de eigenlijke verdragen is soms zeer gering, om niet te zeggen nul.

Behalve in zake tijdsduur en voorafgaande kennisgeving van opzegging, welke over 't algemeen van zeer korten duur zijn, dragen deze akten alle het karakter van een definitief verdrag. Dit is bij voorbeeld het geval voor ons akkoord van 1925 met Duitschland. Het werd enkel als voorloopig bestempeld omdat Duitschland een algemeene herziening

van zijn tarief voorbereidde, wat nieuwe onderhandelingen noodig zou hebben gemaakt. In feite, is deze herziening nooit doorgevoerd. De akkoorden met Nieuw-Zeeland, Australië en de U.S.S.R. bevatten eveneens een geheel van clausules en conventionele tarieven waardoor ze de eigenlijke verdragen benaderen.

Zooals gemakkelijk te begrijpen valt, dateeren de meeste dezer voorloopige akkoorden uit den na-oorlogstijd. Slechts vijf werden vóór 1914 afgesloten. Eén ervan, dit van 1898, is de eenige akte welke ons nog met Groot-Brittannië bindt. De enkele regels welke het bevat, beheerschen een ruilverkeer van verschillende milliarden.

Onder deze akten zijn er die enkele bijzonderheden vertoonen. De verklaring van 1892 met Frankrijk — die niet verder gaat dan bepalen dat beide landen hun laagste tarieven ruilen — is, ofschoon opgezegd, steeds van kracht. Terug opgenomen op het titelblad van het verdrag van 1928, als een afzonderlijke akte, vervolgt zij aldus eenzaam haar weg.

Het akkoord met Salvador, 9 December 1930 opgezegd, werd naderhand van jaar tot jaar verlengd.

Het akkoord van 1935 met de Vereenigde Staten is voorloopig, in dezen zin, dat het onvolledig is en moet worden aangevuld door een geheel van *general provisions*, bestemd om de clausules van het nog steeds vigeerende verdrag van 1875 te vervangen.

Evenals de eigenlijke verdragen, kunnen de voorloopige akkoorden door bijvoegsels worden aangevuld. Ons akkoord met Duitschland stelt er twaalf, die grondig de bedongen tarieven wijzigen.

Lijst van onze voorloopige en beginselakkoorden.

Frankrijk	30- 1-1892	
Tunis	2- 1-1897	
Portugal	11-12-1897	2 bijvoegsels
Groot-Brittannië	27- 6-1898	
Salvador.....	21- 3-1906	
Canada	3- 7-1924	1 bijvoegsel
Finland	12- 2-1924	1 bijvoegsel
Hongarije.....	30- 9-1924	
Duitschland	4- 4-1925	12 bijvoegsels
Spanje	26-10-1925	
Bulgarije	8- 2-1926	
Griekenland	10- 9-1926	
China	22-11-1928	
Albanië.....	19- 2-1929	
Egypte	28- 5-1930	
Roemenië	28- 8-1930	
Brazilië	14- 1-1932	1 bijvoegsel
Nieuw-Zeeland	5-12-1933	1 bijvoegsel
Argentinië	16- 1-1934	
Turkije	24- 5-1934	
Vereenigde- Staten.....	27- 2-1935	
U. S. S. R.	5- 9-1935	1 bijvoegsel
Jemen	27- 2-1936	
Haiti	9- 7-1936	
Chili	27- 8-1936	1 bijvoegsel
Australië	3-10-1936	
Ierland	28-12-1936	1 bijvoegsel
Uruguay.....	22- 2-1937	
Zuid-Afrikaansche Unie .	13- 7-1937	

Al onze handelsakkoorden bevatten de clause van de meest begunstigde natie onder onvoorwaardelijken vorm. In ons verdrag van 1875 met de Vereenigde Staten, komt ze weliswaar onder voorwaardelijken vorm voor, doch het was toen en nog lang daarna, de eenige vorm dien de Regeering van dit land wou aannemen. Ofschoon dit verdrag nog steeds van kracht is, is de kwestieuse clause toch practisch te niet gedaan door een punt van ons verdrag van 1935 waarbij bepaald wordt dat beide partijen elkaar onvoorwaardelijk de behandeling van de meest begunstigde natie zullen toekennen.

Het gebied waarop deze clause kan worden toegepast, evenals het opstel van deze laatste, verschillen natuurlijk van verdrag tot verdrag.

In dezen gedachtengang, hebben wij ons geschikt naar de meer en meer veld winnende opvatting die wil dat het beding omtrent de behandeling van de meest begunstigde natie, bij loutere tolgoederen blijve. Voor alle voorwerpen die gewoonlijk in een handelsverdrag vervat waren, met inbegrip zelfs van de vestiging en het consulaire regime, was destijds het principe vaag vermeld, vooral in de voorloopige akkoorden. Ons voorloopig akkoord met Bulgarije, dd. 8 Februari 1936, is er nog een soortgelijk. Heden volgen wij zoo veel mogelijk het opstel-type uitgaande van het Economisch Comité van den Volkenbond.

De uitzonderingen op de behandeling van de meest begunstigde natie, waarvan onze akkoorden gewag maken zijn meestal van alledaagschen aard en bijna tot gemeen recht geworden. Daar is vooreerst deze ten gunste van kolonies en de bijzondere schikkingen met de aangrenzende landen. In verscheidene gevallen, neemt deze uitzondering een concreten vorm aan en geeft men de landen op, die voor het afsluiten van speciale akkoorden worden voorbehouden. Wij bedoelen de Baltische clause, welke de schikkingen omvat getroffen met Finland en de U.S.S.R.; de Iberische clause voor de betrekkingen tusschen Spanje en Portugal; de bijzondere schikkingen tusschen de landen van Latijnsch Amerika, enz. In den jongsten tijd is er de uitzondering voor de onderlinge betrekkingen van de landen van het Britsch Imperium. Zij komt voor in de akkoorden met de Zuid-Afrikaansche Unie, Australië, Nieuw-Zeeland, Canada. Zij komt niet voor in de briefwisseling van 1898 met Groot-Brittannië.

Sedert 1930 wordt eveneens in onze verdragen de uitzondering ingeschreven voor meerledige overeenkomsten en dit in den vorm vastgelegd door het Economisch Comité van den Volkenbond, t.t.z. met dit voorbehoud dat het zich om open akkoorden moet handelen en dit verdrag niet telt in geval een land er in toestemt dezelfde voordeelen toe te kennen als deze die het zou moeten geven zoo het bij het gezamen-

lijk akkoord was aangesloten. Deze uitzondering komt in enkele tractaten of akkoorden voor (in deze met Siam, Uruguay, Roemenië, Zwitserland) en heeft, anderzijds, het voorwerp uitgemaakt van een aparte briefwisseling met Nederland en Frankrijk.

Vermelden wij daarenboven dat twee van onze vooroorlogsche verdragen, namelijk deze met Honduras en Bolivia, aanstippen dat de behandeling van de meest begunstigde natie geen hinder is voor het heffen van bijkomende speciale rechten ten titel van compensatie voor uitvoer- en productiepremies.

De clause van de meest begunstigde natie, die bij ons wel eens aangevallen wordt, werd nimmer ernstig aan het wankelen gebracht. Alle commissies welke onze economische politiek te beoordeelen hebben gehad, hebben zich steeds beslist ten gunste van haar handhaving uitgesproken. Vermelden wij in dit opzicht de twee jongste uitingen op dit gebied, namelijk de 33^e resolutie van de Nationale Commissie der Nijverheidsproductie (1924) en het meer recente advies van het beperkt Comité, voorgezeten door den heer Theunis en waarvan deel uitmaakten de heeren G.-L. Gérard, Jussiant, Mullie en van Zeeland, advies dat voorkomt in zijn verslag van 3 November 1933 omtrent de richting die aan de handelspolitiek van België moet worden gegeven.

Onder de akkoorden die wij hebben afgesloten, zijn er een zeker aantal waar de tarieven zijn bijgevoegd. Het zijn namelijk onze schikkingen met Oostenrijk (14 December 1923), Duitschland (akkoord van 1925 en bijvoegsels), Tsjecho-Slowakije (28 December 1935 en bijvoegsels), Joego-Slavië (16 December 1926), Estland (28 September 1926), Frankrijk (23 Februari 1928 en bijvoegsels), Zwitserland (26 Augustus 1929), Nieuw-Zeeland (5 December 1933 en 10 en 21 Augustus 1936), de Vereenigde Staten (27 Februari 1935), Polen (2 Maart 1936 en 7 Januari 1937), Canada (18 Mei 1936), Australië (3 October 1936), Italië (30 Juni 1937) en Chili (22 Juni 1938).

De in deze akkoorden ingeschreven conventie-tarieven worden in den loop van den duur der akten niet steeds met alle strakheid toegepast. Een zekere plooibaarheid werd voorzien en zelfs werd rekening gehouden met mogelijkheid van deconsolideering.

In dezen gang van gedachten dienen vermeld de clauses voorkomend in onze akkoorden met Duitschland, Tsjecho-Slowakije en Frankrijk welke de aanpassing van de specifieke rechten aan de prijsverschommelingen mogelijk maken. Ten slotte hebben wij reeds hooger vermeld het bijakkoord van 29 Juli 1935 met Frankrijk, dat aan de beide partijen toelaat voor een of verscheidene geconsolideerde posten van het tarief zijn vrijheid terug te nemen. Het verdrag van 1935 met de Vereenigde Staten laat eveneens een land toe zijn vrijheid te hernemen voor een bepaalde toegeving, zoo deze vooral een derde mogendheid ten goede komt.

In onze verdragen maakt begrijpelijkerwijze het regime der prohibities en beperkingen het voorwerp uit van belangrijke clausules. Maar deze bepalingen zijn zeer verschillend en méér dan andere dragen zij den stempel van den tijd waarin ze werden ontworpen.

In dit opzicht bevatten de vooroorlogsche verdragen niets méér dan een stijlclausule die elke prohibitie verbod, behalve wanneer ze voor alle landen gold. Uitzondering werd slechts gemaakt voor maatregelen in verband met de volksgezondheid of voor andere niet-economische. De oorlog en de periode na den wapenstilstand hebben aan prohibities en beperkingen een buitengewone uitbreiding doen geven. Rond 1922 ontstond een sterke beweging voor hun afschaffing en de tractaten uit dien tijd, steunend op de Internationale Conventie voor de afschaffing der prohibities en beperkingen, in dato 8 November 1927, besloten in het algemeen tot verbod van toepassing van zulke maatregelen op den wederzijdschen ruilhandel. Een dergelijke clausule vindt men in ons' voorloopig verdrag van 1925 met Duitschland. Dit verbod, dat alras te scherp bleek te zijn, werd matiger en matiger, door de inwerking van wat men noemde de « rampspoed-clausule ». Aan de hand van deze clausule kon, in weerwil van het aangestipte verbod, elk land alle noodige beschermingsmaatregelen nemen voor het geval dat zijn levensbelangen in het gedrang kwamen. Anderzijds werd ook opnieuw de vooroorlogsche formule ingevoerd, waarbij werd voorgeschreven dat een prohibitiemaatregel maar in stand mocht worden gehouden als hij algemeen was. In zekere verdragen, was uitdrukkelijk bepaald dat prohibitie slechts mocht worden gehandhaafd zoo ze werd toegepast op elk land dat in dezelfde omstandigheden verkeert en in zekere opzichten beperking in zake toepassing zou toelaten. Ten slotte was er een heele reeks verdragen — en niet van de minste — welke dienaangaande geen enkele clausule behelsden.

De vraag omtrent het regime waarop een land, in zake prohibitie en beperking, recht heeft wordt fel betwist en gaf aanleiding tot langdurige discussies. Algemeen is men van meening dat de meest-begunstigingsclausule daarop niet toepasselijk is. Speciale clausules moeten de zaak afzonderlijk regelen.

Moeilijk is het niet zich te verstaan nopens het *wanneer* der toepassing van een prohibitie- of restrictiemaatregel op de contracteerende partij. Heel wat moeilijker is het te bepalen *hoe* zij zal worden toegepast. In dit bijzonder geval kan de clausule van de meest begunstigde natie, zelfs wanneer men haar gezag erkende, geen enkel beginsel leveren. 't Is over concrete regelen dat men moet t'akkoord geraken.

De Vereenigde Staten en Engeland beweren dat de eenige basis voor billijke verdeling van een contingent is verdeling naar rato van het deel dat de verscheidene importlanden hadden in den totalen invoer tijdens een periode van vrijheid, die door geen

enkele abnormale omstandigheid was beïnvloed. Dit beginsel breidden de Vereenigde Staten zelfs uit tot de verdeling der deviezen, die gedaan wordt onder het regime van toezicht op de transfers. In principe zijn wij tamelijk dicht bij dezen regel gebleven. Ten hoogste voorzien wij een vrij geringe marge (maximum 20 pCt.) voor de compensatieverrichtingen. Geen enkel verdrag bindt ons aan een principe van verdeling. Het kan zijn dat wij er toe genoopt worden, zoo wij het verdrag sluiten waarover wij thans met de Vereenigde Staten in onderhandeling zijn. De akkoorden die wij in zake contingentteering afsluiten en waarover wij het verder nog zullen hebben, bevatten, over 't algemeen, slechts concrete bepalingen, benevens de opgave van de voor bepaalde producten toegekende contingenten.

In de vooroorlogsche verdragen was, over 't algemeen, de termijn van opzegging één jaar. Deze termijn komt nog voor in twee van onze naoorlogsche akkoorden, namelijk in deze met Guatemala (1924) en met Siam (1937).

Doch, ten overstaan van de onvastheid van den economischen toestand, is de algemeene strekking : beperking van den opzeggingstermijn tot enkele maanden. In tal van onze akkoorden vinden we nog zes maanden, namelijk in deze met Japan, Tsjecho-Slowakije, Zwitserland, Nieuw-Zeeland, de Vereenigde Staten, Australië, Italië (schikking van 30 Juni 1937). Nog korter (drie maanden) is de termijn voorzien in onze akkoorden met Polen, Frankrijk, Brazilië, Argentinië, Chili, Uruguay, de Zuid-Afrikaansche Unie. Hij werd op twee maanden teruggebracht in het zesde aanvullend akkoord van het verdrag van 1925 met Duitschland. In de betalingsakkoorden, waarover wij het verder nog zullen hebben, is hij gewoonweg één maand. Maar, dit is niet alles. Sommige verdragen bevatten nog ontbindende voorwaarden, welke in bepaalde omstandigheden toelaten het akkoord op te zeggen door middel van een voorbericht nog korter dan dat van de algemeene opzeggingsclausule. Van dit slag is artikel 5 van het akkoord van 1928 met Frankrijk, dat één der Partijen toelaat deze akte op te zeggen binnen één maand, zoo de andere partij haar rechten heeft verhoogd tot boven de tarieven, in zwang of ontworpen, op het oogenblik van het onderteekenen. Ook het akkoord van 1935 met de Vereenigde Staten voorziet, voor elke partij, de mogelijkheid van het hernemen harer vrijheid, mits een preadvies van dertig dagen (in plaats van zes maanden) in geval de munt van de andere begeeft of geen akkoord tot stand komt in zake de terugtrekking van een toegeving die essentieel aan een derde land ten goede komt.

De clausules waarbij de behandeling van de meest begunstigde natie wordt omschreven en de excepties vastgelegd, de clausules ook tot consolideering van rechten, deze betreffende prohibities en beperkingen en tenslotte deze over opzegging, geven de voor-

naamste schikkingen weer, die in zake handelsakkoorden werden getroffen. Natuurlijk zijn er andere, doch wij zullen er niet over gewagen. Ze zijn ten andere van minder belang en geven geen of weinig aanleiding tot moeilijkheden. In zake scheepvaart, bij voorbeeld, kennen wij de nationale behandeling toe. Evenzoo voor de binnenlandsche rechten. Doch de desbetreffende clausules gaan alleen over den vorm en stellen gelukkiglijk geen enkel vraagstuk van kieschen aard.

Benevens de eigenlijke handelsakkoorden, komen er nog twee andere reeksen waaraan de al maar door wassende hinderpalen en moeilijkheden een bijzondere belangrijkheid geven.

Wij bezitten *contingenteeringsakkoorden* met Duitschland, Denemarken, Spanje, Estland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Litauen, Nederland, Polen, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije, Turkije. Deze akkoorden zijn veelal van zeer korten duur en worden geleidelijk vervangen door andere, welke meer aan de nieuwe noodwendigheden van beide partijen beantwoorden. Met Nederland, bij voorbeeld, zijn wij aan ons vierde contingenteeringsakkoord. Het komt vaak voor dat basisakkoorden door één of meer bijvoegsels worden aangevuld. In zake contingenteering zijn er met Tsjecho-Slowakije, bij voorbeeld, niet minder dan zes getroffen schikkingen in zwang.

Deze akkoorden zijn zeer uiteenlopend zoo naar draagkracht als naar inhoud. Zooals hooger gezegd, bevatten zij, over 't algemeen, op het gebied van verdeelingspolitiek in zake contingenteeringen, geen principe. Zij blijven bij afzonderlijke bepalingen slechts geldig voor onze ruilbetrekkingen met den medecontractant. Zekere akkoorden, als deze met Denemarken en Litauen, omvatten het geheele handelsverkeer tusschen beide landen. Het zijn veeleer compensatieakkoorden. Zij trekken de lijn van de algemeene verhoudingen welke tusschen de beide handelsstromingen zullen moeten worden nageleefd. Hetzelfde geldt overigens voor ons akkoord met Zwitserland, dat op de betalingsbalans steunt.

Ons akkoord met Nederland omvat alle van weerskanten gecontingenteerde goederen.

De andere akkoorden zijn meer fragmentarisch en slaan, hetzij op bepaalde contingenteeringen, hetzij zelfs, zooals deze met Frankrijk, op bepaalde bijkomende contingenten.

Blijven nog te bespreken de betalingsakkoorden. Het hoeft ternauwernood gezegd, dat de talrijke door ons afgesloten akkoorden van dit slag niet voortvloeien uit een binnenlandsche reglementeering, vermits België nimmer contrôle op transfers heeft ingesteld, tenzij gedurende enkele dagen, in 1935, op den vooravond van de devaluatie. De betalingsakkoorden die wij hebben afgesloten, werden ons door het buitenland opgedrongen en hadden voor doel de vrijwaring van onze belangen in de landen waar transfervrijheid was afgeschaft. Wij hebben één of meer zulke

akkoorden met Duitschland, Argentinië, Oostenrijk (om de betalingen van Oostenrijk in het algemeen regime van deze van Duitschland in te schakelen), Bulgarije, Chili, Spanje (met dit laatste land is het akkoord geschorst), Griekenland, Hongarije, Italië, Letland, Roemenië, Turkije, Uruguay en Joego-Slavië. Om dit stel akkoorden te kenmerken, schrijven we best een kleine desbetreffende nota af van de hand van onzen medewerker en vriend, den heer O.-M. Gérard, den bedrijvigen secretaris-generaal van den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst.

Het is in 1932, schrijft hij, dat België besloot den weg van de contractueele verrekening op te gaan. Tot dan toe was, inderdaad, de omvang van onze handelsbetrekkingen met de landen waar de druk van de wisseldwangmaatregelen zich het meest liet voelen, veel kleiner dan deze die wij bereikten met de landen waar vrij verkeer bestond en het belang, dat wij steeds zijn blijven hechten aan het beginsel van het vrij internationaal verkeer, ontnam ons elk initiatief van aard om vrijuit de weldoende inwerking van dit beginsel te verzwakken en *a fortiori* in te krimpen.

Zonder de rechtmatigheid te erkennen van het procédé waarmede verschillende regeeringen tegen buitenlandsche houders van schuldvorderingen optreden en dat bestond in het achterhouden, op eigen gezag en aan de hand van een eenzijdige akte, van de hen verschuldigde bedragen, heeft België er zich niettemin rekenschap van gegeven, dat, hoe onbestendig en aanvechtbaar ook, de verrekeningsprocedure, tot nader order, het eenige middel bleek te zijn waarmede een even snelle als onrustwekkende ophooping van achterstallige handelsschulden kon worden tegengehouden en, kost wat kost, een zeker ruilverkeer onderhouden met de landen welke hun toevlucht tot wisselcontrôle namen.

Het eerste akkoord van dien aard werd met Hongarije afgesloten. Evenals andere, die volgden, steunde het op de contractueele tweezijdige *clearing*-formule houdende verplichting voor de importeurs van goederen in de beide contracteerende landen, al de uit hoofde van hun invoer verschuldigde bedragen te storten, in nationale munt, bij een daartoe speciaal aangeduide Instelling (over 't algemeen de Nationale Bank).

De bij de Nationale Bank van België afgedragen sommen kregen allerlei bestemmingen: een gedeelte ervan werd besteed aan de geleidelijke en pondspondsgewijzige liquideering der achterstallige handelsschulden; met een vastgesteld bedrag werd de nieuwe van uit België naar het medecontracteerende land uitgevoerde waar betaald en een zeker deel werd, in deviezen, ter vrije beschikking van dit land gehouden. Toen reeds bevatte de eigenlijke contractueele *clearing* het correctief der particuliere verrekeningen.

Daar echter deze laatste de *clearing* van een gedeelte zijner inkomsten berooven, werden, en worden thans nog — in België — de particuliere verreke-

ningen aan verschillende voorwaarden onderworpen. In de mate van het mogelijke worden bij ons de machtigingen alleen toegestaan voor de verrichtingen die een economisch voordeel brengen, ofschoon dit beginsel niet altijd stipt kan worden nageleefd. België eischt bovendien dat degene, die bij ons aankoopt, een grooter hoeveelheid koopwaren importeert dan voor de behoeften van de particuliere verrekening van noode is, ten einde eveneens de algemeene *clearing* te voeden. Het waakt tevens op de verantwoording van het economisch nut der betrokken verrichtingen, niet enkel voor de Belgische industrie, maar ook voor de handelsbetrekkingen van België met die landen welke kunnen worden beschouwd als de gewone leveranciers van de koopwaren waarvoor machtiging tot particuliere verrekening wordt aangevraagd.

Dit was het vertrekpunt. De opgedane ervaring liet alle nadeelen van de *clearing* inzien. België heeft gepoogd daaraan te verhelpen door een reeks gevarieerde en fragmentarische maatregelen.

Wij hebben, in hoofdzaak, tweërlei bekommernis: de *clearing*-regelen te verzachten en geleidelijk nader tot de normale transfer te komen; tevens, in de mate van het mogelijke, extra-commercieele overdrachten te verzekeren (financieele vorderingen, openbare schuld, enz.). Ten einde de gevaren van veelal willekeurige vastgestelde omrekeningskoersen (wettelijke goudpariteit, officieele wisselkoers, gemiddelde dagnotering een bepaalde beurs, enz.), te voorkomen, wist België van verschillende contracteerende Staten te verkrijgen, dat de stortingen der debiteuren in belga's zouden worden geboekt (Joego-Slavië, Italië, Griekenland, Turkije, Spanje). Andere akkoorden voorzien de betaling van den Belgischen uitvoer in de munt door het contract bepaald of in het aequivalent ervan in belga's daags vóór de betaling (Duitschland, Argentinië, Brazilië, Estland, Letland, Litauen, Roemenië, Joego-Slavië).

Steeds gedreven door beslommeringen van monetair aard, heeft België met sommige landen akkoorden afgesloten, deels steunende op de vereffening in koopwaar (Chili), deels op den vrijen verkoop van de compensatie-belga's door hun buitenlandsche bezitters. Dit is het geval met Bulgarije, alwaar, na een zeker percentage in deviezen van het provenu van zijn uitvoer naar België aan de Nationale Bank van zijn land te hebben afgedragen, de Bulgaarsche exporteur het overschot van zijn tegoed op de compensatiebeurs te Sofia aan een Bulgaarsch importeur van Belgische waar verkoopt.

In zijn verder streven naar meer eenheid in de gebruikelijke betalingsmethodes van den internationalen handel, heeft België vervolgens betalings- en transferakkoorden in de plaats gesteld van verrekeningsovereenkomsten, namelijk met Duitschland, Hongarije, Roemenië en Joego-Slavië. Met dit stelsel wordt de uitvoerder rechtstreeks door den invoerder

betaald. In de werkelijkheid laat België de buitenlandsche exporteurs over het provenu van hun uitvoer naar goeddunken beschikken. Geweten is echter, dat, krachtens de in zijn land ingevoerde reglementering, de buitenlandsche exporteur in het meerendeel der gevallen de deviezen die uit zijn exporthandel voortvloeien, aan den contrôledienst van zijn land moet afstaan. Wat België betreft, krijgen die deviezen diverse bestemmingen: koopwaar, rijksschuld, financiële vorderingen, en het saldo ter vrije beschikking van den contrôledienst van het exporteerend land. Soms kiest dit laatste als « incasseerder » de Nationale Bank van het importeerend land (Hongarije, Roemenië), doch in dit bijzonder geval speelt de circulatiebanc geen andere rol dan deze van Staatskassier.

De moeilijkheden bij het overdragen der deviezen waren niet steeds aanleiding tot het afsluiten van akkoorden in den aard van bovengenoemde. Dit was namelijk het geval voor sommige landen van Zuid-Afrika, alwaar een ruimere opvatting, in zake wisselcontrôle het afsluiten van nog veel soepelere schikkingen mogelijk maakte, want de eenige tusschenkomst van de contracteerende Staten bestond hierin, dat ze door middel van visa en optelling van in- en uitvoerfacturen (Argentinië, Brazilië, Uruguay), op het ruilverkeer en de transfers een wakend oog hielden. Soortgelijke akkoorden werden insgelijks getroffen met zekere landen uit het Noorden (Estland, Letland, Litauen), ofschoon *in casu* de contrôlemaatregelen ietwat strenger waren.

Evenals de betalingsakkoorden, worden deze over 't algemeen aangevuld met bepalingen over het uitvoercontingent van verschillende koopwaargroepen, daarbij rekening houdend met het behoorlijk vastgestelde cijfer der binnengekomen deviezen.

* * *

Hetgeen wij hier over ons beschermingsregime en ons contractenstelsel hebben voorgedragen bewijst, dat, zelfs doorheen de wisselvalligheden en slechte verwickelingen, België zijn handelspolitiek is blijven regelen naar de duurzame beginselen die tot verzekering van zijn welvaart het meest geschikt bleken en dat het steeds zijn toegevingen aan het protectionisme van de belendende landen heeft zoeken te beperken. Parallel met een werkdadige politiek van zelfverdediging, heeft het met woord en daad, ononderbroken elke poging tot vrijmaking van den handel gesteund. Daár ligt zijn ware traditie. De verschillende commissies die de handelspolitiek van België in haar geheel te bestudeeren hebben gehad, zijn nooit van dien weg afgeweken. Steeds zijn zij opgekomen voor het behoud van de liberale tradities, ten onzent en nooit hebben zij opgehouden er op te wijzen, dat slechts met uiterste omzichtigheid naar de nieuwe stelsels mocht worden gegrepen.

(Uit het Fransch vertaald.)

HET INTERNATIONAAL STAALKARTEL.

Het Internationaal Staalkartel, dat op 21 Mei jl. afliep en tot einde 1940 werd verlengd, kwam in 1926 tot stand.

Het was inderdaad in Februari 1926, dat te Luxemburg de eerste besprekingen werden aangevat met het oog op de reglementeering van de Europeesche staalproductie. Op 30 September van hetzelfde jaar werd het kartelakkoord (*Entente Internationale de l'Acier E.I.A.*) ondertekend. De staalproducenten van Duitsland, België, Frankrijk, Luxemburg en het Saargebied maakten er deel van uit. Later, door de conventie van 4 Februari 1927, traden ook de Centraal-Europeesche landen toe, met name Oostenrijk, Hongarije en Tsjecho-Slowakije.

De geschiedenis van het Internationaal Staalkartel, valt in verschillende karakteristieke tijdvakken uiteen, eensdeels ten gevolge van de schommelingen van den algemeenen economischen toestand, en anderdeels door de wijzigingen die aan de werking van het Kartel werden toegebracht, ten einde dit laatste aan de conjunctuurschommelingen aan te passen, terwijl tevens de vruchten van een groeiende ondervinding ten nutte werden gemaakt.

Het zijn deze fasen die wij in het kort zullen schetsen, vooraleer de werking van het Kartel in zijn huidigen vorm te beschrijven.

EERSTE TIJDVAK (1926-1929).

De eerste phase van het Kartel gaat van 30 September 1926 tot 30 October 1929 en werd voorloopig tot 1 October 1930 verlengd.

Het Kartel, dat onder den vorm van *gentlemen's agreement* werd afgesloten, had als doel de productie aan de consumptie aan te passen, door middel van contingentteeringen gecombineerd met een stelsel van financieele compensaties.

Vóór het begin van ieder kwartaal, ontwierp het Directiecomité, het hoogste orgaan van het Kartel, een tonnage-plan voor de staalproductie, waarvan ieder nationale groep een deel bekwam. Deze coëfficiënten, die berekend werden op grond van de productie van het eerste kwartaal van 1926, waren in beginsel onveranderlijk. Ruiling van contingenten tusschen landen onderling, was alleen toegestaan wanneer een onderneming of een groep ondernemingen het bewijs leverde dat zij een participatie had van ten minste 40 pCt. in het kapitaal van buitenlandse fabrieken.

De verdeeling der nationale contingenten over de verschillende fabrieken van ieder land, werd aan de nationale groepeerings van het Kartel overgelaten. Het Kartel onderhield alleen betrekkingen met de nationale groepeerings als zoodanig. Deze moesten uitleg verstrekken aangaande de niet-toetreding van sommige fabrieken. De verkoopen van deze laatste werden op rekening gebracht van de contingenten van hun respectievelijke landen.

Om de drie maanden werd tot afrekening overgegaan ten einde het eerbiedigen van de contingenten te verzekeren. Wanneer een groep haar contingent niet had bereikt, had zij recht op een uitkeering, genomen uit het gemeenschappelijk fonds. Deze compensatie was evenwel niet onbepaald: zij bedroeg maximum 10 pCt. van het voor dit kwartaal toegekend contingent. Wanneer gedurende achtereenvolgende kwartalen de achterstand 10 pCt. of méér bedroeg, werd het recht op een uitkeering van kwartaal tot kwartaal met 2 pCt. verminderd.

Het gemeenschappelijk fonds was op de volgende wijze samengesteld:

a) Ieder groep stortte \$ 1 per maand, voor ieder geproduceerde ton. Een borgtocht vanwege een door het Directiecomité aangenomen bank kon deze storting vervangen;

b) De groepen, die tijdens een trimester het toegekend productiecontingent hadden overschreden, moesten \$ 4 per ton bijstorten.

Deze boete bleek achteraf zeer hoog te zijn, zoodat zij herhaaldelijk werd verlaagd.

Het Kartel was bestuurd door het Directiecomité, samengesteld uit vier leden. Duitsland, België, Frankrijk en Luxemburg hadden elk één afgevaardigde en twee plaatsvervaardigden. De groep van het Saargebied was niet rechtstreeks vertegenwoordigd. Haar belangen waren toevertrouwd aan de afgevaardigden van de Fransche en Duitsche groepen. Luidens het akkoord moest het voorzitterschap van het comité ieder jaar van het eene land op het andere overgaan. Dit werd evenwel niet toegepast. Er werd gestemd in verhouding tot de quota.

Het Kartel controleerde de nationale productie op grond van de maandelijksche opgaven en vergeleek deze met de toegekende contingenten. De productiecijfers werden gecontroleerd door een Zwitsersche fiduciaire vennootschap.

Voor eventuele geschillen was een verplichte scheidsrechterlijke uitspraak voorzien.

Het Kartel stond open voor de voortbrengers van andere landen. Wanneer deze geen bijzondere voorwaarden stelden in zake contingenten, konden zij bij meerderheid van stemmen als lid worden aanvaard; in andere gevallen was algemeenheid van stemmen vereischt. In 1927 traden de staalfabrieken van Centraal-Europa, t.t.z. van Oostenrijk, Hongarije en Tsjecho-Slowakije, het Kartelakkoord bij.

De duur van het Kartel was, in principe, tot 1 April 1931 vastgesteld. Niettemin waren vele mogelijke gevallen van opzegging — zoo algemeene als bijzondere — voorzien. Zoo had ieder land het recht vanaf October 1929 het akkoord op te zeggen. Daarenboven konden wijzigingen aan het douaneregime en de vermindering van de productie als geldige redenen voor individueele opzegging worden beschouwd.

Dit akkoord eindigde practisch op 30 October 1929. Het werd voorloopig tot 1 October 1930 verlengd. Op dit tijdstip nochtans, was de ijzer- en staalmarkt in zoo hevige mate door de crisis getroffen, dat men weldra moest erkennen dat, met de middelen waarover het beschikte, het Staalkartel er onmogelijk aan kon verhelpen of zelfs de gevolgen er van beperken. Daarenboven waren reeds vroeger moeilijkheden opgerezen uit hoofde van de uiteenlopende evoluties der binnenlandsche markten in den loop van het tijdvak 1926-1930. Het betrekkelijk parallelisme, dat vóór den oorlog tusschen de verschillende binnenlandsche markten bestond, was verdwenen en had plaats gemaakt voor uiteenlopende tendenzen, verscherpt door muntmanipulaties en talrijke regeeringsinterventies op economisch gebied.

Duitschland in het bijzonder, waarvan de binnenlandsche markt in den loop der jaren 1927 tot 1929, van een sterke herneming had genoten, was genoodzaakt geworden — om zijn uitvoer te behouden — zijn productiecontingent te overschrijden. Dientengevolge moesten de boeten voor deze overschrijdingen anders worden geregeld als in de statuten van het Kartel was voorzien. De Duitse groep ging vrijwillig over tot beperking van haar export en bekam als compensatie een vermindering van het boete-percentage. Naderhand werd deze maatregel tot al de andere groepen uitgebreid.

Deze omstandigheden waren aanleiding dat werd besloten de eigenlijke productiecontrole te verlaten, om een poging te doen tot organisatie van den verkoop der ijzer- en staalproducten.

TWEDE TIJDVAK (1930).

Om meer eenheid in de prijzen en de voorwaarden van den verkoop in het buitenland te bereiken en te komen tot de verdeling over de verschillende groepen,

van de uitvoertonnages in elke categorie producten, werd in het begin van 1930 tusschen de Duitse, Belgische, Luxemburgsche en Fransche groepen een akkoord gesloten, betreffende halffabrieken, profielijzer, handelsstaal, bandijzer en ketelplaten. Basis voor de verdeling der quota, was het aandeel van elke groep in den gezamenlijken export gedurende een referentie-periode gaande van 1 Januari 1928 tot 31 October 1929. Deze poging diende als voorbereiding tot het oprichten van internationale verkoopskantoren, of ten minste van nationale kantoren, handelend volgens gemeenschappelijke richtlijnen en aan een gemeenschappelijke controle onderworpen. Ingaande op 1 Februari 1930 moest het op 31 Juli van hetzelfde jaar vervallen.

Zooals even gezegd, werd bij dit akkoord, in hoofdzaak, het verdeelen van den uitvoer beoogd. Ofschoon aan ieder groep een recht van uitvoer voor elk product was toegekend, — recht dat berekend was op een percentage van den algeheelen uitvoer van de tijdens de referentieperiode aangesloten landen — toch was dat recht vatbaar voor wijziging, naar gelang in het betrokken land, in vergelijking met de referentieperiode, de inheemsche markt voor- of achteruitging. In geval van achteruitgang werd het uitvoerrecht vermeerderd met 50 pCt. van het in het binnenland verloren tonnage; omgekeerd, in geval van uitbreiding, werd het met 50 pCt. verminderd. Deze aanpassingen mochten nochtans de 25 à 35 pCt. van het standaardcontingent niet te buiten gaan.

Het Directiecomité en de ondergeschikte speciale commissie met beperkte bevoegdheid oefenden een bestendige controle uit op de uitvoeren en de verkoopen. Zij hadden het recht aan de groepen speciale maatregelen op te dringen, ten einde een betere eerbiediging te verzekeren van de conventieregelen en van de gemeenschappelijk genomen besluiten in zake verdeling der transacties, prijzen en andere punten van algemeen belang.

Het zwakke punt van deze organisatie, genoemd van de « Voorloopige Internationale Kantoren », was, dat de fabrieken en handelsvennootschappen, zooals in het verleden, zelf vrij de verkoopstransacties in het buitenland mochten afsluiten. De eerbiediging der officieele prijzen er onder te lijden, spijs de maatregelen om een doeltreffende controle van deze laatste te verzekeren. Daarenboven slaagde men er toen niet in het ontwerp tot het oprichten van verkoopskantoren ten uitvoer te brengen. Van in den beginne werd op de voorloopige kantoren drukking uitgeoefend door de fabrieken die belangrijke contingenten eischten, ten gevolge van de inkrimping der markt. Daar deze eischen met den werkelijken markttoestand geen de minste rekening hielden, kon onmogelijk een overeenkomst voor de verdeling der contingenten worden bereikt, zoodat een primaire basis voor een blijvende overeenkomst ontbrak.

DERDE TIJDVAK (1930-1931).

31 Juli hielden de voorloopige verkoopkantoren op te bestaan. Tijdens hun bestaan had men elke contrôle op de productie van ruw staal verzaakt. Kort na hun verdwijnen, 1 November 1930, werden ze opnieuw ingevoerd, maar in een eenigszins getemperden vorm, met sterk verminderde boeten voor overschrijding. Deze zweem van reglementeering verdween op zijn beurt op 28 Februari 1931, wanneer het Kartel de vaststelling van productiecontingenten voor de komende periode verzaakte. Er bestond dus geen de minste contrôle meer, noch voor staaluitvoer noch voor staalproductie. Ieder land werd volstrekt vrij naar willekeur te produceeren en te exporteeren tegen naar goeddunken vastgestelde prijzen.

VIERDE TIJDVAK (1931-1933).

De gevolgen van dezen toestand bleven niet uit. Een buitengewone prijsdaling trad in. De uitvoerprijzen van handelsijzer, het voornaamste product van onze walserijen, viel van circa £ 6, rond medio 1930, tot circa £ 2 omstreeks het midden van 1932. Deze toestand noopte de landen die tegelijk staal invoeren en produceeren, tot verdere beschermingsmaatregelen ten behoeve van de binnenlandschen markt. In den loop van deze strijdperiode, die twee jaren aanhield, werden alle officieele onderhandelingen met het oog op de hersamenstelling van een entente onderbroken. Zij werden slechts op het eind van 1932 hernomen tusschen de vier stichtende groepen van het Kartel.

VIJFDE TIJDVAK (1933-1938).

Vanaf het hervatten der onderhandelingen werd de oude formule van de volledige staalproductiecontrôle verlaten. Om betere exploitatievoorwaarden te verkrijgen, nam men zich voor onrechtstreeks op de uitvoermarkten in te werken. Ieder groep zou zelf haar eigen binnenlandsche markt organiseren, mits een wederkerige bescherming der nationale markten. Elk idee van compensatie, zelfs gedeeltelijke, tusschen de binnenlandsche markten en de uitvoermarkten werd op zij gezet, om dezelfde redenen die het verlaten van de formule van de productiecontrôle hadden gewettigd.

Om dit doel te bereiken wilde men :

a) Allereerst de algemeene verzendingen naar het buitenland reglementeeren, door aan elke groep een aandeel in den algemeenen afzet toe te kennen;

b) Den verkoop der voornaamste producten aan strenge regelen vastleggen.

Een contrôle alleen beperkt tot de tonnages, zou geen resultaten opgeleverd hebben, zij zou niet bij machte geweest zijn den strijd tusschen de handelshuizen, de fabrieksagenten en, als gevolg, der fabrieken

zelf te voorkomen. Welnu, het is juist aan dit gevaar en aan de aankopen met speculatief karakter waaronder men gedurende twee jaren had geleden, dat men een einde wou stellen.

De tonnagecontrôle moest tweërlei zijn. Zij moest geschieden, eensdeels op elke categorie producten (halfproducten, profelijzer, handelsstaal, ketelplaten, gewone platen, *larges plats* (1), bandijzer en buisijzer), en, anderdeels, op den gezamenlijken uitvoer van alle walsproducten, of ze al dan niet aan een syndikale organisatie waren onderworpen. Aldus werd getracht, in zekere mate, op de producten waarvoor bijzondere overeenkomsten niet zouden kunnen afgesloten worden, in te werken, en een zekere compensatie te bewerkstelligen tusschen den uitvoer der verschillende categorieën van producten. Het afsluiten van een algemeene overeenkomst schiep tevens ook een kader, binnen hetwelk het in het vervolg gemakkelijker zou vallen de bijzondere overeenkomsten in aantal uit te breiden.

De juiststelling van de teksten der overeenkomst liep tamelijk vlot van stapel. Kiescher was de verdeling der quota, daar België oordeelde, dat het bij de vroegere overeenkomsten op onrechtmatige wijze benadeeld was geworden en dat het, door den weerstand waarvan zijn nijverheid in crisisjaren blijk had gegeven, op een betere behandeling recht had. Op grond van deze beschouwingen stelde België voor, het eerste semester van 1932 als referentieperiode te kiezen. Een middenweg werd tenslotte aanvaard, waardoor de Belgische eischen gedeeltelijk werden ingewilligd. Op 25 Februari 1933 werd te Luxemburg de *Convention générale d'acier brut* of de nieuwe vorm van het Staalkartel ondertekend. Leden waren : de Duitse groep, vertegenwoordigende de Duitse en Saarlandsche fabrieken, de Belgische groep, de Fransche groep en de Luxemburgsche groep. De hoofdclausules van deze overeenkomst, in welker kader later nieuwe akkoorden bijkwamen, zijn de volgende :

a) Verdeeling, onder de vier groepen, van den geheelden uitvoer van ruw staal naar rato van percentages, veranderlijk volgens de gezamenlijke uitgevoerde tonnages, op grond van de curven waarvan de wederzijdsche vertrek- en aankomstpunten overeenstemmen met de relativiteiten van het eerste halfjaar van 1932, tijdstip waarop de jaarlijksche uitvoer 6.660.000 ton was geweest, en van de jaren 1927-1929, toen dezelfde uitvoer 10.600.000 ton had bereikt. Overdracht van de contingenten tusschen de groepen onderling, wordt eventueel toegestaan. Daarenboven werd in de nieuwe conventie het voorbehoud betreffende de groepen vennootschappen, waarvan artikel 2 van het oud akkoord gewag maakte, met de noodige aanpassingen gehandhaafd.

(1) Platen van groote dikte, als bij voorbeeld voor scheepsbekleding.

Onder voorbehoud van de overdrachten welke sedert het afsluiten van het akkoord tusschen de groepen zijn tot stand gekomen, werden de *quota voor ruw staal* als volgt verdeeld :

	VERTREKpunt VAN DE CURVE (cijfers overeenstemm. met een totalen uitvoer van 6.600.000t. staven)	AANKOMSTpunt VAN DE CURVE (cijfers overeenstemm. met een totalen uitvoer van 10.600.000t. staven)
België.....	28,919 %	26,000 %
Duitschland.....	30,869 %	33,410 %
Frankrijk.....	19,045 %	22,952 %
Luxemburg.....	21,167 %	17,638 %
	100,000 %	100,000 %

Polen (in verhouding met de 4 stichtende groepen) : 4,197 %.

Deze quota slaan op den gezamenlijken uitvoer van alle producten vermeld in het akkoord. Deze worden in ruw staal omgerekend volgens het bij het akkoord gevoegd barema en zijn aldus tot een gemeenen noemer herleid.

Voor de practische toepassing van de contingentering zorgt een Directiecomité, waarvan de samenstelling en de beraadslagingen op de beginselen van de vroegere conventie zijn gesteund. Uiterlijk 14 dagen na het begin van ieder trimester, bepaalt het Directiecomité het exportbedrag, in ruw staal uitgedrukt, voor het komende kwartaal; de uitvoer wordt vervolgens over de verschillende landen verdeeld volgens de contingenten waarop zij recht hebben. Algemeen laat men zich leiden door het werkelijk uitvoercijfer van het verlopen kwartaal. Niettemin, zoo de omstandigheden het vereischen, kan het Directiecomité in den loop van het kwartaal het exportprogram wijzigen. Zoo men voornemens is het tonnage-plan te reduceeren, kan dit alleen geschieden mits een eenstemmig besluit van het Directiecomité.

Op het eind van ieder kwartaal maken de groepen een voorloopige afrekening op. De definitieve regeling grijpt op het eind van het jaar plaats. Op den wensch van het Directiecomité, deelen de groepen periodisch hun uitvoercijfer mede. Het centraal bureau stelt de groepen regelmatig met de aldus verkregen statistieken in kennis. Op het eind van ieder kwartaal wordt de lijst opgemaakt van de afwijkingen in min of in meer van de verzendingen der groepen. De aldus bepaalde overschrijdingen en tekorten worden van trimester tot trimester overgedragen en vervolgens definitief afgerekend op het eind van het jaar. De groepen die hun contingent hebben overschreden, moeten alsdan een boete betalen van 3, 5 of 10 goud-shilling per ton, volgens de grootte van de overschrijdingen. Deze boeten dienen als vergoeding voor de groepen die hun tonnage niet hebben bereikt;

b) Het oprichten, binnen een bepaalden termijn, van internationale verkoopskantoren voor halfproducten, profielijzer, poutrellen met breede flenzen,

handelsstaal, ketelplaten, gewone platen, *larges plats*, bandijzer, buisijzer en plaatblik;

c) Eerbiediging van de territoriale bescherming, evenwel eenigszins getemperd door particuliere afspraken onder groepen met het oog op het reglementeeren van de door de tractaten of door sedert lang regulier bestaande stroomingen bekrachtigde interpenetratie;

d) Mogelijkheid van vervroegde opzegging. Het Staalkartel-akkoord voorziet tien mogelijkheden van vervroegde opzegging, waarbij naderhand een elfde werd toegevoegd. Drie daarvan betroffen het Saarprobleem en werden ondertusschen geregeld. Drie andere slaan op het handhaven der reciprociteitsakkoorden tusschen de verschillende nationale groepen, omtrent hun wederzijdschen uitvoer. Drie hebben betrekking op het handhaven der verkoopskantoren. De twee laatste opzeggingsmogelijkheden slaan op de toeneming van het aantal dissidenten en op de regelmatige werking der afrekening tusschen de groepen. Indien het verkoopcijfer van de oude of nieuwe dissidenten, in het gebied voorbehouden aan de nationale groep, in één kwartaal met ten minste 1 pCt. van den gezamenlijken uitvoer van deze groep toeneemt, kan deze het akkoord opzeggen. De andere groepen kunnen niettemin een zulke opzegging voorkomen, met den aldus gecreëerden last op het totaal contingent van de landen te leggen. In ieder geval eindigt het opzeggingsrecht wanneer er binnen de drie maanden volgende op den datum waarop de aanleiding tot opzegging zal zijn voorgekomen, geen gebruik van wordt gemaakt.

De besprekingen voor het vormen van verkoopskantoren leidden op 18 Juli 1933 tot de onderteekening van de overeenkomsten omtrent halffabrikaten, profielijzer, handelsstaal, ketelplaten, gewone platen en *larges plats*. Zij werden 5 Mei 1933 geparafeerd en traden 1 Juli in werking, samen met de conventie voor ruw staal, eveneens voor den duur van vijf jaren gesloten.

Het Bandijzer- en Buisijzerkantoor trad denzelfden dag in werking. Het Walsdraadkantoor bestond reeds sedert verschillende jaren. Het controleerde eveneens de leveringen op de binnenlandsche markten der deelnemende landen. De quota hadden betrekking op de gezamenlijke leveringen van elke groep. Deze conventie eindigde op 31 December 1936.

De voornaamste bepalingen van de kantoorcontracten zijn :

a) Toekenning aan ieder groep van een percentage in den gezamenlijken export en periodische vaststelling van den toestand der verkoopen en leveringen, t.o.v. de quota. Het Beheerscomité van de kantoorconventie mag een wederafstand voorschrijven, de groep verplichten zich uit de markt terug te trekken of bescherm prijzen te stellen. Het teveel evenals het tekort op de vastgestelde quota van leveringen tijdens de betrokken periode, wordt op het einde van het

jaar vereffend door middel uitkeeringen, gaande van 15/- tot 25/- goud-shilling, naar gelang de producten.

Om aan ieder groep een aanduiding te geven, die haar toelaat de verkoopen en leveringen te regelen, wordt periodisch een tonnage-plan opgemaakt, dat niet bindend is en enkel als richtlijn dient te worden beschouwd. Sedert 1935 werd er evenwel aan gedacht het tonnage-plan van het laatste kwartaal van het bedrijfsjaar bindend te maken, dit om het speculeeren te beletten van zekere fabrieken die belust zouden zijn naar het koopen van een verzendingsrecht, terwijl zij de voor de overschrijdingen voorziene ver-

goedingen zouden betalen, wat natuurlijk niet strookt met den geest van de conventie.

De quota die in de verschillende kantoren aan de aangesloten landen zijn toegekend, worden van jaar tot jaar gewijzigd, daar modaliteiten van wederaankoop van groep tot groep waren voorzien, ten einde een zeker parallelisme tusschen de verschillende quota van ruw staal en de quota van afgewerkte producten tot stand te brengen. In Januari 1938 hadden de stichtende leden van het Staalkartel de volgende quota :

GROEP	Halfabrikaten	Profielijzer	Handelsstaal	Ketelplaten	Gewone platen	« Larges plats »
	%	%	%	%	%	%
Duitsland.....	21,541	30,426	29,655	46,184	32,655	51,497
België.....	24,298	13,110	28,719	42,779	32,933	38,484
Frankrijk.....	39,396	38,689	12,560	8,473	13,651	10,019
Luxemburg.....	14,765	17,775	29,066	2,564	20,759	—
	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—	100,—

b) Binnen elke land, centralisatie, bij de vier nationale verkooporganisaties, van al de verkoopen bestemd voor den uitvoer.

Stahlwerks-Verband A. G., Düsseldorf;

Comptoir de Vente de la Sidérurgie Belge « Cossibel », Brussel;

Comptoir Sidérurgique de France, Parijs;

Groupement des Industries Sidérurgiques Luxembourgeoises, Luxemburg,

waaraan al de deelnemende fabrieken van de betrokken landen zijn aangesloten.

Deze organisaties alléén laten zich met de eigenlijke verkoopen in, en zijn daartoe speciaal ingericht;

c) Ondergeschiktheid van de verkoopspolitiek van deze vier organisaties aan gemeenschappelijke voorschriften en aan een gemeenschappelijke contrôle. De toepassing van deze schikkingen omvat de quantitative verdeling van de markt, door middel van contingenten en vaststelling van de *FOB*-, *CIF*- en *FRANCO*-prijzen en van alle verkoopsvoorwaarden, classificeringen en « extras », alsmede van de interventiemogelijkheden van agenten en handelaars. Behalve voor kwaliteitsproducten en specialiteiten, zijn deze voorwaarden sterk bindend;

d) Verder doorgevoerde organisatie van den verkoop op de meer interessante afzetgebieden in samenwerking met een handelscomité waarvan verder sprake;

e) Bevoegdheid van het Beheerscomité van ieder kantoor om speciale prijzen vast te stellen op aan mededinging bijzonder blootgestelde markten. Practisch heeft dit geleid tot een echte perequateering der prijzen, die, wat de werkelijk verkregen prijzen betreft, een volledige gelijkheid tusschen de groepen verzekert;

f) Bepalingen in zake waarborg, contrôle en rechtsmacht, en andere gelijkaardig aan deze van de kartel-overeenkomst én een zeker aantal opzeggingsclausules, die voornamelijk betrekking hebben op het eventueel verdwijnen van een of andere der afspraken die aan elkaar zijn gekoppeld terwijl zij tevens van het Kartel deel uitmaken. De vervroegde opzegging van één dezer conventies, kan dus de ontbinding van de gezamenlijke en afzonderlijke afspraken ten gevolge hebben. Deze onderlinge afhankelijkheid van talrijke akkoorden die in principe een element van onvastheid zou kunnen schijnen, is in werkelijkheid een stevige basis voor het geheele gebouw gebleken.

Het Handelscomité is het gemeenschappelijk organisme der verkoopskantoren. Het coördineert hun activiteit en laat zich als dusdanig in met al de handelskwesties, alsmede met de organisatie van den verkoop in het algemeen. In dit opzicht dienen vermeld, zekere akkoorden met de maritieme transportmaatschappijen, alsook de oprichting van bijzondere verkooporganisaties waarover verder zal worden gehandeld en die onrechtstreeks tot de uitbreiding van de territoriale invloedssfeer van het Kartel hebben bijgedragen.

* * *

Aanvankelijk groepeerde het Internationaal Staalkartel alleen Duitsland, België, Frankrijk en Luxemburg. Het slaagde er nochtans in, onder verschillende vormen, achtereenvolgens een toenemend aantal producenten tot zich te trekken.

In zake algemeene akkoorden werden, vanaf Maart 1934, met de voornaamste producenten van Centraal-Europa overeenkomsten gesloten voor territoriale bescherming en eerbiediging der prijzen. Op deze

schikkingen volgde een gedeeltelijke toetreding tot de kantoren van de Tsjecho-Slowaaksche fabrieken en van de *Oesterreichisch-Alpine-Montangesellschaft*.

De verandering van het politiek regime in het Saar-gebied (18 Februari 1935) bracht ernstige gevolgen met zich.

Hierdoor konden inderdaad de belanghebbende groepen de conventie opzeggen, in geval geen nieuwe regeling tot stand kwam. Na langdurige onderhandelingen, waarbij de gevolgen van de grensverandering werden besproken, inzonderheid de afschaffing van het Saarcontingent in Frankrijk en deze van het oud Lorreinsch leveringscontingent in Duitsland, werd ten slotte een regeling getroffen en de kantoren waren gered.

In den loop van hetzelfde jaar werden onderhandelingen aangevat met de Poolsche fabrieken. Zij leidden in Juli 1935 tot de ondertekening van een conventie voor ruw staal, die in 1936 werd aangevuld door een akkoord waardoor de Poolsche groep volledig het principe van de verkoopskantoren is bijgetreden.

Op 21 Juli werden de in December 1934 ingezette besprekingen — die werden voorafgegaan door een akkoord van 1933 in zake uitvoer van scheepsplaten — beëindigd, door het afsluiten van een algemeene conventie met de Britsche groep. De algemeene clausules van deze conventie zijn :

a) De continentale groepen beperken hun invoer van walsproducten in Groot-Brittannië tot de navolgende cijfers, die in verhouding staan tot hun verkoopen van 1933 :

	Voor het 1 ^{ste} jaar (ton)	Voor ieder der volgende jaren (ton)
Halfabrikaten	255.329	195.869
Profielijzer	97.538	76.432
Handelsstaal	162.948	135.521
Ketelplaten, gewone platen, « larges plats », zwarte dunne platen en gegalvaniseerde platen	35.810	30.635
Bandijzer	10.225	8.012
Buisijzer	37.500	28.500
Walsdraard	39.700	31.081
Staaldraad en draadproducten	20.950	20.950
TOTAAL...	670.000	525.000

Ten einde aan de in Groot-Brittannië heersche staalschaarschte te verhelpen, werden later tusschen het Staalkartel en de Britsche groep, verschillende akkoorden afgesloten, die leidden tot de toelating in Groot-Brittannië van bijkomende contingenten. Zowel in zake prijzen als verdeling geschiedt de verkoop van deze producten in Groot-Brittannië in volledige overeenstemming met het *British Iron and Steel Federation*;

b) Een stelsel van vergunningen dekt deze invoeren, waarvoor de rechten sedert 8 Mei 1935 tot 20 pCt. *ad valorem* werden verminderd in plaats van 33 1/3 pCt.

Deze rechten van 33 1/3 pCt., ingevoerd in April 1932, waren zelfs in den loop van de periode gaande van 26 Mei tot 7 Mei 1936 op 50 pCt. gebracht geworden.

Ten einde de markt te verbeteren, verminderde de Britsche Regeering op 3 Maart 1937 de invoerrechten op de producten die het voorwerp uitmaken van de overeenkomst tusschen het Staalkartel en de Britsche groep, met 10 pCt. *ad valorem*. Op Juli 1937 werden ze met 2 1/2 pCt verminderd en naderhand op 1 April 1938 met 10 pCt. verhoogd;

c) Ten einde een rechtvaardige verdeling der tonnage tusschen het vasteland en Groot-Brittannië te verzekeren en te komen tot een eenheid van politiek op de verschillende markten, werden voor dezelfde producten uitvoerschikkingen getroffen, tusschen de kantoren en de betrokken Engelsche vereenigingen. Het verdwijnen van één dezer afspraken, kan de ontbinding met zich brengen van de gezamenlijke akkoorden tusschen het Staalkartel en Groot-Brittannië, die, behoudens opzegging door het Kartel, voor den duur van vijf jaren werden afgesloten;

d) Een gemengd coordinatiecomité waakt op de toepassing van deze schikkingen, en beslist bij eventueele geschillen. Elk geschil dat langs dezen weg niet zou kunnen worden opgelost, moet noodzakelijk aan een scheidsrechterlijke uitspraak worden onderworpen.

De juiststelling der exportregelingen, waarvan zoolven sprake, werd op 29 Juli 1936 aangevuld door de oprichting der internationale exportkantoren voor plaatblik en gegalvaniseerde platen.

Laatstbedoelde kantoren werden op de volgende grondslagen ingericht :

AANGESLOTENEN	Plaatblik	Gegalvaniseerde platen
Groot-Brittannië	33,24	53,50
Duitsland	23,36	6,02
België	23,37	37,15
Luxemburg	10,03	1,17
Frankrijk	7,73	1,03
Polen	2,27	1,58
TOTAAL...	100,—	100,—

Rond hetzelfde tijdstip sloten het Staalkartel en de Engelsche groep een akkoord met de voortbrengers van de Unie van Zuid-Afrika. Terwijl het een rechtvaardige verdeling van de markt verzekerde streefde het naar verbetering der prijzen en afschaffing der *anti-dumping-taxes*, die vroeger op den invoer uit Europeesche landen werden geheven.

De onderhandelingen die in de laatste maanden van 1936 met de Tsjecho-Slowaaksche groep werd begonnen met het oog op zijn toetreding tot de kantoren voor handelsstaal, profielijzer, bandijzer en buisijzer, leidden eveneens tot een akkoord i.d. 1 Januari 1937. Herinneren wij, dat, sedert 1 Juli 1934, de Tsjecho-Slowaaksche fabrieken deel uitmaakten van de kantoren voor plaatblik, voor gewone platen en voor *larges plats*. Vervolgens werden onderhandelingen met

de Oostenrijksche en Hongaarsche fabrieken gevoerd. Eerstgenoemde werden door den *Anschluss* bij Duitschland gevoegd, waarvan zij sedert 1 Juli 1938 deel uitmaken. De onderhandelingen met de Hongaarsche fabrieken hebben tot geen resultaat geleid.

Met de Vereenigde Staten van Amerika, die tot dan toe buiten het Kartelverbond waren gebleven, werden in 1937 besprekingen aangevat, die leidden tot een uitvoerakkoord met de voornaamste Amerikaansche producenten. Deze laatste trachten nu zelf de minder belangrijke fabrieken en de verwerkers te bewegen het akkoord bij te treden.

De invloed van het Kartel is verder onrechtstreeks vergroot door de marktorganisaties, die onder zijn bescherming zijn tot stand gekomen. Deze organisaties bestaan voornamelijk in Zwitserland, Nederland en de Skandinaafsche landen (Noorwegen, Zweden, Denemarken) en in Groot-Brittannië, alwaar voor ieder groep verkooprechten werden vastgesteld en waar een conventie werd gesloten met de voornaamste vereenigingen van importeurs.

De marktorganisaties (die natuurlijk aan de bijzondere toestand van elk land dienen aangepast) zijn op het volgende principe gesteund: ter plaatse wordt een *pool* van fabriekagenten opgericht, waarbij ieder groep agenten — en binnen deze groep ieder agent — een verkoopsquantum bezit, bepaald volgens de resultaten van een referentieperiode. Deze quota mogen niet worden overschreden. In overeenstemming met deze *pool*, bepaalt een organisatie van den plaatselijken handel zelf de aankoopcontingenten van haar leden, de verkoopprijzen, alsmede de noodige controlemaatregelen, om de uitvoering van haar voorschriften te verzekeren. De betrekkingen van beide organisaties, deze van het Staalkartel en deze van den plaatselijken handel, worden in gemeenschappelijk overleg vastgesteld en zijn gesteund op het beginsel van de wederkerige exclusiviteit. De handel weigert producten aan te koopen van leveranciers die geen lid zijn van het Staalkartel. Deze laatste, op haar beurt, kent een deel toe in de winst, door een stelsel van bonificaties en *ristorno's*.

Indien in het betrokken land een plaatselijke industrie is gevestigd, tracht men ze in het kader van dit algemeen plan te brengen; dit stabiliseert haar productie en bevoorrading. Aldus werden akkoorden met de Zwitsersche en Noorweegsche staalfabrieken gesloten. Een gelijkaardige schikking werd getroffen met twee Finsche en één Nederlandsche fabriek.

Bij de kantoren, die werden opgericht onder de bescherming van het Staalkartel en die onmiddellijk aan deze laatste zijn ondergeschikt, dienen vermeld, een zeker aantal bijzondere ententes die min of meer aan het Staalkartel zijn verbonden of er onafhankelijk er tegenover staan. In feite is de uitbreiding der kantoren verreweg het overheerschend en determinerend element geworden van den groeienden invloed

van het Staalkartel. Bij tal van deze kantoren zijn niet alleen aangesloten de nationale groepeerings welke lid zijn van het Kartel, maar ook de staalfabrieken van andere landen, als deze van Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten en Italië. Deze kantoren nemen ook uitbreiding buiten het Staalkartel, daar zij den uitvoer regelen van groepen, die voor zekere producten niet zijn toegetreden. Deze groepen zijn natuurlijk niet onderworpen aan de gezamenlijke contingenteeringen van het Staalkartel.

Aan het Staalkartel zijn onmiddellijk aangesloten: de *Association internationale des demi-produits* (opgericht in 1933), de *Association internationale des profilés* (1933), de *Association internationale des aciers marchands* (1933), de *Association des tôles fortes* (1933), de *Association internationale des tôles moyennes* (1933), de *Association internationale des larges plats* (1933).

De volgende groepeerings zijn min of meer aan het Staalkartel aangesloten: de *Association internationale du fil machine* (opgericht in 1928), de *Association des feuillards et des bandes à tubes* (1933), de *Association des poutrelles à larges ailes* (1934), de *Association des tôles fines* (1936), de *Association des tôles galvanisées* (1936).

De *Comptoir du Fil Machine* (walsdraadkantoor), dat in 1928 werd opgericht en dat vroeger eveneens de leveringen op de binnenlandsche markt contingenteerde, verviel op 31 December 1936. Het werd voorloopig verlengd onder den vorm van een gewone uitvoerconventie, nadat in den schoot van de Belgische groep een akkoord voor de verdeling van de productie was tot stand gekomen. Waarschijnlijk zal, in September of October, het akkoord definitief worden verlengd. De quota van de verschillende aangeslotenen werden als volgt bepaald:

Duitschland.....	30,—	%	
België.....	21,1625	%	
Frankrijk.....	40,0754	%	
Luxemburg.....	8,7621	%	
	100,—	%	
Polen.....	7,—	%	} t. o. v. de vier bovengenoemde groepen.
Centraal Europa.....	13,020	%	
(Tsjecho-Slowakije, Oostenrijk, Hongarije.)			

De *Comptoir des feuillards et bandes à tubes* (bandijzer- en buisijzerkantoor) dateert van 1933. De uitvoerquota zijn thans als volgt:

Duitschland.....	28,34	%	
België.....	44,29	%	
Frankrijk.....	15,60	%	
Luxemburg.....	11,77	%	
	100,—	%	
Polen.....	2,40	%	} t. o. v. de vier bovengenoemde groepen.
Tsjecho-Slowakije.....	2,97	%	

De *Association des poutrelles à larges ailes* (Verbond voor de poutrelles met breede flenzen) dateert van 1934. Het is een overeenkomst afgesloten tusschen de Luxemburgsche, Duitse en Fransche voortbrengers, met het oog op de regeling van den verkoop van

deze producten, zowel bij den uitvoer als op de binnenlandsche markten van de aangeslotenen. Daar in België dergelijke poutrellen niet worden gewalst, is ons land tot deze conventie niet toegetreden.

De *Association des tôles fines* (Verbond voor plaatblik) en de *Association des tôles galvanisées* (gegalvaniseerde platen), kwam in 1936 tot stand, nadat het akkoord tusschen het Staalkartel en de Britsche industrie was gesloten. De uitvoerquota zijn hooger vermeld.

Staan onafhankelijk tegenover het Staalkartel : de *International Railmakers' Association (I.R.M.A.)* en de *Association du fer-blanc*.

De *International Railmakers' Association* (het Spoorstavenkartel) werd op 12 Maart 1926 tusschen de Duitse, Belgische, Engelsche, Luxemburgsche en Fransche producenten gesloten. Het dient herinnerd, dat het door deze entente was, dat de betrekkingen die vóór den oorlog langen tijd tusschen de voortbrengers van de verschillende landen hadden bestaan, opnieuw aangeknoopt werden en zodoende het sluiten van het Staalkartel voorbereidden. In 1935 werd het Spoorstavenkartel tot Augustus 1940 verlengd en wist men de toetreding te bekomen van Polen, Oostenrijk, Hongarije en Tsjecho-Slowakije. De conventie slaat op den uitvoer.

De *Association du fer-blanc* (Blikverbond) dateert van 1934. Daar België geen blik produceerde was dit verbond voor ons van geen belang. In dezen toestand zal weldra verandering komen.

Het *Continentaal Buizenkartel*, op 11 Juni 1926 gesloten, werd op 13 April 1926 verruimd tot een internationaal kartel, dat tevens de Engelsche, Amerikaanse en Canadeesche producenten omvat en waarbij in April 1933 ook Zweden kwam. In Maart 1935 werd het Continentaal Kartel ontbonden. Daar dit laatste de voornaamste aangeslotene was bij de internationale akkoorden in zake buizenproductie, hield het Internationaal Kartel eveneens op te bestaan. Daardoor verloor de op 1 September 1933 met de Japansche nijverheid gesloten overeenkomst alle belang.

Nochtans werden de betrekkingen tusschen de groepen van het Continentaal Kartel niet volledig afgebroken. Zij sloten, inderdaad, een wederkeerig akkoord tot bescherming der nationale markten, ingaand op 12 Maart 1935. Eerst beperkt tot 1936, werd het akkoord naderhand verlengd tot in 1937. Anderzijds bleven enkele vroegere leden van het Continentaal Kartel, zich verder van elke levering in het Vereenigde Koninkrijk onthouden, om door overeenkomsten met de producenten de bescherming van hun eigen nationale markt te bekomen. Onder tusschen werden besprekingen voortgezet voor een nieuw internationaal akkoord. In het begin van 1937, na twee jaren heftige mededinging op de uitvoer-

markten, kwam een *gentlemen's agreement* tot stand tusschen de vertegenwoordigers van acht landen, w.o. Groot-Brittannië, voor de vaststelling van minimaprijzen bij den uitvoer.

Thans leeft de industrie onder het regime van voorloopige afspraken, die op 1 Mei 1938 voor zes maanden werden afgesloten. De Duitse, Oostenrijksche, Fransche, Engelsche, Poolsche, Hongaarsche, Belgische en Tsjecho-Slowaaksche fabrieken, hebben het akkoord ondertekend. Door deze afspraken is geen van deze groepen verplicht tot een kartel toe te treden. Dit voorloopig akkoord slaat enkel op de uitvoermarkten.

Van het *gentlemen's agreement*, dat voorafging, verschilt het hierin, dat het een uitvoerkartel tot stand brengt, in welker kader de bestellingen volgens bepaalde coëfficiënten worden verdeeld. Het bevat een organisatieakkoord, waarvan de eene betrekking heeft op de buizen voor de petroleumindustrie en de andere op de kookbuizen, met inbegrip van deze voor locomotieven. Tijdens den duur van dit voorloopig akkoord trachten de verschillende groepen, door bijzondere besprekingen een basis voor een kartel van langeren duur te bereiken.

Voor heiplanken bestaat geen internationale afspraak. Er bestaat een eenvoudige nationale conventie, in zake tonnage en prijzen, tusschen de Belgische en Luxemburgsche producenten, met het oog op de bevoorrading van de eigenlijke Belgische markten.

De Belgische producenten van assen, wielen en radbanden zijn gegroepeerd in den schoot van de *Entente belge des fabricants des bandages et essieux*. Het is een tonnage- en prijsconventie, slaande op de binnenlandsche en buitenlandsche verkoopen. Tot op heden konden geene internationale akkoorden worden afgesloten.

Wat het *à froid*-bandijzer betreft, zijn besprekingen aan den gang tusschen Belgische, Duitse, Luxemburgsche en Fransche voortbrengers. Voor getrokken staven bestaat een akkoord tusschen de Belgische en Duitse fabrieken. De verkoop voor smalspoormaterieel is steeds vrij.

ZESDE TIJDVAK (1938-1940).

De akkoorden welke op 30 Juni 1938 vervielen, werden voor den duur van 2 1/2 jaar vernieuwd — t.t.z. tot 31 December 1940 — op basis van het *statu quo*. Sommige groepen hadden een lateren datum gewenscht. Andere konden deze meening niet deelen ten aanzien van de vooruitzichten der problemen die zullen oprijzen bij de belangrijke toeneming van de productiecapaciteit in sommige landen, productiecapaciteit die tot op heden volledig kon worden gebruikt. Ook zijn sommigen van meening dat laatstgenoemden datum moeilijk zal worden overschreden.

Het is in ieder geval te wenschen, dat de herinnering aan de jaren 1931 tot 1933, de onderhandelaars in de industrieën wier belangen zij verdedigen op gelukkige wijze zal inspireren.

De quota voorbehouden aan de Tsjechische, Pool-

sche en Engelsche groepen, en de verschillende kantoren waarbij ze zijn aangesloten, worden hieronder opgegeven, in verhouding tot een gezamenlijk tonnage — dat als standaardtonnage geldt — aan de stichtende leden van het Staalkartel voorbehouden.

	Halfabrikaten	Profielijzer	Handelsstaal	Ketelplaten	Gewone platen	« Larges plats »
Tsjecho-Slowakije.....	—	2,—	5,021	8,764	5,846	2,419
Polen	—	2,224	4,399	3,293	3,375	7,156
Groot-Brittannië	4,040	9,523	8,776	29,871	14,359	38,308

Bij wijze van documentatie, laten wij hieronder een statistiek volgen van de wereldstaalproductie van 1925, vergeleken bij de productie van de vier stich-

tende groepen van het Staalkartel en bij deze van België.

Productie van ruw staal (staven en afgietsels).

JAAR	DUITSCHLAND (1)	SAARGEBIED (2)	BELGIË (3)	FRANKRIJK (4)	LUXEMBURG (5)	TOTAAL (6)=(1)+(2) +(3)+(4)+(5)	Wereld- productie (7)	VERHOUDING (in %)		
								(6) (7)	(3) (6)	(3) (7)
1926.....	12.226	1.737	3.339	8.617	2.244	28.163	93.470	30,1	11,9	3,6
1927.....	16.123	1.893	3.680	8.306	2.471	32.473	101.830	31,9	11,3	3,6
1928.....	14.318	2.074	3.905	9.479	2.567	32.343	109.960	29,4	12,1	3,6
1929.....	16.023	2.210	4.110	9.716	2.702	34.761	120.710	28,8	11,8	3,4
1930.....	11.371	1.938	3.354	9.444	2.270	28.377	94.980	29,9	11,8	3,5
1931.....	8.176	1.539	3.105	7.816	2.035	22.671	69.580	32,6	13,7	4,5
1932.....	5.624	1.463	2.790	5.638	1.956	17.471	50.690	34,5	16,0	5,5
1933.....	7.433	1.671	2.731	6.577	1.845	20.257	68.060	29,8	13,5	4,0
1934.....	11.696	1.944	2.944	6.155	1.932	24.671	82.130	30,0	11,9	3,6
1935.....	16.144		3.023	6.255	1.837	27.259	(*) 99.330	(*) 27,4	11,1	(*) 3,0
1936.....	18.756		3.168	6.703	1.981	30.608	(*) 123.680	(*) 24,7	10,4	(*) 2,6
1937.....	19.817		3.869	7.902	2.511	34.099	(*) 135.500	(*) 25,2	11,3	(*) 2,9

(*) Voorloopige cijfers.

Uitvoer in ruw staal door de stichtende groepen van het Internationaal Staalkartel.

TIJDVAK	Duitsche groep	Belgische groep	Fransche groep	Luxemburgsche groep	Totaal	Verhouding van den uitvoer van de Belgische groep tot den gezamenlijken uitvoer van de stichtendegroepen
Jaar 1927	3.308.295	2.508.388	3.128.815	1.848.938	10.794.436	23,2
Jaar 1928	3.972.257	2.349.358	2.791.311	1.877.784	10.990.710	21,4
Jaar 1929	4.592.285	2.336.363	2.079.220	1.886.891	10.894.759	21,4
1 ^e halfjaar 1932	1.012.093	996.135	663.701	722.116	3.394.045	29,3
Juni tot December 1933	1.038.335	893.664	669.247	724.376	3.355.622	26,6
Jaar 1934	2.261.719	1.863.534	1.466.347	1.463.579	7.055.179	26,4
Jaar 1935	2.233.989	1.569.270	1.315.032	1.278.896	6.397.187	24,5
Jaar 1936	2.263.312	1.497.220	1.134.763	1.320.531	6.215.826	24,1
Jaar 1937	2.274.454	1.763.748	1.429.703	1.776.069	7.243.974	24,3

De relatieve belangrijkheid van de productie der stichtende landen van het Kartel ten opzichte van de gezamenlijke productie, vertoont ontegensprekelijk een neiging tot verminderen. De Belgische productie geeft blijk van dezelfde tendenzen. Deze laatste weerspiegelen de buitengewone toeneming van de productiecapaciteit in de wereld, en meer in 't bijzonder de uitbreiding van de ijzer- en staalproductie in de

landen, die vroeger volledig van West-Europa afhankelijk waren, voor de voorziening in hun ijzer- en staalbehoefden.

Onder de stichtende leden van de entente, behoudt België zijn plaats. Ofschoon het niet onbelangrijk is, de aandacht te vestigen op den weerstand van onze industrie van 1931 tot 1933, spijs een buitengewoon ongunstige conjunctuur, heeft het sluiten van

een kartel voor onze nijverheid een element van stabiliteit gebracht, dat niet genoeg kan worden gewaardeerd, vooral in de omstandigheden waarin de internationale handel thans verkeert.

Een vergelijking van den uitvoer van ruw staal van de Belgische groep met deze van de andere stichtende groepen van het Kartel, wijst uit, dat de relatieve positie van de Belgische groep is verbeterd. Deze verbetering stemt trouwens overeen met de termen zelf van de internationale conventie, die ten gunste

van België een quotum voorziet, dat toeneemt wanneer de buitenlandsche afzet inkrimpt. In 1937 bedroeg de afzet van de stichtende landen van het Kartel 7.244.000 ton, terwijl in 1928 de gezamenlijke uitvoer van deze landen 10.991.000 ton had bereikt. Deze vermindering van den uitvoer werd gecompenseerd door een aanzienlijke uitbreiding van de buitenlandsche markten. De staalproductie was in 1937, op 662.000 ton na, gelijk aan deze van 1937.

BALANS VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË PER 25 JUNI 1938.

Hieronder volgt de balans en de winst- en verliesrekening van de Nationale Bank van België per 25 Juni 1938, door den Regentenraad in dato 13 Juli 1938 opgemaakt en 27 Juli 1938 door het College van Censoren goedgekeurd :

ACTIVA.	Balans per 25 Juni 1938.	PASSIVA.	
Goudvoorraad : staven en muntenfr.	14.093.946.083,91	Bankbiljetten in omloopfr.	20.489.046.300,—
Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	3.761.449.942,30	Rekening-courant :	
Pasmunt en diversen	265.505.722,91	Rekening - courant	
Wissels op België.....	2.233.435.307,20	van de Schatkist. 53.321.701,72	
Wissels op het buitenland	27.281.994,78	Instellingen bij bij-	
Voorschotten op Belgische overheidsfondsen	263.220.946,16	zondere wet opge-	
		richt 329.335.536,89	
		Banken 976.889.392,83	
		Clearings 172.522.202,85	
		Bijzondere 71.157.299,35	
		1.603.226.133,64	
Vorderingen op den Staat :		Totaal der onmiddellijk opelsch-	
Bon van de Belgische Schatkist (wet van 27 Decem-	500.000.000,—	bare verbintenissen	22.092.272.433,64
ber 1930)		Kapitaal	200.000.000,—
Schuldbrief van de Belgische Schatkist (wet van	235.174.798,96	Reserves :	
19 Juli 1932)		a) Statutaire reserve	103.726.605,42
Overheidsfondsen :		b) Voorzieningsfonds	225.823.915,39
a) Verworven ter vertegenwoordiging van het kapitaal,	588.208.403,14		329.550.520,81
de reserves en de afschrijvingsrekeningen		Afschrijvingen op gebouwen, mate-	
b) Verworven krachtens de overeenkomst van 27 Juli	549.989.919,50	riël en meubilair	67.000.000,—
1932, getroffen ter uitvoering van de wet van		Fiskale reserve	2.394.770,—
19 Juli 1932		Herdiscoto van wissels	6.348.580,85
Gebouwen, materieel en meubilair	160.000.000,—	Geldelijke verplichtingen aan den	
Voorraad ten behoeve van het drukken van bankbiljetten		Staat :	
en ander werk	2.866.481,74	Provenu van disconto en beleeningen	
Op overheidsfondsen verworven interesten	38.952.806,43	boven de 3 ½ pCt.	1.748.723,22
Afgeschreven en te verzilveren waarden	pro memorie	Zegelrecht op den biljettenomloop.	15.514.967,70
Herkrijging der bedrijfsbelasting over het dienstjaar		Deel van den Staat in de winsten..	6.833.689,11
1935 (betaald onder voorbehoud)	12.185.380,—		24.097.380,03
Incasso's op rekening-courant	197.262.678,03	Uit te keeren dividend voor het	
		eerste halfjaar 1938	10.554.089,70
		Deponenten van incasso's op reke-	
		ning-courant	197.262.678,03
	Fr. 22.929.480.453,06		Fr. 22.929.480.453,06

Orderekeningen op 25 Juni 1938.

SCHATKIST :			
Wisselportefeuille en allerlei tegoed	fr.	39.560.133,39	
Goudwaarden		1.319.461.032,58	
Diverse waarden waarvan de Staat eigenaar is :			
Gewone aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	1.000.000.000,—		
Winstdeelende obligaties van de Nationale Maatschappij der Belgische		632.342.187,—	
Spoorwegen			
Annuïteiten onderschreven door de Kolonie van Belgisch-Congo	1.294.202.689,46		
Diverse waarden		31.760.700,—	
2.958.305.576,46			
Diverse waarden bij den Staat in bewaring gegeven :			
Waarden door derden gedeponoord	3.459.968.305,80		
Af te leveren waarden	559.167.512,50		
In pand gegeven waarden	517.373.825,90		
Dienst der ingeschreven schuld	6.249.961.200,—		
Deposit- en Consignatiekas	11.808.628.318,71	22.595.099.162,91	
Amortisatiefonds der Overheidsschuld		6.479.957.869,48	
Regularisatiefonds der renten		1.000.378.622,50	
Monetair fonds :			
Goud	30.000.000,—		
Overheidsfondsen	336.001.009,45	366.001.009,45	
Reserve der postchecks :			
Goud	480.000.000,—		
Diverse waarden	25.991.079,78	505.901.079,78	35.264.664.486,55
ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS ONDER WAARBORG VAN DEN STAAT : voorloopige beleggingen			1.668.350.814,12
DIVERSE BEWAARBELEGGINGEN :			
Verpanding van de voorschotrekeningen op Belgische Overheidsfondsen.	3.435.399.007,50		
Andere bewaargevingen	5.724.910.288,45	9.160.309.295,95	
BELEENDE ONDERPANDEN ontvangen voor rekening van de Spaarkas.			108.016.500,—
DIVERSE BORGTOCHTEN			52.352.000,—
WAARDEN VAN DE PENSIOENKAS VAN HET PERSONEEL			154.515.922,57

DEBET.

Winst- en verliesrekening per 25 Juni 1938.

CREDIT.

Afschrijving op gebouwen, materieel en meubilair	fr. 2.990.022,25	Geïnd op afgeschreven en te verzilveren waarden	fr. 4.241.871,33
Overdracht op de rekening « Fiskale reserve »	1.891.199,99	Disconto, wissel en interesten	45.258.056,49
Herdisconto op 25 Juni 1938	6.348.580,85	Interesten op overheidsfondsen verworven ter vertegenwoordiging van het kapitaal, de reserves en de afschrijvingsrekeningen	14.398.622,91
Algemeene onkosten	26.386.537,46	Rechten op bewaargevingen	3.211.293,39
Toelage aan de pensioenkas van het personeel	2.137.000,—	Diverse winsten	506.752,17
Begiftiging van de rekening « Afschrijvingen op gebouwen, materieel en meubilair » om om ze op fr. 67.000.000 te brengen	6.797.727,36	Geldelijke verplichtingen en vergoedingen van den Staat : Ristorno van zegelrecht op den biljettenomloop	15.514.967,70
Afschrijving opgelegd door de wet van 19 Juli 1932	1.138.948,19	Vergoeding van 0,25 pCt. per jaar op het restant van de Staatsschuld	625.000,—
Geldelijke verplichtingen tegenover den Staat : Provenu van disconto en beleeningen boven de 3 ½ pCt.	1.748.723,22	Vergoeding van 0,25 pCt. per jaar op het bedrag van de kleine biljetten uitgegeven voor rekening van de Schatkist	756.050,—
Zegelrecht op den biljettenomloop	15.514.967,70		
	64.953.707,02		
Verdeeling van de netto winst, hetzij fr. 19.558.906,97 :			
1° Aan de aandeelhouders, een eerste dividend van 3 pCt. van het nominaal kapitaal	6.000.000,—		
2° Van het overige, hetzij fr. 13.558.906,97 :			
a) 10 pCt. aan de reserve	1.355.890,70		
b) 6 pCt. aan het personeel	813.534,42		
van het overige, hetzij fr. 11.389.481,85 :			
a) Aan den Staat, drie vijfden	6.833.689,11		
b) Aan de aandeelhouders, een tweede dividend van fr. 22,77 per aandeel	4.554.089,70		
c) Aan de reserve, het saldo	1.703,04		
	19.558.906,97		
	Fr. 84.512.613,99		Fr. 84.512.613,99

De verdeling van de netto-winst, groot fr. 19.558.906,97, werd als volgt door den Algemeenen Raad, in dato 27 Juli 1938, vastgesteld.

1° Aan de aandeelhouders, een eerste dividend van 3 pCt. van het nominaal kapitaal	fr. 6.000.000,—
2° Van het overige, hetzij fr. 13.558.906,97 :	
a) 10 pCt. aan de reserve	1.355.890,70
b) 6 pCt. aan het personeel	813.534,42
van het overige, hetzij fr. 11.389.481,85 :	
a) Aan den Staat, drie vijfden	6.833.689,11
b) Aan de aandeelhouders, een tweede dividend van fr. 22,77 per aandeel	4.554.089,70
c) Aan de reserve, het saldo	1.703,04
	Fr. 19.558.906,97

MUNT- EN BANKWEZEN. FINANCIËELE BERICHTEN.

INHOUD : België : De wisselmarkt in Juli 1938. — De markt van het kortlopend geld in Juli 1938. — Verslag van de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas over het dienstjaar 1937.
 Vereenigde Staten : Evolutie van Munt- en Bankwezen in de Vereenigde Staten, tijdens het eerste halfjaar van 1938.
 Groot-Brittannië : De Britsche kapitaalmarkt in de eerste helft van 1938.
 Duitschland : Dienst der Oostenrijksche internationale leeningen.

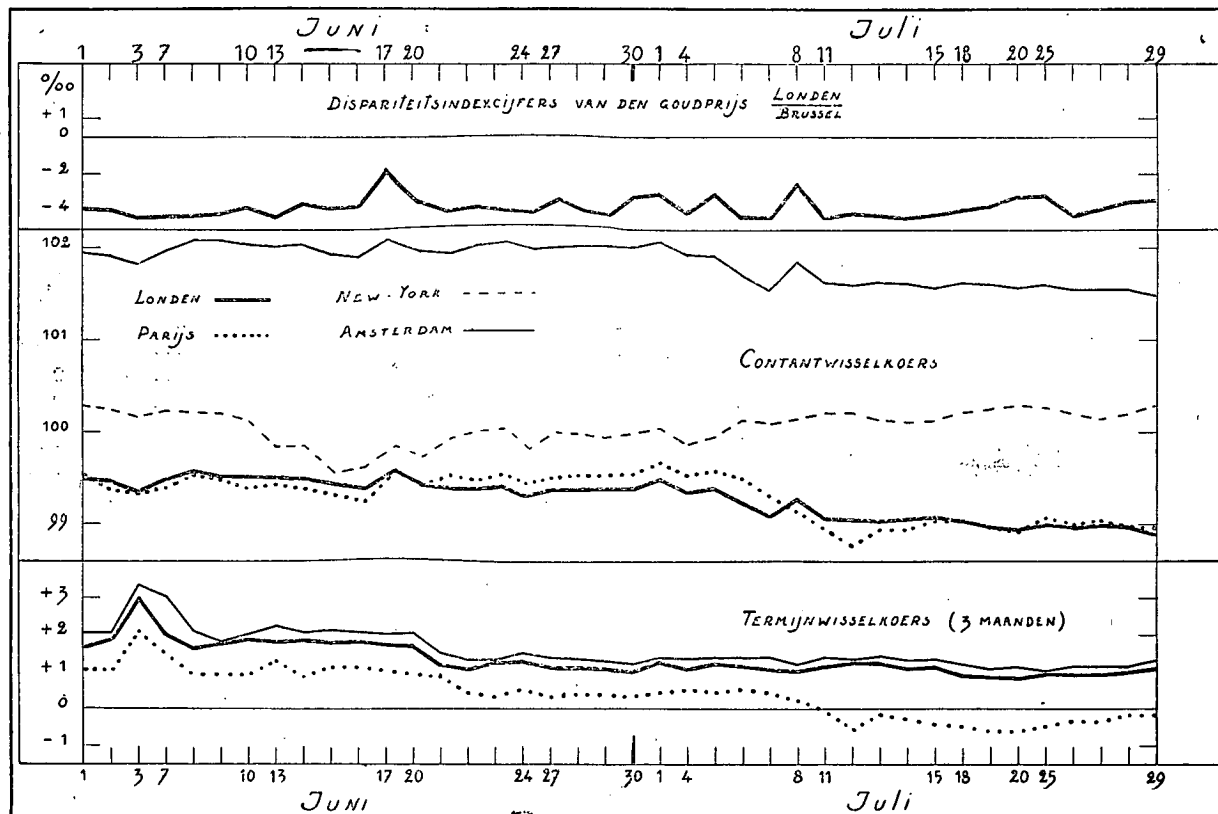
BELGIË

De wisselmarkt in Juli 1938.

De gunstige tendenz van den belga, het hoofdkenmerk van onze markt in Juni, bleef geheel de maand Juli aanhouden. De goudvoorraad vermeerderde met fr. 591 millioen, onafhankelijk van de fr. 324 millioen in den post « Buitenlandsche deviezen en goudwaarden ». Het dekkingpercentage der opeisbare verbintenissen is daardoor nog verhoogd.

De positie van den dollar is lichtelijk verstevigd, ten gevolge van zijn hausse op de internationale markt, inzonderheid t.o.v. het pond sterling. De Zwitsersche frank bleef op weinig na steeds denzelfden koers behouden; het £, de Fransche franc en de Nederlandsche gulden liepen gevoelig achteruit. De afbrokkeling van het £ was het gevolg van de stijging van den goudprijs te Londen, die van 1 tot 30 Juli steeg van 140 sh. 9 tot 141 sh. 6.

Indexcijfers van de wisselkoersen in Juni en Juli 1938 (1).



Het dagelijksch dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend volgens onderstaande formule :

$$\frac{\text{Sterlingprijs van één kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 33.193,50}}$$

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurige basis berekend.
 De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

De noteeringen van deze munten hadden van 1 tot 29 Juli het volgend verloop :

	Noteering per 1 Juli	Noteering per 29 Juli	Hoogste	Laagste
			Tusschen beide data	
Fransche frank ..	16,4475	16,33125	16,4325	16,30
Pond sterling....	29,2525	29,08	29,2275	29,0825
Dollar	5,9025	5,91725	5,9175	5,8925
Gulden	326,25	324,80	326,175	325,025
Zwitsersche frank	135,375	135,57	135,46	134,80

Na in het begin van de maand van Bg. 237,70 tot Bg. 237,225 te zijn teruggelopen, heeft de Reichsmark zich trapsgewijze hersteld tot Bg. 237,60. De Italiaansche lira, in de gekende voorwaarden genoteerd, schommelde tusschen Bg. 31,0174 en Bg. 31,1284. De drie Scandinavische kronen volgden het pond sterling in zijn dalende beweging. Op 29 Juli noteerde de Zweedsche kroon Bg. 149,975, de Noorweegsche kroon 146 Belga, en de Deensche kroon Bg. 129,90, komende respectievelijk van Bg. 150,825, Bg. 146,975 en Bg. 130,60. De Tsjecho-Slowaaksche kroon daalde in het begin van de maand van Bg. 20,55 tot Bg. 20,44 en bleef in het vervolg omstreeks hetzelfde niveau. De Canadeesche dollar steeg van Bg. 5,84625 tot Bg. 5,89875. De wisselkoers op Warschau gold over 't algemeen méér dan 111 Belga. De escudo brokkelde af van Bg. 26,55 tot Bg. 26,39. In Roemeensche lei werden geen verrichtingen geregistreerd; deze munt werd onveranderd genoteerd tegen den nominalen koers van Bg. 4,37 onder vermelding « zonder omzet ».

Op de termijnmarkt hield de ontspanning aan. Het agio voor één maand op het £ daalde van fr. 0,65 tot fr. 0,375, en voor drie maanden van fr. 1,85 tot fr. 1,475. De Fransche franc, die in het begin van de maand respectievelijk voor één maand en voor drie maanden fr. 0,20 en fr. 0,40 opgeld deed, daalde naderhand tot beneden den contantkoers.

De markt van het kortlopend geld in Juli 1938.

In Juli trad een verdere ontspanning in op de markt van het kortlopend geld. Deze verbetering komt tot uiting in de weekstaten van de Nationale

Bank, waaruit blijkt dat steeds minder beroep wordt gedaan op herdisconto en voorschotten.

In de weekstaat van de Nationale Bank per 28 Juli vertegenwoordigen de voorschotten op overheidsfondsen nog enkel fr. 262 millioen tegen fr. 375 millioen op 30 Juni en fr. 791 millioen op 12 Mei.

De wisselportefeuille op België, die op 28 Juli fr. 1.717 millioen bedroeg, is t.o.v. 30 Juni met fr. 405 millioen verminderd, en met fr. 792 millioen t.o.v. van 1 Juni, datum waarop het maximum werd bereikt.

Daar de economische bedrijvigheid van het land van Juni tot Juli niet aanmerkelijk is gewijzigd, weerspiegelen deze bewegingen ongetwijfeld de grotere geldruimte van de markt.

Het *call money*, dat in Juni nog 1,5 pCt. noteerde, is in den loop van de eerste helft van Juni tot 1,25 pCt. gedaald, en tot 1 pCt. in den loop van de tweede helft.

Handels- en financieel papier werd buiten de bank weinig of niet genoteerd. Op het einde van de maand werden enkele verhandelingen opgeteekend tegen 2,75 pCt. voor eerste keuspapier.

In de maand Juli hadden vier aanbestedingen van Schatkistcertificaten plaats voor bedragen gaande van 20 tot 35 millioen. De gemiddelde rentevoet der aanbestedingen schommelde tusschen 2,25 pCt. en 2,75 pCt. tegen 2,75 pCt. en 2,51 pCt. voor de twee aanbestedingen van Juni.

Na den vervalddag van 3 Augustus, belooft het gezamenlijk bedrag der Schatkistcertificaten in omloop voor rekening van den Staat, fr. 350 millioen.

Schatkistcertificaten in omloop voor rekening van den Staat.

7 Juni	fr.	435.000.000
13 »		425.000.000
20 »		425.000.000
27 »		425.000.000
4 Juli		425.000.000
11 »		400.000.000
18 »		380.000.000
25 »		365.000.000

Aanbestedingen van Schatkistcertificaten in den loop van de maanden Juni en Juli 1938.

DATUM DER AANBESTEDING	Voor rekening van	Aangeboden bedrag	Looptijd	Ontvangen intekeningen	Verhouding van ingeteekend tot aangeboden bedrag	GEMIDDELTE RENTEVOET	
						der intekeningen	der toewijzingen
1938 17 Juni.....	Staat	50.000.000	3 maanden	125.000.000	2,5	2,895	2,74
24 Juni.....	»	40.000.000	»	111.000.000	2,8	2,81	2,51
1 Juli	»	25.000.000	»	80.000.000	2,4	2,729	2,625
8 Juli	»	20.000.000	»	75.000.000	3,7	2,642	2,25
15 Juli	»	35.000.000	»	65.000.000	1,9	2,84	2,75
29 Juli	»	35.000.000	»	95.000.000	2,7	2,88	2,75

Verslag van de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas over het dienstjaar 1937.

Het verslag uitgebracht in de Beheerraad van de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas omtrent de ver-richtingen van deze instelling in den loop van het boekjaar, is zoeven verschenen. Het toont, evenals deze der voorgaande jaren, de groeiende beteekenis van de verrichtingen der Kas.

Het totaal der door haar beheerde kapitalen is gestegen van fr. 1.952 miljoen in 1913 tot fr. 18.834 miljoen in 1937. De door de Algemeene Spaarkas beheerde kapitalen schijnen in een sneller tempo te zijn toegenomen dan de actiemiddelen der banken tijdens dezelfde periode (1).

JAAR	ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS	BANKEN
	Beheerde kapitalen (in miljoenen)	Actiemiddelen (2) (in miljoenen)
1913	1.952	3.640
1927	4.983	27.210
1932	13.422	32.383
1937	18.834	25.044 (3)

In den loop van het jaar 1937 was het bedrag der stortingen op spaarboekjes belangrijk hooger dan dit der afhalingen.

Stortingen	fr. 3.836,5 miljoen.
Afhalingen	fr. 3.127,4 »
Meer gestort dan afgehaald	fr. 709,1 »

Wordt er rekening gehouden met de gekapitaliseerde interesten, die fr. 346,4 miljoen bedroegen, dan nam het totaal tegoed toe met fr. 1.055 miljoen, d.i. met circa 8,82 pCt. van het saldo op 1 Januari 1937. De totale toeneming van het tegoed is dus zeer aanzienlijk gebleven, alhoewel ietwat minder dan in 1936. Daarenboven was de gang van deze toeneming bijzonder regelmatig. Op het eind van het jaar nochtans is zij een weinig vertraagd, want ofschoon de stortingen zeer belangrijk bleven, verhoogden de terugbetalingen eenigszins. In de eerste twee maanden van het boekjaar 1938 hield deze gunstige gang van het sparen aan, terwijl in Maart, April en Mei de toestand gewijzigd werd, waarschijnlijk onder invloed van de verslapping der economische bedrijvigheid en van de algemeene politieke omstandigheden. De toestand is nochtans sedertdien meer normaal geworden.

Onderstaande tabel, getrokken uit het maandschrift van het *Internationaal Instituut voor het Spaarwezen*, geeft een overzicht van den gang van het sparen in verschillende landen.

(1) De cijfers van de Spaarkas zijn getrokken uit het verslag over het jaar 1937, deze der banken uit de particuliere statistieken van de Nationale Bank over de jaren 1913 tot 1932 en uit het verslag van de Bankcommissie over 1937.

(2) Door actiemiddelen moet men verstaan: het kapitaal, de reserves en de verbintenissen dadelijk opvraagbaar en op termijn.

(3) De vermindering is ten deele het gevolg van de wijzigingen door de hervorming van het Belgisch Bankwezen, van 9 Juli 1935.

	Schommeling van het totaal tegoed der inleggers (in miljoenen)	Verhouding t. o. v. het saldo per 1 Januari 1937
Groot-Britannië	+ 52,3	+ 6,18 %
Groothertogdom Luxemb. Lux. fr.	+ 15,2	+ 2,34 %
Frankrijk	- 267	- 0,43 %
Nederland	+ 52,7	+ 12,37 %
Duitschland	+ 1.437,7	+ 10,05 %
België	+ 1.055,5	+ 8,82 %

In 1937 werden 154.562 nieuwe lijfrenterekeningen geopend. Het aantal aangeslotenen bij de Lijfrentekas wordt hierdoor, op 31 December 1937, op 4.566.000 gebracht. De toeneming der stortingen ter Lijfrentekas geschiedde bijzonder snel sedert 1935, op het oogblik waarop de wetten tot verplichte toetreding der arbeiders van kracht werden. De gezamenlijke jaarlijksche stortingen stegen van fr. 25,5 miljoen in 1925 tot fr. 357,3 miljoen in 1937, wat het bedrag van het rentefonds bracht van fr. 501 miljoen in 1925 tot fr. 4.943 miljoen in 1937.

Benevens de Spaarkas en de Lijfrentekas, beheert de instelling ook nog een verzekeringskas, een rentekas voor arbeidsongevallen en enkele bijzondere diensten voor rekening van de Staat.

De door de Spaarkas beheerde kapitalen waren, per 31 December 1937 :

	In miljoenen
Spaarkas	13.022
Lijfrentekas	4.944
Verzekeringskas	252
Rentekas voor arbeidsongevallen	110
Totaal der beheerde kapitalen	18.834

Voor de belegging van deze kapitalen heeft de Kas het statutair onderscheid tusschen vaste en voorloopige beleggingen in acht genomen.

De voorloopige beleggingen, hoofdzakelijk bestaande uit wissels op België, bedroegen per 31 December 1937, fr. 1.701 miljoen; de vaste beleggingen bedroegen fr. 16.937 miljoen.

74 pCt. van de beleggingen bestaan uit beurseffecten, waarvan 72 pCt. directe en indirecte renten en door den Staat of de Kolonie gewaarborgde waarden.

Onderstaande tabel geeft de indeeling op van de voornaamste plaatsingen der instelling.

	31-12-1935	31-12-1936	31-12-1937
Rechtstreeksche Belgische renten	3.609.328	4.637.309	5.576.230
Onrechtstreeksche Belgische renten en waarden met Staatswaarborg	1.637.534	1.918.804	2.067.209
Rechtstreeksche renten van de Kolonie en waarden met garantie van de Kolonie	1.690.834	1.914.583	2.332.737
Obligatiën van het Gemeentecrediet, provinciën, steden en gemeenten ...	1.901.329	2.137.709	2.076.314
Obligatiën van Belgische vennootschappen	1.582.831	1.541.790	1.753.116
Hypotheekleeningen	719.352	685.260	648.682
Arbeiders- en goedkope woningen ...	2.087.494	2.049.422	2.026.708
Landbouwcrediet	385.576	387.767	405.390
Andere vaste beleggingen	54.085	53.147	51.050
Voorloopige beleggingen	1.922.371	1.722.399	1.701.706
Totaal der beleggingen ...	15.626.284	17.078.191	18.639.142

Bij de beoordeeling van deze tabel dient rekening te worden gehouden met het feit, dat in het totaal der vaste beleggingen, onder de rubriek directe Belgische renten, zijn vervat: fr. 248 miljoen beleggingen op zeer korten termijn, waarvan fr. 233 miljoen in Schatkistcertificaten en fr. 15 miljoen voorschotten in *call money*.

De balansen van de instelling geven een uiterst sterke positie te zien. Het reservefonds bedraagt fr. 670 miljoen. Verder dient aangestipt, dat de beleggingen van de Spaarkas, in 1937, fr. 508 miljoen hebben opgeleverd; de stortingen in de Lijfrentekas bedroegen fr. 363 miljoen; de rente in den loop van

het boekjaar 1937 door beleggingen van deze Kas gekweekt, beliep fr. 195 miljoen; de geïnde premïën en de interest der beleggingen bedroegen fr. 26 miljoen voor de Verzekeringskas en fr. 14 miljoen voor de Rentekas voor Arbeidsongevallen. De gezamenlijke ontvangsten van de instelling — opbrengst der beleggingen, stortingen en geïnde premïën — bedragen zoudoende fr. 1.106 miljoen.

Deze cijfers geven een klare aanduiding omtrent de rol die de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas normaal vervult op de Belgische kapitaalmarkt en meer in het bijzonder op de markten op langen en halflangen termijn.

VEREENIGDE STATEN

Evolutie van Munt- en Bankwezen in de Vereenigde Staten, tijdens het eerste halfjaar van 1938.

In het *Federal Reserve Bulletin* van Juli verschenen de statistische gegevens, die toelaten het verloop van munt- en bankwezen in de Vereenigde Staten, tijdens het eerste halfjaar van 1938 in zijn groote trekken te beoordeelen.

Sedert het begin van April vooral, is deze evolutie gekenmerkt door een ononderbroken verruiming van de bankcredietbasis. Uit hoofde van den invloed van de verrichtingen der Amerikaansche Schatkist eenerzijds, alsook wegens de wijzigingen die werden toegebracht aan de verplichte reservecoëfficiënten van de *Member Banks* van het *Federal Reserve System*, bedroeg per einde Juni, het bedrag der reserves boven het verplichte wettelijk minimum \$ 2.900 miljoen. Dit is het hoogste bedrag sedert Augustus 1936. Op het eind van 1937, bedroeg dit overschot gemiddeld slechts \$ 1.000 miljoen. In den loop van het eerste kwartaal van het loopend jaar, bedroeg het gemiddeld \$ 1.400 miljoen.

Zooals gezegd is deze belangrijke uitbreiding der reserveoverschotten vooral het gevolg van het begin April door de *Federal Reserve Board* genomen besluit tot vermindering der grenscoëfficiënten der aan de *Member Banks* opgelegde reserves, met circa 13 1/4 pCt. Door dit besluit, dat 16 April van kracht werd, kwamen zoowat 750 miljoen dollar vrij. De verrichtingen van de Amerikaansche Schatkist droegen anderdeels belangrijk tot deze uitbreiding bij. Tusschen medio April en eind Juni heeft de Schatkist op haar tegoed bij de *Reserve Banks*, voor netto circa \$ 670 miljoen uitgegeven. De gevolgen van deze belangrijke uitgaven op de reserves van de *Member Banks* werden gedeeltelijk gecompenseerd door een toeneming van de fiduciaire circulatie, alsook door de vermeerdering der deposito's van de *Nonmember Banks* bij de *Federal Reserve Banks*.

Daarenboven noopte een zekere toeneming der deposito's bij de *Member Banks* tot een overeenkomstige verhooging der reserves. Door de werking van deze verschillende factoren, groeide het gezamenlijk bedrag van de reserves der *Member Banks* tusschen 16 April en 29 Juni met \$ 550 miljoen aan, terwijl de reserveoverschotten, met zoowat \$ 400 miljoen zijn toegenomen.

De verrichtingen van de Amerikaansche Schatkist werden gefinancierd door de overdracht op haar rekening bij de *Reserve Banks* van een bedrag van \$ 1.400 miljoen dat voorheen op een non-actieve goudrekening was geblokkeerd. Deze middelen werden tot een beloop van \$ 600 miljoen aangewend tot vermindering van de vlottende schuld, in overeenstemming met de op 27 April jl. ingeluide politiek, terwijl \$ 370 miljoen werden gebruikt om het begrotingstekort te dekken, alsook de bijkomende uitgaven voor sociale hulp door het Congres in Maart gestemd. Daarenboven werden \$ 140 miljoen aangewend voor aankopen van goud van binnenlandsche en buitenlandsche herkomst.

Niettegenstaande de ruimte aan geldmiddelen, beschikbaar voor voorschotten en investeringen, is de omvang der bankcredieten steeds verminderd. De deposito's, daarentegen, zijn zoodanig gestegen, dat de banken niet anders te doen stond, dan reserveoverschotten en non-actieve gelden bij hun correspondenten te accumuleeren. De voorschotten aan handel en nijverheid, in het bijzonder, die in de lente en den zomer doorgaans slechts lichte wijzigingen ondergaan, hebben in den loop van het voorbije trimester, de in October jl. ingezette achteruitgang voortgezet. Sedert laatstgenoemden datum zijn de voorschotten met circa \$ 950 miljoen teruggelopen. Dit verloop weerspiegelt natuurlijk de algemeene tendenz der zaken en de prijsdaling. De voorschotten aan de fondsenmarkt zijn eveneens aanzienlijk verminderd. In deze rubriek zijn de cijfers betreffende de *city*

banks de zwakste en laagste die sedert 1933 werden geregistreerd. Een plotselinge herneming in Juni droeg een volstrekt tijdelijk karakter, daar de markt geld opnam, ten einde over te gaan tot aankoop van Schatkistbons, per 15 Juni en 15 September, bons die de Schatkist aannam tot betaling van een nieuwe obligatieuitgifte op 15 Juni. Eens deze nieuwe leening geplaatst, werden de voorschotten onmiddellijk terugbetaald.

Deze evolutie in de bankbedrijvigheid in den loop der laatste maanden bleef niet zonder uitwerking op de geldmarkt, waar den rentenstandaard opnieuw minima-cijfers bereikte, zoowel onder invloed van de banken, die een plaatsing zochten voor de hen toevertrouwde gelden, als door een gedeeltelijke vermindering van de openbare schuld. Daar deze vermindering vooral de vlottende schuld betreft, is de achteruitgang van de rentenstanden voor kortlopend geld het meest aanzienlijk. Het gemiddelde rendement der langlopende Staatsfondsen, dat begin April 2,5 pCt. bedroeg, is op 10 Juni tot 2,25 pCt. gedaald, hetzij, op 0,03 pCt. na, het minimum dat eind December werd bereikt. De noteeringen van de Schatkistbons op drie en vijf jaar zijn eveneens gestegen, gedurende de maanden Mei en Juni. Het gemiddeld rendement van deze waarden bereikte op 14 Juni het minimum van 0,63 pCt. De gemiddelde toewijzingsrentevoet van de Schatkistcertificaten op drie maanden is, anderszins, gedaald tot 0,01 pCt.

Het was op 27 April, dat de Amerikaansche Schatkist, haar politiek van systematische vermindering der vlottende schuld inzette door op de wekelijksche

vervaldagen het bedrag van haar verbintenissen op de markt niet volledig te hernieuwen. Dientengevolge was het bedrag der Schatkistcertificaten in omloop op einde Juni tot circa \$ 1.150 miljoen verminderd; in 1937 had dit bedrag ruim de \$ 2 1/2 miljoen overschreden.

Op 15 Juni is de Schatkist overgegaan tot terugbetaling der bons, die op dezen datum afliepen en ook van deze die op 15 September vervallen. Aan de houders van dit papier heeft ze de consolideering van deze leeningen voorgesteld, hetzij onder vorm van 1 1/8 pCt.-bons, vervallend op 15 Juni 1943, hetzij onder den vorm 2 3/4 pCt.-obligaties 1958-1963. Deze vorm van conversie werd voor 98 pCt. der betrokken bedragen aanvaard; de intekeningen bereikten \$ 920 miljoen voor de bons op vijf jaar en \$ 270 miljoen voor de obligaties 1958-1963. Op eind Juni waren de bons op vijf jaar tegen 101 5/8 genoteerd en de obligaties deden op de markt 2 pCt. opgeld.

Uit hoofde van deze conversie, is de nominale waarde van de Schatkistbons in omloop met \$ 900 miljoen verminderd, terwijl de gevestigde schuld met een overeenkomstig bedrag is vermeerderd, om het recordcijfer van \$ 23.600 miljoen te bereiken. Van 1931 tot begin 1936 bleef deze gevestigde schuld omstreeks \$ 15.000 miljoen schommelen. De schuld op halflangen termijn integendeel — onder vorm van Schatkistbiljetten — die in het begin van 1936 een maximum van circa \$ 12 milliard had bereikt, is op eind Juni jl. tot zoowat \$ 9.100 miljoen teruggelopen.

Rentestanden voor het geld te New-York.

	WERKELIJKE RENTESTANDEN			GEMIDDELTE RENTESTANDEN			Gemiddeld rendement van de bons op 3 en 5 jaar van de Amerikaansche Schatkist
	Handelspapier 4 à 6 maanden	Bankaccepten 90 dagen	Stock exchange time loans 90 days	Stock exchange call loan renewals	Schatkistcertificaten		
					Toewijzings-rentevoet	Rentestand van de markt	
1935 Gemiddelde	0,76	0,13	0,56	0,56	0,14	0,17	1,29
1936 Gemiddelde	0,75	0,15	1,16	0,91	0,14	0,17	1,11
1937 Gemiddelde	0,95	0,43	1,25	1,00	0,45	0,28	1,40
1938 Januari	1	7/16	1 1/4	1,00	0,10	0,10	1,13
Februari	1	7/16	1 1/4	1,00	0,08	0,08	1,09
Maart	3/4 - 1	7/16	1 1/4	1,00	0,07	0,08	1,01
April	3/4 - 1	7/16	1 1/4	1,00	0,08	0,09	0,94
Mei	3/4 - 1	7/16	1 1/4	1,00	0,03	0,05	0,77
Juni (1)	3/4	7/16	1 1/4	1,00	0,01	0,04	0,68

(1) Eind der maand.

Gemiddeld rendement der obligaties.

	Obligaties van de Amerikaansche Schatkist	Obligaties van steden	Nijverheidsobligaties	Spoorwegen	Openbare diensten
1935 Gemiddelde	2,70	3,41	4,02	4,95	4,43
1936 Gemiddelde	2,47	3,07	3,50	4,24	3,88
1937 Gemiddelde	2,57	3,10	3,55	4,46	3,93
1938 Januari	2,47	3,03	3,54	5,44	4,01
Februari	2,46	2,99	3,57	5,54	4,07
Maart	2,45	2,99	3,58	6,06	4,05
April	2,43	3,03	3,64	6,52	4,11
Mei	2,30	2,91	3,51	6,25	3,90
Juni (1)	2,36	2,91	3,57	6,84	3,89

(1) Op 25 Juni.

De emissiemarkt
(in miljoenen dollars).

	Gezamen- lijke emissies	NIEUWE EMISSIES								CONSOLIDATIEUITGIFTEN							
		Totaal	VOOR HET BINNENLAND						Voor buiten- landsche rekening	Totaal	VOOR HET BINNENLAND						Voor buiten- landsche rekening
			Totaal	Staat en gemeenten	Federale agent- schappen	PARTICULIERE ONDERNEMINGEN					Totaal	Staat en gemeenten	Federale agent- schappen	PARTICULIERE ONDERNEMINGEN			
						Totaal	Obligaties	Aandelen						Totaal	Obligaties	Aandelen	
1928.....	9.898	8.040	6.789	1.379	64	5.346	2.385	2.961	1.251	1.858	1.620	36	—	1.584	1.054	530	238
1929.....	11.513	10.091	9.420	1.418	—	8.002	2.078	5.924	671	1.422	1.387	13	—	1.374	542	833	35
1930.....	7.619	6.909	6.004	1.434	87	4.483	2.980	1.503	905	709	527	53	—	474	451	23	182
1931.....	4.038	3.089	2.860	1.235	75	1.551	1.239	311	229	949	893	21	51	821	789	32	56
1932.....	1.751	1.194	1.165	762	77	325	305	20	29	557	498	87	93	319	315	4	59
1933.....	1.063	720	708	483	64	161	40	120	12	343	283	37	26	219	187	32	60
1934.....	2.160	1.386	1.386	803	405	178	144	35	—	774	765	136	317	312	312	—	9
1935.....	4.699	1.457	1.409	855	150	404	334	69	48	3.242	3.216	365	987	1.864	1.782	81	26
1936.....	6.214	1.972	1.949	735	22	1.192	839	352	23	4.242	4.123	382	353	3.387	3.187	200	119
1937.....	3.878	2.080	2.076	727	157	1.192	789	403	4	1.798	1.639	175	280	1.184	833	351	159
1938 Januari.....	121	92	92	41	6	46	39	6	—	29	29	8	18	4	3	1	—
Februari.....	199	82	81	40	—	41	41	(1)	1	117	117	22	32	62	62	—	—
Maart.....	245	126	126	94	9	24	23	1	—	119	119	16	45	58	58	—	—
April.....	352	197	197	45	140	12	11	1	—	155	155	4	84	67	67	—	—
Mei.....	217	157	157	88	33	36	20	16	—	60	60	4	31	26	26	—	—

(1) Minder dan \$ 500.000.

Het aanbod van kort en halflang papier, beschikbaar voor investering der bankgelden, is dus in den loop der laatste twee jaren aanzienlijk verminderd. Daar dit papier door de banken méér werd gezocht dan langlopend papier, verklaart deze evolutie in de samenstelling van de Amerikaansche openbare schuld, waarom de geleidelijke daling der rentestanden van het geld bijzonder gevoelig was voor het geld op korten en halflangen termijn. Het dient verder aangestipt dat de vermeerdering van de Amerikaansche overheidsschuld sedert 1930 practisch te wijten is aan de schuld op langen termijn die sedert dit jaar van \$ 3 milliard tot ongeveer \$ 20 milliard is gestegen. De schuld op halflangen termijn, met maximum vijf jaar looptijd, bedroeg in Juni \$ 12 milliard, tegen \$ 17 milliard in 1934. De vlotende schuld op minder dan één jaar werd verminderd tot \$ 3.800 millioen, tegen \$ 4.800 millioen in Augustus 1937. Dit cijfer is niet hooger dan dit van 1929 en 1930, wanneer de markt ruim van bankaccepten was voorzien en de *call loans* sterk werden gevraagd.

De loop der zaken en de beurstendenzen zijn voor de kapitaalmarkt weinig gunstig geweest. Het beursindexcijfer van de aandelenkoersen, dat in het begin van het jaar 82 bedroeg, is op 1 Juni tot 70 gedaald. Het indexcijfer van de noteeringen der nijverheidsobligaties is eveneens verminderd, van 80,6 in Januari tot 73,8 op 15 Juni vooral ten gevolge van de daling der spoorwegobligaties. Het rendement der eerste-klas nijverheidsobligaties is nagenoeg op het peil van 1937 gebleven en heeft dus de beweging van de rentestanden der Staatsfondsen niet medegemaakt. Op

eind Juni bedroeg dit rendement ongeveer 3,35 pCt.

Tijdens de vijf eerste maanden van 1938 bedroegen de emissies op de markt (zonder de uitgaven voor rekening van de Amerikaansche Schatkist) gemiddeld \$ 227 millioen per maand, hetzij nagenoeg de helft van het maandelijksch emissiecijfer, dat als kenmerkend kan gelden voor de bedrijvige periode van 1935, 1936 en de eerste helft van 1937. De emissies voor rekening van ondernemingen zijn gedaald tot ongeveer één vierde van wat zij waren in de periode 1935-1936. In den loop van Juni kwam nochtans een zekere herneming. De gunstige rentestanden voor de primarobligaties hebben een zeker aantal ondernemingen en municipaliteiten ertoe aangezet de markt aan te spreken, zoodat de gezamenlijke uitgiften \$ 550 millioen bereikten. Dit is het hoogste cijfer sedert Juni 1937. In den loop van de tweede helft van deze maand wist de markt zich krachtig te herstellen, zonder dat tot op heden een belangrijke reactie is voorgekomen.

Beursindex der aandelen.

	Nijverheids aandelen	Spoor- wegen	Openbare diensten	Algemeen indexcijfer
1935, Gemiddelde	91	34	71	78
1936, Gemiddelde	127	51	104	111
1937, Gemiddelde	131	49	95	112
1938, Januari	96	29	76	82
Februari	96	28	71	81
Maart	93	26	69	78
April	84	21	64	71
Mei	87	22	70	74
Juni (1)	94	22	75	79

(1) Op 22 Juni.

GROOT-BRITANNIË

De Britsche kapitaalmarkt in de eerste helft van 1938.

De nieuwe uitgiften en introducties van waarden in de financieele markt geven geen volledig beeld van haar bedrijvigheid. Zij geven nochtans een zeer nuttige aanwijzing omtrent haar verloop.

Naar dit criterium beoordeeld, vertoont de bedrijvigheid van de Britsche financieele markt in den loop van de eerste helft van 1938 een belangrijke achteruitgang t.a.v. deze van het eerste halfjaar van 1937. Volgens de *Economist* van 2 Juli 1938, waaraan wij volgende statistische gegevens ontleenen, werd op de markt beroep gedaan voor £ 182,9 millioen tegen £ 288,5 millioen tijdens de overeenkomstige periode van 1937.

In dit bedrag van £ 182,9 millioen komt de Britsche Regeering voor £ 76,8 millioen tusschen, of 42 pCt. In den loop van de eerste helft van 1937, had de Britsche Regeering slechts voor een bedrag van

£ 105 millioen beroep gedaan op de markt, of 36,5 pCt. van het totaal der uitgegeven en geïntroduceerde fondsen.

Van het eene jaar tot het andere, bleef het beroep op de markt voor rekening van gemeenteoverheden, Britsche openbare comités en instellingen, op peil : £ 24,9 millioen voor het eerste halfjaar van 1937, tegen £ 24,4 millioen voor het eerste halfjaar van 1938. De door andere leeners gevraagde bedragen zijn nochtans aanzienlijk gedaald, van £ 112,9 millioen tot £ 40,5 millioen.

In het geheel, zijn de emissies en introducties van effecten voor eigenlijke Britsche rekening, gedaald van £ 242,8 millioen tot £ 141,7 millioen, of een vermindering van ruim £ 1 millioen.

Tijdens dezelfde periode zijn de emissies en introducties van effecten voor rekening van het Imperium van £ 44,5 millioen tot £ 38,8 millioen gedaald. Voor buitenlandsche rekening werd £ 2,4 millioen aan de

markt gevraagd. De grootere vrijheid in zake toelating van buitenlandse fondsen op de Engelsche markt, had tot dusver weinig of geen invloed op de marktbedrijvigheid.

Sedert 1934 is de Britsche Regeering tot geen enkele conversie meer overgegaan. De gelijkaardige verrichtingen voor rekening van geldopnemers waren in den loop van het voorbije halfjaar zeer gering : £ 13,8 miljoen tegen £ 43,7 miljoen in het eerste semester van 1937. In den loop van het eerste halfjaar van 1935 hadden zij het cijfer van £ 101 miljoen bereikt.

De *Economist* vestigt de aandacht op het feit, dat, zoo de marktbedrijvigheid belangrijk is achteruitgegaan, de gemiddelde hoedanigheid der emissies en introducties niettemin een aanmerkelijke verbetering vertoont. Het ware in hoofdzaak solide leeners die op de markt beroep hebben gedaan, gedreven door het verlangen voordeel te halen uit hun financieele reputatie alsmede uit den goedkoopsten stand van het geld om in hun kapitaalbehoefte tegen voordeelige voorwaarden te voorzien. De speculatieve nijverheidsuitgiften waren zeldzaam.

DUITSCHLAND

Dienst der Oostenrijksche internationale leeningen.

De onderhandelingen die in Juni jl. te Parijs tusschen Frankrijk en Duitschland werden aangevat met het oog op de regeling van de economische gevolgen van de aansluiting van Oostenrijk, hebben geleid tot een akkoord dat de grondslag legt van het regime der Oostenrijksche en Duitse schulden in Frankrijk.

Wat betreft de leening met internationales waarborg 1933-1953 en de conversieleeningen met internationales waarborg 1934-1959, zal de Duitse Regeering aan de Fransche Regeering afdragen, al de bedragen welke deze laatste uit hoofde van haar waarborg heeft of zal moeten betalen.

Voor de stukken van deze leening die niet door den waarborg van de Fransche Regeering zijn gedekt (niet-Fransche snede van de leening 1933-1953) en voor deze welke slechts gedeeltelijk door de Fransche Regeering zijn gegarandeerd (leening 1934-1954), verbindt de Duitse Regeering zich in ieder geval dezen dienst te verzekeren in het voordeel van de Fransche houders, welke op 1 Juli 1938 eigenaar waren van hun stukken.

Voor de andere Oostenrijksche schulden in Frankrijk, biedt Duitschland den crediteuren aan, deze te regelen op denzelfden voet als de Duitse schulden, andere dan deze der Young- en Dawesleeningen.

De dienst der Oostenrijksche 5 pCt. *Funding* 1923, der Oostenrijksche 5 pCt. *Funding* 1926 en der 4 pCt. obligaties 1902-1931 der Stad Weenen, die ter beurze van Parijs zijn genoteerd, zal in dezelfde voorwaarden worden verzekerd, voor alle stukken in handen van Fransche houders op 3 Augustus 1938.

Anderzijds zullen vóór 15 October 1938 onderhandelingen worden aangevat met de betrokken organismen voor het afsluiten van regelingen betreffende de leeningen beheerd door de gemeenschappelijke Kas

der houders van de vroegere openbare Oostenrijksche en Hongaarsche schuld en aan de obligaties van de *Compagnie Danube-Save-Adriatique*.

De Young- en Dawesleeningen.

Aan de Fransche houders van de Youngleening biedt de Duitse Regeering een interest aan van 5 pCt. en de instelling van een cumulatief delgingfonds van 1/2 pCt. vanaf 1 Juli 1940. Zij biedt aan de Fransche houders van de Dawesleening een interest van 5 pCt. en de instelling van een cumulatief delgingfonds van 2 pCt. met ingang van 15 April 1938. De verrichtingen tot waarmerking van de stukken der Fransche sneden van de Youngleening zullen worden hernomen. De nieuwe termijn vervalt op 1 December 1938.

De transfer van het provenu der Fransche vorderingen op Duitschland andere dan de Dawes- en Youngleeningen, wordt verzekerd binnen de overeengekomen perken. Wat meer in het bijzonder de obligaties betreft, zullen de interesten tot een beloop van maximum 3 pCt. worden getransfereerd.

Men kan bezwaarlijk de regelingsvoorwaarden welke aan Frankrijk zijn toegestaan, vergelijken met deze welke onlangs door Groot-Brittannië werden verkregen, daar het akkoord omtrent den dienst der Oostenrijksche leeningen is tot stand gekomen binnen het kader van het algemeen Fransch-Duitsch handelsakkoord. Men merke niettemin, dat voor de Youngleening, waarvan de Fransche snede bijzonder belangrijk was, de Fransche onderhandelaars in zake interest een lichtelijk gunstiger percentage dan de Engelsche onderhandelaars hebben weten te verkrijgen (5 pCt. in plaats van 4,5 pCt.). Het cumulatief delgingfonds wordt nochtans slechts met 1/2 pCt. gevoed met ingang van 1 Juni 1940 tegen 1 pCt. 's jaars voor de Engelsche snede.

INDUSTRIELE EN HANDELSBERICHTEN.

INHOUD : Algemeenheden : De contrôle van de tinmarkt. — De Internationale Suikerconferentie. — De evolutie van de koopvaardijvloot in de wereld.
België : Groot- en kleinhandelsprijzen in Juli 1938.
Frankrijk : Het verloop der loonen.
Groot-Brittannië : Buitenlandsche handel van Groot-Brittannië met Turkije.

ALGEMEENHEDEN

De contrôle van de tinmarkt.

De *boom* der grondstoffen in den loop van den winter 1936-1937 heeft eens te meer bewezen dat, zonder een zekere koersvastheid, op de markt geen evenwicht kan worden verzekerd. Deze vastheid veronderstelt vanwege het aanbod een soepelheid, die, om technische exploitatie-redenen, vaak vrij onbevredigend blijkt.

Met het oog op de verhooging van deze soepelheid van het aanbod, heeft, na langdurige voorafgaandelijke besprekingen, het Directiecomité van het Internationaal Tinkartel, op 2 Juni, besloten tot de samenstelling van een *buffer-stock* waarvan de eventuele voeding en administratie-onkosten door de leden van het kartel zullen worden gedragen. Herinneren wij in het kort aan de feiten welke tot dit initiatief aanleiding hebben gegeven.

Sedert 1931 is de tinindustrie aan een internationale productiecontrôle onderworpen. Leden van het kartel — dat in Januari 1937 werd verlengd — zijn, Malakka, Nederlandsch-Indië, Bolivia, Nigeria, Siam, Belgisch-Congo en Fransch Achter-Indië (Indochina). Deze landen leveren nagenoeg 90 pCt. van de wereldproductie. Het eenige land met een zekere betekenis welke niet tot het kartel is toegetreden, is China.

Deze op het eerste gezicht voldoende volledige internationale productiecontrôle, is er nochtans nooit in geslaagd een relatieve prijsstabiliteit op de tinmarkt te verzekeren. In het begin van het jaar 1937 bleven de noteeringen rond £ 230. In 21 beursdagen tijds, van 12 Februari tot 15 Maart 1937, stegen zij met £ 82 om een maximum van £ 311 te bereiken. Zij liepen naderhand terug tot £ 242 op medio-Juni om naderhand wat terug te winnen en van toen af beneden £ 260 te schommelen tot omstreeks midden September. In de 38 beursdagen van 15 September tot

8 November 1937, daalde de tinprijs van £ 264 tot £ 181, t.t.z. met £ 83. Na tot op het eind van het jaar rond £ 190 te hebben genoteerd, liep hij tot £ 183 terug, op welk peil hij gedurende het eerste kwartaal van 1938 bleef. Op eind Mei was de prijs nog slechts circa £ 157.

Even belangrijk onder opzicht van de doeltreffendheid der productiecontrôle op het marktverloop, zijn de reacties van de markt op de beslissingen van het Internationaal Comité dat het Tinkartel bestuurt. Van 23 September tot 25 October 1937, was de tinprijs van £ 230 tot £ 204 gedaald. Op laatstgenoemden datum, kondigde het Internationaal Comité aan, dat de productiequota voor het eerste kwartaal van 110 pCt. tot 85 pCt. zouden worden verlaagd. Op 10 December nochtans waren de prijzen verder gedaald op £ 197 en deze baisse-beweging hield aan, niettegenstaande het Internationaal Comité tot herziening der productiequota voor het tweede kwartaal had besloten. Niettemin waren, op 27 Mei, de koersen tot £ 157 gedaald. Deze enkele voordeelen doen het vermoeden oprijzen, dat een eenvoudige productiecontrôle niet volstaat om een bevredigende marktstabiliteit te verzekeren.

Om een of andere oorzaak werken de aan de productiequota toegebrachte wijzigingen slechts met vertraging in op de tendenzen welke de prijzen bewegen. De contrôle van deze laatste vereischt een rechtstreeksche tusschenkomst op de markt en het is dit doel dat door de oprichting van den *buffer-stock* wordt beoogd (1).

(1) Het dient aangestipt, dat de onderteekenende landen reeds in Juni 1934 tot de oprichting van een *buffer-stock* hadden besloten door mid'el van een bijkomstig productie-contingent van 5 pCt. van het aan elk onderteekenend land toegekend standaard-tonnage. Deze regelings-pool, waarvan het bestaan van essentiële betekenis werd geacht tot het bereiken van het door de restrictie-overeenkomst beoogde doel en die werd aangewend tot bestrijding van de speculatie, schijnt evenwel niet volledig de hem toegevoegde rol te hebben vervuld en werd dan ook in Augustus 1935 afgeschaft.

In zitting van 2 Juni, heeft het Internationaal Tincomité deze nieuwe marktorganisatie aangenomen. In de vergadering van 20 Juni hebben de betrokken regeeringen, Siam uitgezonderd, hun toestemming over den tekst van de daartoe af te sluiten overeenkomst betuigd.

Deze voorraad zal worden bestuurd door personen welke geen belangen hebben in tinhandel of -industrie. Met uitzondering van bepaalde inlichtingen die regelmatig aan het Directiecomité van het Kartel zullen worden verschaft, zal de tusschenkomst van den *buffer-stock* volstrekt geheim blijven. Deze zal geschieden op de Londensche markt, door bemiddeling van de aan de *London Metal Exchange* aangesloten handelaars. De transacties zullen billijk over hen worden verdeeld.

De stock zal van circa 10.000 ton worden voorzien; bij beslissing van het Internationaal Comité kan dit bedrag op 15.000 ton worden gebracht. Al de landen welke tot het Kartel zijn toegetreden werken mede tot de samenstelling van dezen voorraad, naar verhouding hun standaardtonnages. Met het oog daarop is een quantum van 10 pCt. voorbehouden op de quota van 45 pCt. die voor het derde kwartaal van het loopend jaar werd vastgesteld. Elk niet gebruikt quantum wordt over de overige landen verdeeld in verhouding tot hun respectievelijk standaardtonnage.

De winsten voortspruitend uit de tusschenkomst van den *bufferpool* worden gereserveerd tot een bedrag van £ 2.500.000. De verdere winsten worden onder de leden verdeeld naar verhouding van hun bijdrage.

Deze bijzondere overeenkomst eindigt in Januari 1942 samen met het Tinkartel. Een geregelde liquidatie van de op dezen datum voorhandene voorraden wordt voorzien voor het geval dat het Kartel niet zou worden verlengd.

Tijdens de zitting van 2 Juni, waarin tot het oprichten van den *buffer-stock* werd besloten, heeft het Internationaal Tincomité eveneens de aan Malakka en Nederlandsch-Indië toegekende standaardtonnages met 7,5 pCt. verhoogd.

Malakka	77.337 long ton.
Nederlandsch-Indië	39.055 " "
Bolivia	46.490 " "
Nigeria	10.890 " "
Siam	18.000 " "
Belgisch-Congo	13.200 " "
Indochina	3.000 " "

Totaal : 207.972 long ton.

Deze verhooging van sommige standaardtonnages wekt het vermoeden op, dat een regeling is moeten getroffen worden t.a.v. de noodzakelijkheid tot productievermindering enerzijds, en de belangen van

bepaalde voortbrengers wier positie onder de huidige omstandigheden bijzonder gunstig is voor het uitbaten van de markt, anderzijds.

In dezelfde vergadering werden de productiequota voor het derde kwartaal van het jaar bepaald op 45 pCt., wat gelijkstaat met een productie van 93.587 ton. Daar het Internationaal Tincomité in haar zitting van 20 Juni heeft besloten 10 pCt. van het basistonnage aan te wenden tot het aanleggen van den *buffer-stock*, is het aanbod op de markt beperkt tot een jaarlijksch tonnage van 72.790 ton, waarbij dient gevoegd de productie van de niet-deelnemende landen, geraamd op circa 25.000 ton. De jaarlijks beschikbare hoeveelheid is aldus tot 97.790 ton verminderd. De wereldproductie bedroeg in 1937 206.000 ton en het verbruik, 181.500 ton. De markt schat het vermoedelijk verbruik voor 1938 op 125.000 à 140.000 ton. Deze gegevens laten veronderstellen, dat de productiequota werden vastgesteld op een zulkdanig peil, dat de markt noodzakelijk snel moet worden beïnvloed door de werking van den *buffer-stock*. Behoudens een belangrijke daling van het verbruik, heeft de rijzing der prijzen — bepaald op minimum £ 200, om te worden behouden tusschen £ 200 en £ 230 — door het Internationaal Tincomité beoogd, kans van slagen.

Deze recente beslissingen hebben trouwens op het prijsverloop een gunstigen invloed gehad. Van £ 158 op eind Mei, waren de prijzen tot £ 184 gestegen op ultimo Juni en tot £ 196 per eind Juli. Het door het Internationaal Comité voorziene minimum is dus bijna bereikt, zonder werkelijke tusschenkomst op de markt. Voor deze interventie immers, moeten de bestuurders van den *pool*, hetzij over tin hetzij over kapitaal beschikken, dat zij, volgens het akkoord, slechts door verkoop van metaal kunnen verkrijgen. Gezien dezen toestand, is het waarschijnlijk dat zal worden gepoogd de prijzen tot hun maximum op te drijven vooraleer tot den verkoop der voorraden over te gaan. Zoo men dan rekening houdt met den tijd noodig voor de verwerking der ertsen tot metaal, zal de *buffer-stock* slechts ten vroegste tegen het eind van het derde kwartaal een determineerende markt-factor worden.

De Internationale Suikerconferentie.

De Internationale Suikerraad heeft te Londen vergaderd van 5 tot 9 Juli en op 13 en 14 Juli.

Benevens het afhandelen der loopende zaken stonden op de dagorde, het onderzoek van de statistische positie van de suikermarkt tijdens het eerste conventiejaar, eindigende 31 Augustus 1938, alsook een ontleding van de statistische positie voor het volgend quotajaar, dat het tweede is van het internationaal

akkoord tot regeling van productie en afzet van suiker op de markt te Londen en op 6 Mei 1937, voor den duur van vijf jaren, werd afgesloten (1).

Voor het jaar 1937-1938 werden de behoeften van de vrije markt, waaraan door de landen welke tot de Suikerconventie zijn toegetreden moet worden voldaan, door den Raad op 3.022.000 metrieke ton geraamd.

Bij gebrek aan officieele statistieken werd nochtans besloten, bij de schatting van de behoeften der vrije markt, rekening te houden met een hoeveelheid van 100.000 metrieke ton voor het eventueel aanleggen van voorraden door de Regeering van het Vereenigd Koninkrijk. In overeenstemming met den geest van artikel 14a van de conventie (2), heeft de Raad besloten dat 47.000 metrieke ton van deze bijgevoegde hoeveelheid door het British Empire zou moeten geleverd worden. Daar de Regeeringen van Australië en van de Zuid-Afrikaansche Unie in artikel 14c (3) hebben aanvaard geen vermeerdering van hun standaardtonnage voor het eerste conventiejaar te vorderen, werd, bij de schatting der behoeften van de vrije markt te dekken door andere aangesloten tot het akkoord, rekening gehouden met de overige 53.000 ton. Hierdoor worden de gezamenlijke behoeften op 3.078.000 metrieke ton gebracht. Bij de opening der vergadering bedroegen de quota totaal 3.230.950 metrieke ton.

Tijdens de vergadering werd voor het loopend quotajaar verder welwillend afstand gedaan, gezamenlijk voor 21.750 metrieke ton, waarvan 4.750 door België, 5.000 door Brazilië en 12.000 door Duitschland. De quota overtroffen de geraamde behoeften der vrije markt dus nog slechts met 131.200 ton. Rekening houdend met de reeds uitgevoerde hoeveelheden suiker en met de vermindering der beschikbare hoeveelheden voor den uitvoer, kwam de Raad tot het besluit dat voor het eerste quotajaar, de beschikbare hoeveelheden in feite de behoeften niet zouden overtreffen. Bij dit

(1) Deze inlichtingen werden ons welwillend verstrekt door den heer Kronacher, afgevaardigde van de Belgische Regeering ter Internationale Conferentie te Londen.

(2) De Regeering van het Vereenigd Koninkrijk, de Regeering van de Australische Commonwealth en de Regeering van de Zuid-Afrikaansche Unie, behouden zich het recht voor, elk voor zich, het overeengekomen productiecontingent in Groot-Brittannië en het basisuitvoercontingent van het Imperium, van Australië en van de Zuid-Afrikaansche Unie voornoemd, te verhoogen, in verhouding tot elke toeneming — ten opzichte van het jaar eindigend op 31 Augustus 1937 — van het verbruik in het Vereenigd Koninkrijk, vermeerderd met de gezamenlijke netto behoeften van den invoer van het betrokken jaar, van elk der andere deelen van het British Empire.

Niettemin wordt aan de exporteurs naar de vrije markt een percentage van de aldus berekende toeneming voorbehouden. Dit percentage wordt op dezelfde wijze berekend en moet ten minste gelijk zijn aan voornoemde verelschte hoeveelheden, die de exporteurs aan de vrije markt in den loop van het jaar eindigend op 31 Augustus 1937, zullen hebben geleverd.

(3) Artikel 14c van de conventie luidt als volgt:
De Regeeringen van de Australische Commonwealth en van de Zuid-Afrikaansche Unie stemmen er in toe, in den loop van het jaar ingaande op 1 September 1937, geen vermindering te eischen van hun standaardcontingent, respectievelijk bepaald in de artikelen 12 en 13, zonder dat hun recht wordt aangestast om volledig deel te hebben in de toeneming van voornoemde behoeften in de volgende jaren t.o.v. het jaar eindigend op 31 Augustus 1937. Het aandeel in de toeneming der behoeften tijdens het jaar aangaand op 1 September 1937 dat hen zou toekomen zal ter beschikking worden gesteld van de exporteurs naar de vrije markt.

gunstig resultaat achtte de Raad het niet noodzakelijk eenigen verderen stap te overwegen ten behoeve van de statistische positie voor het eerste conventiejaar.

Vervolgens onderzocht de Raad de statistische positie voor het tweede quotajaar, eindigende 31 Augustus.

Het feit, dat de suikerpositie twee maanden vóór den aanvang van het nieuwe conventiejaar moest worden bepaald, waardoor definitieve gegevens niet beschikbaar waren, was voor den Raad aanleiding de situatie op conservatieve wijze te beoordeelen. In verband daarmee, aldus wordt nadrukkelijk verklaard, is het opnemingsvermogen voor de vrije markt op 3 miljoen ton vastgesteld. Anderzijds werd gevreesd dat, nu zoo vroeg tot bepaling van de quota moest worden overgegaan, zonder een marge voor onvoorziene omstandigheden, moeilijkheden daaruit zouden kunnen voortspruiten voor de belangrijkste verbruikslanden. Bijgevolg werd besloten een extra-hoeveelheid van 150.000 ton aan de genoemde 3 miljoen ton toe te voegen, waarin eventuele regeeringsaankopen (zooals van de Britsche Regeering) zijn inbegrepen.

Voor de eventueel door het Vereenigd Koninkrijk aan te leggen voorraden, dient natuurlijk slechts rekening te worden gehouden met het aandeel van de leveranciers van de vrije markt.

De quota voor het tweede contingentjaar beloopt 3.682.500 metrieke ton (de reserve van 47.500 ton waarvan verder sprake, niet inbegrepen). Rekening houdend met de in het eerste jaar opgedane ondervinding kwam de Raad tot de noodzakelijkheid van een vrijwillige afstand, die, voor het tweede contingentjaar, 100.000 metrieke ton zou moeten bedragen. Steunend op hooger aangehaalde cijfers, zouden de beschikbare hoeveelheden de behoeften met 432.000 metrieke ton overtreffen. De Raad nam dan ook het besluit onmiddellijk de door artikel 21 van het akkoord voorziene reductie van 5 pCt. toe te passen, wat overeenstemt met 184.125 metrieke ton. Door de exporteerende landen werd een nieuwe welwillende afstand gedaan van 228.400 ton. Nochtans oordeelden deze landen het niet mogelijk nieuwe offers te brengen boven deze welke zij hadden toegestaan voor het verzekeren van het evenwicht tusschen vraag en aanbod.

Al de leden van den Raad deden daarna beroep op de medewerking van de afvaardiging van het British Empire om tot het gewenschte evenwicht te komen. Na onderzoek en ten aanzien van de onmogelijkheid om op een andere wijze tot een oplossing te komen, deden Australië, Zuid-Afrika en de Britsche Koloniën op hun quota afstand van de 20.000 ton welke noodig waren om volledig het verschil tusschen quota en behoefte te dekken. Deze afstand werd slechts gedaan onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat dit niet als een voorgaande voor de volgende jaren zou worden beschouwd.

Tenslotte is nog overeengekomen, dat een reserve van 47.500 ton, onder bepaalde omstandigheden ter beschikking van Frankrijk en Joego-Slavië, voor export, zal worden gesteld. De Regeeringen van deze beide landen verklaarden, dat zij in geen geval meer dan 34.000 ton der reserve voor het tweede conventiejaar zouden behoeven en dat, in het onwaarschijnlijk geval, dat zij de reserve geheel of gedeeltelijk in of

na het begin van 1939 zouden opeischen, zij den Raad ten minste één maand te voren zouden waarschuwen.

De Raad stelde vast, dat, zoo ten slotte van de reserve gebruik zou worden gemaakt, indien de omstandigheden zulks zouden vereischen een verdere quota-verlaging zou moeten plaats vinden.

Hieronder volgt een tabel met de nominale en de herziene uitvoerquota voor het tweede conventiejaar.

Quota voor het tweede conventiejaar eindigende 31 Augustus 1939
(in metrieke tons).

LANDEN	Quota volgens agreement (art. 19)	Vermindering van 5 pCt. krachtens artikel 21	Vrijwillige afstand	Totale reductie	Herziene quota
Peru	330.000	16.500	10.000	26.500	303.500
Hongarije	40.000	2.000	5.600	7.600	32.400
Haiti	32.500	1.625	1.000	2.625	29.875
Portugal	30.000	1.500	3.500	5.000	25.000
Dominica	400.000	20.000	6.000	26.000	374.000
Nederland	1.050.000	52.500	24.000	76.500	973.500
Tsjecho-Slowakije	310.000	15.500	22.500	38.000	272.000
Polen	120.000	6.000	21.000	27.000	93.000
Cuba	940.000	47.000	38.000	85.000	855.000
België	20.000	1.000	5.500	6.500	13.500
U. S. S. R.	230.000	11.500	57.500	69.000	161.000
Duitschland	120.000	6.000	30.800	36.800	83.200
Brazilië	60.000	3.000	3.000	6.000	54.000
	3.682.500	184.125	228.400	412.525	3.269.975
Australië			7.500		396.607
Unie van Zuid-Afrika			7.500		203.951
Britsche koloniën			5.000		
Totaal voor het British Empire			20.000		

Voor het volgende jaar wordt de statistische positie aldus geraamd :

QUOTA.		AFZET OP DE VRIJE MARKT.	
Herziene quota	3.270.000	Raming der gewone behoeften van de vrije markt.....	3.000.000
Af: Geraamde terug-gave van quota in tweede jaar.....	100.000	Raming van speciale behoeften, incl. aankopen van de Britsche regeering.....	150.000
		Vermeerdering van de behoeften der vrije markt, dank zij de vrijwillige quota afstand van de Dominions	20.000
	3.170.000		3.170.000

De evolutie van de koopvaardijvloot in de wereld.

Niettegenstaande het internationaal handelsverkeer sedert het begin van het jaar aanmerkelijk is achteruitgegaan, en spijs de in 1937 ingetreden daling der vrachten, blijft het wereldtonnage der in aanbouw zijnde koopvaardij schepen nog op een vrij hoog cijfer.

Volgens de statistieken van het *Lloyd's Register*, bedroeg de in aanbouw zijnde scheepsruimte, op eind Juni 1938, 2.827.000 bruto registerton tegen 2 miljoen 900.000 b.R.t. in het begin van het jaar en 2 miljoen 883.000 b.R.t. op eind Juni 1937. Deze totaalcijfers verbergen nochtans uiteenlopende bewegingen. De tonnemaat der in aanbouw zijnde stoomschepen is, inderdaad, verminderd van 1.275.000 b.R.t. op eind Juni 1937 tot 998.000 b.R.t. eind Juni 1938, terwijl deze der motorschepen in dezelfde periode is gestegen van 1.587.000 b.R.t. tot 1.808.000 b.R.t.

In 1937 bedroeg het gezamenlijke tonnage der over de geheele wereld van stapel gelooopen schepen 2.691.000 b.R.t. tegen 2.118.000 b.R.t. in 1936. In 1936 was het tot 489.000 t. gedaald, na in 1930 een maximum van 2.889.000 b.R.t. te hebben bereikt.

Zooals sedert jaren reeds, blijft de tonnemaat der van stapel gelooopen motorschepen aanmerkelijk grooter dan deze der stoomschepen. In 1937 bereikte eerstbedoelde 1.512.000 b.R.t. tegen 1.131.000 b.R.t. voor de stoomschepen. Aldus vertoont het wereldtonnage van de door stoom gedreven koopvaardij schepen, van jaar tot jaar, een neiging tot afnemen. Dit geldt niet alleen voor de relatieve belangrijkheid, ook de absolute cijfers wijzen op een aanhoudenden achteruitgang, zooals uit onderstaande statistische gegevens blijkt :

Wereldkoopvaardijvloot.
Gezamenlijke tonnemaat (1)
(× 1.000 b.R.t.)

DATUM	Stoomschepen	Motorschepen	Zeilschepen	Totaal	RELATIEVE BELANGRIJKHEID NAAR DE TONNEMAAT	
					Stoomschepen	Motorschepen
Juni 1928.....	59.727	5.432	1.795	66.954	89,2 %	8,1 %
» 1929.....	59.779	6.628	1.667	68.074	87,8 %	9,7 %
» 1930.....	59.927	8.096	1.584	69.607	86,1 %	11,6 %
» 1931.....	59.290	9.432	1.409	70.131	84,5 %	13,4 %
» 1932.....	58.330	10.038	1.366	69.734	83,6 %	14,4 %
» 1933.....	56.427	10.200	1.293	67.920	83,1 %	15,0 %
» 1934.....	53.753	10.605	1.219	65.577	82,0 %	16,2 %
» 1935.....	52.422	11.304	1.158	64.886	80,8 %	17,4 %
» 1936.....	51.714	12.291	1.058	65.064	79,5 %	18,9 %
» 1937.....	51.523	13.749	1.014	66.286	77,7 %	20,7 %

- (1) Niet inbegrepen :
 1. Motor- en stoomschepen van minder dan 100 b. R. t.;
 2. Zeilschepen met een netto-tonnemaat van minder dan 100 t.;
 3. De zeeschepen van Griekenland, Turkije, Japan en het Zuiden van de U.S.S.R.;
 4. De schepen van de Kaspische Zee;
 5. De schepen in hout of een andere samenstelling van de Noord-Amerikaansche meren.

Tot 1929 was elk jaar, de tonnemaat der van stapel | schepen. Uitgezonderd voor 1932, was de toestand
 gelooopen stoomschepen hooger dan deze der motor- | sindsdien andersom.

Koopvaardischepen.
Van stapel gelooopen tonnemaat (1)
(× 1.000 b.R.t.)

AARD	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Stoomschepen	1.472	1.493	1.252	683	456	142	391	478	878	1.131
Motorschepen.....	1.162	1.247	1.583	920	268	338	564	813	1.202	1.512
TOTAAL (2)...	2.674	2.759	2.889	1.617	726	489	967	1.302	2.118	2.691

(2) Met inbegrip van zeilschepen en aken.

Om deze evolutie juist de beoordeelen, moet men rekening houden met het feit, dat de gezamenlijke tonnemaat der van stapel gelooopen stoomschepen, ook deze bevat der stoomschepen voorzien van een speciale stookinstallatie onder de ketels voor het branden van olie. Het jaarlijks van stapel gelooopen tonnage der aldus toegeruste schepen heeft in den loop der laatste jaren als volgt geschommeld :

(× 1.000 b.R.t.)	
1928	560
1929	410
1930	552
1931	538
1932	285
1933	21
1934	175
1935	200
1936	300
1937	465

Daarenboven had de verhouding van het tonnage der turbinestoomschepen t.o.v. het gezamenlijk van stapel gelooopen tonnage, in de laatste jaren, het volgende verloop :

1930	35 %
1931	65 %
1932	60 %
1933	21 %
1934	53 %
1935	53 %
1936	58 %
1937	57 %

Wat België betreft, stond eind Juni jl. op onze werven een gezamenlijke tonnemaat van 43.700 t. op stapel. Vergelijken bij de gegevens van de laatste vijftien jaren, dient dit cijfer buitengewoon hoog genoemd. Het in den loop van het vorige jaar van stapel gelooopen tonnage vestigde overigens een record, dat evenwel in het loopend jaar zal worden overtroffen. Wat de Belgische koopvaardijvloot betreft, deze bedroeg 388.400 t. in Juni 1936 tegen 420.400 t. in Juni 1937.

In onderstaande tabel zijn de statistische gegevens ondergebracht omtrent de belangrijkheid van de Belgische koopvaardijvloot, het van stapel gelooopen en in aanbouw zijnde tonnage in den loop der laatste tien jaren.

Belgische koopvaardijvloot (1).

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Bestaande tonnage op 30 Juni :										
Stoomschepen	460	484	489	483	472	393	348	336	322	308
Motorschepen	28	39	57	59	61	62	65	66	66	112
Totaal (2).....	493	529	553	547	537	458	415	402	388	420
Van stapel geloopt tonnage :										
Stoomschepen	16	8	12	—	—	—	—	—	2	—
Motorschepen	—	—	—	1	2	4	1	2	2	17
Totaal (2).....	16	8	12	1	2	4	1	2	4	17
Tonnage in aanbouw op het eind van het jaar :										
Stoomschepen	19	15	5	—	—	—	—	2	—	—
Motorschepen	—	—	2	2	5	3	—	1	—	—
Totaal (2).....	19	15	7	2	5	3	—	3	40	28

(1) Niet inbegrepen : motor- en stoomschepen van minder dan 100 b. R. t., noch de zeilschepen met een netto-tonnemaat van minder dan 100 t.

(2) Met inbegrip van zeilschepen en aken.

BELGIË

Groot- en kleinhandelsprijzen in Juli 1938.

Van Juni tot Juli is het indexcijfer der groothandelsprijzen met 6 punten teruggelopen, of 0,9 pCt. Het bedraagt thans 623, hetzij 11,3 pCt. minder dan het in Juli 1937 bereikte maximum (702).

Van de eene maand tot de andere zijn eetwaren, brandstoffen, teer en kunstmeststoffen, het meest in prijs gedaald.

De daling van de eetwarenprijzen is vooral het gevolg van den markttoestand van aardappelen, boter en rogge. De andere prijzen vertoonen slechts

een geringe verandering, behalve de scherpere daling van de tarweprijzen en een licht herstel van de maisprijzen.

De prijsdaling der brandstoffen is vooral belangrijk voor cokes.

De brikettenprijzen, die tot op heden op peil waren gebleven, zijn eveneens achteruit gegaan. Onder de derivaten van petroleum, zijn gasolie en paraffine in daling. De kunstmeststoffen, die sedert Juni 1937 een haussetendenz vertoonden, zijn met 3,9 pCt. gedaald, als gevolg van de baisse van Chilisalpeteer en ammoniumsulfaat.

Indexcijfers der groothandelsprijzen in België.

AARD DER PRODUCTEN	Aantal producten	Indexcijfers over Juli 1938	VERMEERDERING OF VERMINDERING				Relatieve toename of vermindering t. o. v. het in 1937 of 1938 bereikte maximum	
			T. o. v. Juni 1938		T. o. v. Juli 1937		Datum van het maximum	Vermeerdering of vermindering (in pCt.)
			In absolute cijfers	In pCt.	In absolute cijfers	In pCt.		
Voedingsmiddelen	16	553	— 39	— 6,6	— 107	— 16,2	VII 1937	— 16,2
Brandstoffen	4	860	— 24	— 2,7	— 20	— 2,3	X 1937	— 5,1
Teer en derivaten	3	581	— 42	— 6,7	— 96	— 14,2	X 1937	— 15,3
Metaalproducten	15	684	+ 10	+ 1,5	— 91	— 11,7	VIII 1937	— 16,2
Petroleum en derivaten	7	926	— 38	— 3,9	— 121	— 11,6	VIII 1937	— 11,6
Ceramische producten	9	861	— 1	— 0,1	— 38	— 4,2	VII 1937	— 4,2
Glasproducten	3	549	—	—	—	—	1937	—
Chemische producten	12	623	—	—	+ 8	— 1,3	IV 1938	— 0,5
Kunstmeststoffen	4	490	— 20	— 3,9	+ 62	— 14,5	VI 1938	— 3,9
Vetstoffen	7	463	+ 11	+ 2,4	— 122	— 20,9	II 1937	— 24,6
Producten van de textielnijverheid (te zamen) :	19	587	+ 9	+ 1,6	— 148	— 20,1	VI 1937	— 22,3
Wol	5	596	— 7	— 1,2	— 224	— 27,3	IV 1937	— 27,8
Linnen	5	810	+ 15	+ 1,9	— 122	— 13,1	VI 1937	— 16,0
Jute	2	372	+ 18	+ 5,1	— 55	— 12,9	V 1937	— 15,0
Katoen	7	525	+ 10	+ 1,9	— 145	— 21,6	III 1937	— 30,1
Bouwmaterialen	13	775	— 1	— 0,1	+ 6	+ 0,8	IX 1937	— 0,9
Harsproducten	2	519	— 8	— 1,5	— 175	— 25,2	II 1937	— 35,9
Huiden en leder	9	465	+ 4	+ 0,9	— 132	— 22,1	IV 1937	— 31,5
Tabak	1	545	+ 22	+ 4,2	+ 68	+ 14,3	XII 1937	—
Papier	1	710	—	—	— 302	— 29,8	XI 1937	— 35,2
Rubber	1	130	+ 19	+ 17,1	— 29	— 18,2	III 1937	— 37,2
ALGEMEEN INDEXCIJFER...	125	623	— 6	— 0,9	— 79	— 11,3	VII 1937	— 11,3

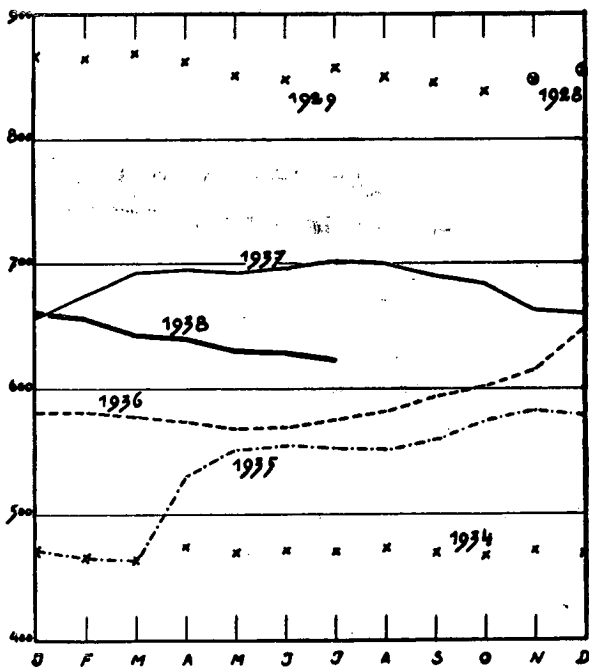
Onder de rubrieken die een hausse der prijzen vertoonen dienen vermeld, de metaalproducten — als gevolg van het herstel van de niet-ijzerhoudende metalen — en de textielproducten, waaronder de jute een toeneming mer 5,1 pCt. vertoont, tegen 1,9 pCt. voor vlas en katoen. Wolproducten zijn met 1,2 pCt. gedaald.

Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen per 15 Juli, bedraagt 755, of een vermindering met 6 punten t.o.v. 15 Juni. Dit vertegenwoordigt een hausse van ruim 2 pCt. t.o.v. Juli 1937 en komt ongeveer op het peil van Maart jl. Van de eene maand tot de

andere zijn 17 artikelen in prijs gestegen, terwijl de gemiddelde prijzen van 20 producten onveranderd zijn gebleven.

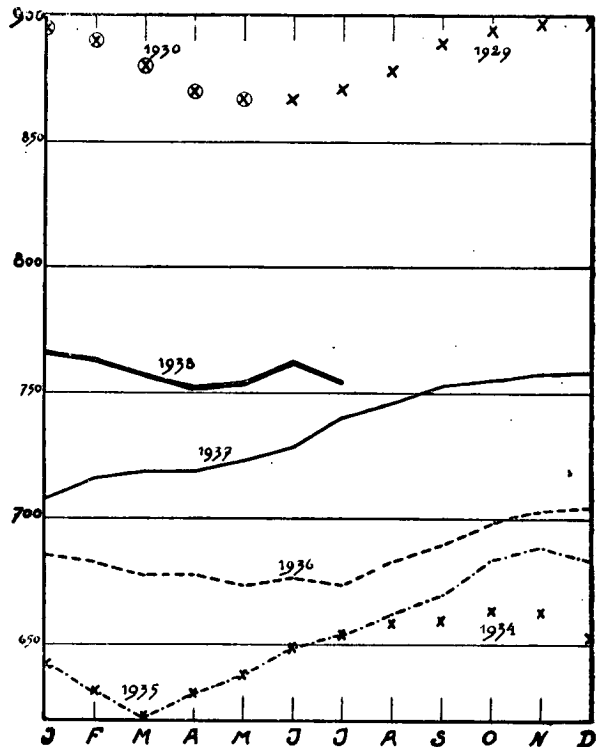
Het algemeen indexcijfer van de kosten van levensonderhoud (3^e categorie) per 15 Juli, bedraagt 201,7, hetzij een vermindering met 2,1 punten t.o.v. 15 Juni. Deze achteruitgang is te wijten aan de prijzen der eetwaren, die van de eene maand tot de andere met 1,9 pCt. zijn gedaald. De kosten voor huisvesting, meubelen en kleederen zijn nagenoeg onveranderd gebleven, terwijl deze voor verwarming en verlichting, met circa 1/2 pCt. zijn gestegen.

Indexcijfers der groothandelsprijzen.



x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minipunten.

Indexcijfers der kleinhandelsprijzen.



x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minipunten.

FRANKRIJK

Het verloop der loonen.

Bij gebrek aan voldoende regelmatig en algemeen officieel statistisch materiaal, is het van belang even de resultaten na te gaan van een studie die onlangs door de *Service d'Observation et de Conjoncture Economique de l'Economie Nationale*, omtrent het verloop der loonen in Frankrijk is gemaakt (1). Deze studie heeft betrekking op de uurloonen van Parijs en omgeving in bepaalde industrieën, sedert Mei

(1) Deze gegevens zijn getrokken uit het *Bulletin du Centre Polytechnique d'Etudes Economiques*, van Juli 1938.

1936. Deze laatste hebben als volgt geschommeld (basis = Mei 1936) :

Uurloonen.

DATUM	BETAALDE VERLOFDAGEN NIET IN REKENING GEBRACHT			Rekening gehouden met de betaalde verlofdagen
	Onge-schoolde arbeiders	Geschoolde arbeiders	Gezamen-lijke arbeiders	
1936 Mei	100	100	100	100
1937 Januari	140	138	139	145
1938 Januari	184	178	180	188
1938 April	189	179	184	191
1938 Mei	193	182	188	195
1938 Juni	193	184	189	196

Blijkens deze gegevens bedraagt de gezamenlijke verhoging der uurloonen, sedert Mei 1936, 69 pCt., zoo men rekening houdt met de betaalde verlofdagen. Voor de niet-geschoolde arbeiders gaat dit cijfer zelfs de 100 pCt. te boven.

Tijdens dezelfde periode steeg het gepondereerd indexcijfer der kleinhandelsprijzen van 34 huishoudelijke artikelen in de streek van Parijs, van 459 tot 698, hetzij een stijging van 52 pCt. Het werkelijk uurloon is zodoende sedert Mei 1936 met 27 pCt. gestegen voor de ongeschoolde arbeiders, met 21 pCt. voor de vakarbeiders en met 24,3 pCt. voor de gezamenlijke arbeiders.

Van het standpunt uit van den arbeider, vormt het uurloon nochtans één element van zijn inkomen tusschen vele andere waarmede rekening dient te worden gehouden, namelijk den arbeidsduur en het werkloosheidsrisico.

De statistiek van den duur der arbeidsweek in de bedrijven met méér dan 100 arbeiders, geeft ons nadere inlichtingen omtrent den werkelijken arbeidsduur. Deze bedroeg in Mei 1936, 45,7 uur en in Maart 1938 nog slechts 38,7 uur of een vermindering met 15,3 pCt. Op dezen grondslag zou het werkelijk wekelijksch uurloon slechts met 7,5 pCt. zijn toegenomen voor de ongeschoolden, met 2,5 pCt. voor de vakarbeiders en met 5,2 pCt. voor de gezamenlijke arbeiders (2).

* * *

Het is een uiteraard kiesche zaak deze uitslagen met de gegevens van de beschikbare Belgische loonstatistieken te vergelijken.

Het door de Nationale Bank gepubliceerd loon-indexcijfer wordt opgemaakt volgens de werkelijk uitbetaalde uurloonen; daarin zijn dus mede begrepen de verschillende premies in geld, de verkregen loonen voor nacht- en Zondagarbeid en voor overwerk. Het Belgisch statistisch materiaal verschilt dus eenigszins van dit van de Fransche enquête. Daarenboven is deze laatste beperkt tot een bepaald aantal kenmerkende industrieën van een bepaalde streek, *in casu* Parijs en omgeving, terwijl de berekeningsbasis van het Belgisch indexcijfer meer algemeen is, en slaat op al de kenmerkende industrieën van het land.

Het ware dus onvoorzichtig uit de mathematische vergelijking van beide indexcijfers strakke besluiten te trekken. Indien voldoende uiteenlopend, kunnen de tendenzen nochtans eenig licht werpen op de relatieve loonbeweging in beide landen. Deze tendenzen zullen wij trachten op te sporen.

(2) Met het oog op een vergelijking welke verder wordt gemaakt tusschen het verloop der Belgische en Fransche loonen, zouden deze cijfers eenigszins moeten worden verhoogd om rekening te houden met de opslorping der volledige werkloosheid tusschen Mei 1936 en Juni 1938. Ten aanzien van de gezamenlijke personeelbezetting is deze opslorping — te oordeelen naar de beschikbare statistieken — van betrekkelijk geringe beteekenis. In Mei 1936 bedroeg het aantal ondersteunde werklozen 422.036, in Juni 1938 was het nog slechts 382.899.

Voor April 1936 bedraagt het Belgisch indexcijfer van het gemiddeld uurloon 94,9. In Mei kon de afwijking niet groot zijn. In Maart 1938 was het 115,6. Gezien de ingetreden evolutie van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen sedert deze maand, mag men aannemen, dat dit coëfficiënt bij benadering ook nog geldt voor de maand Juni. In deze omstandigheden zouden de gemiddelde uurloonen van Mei 1936 tot Juni 1938, voor de gezamenlijke arbeiders, met 21,8 pCt. zijn toegenomen. Voor de geschoolde en gespecialiseerde werklieden zou de stijging 22,2 pCt. bedragen; voor de niet-geschoolden en niet-gespecialiseerden, 25,4 pCt.

Van Mei 1936 tot Juni 1938 is het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud (3^e categorie) met 14 pCt. toegenomen, waardoor de toeneming van het reëel gemiddeld uurloon voor de geschoolde arbeidskrachten op 7,2 pCt. komt te staan, dit voor de niet-geschoolden op 10 pCt. en voor de gezamenlijke arbeiders op 7 pCt. Om de evolutie van het werkelijk weekloon te beoordeelen moet het werkloosheidsrisico in rekening worden gebracht. Ofschoon de statistische gegevens over Juni 1938 nog niet toelaten dit risico met juistheid te bepalen, mag men aannemen dat het op dit tijdstip niet aanmerkelijk hooger was dan in Mei 1936. Indien wij aannemen, dat het indexcijfer van de werkgelegenheid tusschen deze data met 2 pCt. is verminderd — wat hoogst waarschijnlijk een groot maximum is — zou in België het gemiddeld reëel weekloon voor de gezamenlijke arbeiders met 4,8 pCt. zijn toegenomen, met 7,8 pCt. voor de niet-geschoolde arbeiders en met 5 pCt. voor de geschoolden.

Zoo men rekening houdt met het vroeger gemaakt voorbehoud omtrent de mogelijkheid tot vergelijking der Belgische en Fransche indexcijfers, laten deze uitslagen vermoeden, dat van Mei 1936 tot Juni 1938, de vermeerdering der reële en werkelijk door den arbeider ontvangen loonen in België en in Frankrijk ongeveer dezelfde zijn.

Dit besluit verdient des te meer onze aandacht daar de basis van Mei 1936 overeenstemt met de periode waarin de Belgische economie reeds een gevoelige hernieuwing vertoonde en waarvan de arbeidersvergoedingen zoowel nominaal als reëel hadden genoten, terwijl het voor Frankrijk een minimum is. Met andere woorden, de keus van deze basis die voor de Fransche economie als geschikt kan worden beschouwd, is voor de Belgische economie misleidend. Om de toeneming der reële arbeidersvergoedingen in België juist te beoordeelen zou men zich moeten terugplaatsen in de tweede helft van het jaar 1935. Aldus beschouwd bedraagt de toeneming der gemiddelde nominale uurloonen in België 27,6 pCt., deze der reële uurloonen circa 7,5 pCt. en deze der gemiddelde en werkelijk ontvangen weekloonen (dus rekening houdend met den graad van werkgelegenheid) minimum 25 pCt. voor de gezamenlijke arbeiders. Men mag dus besluiten, dat het relatief verloop der Belgische en Fransche arbeiders

dersvergoedingen aanmerkelijk gunstiger was voor den Belgischen werkmán, zonder dat men nochtans de hoegroothheid van de afwijking tusschen beider evoluties nauwkeurig kan bepalen.

Bovenstaande beschouwingen hebben betrekking op het door den arbeider ontvangen loon, rekening houdend met het werkloosheidsrisico waaraan hij is blootgesteld. Het is niet kwaad deze hier aan te vullen door een vergelijking van het verloop der uurloonen van het standpunt van den werkgever. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de gevolgen van de betaalde verlofdagen. In deze omstandigheden vertegenwoordigt de toeneming der gemiddelde uurloonen

tusschen Mei 1936 en Juni 1938 volgens de Fransche enquête 96 pCt. voor de gezamenlijke arbeiders, 90,8 pCt. voor de geschoolde arbeiders en 100,2 pCt. voor de ongeschoolden. In goudfranken omgezet, komen deze verhoogingen neer op een vermeerdering van 17,8 pCt. voor de gezamenlijke arbeiders, van 20 pCt. voor de geschoolde arbeiders en van 16 pCt. voor de niet-geschoolden. Het zijn deze goud-indexcijfers die men met de gecorrigeerde Belgische indexcijfers moet vergelijken om de devaluatie van den belga en de gevolgen van de verlofdagen in rekening te brengen. Zoo komt men tot de volgende cijfers :

CATEGORIEËN	April 1935	JUNI 1938 (1)		Juni 1938 Rekening gehouden met betaalde verlofdagen Goud-indexcijfers	Vermindering van April 1935 tot Juni 1938 (in %)
		Zonder verlofdagen	Met betaalde verlofdagen		
Geschoolde arbeiders	91,6	117	119,2	85,8	— 6,3
Niet-geschoolde arbeiders	91,2	119	121,3	87,3	— 4,3
Gezamenlijke arbeiders	90,6	115	117,3	84,3	— 7,0

(1) Naar schatting.

De vergelijking van deze Belgische indexcijfers met de Fransche indexcijfers schijnt er op te wijzen dat het verloop van het relatief niveau van de Belgische en Fransche uurloonen ten gunste van den Franschen werkgever is geschied. Dit besluit volstaat niet om een definitief oordeel te vellen omtrent de verkregen voordeelen in zake concurrentie van de industrie van het een of het ander land.

Allereerst dient opgemerkt, dat de vermindering van de Fransche loonen in goudfranken uitgedrukt veel geringer is dan deze welke het cijfer van de devaluatie zou laten vermoeden, dat in Juni 1938 t.o.v. van de muntpariteit van Mei 1936 58 pCt. bereikte. Niets laat daarenboven toe aan te nemen dat deze ontwaarding in Juni 1938 reeds al haar gevolgen op de Fransche economie had laten gevoelen. Daar, tenslotte, de laatste muntaanpassing in Mei jl. plaats greep, is een zekere verhooging der loonen boven het peil van Juni waarschijnlijk. In België is dit niet het geval, zoodat, om deze reden alléén reeds, de tendenzverschillen tusschen het verloop der Belgische en Fransche loonen een neiging moeten vertoonen om zich te nivelleren. Wat tenslotte ook het tijdelijk voordeel zij van den Franschen werkgever op zijn Belgischen collega onder opzicht van de vergoedingen voor den arbeid, heiden zijn toch aan een ander werktijdregime onderworpen. In de Belgische industrie wordt de productiecapaciteit van de installaties beter aangewend dan in

de Fransche nijverheid. Wij staan hier voor een kostbaar voordeel, dat, zoowel voor heden als voor de verdere toekomst, niet mag worden onderschat.

In dit laatste opzicht zijn de navolgende inlichtingen bijzonder suggestief.

Blijkens de maandelijksche enquêtes, ingesteld door de mijningenieurs en inspecteurs in Frankrijk, omtrent de personeelbezetting en de arbeidsuren in de instellingen met méér dan 100 werklieden, die aan hun toezicht zijn onderworpen, is, van begin Juni 1938, de personeelsterkte van deze inrichtingen met circa 10,5 pCt. vergroot. Deze toeneming stemt voor een goed deel overeen met de aanwerving van arbeidskrachten voortvloeiend uit de geleidelijke toepassing van de veertigurenweek. Een dergelijke toeneming der werkgelegenheid kan immers niet worden verklaard door het verloop der bedrijfsactiviteit in Frankrijk, tijdens deze twee jaren. M.a.w. het voordeel der betrekkelijk lage uurloonen, ten opzichte van de Belgische loonen, werd gecompenseerd door een grootere tewerkstelling van personeel bij een gegeven werk. De gemiddelde arbeidsduur in de gecontroleerde instellingen, die in Mei 1936, 45,7 uur bedroeg, is sedert Maart 1938 nog slechts 38,7 uur. Deze vermindering van den belastingscoëfficiënt van de installaties met 15,3 pCt., vertegenwoordigt voor de industrie een bijkomenden last, die haar rentabiliteit in gevaar brengt.

GROOT-BRITANNIË

Buitenlandsche handel van Groot-Brittannië met Turkije.

Op het eind van Mei, werden drie akkoorden afgesloten tusschen de Britsche en Turksche Regeeringen met het oog op de uitbreiding van de handelsbetrekkingen tusschen beide landen.

Het eerste dezer akkoorden voorziet het toekennen van credietfaciliteiten onder den vorm van Schatkistpapier uitgegeven door de Turksche Regeering, Schatkistpapier dat door het *Export Credits Guarantee Department* voor de herdiscontearing op de Londsche markt zal worden gewaarborgd. Het tweede akkoord brengt bepaalde wijzigingen toe aan de *clearing*-overeenkomst van 1936, terwijl het derde akkoord betrekking heeft op een leening van £ 6 miljoen aan de Turksche Regeering toegestaan met het oog op het aankopen van het noodige materieel voor de landsverdediging.

Het akkoord voor het handelscrediet heeft betrekking op goederen welke geheel of voor het grootste deel in Groot-Brittannië zijn vervaardigd, met uitsluiting van alle oorlogsmaterieel. Het slaat op een bedrag van £ 10 miljoen, vóór 31 December 1940 te plaatsen, met uitzondering van een snede van £ 1 1/2 miljoen die eerst vóór 31 December 1941 moet worden geplaatst, onder voorbehoud van nauwkeurige opgave omtrent het gebruik van deze snede vóór het eind van het jaar 1940. Het door de *Export Credits Guarantee Department* geavaliseerde Schatkistpapier draagt 5 1/2 pCt. rente. Elke winst voortkomend uit het herdiscontearen van dit papier op de markt komt deze instelling toe.

Sommige bijzondere clausules van het handelscredietakkoord hebben betrekking op den uitvoer van

Turksche producten naar het Britsch Imperium en naar de landen met vrije valuta (*„ free exchange „ countries*).

Met het oog op de uitbreiding van dezen uitvoer zal in Groot-Brittannië een nieuwe handelsvennootschap worden opgericht, namelijk de *Anglo-Turkish Commodities Ltd.* De ontvangsten voorkomend van den uitvoer van bepaalde soorten producten, welomschreven in voornoemd akkoord, zullen in hoofdzaak worden bestemd tot het dekken der uitgaven van de vennootschap en tot het betalen der bedragen verschuldigd krachtens de in December 1936 geteekende overeenkomst voor de oprichting van staalfabrieken in Turkije. Het saldo, met inbegrip van datgene voortvloeiend uit transacties met landen met vrije valuta, zal worden geblokkeerd tot waarborg van de betaling van het door de *Export Credits Guarantee Department* geavaliseerd Schatkistpapier.

Het akkoord betreffende de leening van £ 6 miljoen voor de herbewapening van Turkije, zal door het Parlement moeten bekrachtigd worden. De rentevoet is 1 pCt. hooger dan den officieelen discontovoet, met een minimum van 3 pCt. tot 1942. Vanaf dezen datum zal de rentevoet gelijkstaan met deze, welke de Britsche Schatkist zal verklaren gelijk te zijn aan den rentevoet voor een gelijkaardige leening met waarborg van de Britsche Regeering. De rentevoet moet ten minste 3 pCt. bedragen. De interesten zullen bij het kapitaal worden gevoegd tot 1952. De gezamenlijke schuld, in hoofdsom en rente, zal dan in twintig halfjaarlijksche termijnen worden terugbetaald. De Turksche Regeering heeft zich het recht voorbehouden deze leening, geheel of gedeeltelijk, vroeger af te lossen.

Het met Turkije afgesloten handelscredietakkoord is van denzelfden aard als datgene vroeger met de U.S.S.R. werd afgesloten en in September jl. verviel.

WETTELIJKE BERICHTEN.

Deze rubriek bevat de wetten en besluiten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten einde het raadplegen te vergemakkelijken, zullen deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden worden gerangschikt :

- I. Algemeene economische en sociale wetgeving.
- II. Wetgeving betreffende de Overheids- of private financiën.
- III. Binnenlandsche handelswetgeving.
- IV. Buitenlandsche handelswetgeving.
- V. Nijverheidswetgeving.
- VI. Arbeidswetgeving.
- VII. Internationale wetgeving.

Bij uitzondering worden in dit nummer een zeker aantal wetten en besluiten vermeld welke in den loop der laatste maanden werden gepubliceerd.

I. — ALGEMEENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING.

Koninklijk besluit van 2 Juli 1938
organiseerende een landbouwtelling (Staatsblad, 6 Juli 1938,
blz. 4338).

II. — WETGEVING BETREFFENDE DE OVERHEIDS- OF PRIVATE FINANCIËN.

Koninklijk besluit van 12 Mei 1938

tot vaststelling van een algemeen reglement betreffende de controle op de kapitalisatieondernemingen, in uitvoering van het besluit van 15 December 1934 (n^o 43), gewijzigd bij besluit van 30 Maart 1936 (n^o 307) (Moniteur, dd. 15 Mei 1938, blz. 3192).

Gelet op Ons besluit van 15 December 1934 (nr 43), betreffende de controle op de kapitalisatieondernemingen, zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 30 Maart 1936 (nr 307) en inzonderheid gelet op de artikelen 3, vierde lid, 5, 11, eerste lid, 12, eerste lid, en 13 van genoemd besluit, luidende als volgt :

* Artikel 3. De toelating wordt afhankelijk gesteld van de volgende voorwaarden :

» 4^o De als vergoeding voor kosten van beheer aan de onderneming toegekende sommen mogen niet meer bedragen dan het maximum bepaald bij de in artikel 13 voorziene controleverordening.

» Artikel 5. De aanvraag om toelating wordt voor advies aan de in artikel 14 van dit besluit voorziene commissie onderworpen.

» De lijst van toegelaten maatschappijen wordt om de drie maanden in het Staatsblad bekendgemaakt.

» Artikel 11. De kapitalisatieondernemingen moeten zekerheid stellen in de door de controleverordening voorziene voorwaarden.

» Het is den aangeslotenen vrij de afkoopwaarde van hun contract te vragen van af het verstrijken van het eerste jaar van het loopend contract. De afkoopwaarde mag niet minder bedragen dan de wiskundige reserve van het contract, na aftrek van een indemniteit waarvan het maximum zal worden vastgesteld bij de in artikel 13 voorziene controleverordening.

» Artikel 13. De door dit besluit bedoelde ondernemingen staan onder controle van de regeering. De controleverordening wordt bij koninklijk besluit vastgesteld; zij bepaalt inzonderheid de verplichtingen der ondernemingen wat betreft : het plaatsen der fondsen, waarvan zij het beheer hebben, het ter inzage geven van de boeken, contracten, comptabiliteitsstukken en andere documenten, de vermeldingen aan te brengen op prospectussen, omzendingbrieven, aanplakbrieven en andere voor het publiek bestemde schriften, de indiening van het jaarverslag over de verrichtingen »;

De Commissie voor de private verzekeringen en de kapitalisatieondernemingen gehoord; — Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg. — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

HOOFDSTUK I. — MACTIGING.

Artikel één. De machtigingsaanvraag is in triplo gesteld en wordt gericht tot Onzen Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg.

Zij is ondertekend hetzij namens het lichaam, dat krachtens de statuten met het bestuur der aanvragende onderneming belast is, hetzij door één of meer daartoe speciaal gevolmachtigde personen.

Van de bij de aanvraag te voegen bewijsstukken worden drie exemplaren, door aanvragers behoorlijk gewaarmerkt en ondertekend, overgelegd.

Art. 2. Bij de aanvraag zijn gevoegd :

1^o De statuten der vennootschap;

2^o De algemeene voorwaarden, waaronder de contracten worden aangegaan;

3^o Een toelichting op de grondslagen en methodes, waarnaar desvoorkomend berekend worden de verbindingsen, zoo van de contracteerende onderneming als van den medecontractant, wat de reductie- of de afkoopwaarde van contracten, de reserves en het aandeel in de winst betreft.

Die toelichting bevat o.a. :

a) Het tarief der stortingen, premien of bijdragen, die van medecontractanten worden geëischt;

b) De tabellen van de afkoop- en de reductiewaarden der contracten;

4^o Een uiteenzetting van de werkwijzen aangewend tot afschrijving van de oprichtingskosten, alsmede van de kosten van administratie en van de bedrijfskosten;

5° Alle zoodanige stukken, aan de hand waarvan de financieele toestand der aanvragende onderneming kan worden uitgemaakt, bepaaldelijk een specificatie van de op het actief geboekte waarden, met opgaaf van het bedrag, waarop zij zijn gewaardeerd, benevens een specificatie van de vaste eigendommen, met opgaaf voor ieder onroerend goed van dezes ligging, waarde en opbrengst, zoömede van de lasten, waarmede het bezwaard is;

6° Bijaldien de aanvragende onderneming het kapitalisatie- of eenig ander bedrijf reeds uitoefende vóór de aanvraag, de balans alsmede de winst- en verliesrekening over het laatstverloopen boekjaar, mitsgaders *casu quo* over de twee daaraan voorafgaande boekjaren.

Art. 3. Wanneer de aanvragende onderneming in het buitenland is gevestigd, dient zij er van te laten blijken dat zij tot uitoefenen van het kapitalisatiebedrijf gemachtigd is in het land harer vestiging.

Art. 4. Aan ondernemingen, die vóór de machtigingsaanvraag kapitalisatiecontracten hebben afgesloten, kan zoo noodig worden aangezegd dat zij de grondslagen dienen te wijzigen, waarop de wiskundige reserves met betrekking tot die contracten werden berekend.

Wanneer haar wiskundige reserves met betrekking tot de reeds afgesloten contracten ontoereikend zijn, verklaren zoodanige ondernemingen bij haar aanvraag welke middelen zij voornemens zijn aan te wenden tot trapsgewijze verbetering van haar financieelen toestand.

Art. 5. De aanvragende onderneming is gehouden den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg alle gevraagde bescheiden, inlichtingen of bewijzen te verstrekken met betrekking op haar financieelen toestand of op haar verrichtingen, onverschillig welke. De Minister kan ambtenaren van zijn departement er mede belasten ter plaatse, in België, waar de onderneming gevestigd is, inzage te vorderen van alle zoodanige bescheiden, boeken, comptabiliteitsstukken, als hem tot een goed begrip van den financieelen toestand der onderneming dienstig zijn kunnen.

HOOFDSTUK II. — VERPLICHTINGEN, DIE UIT DE MACHTIGING VOORTVLOEIEN.

1. — *Algemeene bepalingen.*

Art. 6. De gemachtigde ondernemingen zenden den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg drie exemplaren toe van al de mededeelingen door haar tot het publiek gericht.

Art. 7. Buitenlandsche gemachtigde ondernemingen laten haar statuten in het *Staatsblad* afdrukken. Wat betreft haar betrekkingen, zoo met den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg als met bijzondere personen, hebben zij in België een gevolmachtigd vertegenwoordiger, bij speciale volmachtakte daartoe aangesteld en die hier te lande dient zijn domicilie te hebben en te verblijven.

Op de volmachtakte dient de goedkeuring verkregen van den Minister; zij zal in de bijlagen van het *Staatsblad* worden afgedrukt.

Het machtigingsbesluit zal niet in werking treden tenzij na de daareven bedoelde bekendmakingen.

Art. 8. De gemachtigde ondernemingen mogen in geen geval vermindering toestaan op haar premiëntarieven.

Art. 9. Wanneer haar bedrijf niet is beperkt tot kapitalisatieverrichtingen, moet de gemachtigde onderneming voor deze verrichtingen een afzonderlijk beheer hebben, alsook een afzonderlijke boekhouding. De balans en de winst- en verliesrekening dienen elk jaar opgemaakt; daarin worden geen andere inkomsten noch uitgaven geboekt dan deze van de kapitalisatieverrichtingen.

Art. 10. De algemeene onkosten en de gewone bedrijfsuitgaven worden in haar geheel op de winst- en verliesrekening van het betreffend boekjaar geboekt.

Wanneer echter, na de machtiging, de onderneming in buitengewoon hooge uitgaven heeft te voorzien, waarvoor zij op het oogenblik van de machtiging geen afschrijvingsmethode heeft, zal bij een ministerieele beslissing erin kunnen worden toegestemd dat zij bedoelde uitgaven delge binnen een vast te stellen aantal jaren of dat een deel er van geboekt worde bij de activa. Bij een ministerieele beslissing kan eveneens bewilligd worden in een wijziging van de in artikel 2, 4°, voorziene afschrijvingsmethode.

Art. 11. Indien de onderneming kapitalisatiecontracten met aandeel in de winst afsluit, dient zij een afzonderlijk beheer te hebben en een afzonderlijke boekhouding te voeren wat de contracten met aandeel in de winst betreft, die werden aangegaan sinds 1 Januari 1936.

Alleen de ontvangsten en uitgaven in verband met de uitvoering van die contracten met aandeel in de winst, waarop contröle wordt geoefend, dienen op de winst- en verliesrekening van het afzonderlijk beheer geboekt.

Art. 12. Het is den gemachtigde ondernemingen verboden:

1° In aan den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg te verstrekken opgaven bestaande contracten te verzwijgen;

2° Contracten, met hier te lande wonende medecontractanten aangegaan, voor in het buitenland gesloten te doen doorgaan.

Art. 13. De bescheiden met betrekking op in België gesloten contracten worden door de Belgische ondernemingen bewaard ter plaatse van haar vestiging en door de buitenlandsche ondernemingen ter plaatse van haar vestiging ten aanzien van haar bedrijf hier te lande.

Art. 14. De Belgische gemachtigde ondernemingen geven den Minister kennis van de ontwerp-balans, de ontwerp-winst- en verliesrekening en de resolutiën, die door haar bestuur aan de statutaire algemeene vergadering ter aanneming zullen worden voorgesteld, zulks binnen acht dagen na dien van de beslissing van dat bestuur en minstens drie weken vóór de algemeene vergadering.

Buitenlandsche gemachtigde ondernemingen geven den Minister, ten laatste ééne maand vóór de algemeene vergadering, kennis van de ontwerp-balans en de ontwerp-winst- en verliesrekening van haar afzonderlijk beheer.

Art. 15. De gemachtigde ondernemingen zijn gehouden den Minister jaarlijks, op de datums, naar den

vorm en onder de voorwaarden bij een ministerieel besluit vast te stellen, een verslag te laten geworden van haar kapitalisatieverrichtingen, onder bijvoeging van opgaven betreffende haar financiële toestand, alsmede, overigens, van alle andere gegevens, welke dienstig zijn om de controle te vergemakkelijken. Op het model van den wiskundige-reservestaat, alsmede *casu quo* op dit van den staat der reserves voor aandeel in de winst dient de goedkeuring van den Minister verkregen; deze kan, zoo noodig, modellen voorschrijven voor die staten.

Art. 16. Wanneer zulks door of namens den Minister gevorderd wordt, leggen de ondernemingen ten behoeve van de controle alle boeken, schrifturen, contracten, comptabiliteits- en andere stukken open, waaruit het al dan niet nakomen van de haar bij de wet of het reglement opgelegde verplichtingen blijken kan.

Art. 17. Wijziging van de algemeene contractvoorwaarden of van de grondslagen, methodes en werkwijzen in artikel 2, 3^o en 4^o, van dit reglement bedoeld, is niet toegelaten, tenzij krachtens een koninklijk besluit, genomen in denzelfden vorm en onder dezelfde voorwaarden als het machtigingsbesluit.

Art. 18. De gemachtigde ondernemingen geven jaarlijks een verslag uit van haar kapitalisatieverrichtingen en stellen dit ten behoeve van gegadigden te koop tegen een prijs niet hooger dan vijf frank.

Art. 19. De kosten van Staatstoezicht en -controle op de gemachtigde ondernemingen worden door deze gedragen.

Die kosten mogen 1 p. m. van het totaal der geïncasseerde premien of bijdragen niet overschrijden.

Zij worden op het einde van elk dienstjaar over de ondernemingen omgeslagen naar verhouding van het totaal aan premien of bijdragen, dat door haar hier te lande werd geïncasseerd.

3. Borgtocht.

Art. 20. De onderneming is gehouden een borgtocht te stellen. Het aanvankelijk bedrag der te stellen zekerheid is 50.000 frank. Het stellen er van geschiedt vóór de bekendmaking van het machtigingsbesluit. De borgtocht wordt ieder jaar verhoogd met een bedrag gelijk aan 1 p. m. van het totaal der eenige en periodieke premien van al de loopende contracten, in het afgelopen boekjaar geïncasseerd. Van het oogenblik af dat de borgtocht 3 pCt. van de wiskundige reserve bereikt, is verder opvoering daarvan niet meer vereischt.

Art. 21. De borgtocht bestaat, zoo niet in gereed geld, in effecten als de hierna genoemde :

1^o a) Effecten, door den Belgischen Staat of met diens waarborg geëmitteerd, in deze ten minste voor de helft;

b) Effecten, door vennootschappen geëmitteerd, waarvan de interesten en de aflossing zijn gewaarborgd door het koloniaal bestuur van Belgisch-Congo, tot de verhouding, bij het machtigingsbesluit of een nadien genomen ministerieel besluit vastgesteld;

2^o Obligatiën van de Naamlooze Vennootschap Gemeentekrediet van België, de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen;

3^o Obligatiën van Belgische provinciën en gemeenten;

4^o Effecten, door een buitenlandschen Staat of met diens waarborg geëmitteerd, zoover daarop vooraf de goedkeuring is verkregen van den Minister, zulks tot de verhouding, bij het machtigingsbesluit of een nadien genomen ministerieel besluit vastgesteld.

De effecten worden gewaardeerd op haar koers ten dage van de bewaargeving. Bij daling van haar waarde met meer dan één twintigste kan de Minister de onderneming verplichten binnen ten hoogste één jaar aanvullende zekerheid te stellen voor het verschil. Bij stijging van haar waarde met meer dan één twintigste kan de Minister in een hogere waardeering van de gestelde zekerheid bewilligen.

Art. 22. De waarden, waaruit de borgtocht bestaat, worden ten name van de Bewaar- en Consignatiekas afgegeven aan een agent van de Rijkskassier, onder overlegging eener opgave, bevattend o.a. een specificatie van den aard en de waarde der ter bewaring gegeven effecten. Bedoelde opgave mag onderteekend zijn door een tusschenpersoon, die daartoe geen geschreven machtiging behoeft.

De borgtocht in gereed geld is in ieder opzicht met de bewaar- en consignatiegelden gelijkgesteld.

Art. 23. Wanneer de borgtocht uitgelote effecten bevat, wordt ieder zoodanig effect vóór het einde van het aflossingsjaar door een ander toegelaten gelijkwaardig effecten vervangen. Het nieuw effect wordt afgegeven aan den agent van den Rijkskassier, die den borgtocht in ontvangst nam.

Dit nieuw effect, door het bloote feit dat het ter bewaring wordt gegeven op vertoon van de opgave in vorig artikel bedoeld, wordt vanzelf verbonden tot denzelfden waarborg als waartoe het uitgeloten effect verbonden was.

Art. 24. Geheele of gedeeltelijke teruggave van den borgtocht wordt niet gedaan tenzij op beslissing van den Minister.

Art. 25. Behoudens naar het hiervoren bepaalde, gedragen zich de ondernemingen, zoo bij het stellen als bij geheel op gedeeltelijk terugvorderen van den borgtocht, in alles naar de reglementen op de verrichtingen der Bewaar- en Consignatiekas.

3. — Wiskundige reserve.

Art. 26. De methodes en formules tot berekenen van de wiskundige reserve en van de premie-correcties mogen geen verschillende grondslagen bevatten voor het bepalen, enerzijds, van de verbintenis der onderneming en, anderzijds, van die van den contractant, noch een vermindering van de wiskundige reserve voorzien uit hoofde van af te schrijven commissielooen of onkosten.

De wiskundige reserve mag in geen geval minder bedragen dan de in zuivere premien berekende reserves.

Art. 27. De wiskundige reserve is belegd :

1^o Voor ten minste 15 pCt. van haar totaal, in door den Belgischen Staat of met diens waarborg geëmitteerde effecten, obligatiën van de Naamlooze Vennootschap Gemeentekrediet van België, de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid en van Belgische provinciën en gemeenten en, tot

de verhouding bij het machtigingsbesluit of een nadien genomen ministerieel besluit vastgesteld, in door vennootschappen geëmitteerde effecten, waarvan de interesten en de aflossing zijn gewaarborgd door het koloniaal bestuur van Belgisch-Congo;

2° In een verhouding, die 50 pCt. van het totaal niet mag overschrijden, in obligatiën van Belgische vennootschappen, die minstens sinds vijf achtereenvolgende jaren al haar verbintenissen door middel van haar gewone geldmiddelen zijn nagekomen, zonder evenwel voor een zelfde waarde 5 pCt. van het totaal te mogen overschrijden;

3° In een verhouding, die 50 pCt. van het totaal niet mag overschrijden, in leeningen en kredietopeningen onder verband van effecten als hiervoren 1° en 2° vermeld, zonder evenwel voor een zelfde waarde 5 pCt. van het totaal te mogen overschrijden;

4° In een verhouding, die 15 pCt. van het totaal niet mag overschrijden, in actiën van Belgische vennootschappen, die aan de in bovenstaand 2° voorziene vereischten voldoen, zonder evenwel voor een zelfde waarde 5 pCt. van het totaal te mogen overschrijden;

5° In een verhouding, die 10 pCt. van het totaal niet mag overschrijden, in obligatiën van Belgische vennootschappen, die aan de in bovenstaand 2° voorziene vereischten niet voldoen, zonder evenwel voor een zelfde waarde 5 pCt. van het totaal te mogen overschrijden;

6° In contractsbeleeningen tot beloop van de afkoopwaarde;

7° In een verhouding, die 85 pCt. van het totaal niet mag overschrijden, in onroerende goederen, in België gelegen en in hypotheekleeningen op die onroerende goederen;

8° In een verhouding, die 20 pCt. van het totaal niet mag overschrijden, in vreemde waarden, door de onderneming voorgesteld en bij ministerieele beslissing aangenomen;

9° Op elke manier, door de onderneming voorgesteld en bij een ministerieele beslissing aangenomen.

Art. 28. Onverminderd de toepassing van artikel 27, 1°, zal de wiskundige reserve voor de in vreemde valuta gesloten contracten worden belegd in dezelfde valuta als die van het contract. De door de onderneming voorgestelde tegenwaarden dienen bij een ministerieele beslissing aangenomen.

Art. 29. De ter beurs genoteerde Staatspapieren zullen hoogstens worden gewaardeerd op het gemiddelde der koersen van de laatste maand van het dienstjaar. De waardeering van de niet-genoteerde waarden dient verantwoord.

De onroerende goederen worden in hun geheel naar den zuiveren huurprijs gewaardeerd, dien zij opbrengen of zouden kunnen opbrengen.

De hypothecaire schuldvorderingen komen hoogstens voor 75 pCt. van de waarde der onroerende goederen in aanmerking, na aftrekking, als daartoe aanleiding bestaat, van het bedrag der voorrechten en der vorige hypotheeken, drie jaar intrest inbegrepen.

Gewaarborgde leeningen en kredietopeningen zullen hoogstens voor 80 pCt. van de officieele beursnotering, wat de in 1° van artikel 27 vermelde waarden betreft, en voor 60 pCt. wat de in 2° van dit artikel vermelde waarden aangaat, in aanmerking worden genomen.

Wat de krachtens artikel 27, 9°, gedane beleggingen betreft, zullen bij ministerieele beslissing de schattingsvoorwaarden er van worden vastgesteld.

Art. 30. De ondernemingen bewaren in België de waarden die de wiskundige reserve van al de contracten, zoowel vóór als na 1 Januari 1936 gesloten, vertegenwoordigen. Zij geven ze in open bewaring aan de Nationale Bank of, behoudens verzet van den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, aan instellingen, welke zij vóór de bewaargeving zullen hebben laten kennen. De Minister kan zich ten allen tijde, bij een gewonen brief, tegen een bewaargeving of het behouden van een depot verzetten.

De deponeerende ondernemingen verbinden zich er toe de samenstelling van het depot niet te wijzigen dan na voorafgaande instemming van den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg of van zijn gedelegeerde. Deze voorwaarden worden in de nieuwe bewaargeving vermeld.

De ondernemingen dienen van de in bewaring gegeven waarden een inventaris bij te houden; de getuigschriften betreffende de bewaargeving dienen daarbij gevoegd. Zij zullen eveneens een staat bijhouden van de onroerende goederen en hypotheeken, bestemd als tegenwaarde van de wiskundige reserve.

De ondernemingen deponeren de grossen der hypotheekleeningen tot tegenwaarde van de wiskundige reserves, onder de vorenbepaalde voorwaarden. De Minister kan evenwel, de commissie voor de private verzekeringen gehoord, een onderneming van die verplichting ontslaan.

Art. 31. Om de drie maanden zullen de ondernemingen aan den Minister de lijst overleggen van de terugbetaalde schuldvorderingen, er in begrepen de gedeeltelijke terugbetalingen alsmede de lijst der akten van hypotheekopheffing, wat er ook de oorzaak van zij.

Art. 32. De ondernemingen mogen de onroerende goederen noch vervreemden, noch met hypotheek belasten, noch de hypothecaire schuldvorderingen in pand geven, welke dienen als tegenwaarde van de wiskundige reserves, zonder den Minister ten minste tien dagen vooraf er van in kennis te hebben gesteld.

Na afloop van dien termijn mogen zij tot de bedoelde verrichting overgaan indien de Minister er tegen geen verzet heeft aangeteekend of geen voorwaarden, onder welke hij ze toelaat, heeft gesteld.

De wiskundige reserves moeten onverwijld aangevuld worden met gelijkwaardige waarden, onder de bij de vorige artikelen bepaalde voorwaarden.

Art. 33. Wat de vóór 1 Januari 1936 gesloten contracten betreft, maken zoowel de niet als de wel gemachtigde ondernemingen een staat op de wiskundige reserves en van de overeenkomstige beleggingen, dewelke zullen zijn gedaan met inachtneming van de bepalingen harer statuten.

De wiskundige reserves, voortkomend van de na 1 Januari 1936 geïnde premiën van die contracten, dienen belegd als bepaald in artikel 27.

Wat de buitenlandsche ondernemingen betreft zijn bovenvermelde verplichtingen slechts toepasselijk t.a.v. de contracten die in België werden aangegaan.

Behoudens andere beschikking van den Minister, worden in het buitenland gelegen onroerende goederen en hypotheeken op zoodanige goederen niet aangenomen als tegenwaarde tot dekking van de reserves.

4. — Administratiekosten.

Art. 34. De aan de onderneming toegewezen sommen tot vergoeding van de administratiekosten, mogen niet hooger zijn dan :

1 p. d. per jaar, van het kapitaal, voor kosten van beheer ;

5 pCt., 3 pCt. of 2 pCt. van de premien, naar gelang deze per maand, kwartaal, halfjaar of jaar geïnd worden, voor kosten van incasseering ;

2 1/2 pCt. van het kapitaal, te verdeelen over drie jaren op den voet van 1 1/2 pCt. het eerste, 1/2 pCt. het tweede en 1/2 pCt. het derde jaar, voor aankoopkosten.

5. — Kapitalisatiecontracten.

Art. 35. Het contractvoorstel is ondertekend door den voorsteller. Het bepaalt dat noch de onderneming, noch de voorsteller er door zijn gebonden. Het mag niet bevatten dat de voorsteller eenigerlei vergoeding is verschuldigd zoo hij geen gevolg er aan geeft.

Het bevat de algemeene voorwaarden, waaronder de contracten worden aangegaan.

Art. 36. Een in klare en duidelijke bewoordingen opgemaakt contract getuigt van de verbintenis der onderneming. Dit contract bevat den tekst der algemeene voorwaarden en is vergezeld van een tabel der afkoopwaarden.

Art. 37. De onderneming verstrekt den ondertekenaar, op diens verzoek, afschrift van voorstel en contract. De afschrijfkosten, tot hoogstens 5 frank, alsmede het zegelrecht worden daarbij gedragen door den ondertekenaar.

Art. 38. 1° Het contract houdt in dat, bij staking van betaling der premie, hetzelfde niet zal worden verbroken noch gereduceerd tenzij na verloop van minstens acht dagen, te rekenen van dien, waarop den ondertekenaar bij gewoon-aangeteekenden brief een aanmaning zal zijn gezonden, hem aan den premievervaldag herinnerend en hem waarschuwend voor de gevolgen van wanbetaling. De inmorastelling zal evenwel nooit plaats hebben mogen, tenzij na een respijt van minstens dertig dagen, te rekenen van den vervaldag.

2° Het contract mag inhouden dat de onderneming niet gehouden is haar medecontractant te waarschuwen als daareven onder 1° bepaald, bijaldien deze haar schriftelijk kennis heeft gegeven van zijn besluit de premiebetaling te staken.

3° De onderneming kan de bewilliging van den Minister verzoeken op andere wijzen van waarschuwing bij niet-betaling der premie als die onder het 1° hiervoren is voorgeschreven, mits die voor den medecontractant gelijke waarborgen bieden.

4° In het contract is bovendien bepaald dat de medecontractant het contract terug in werking stellen kan mits binnen zes maanden na den vervaldag van de niet-betaalde premie of het niet-betaald premiegedeelte, alle achterstallige premien of premiegedeelten te kwijten, plus een vergoeding voor de interesten.

Art. 39. In de algemeene voorwaarden van het contract is de aanduiding bevat van het aantal der

gestorte premien, bij welk de medecontractant in geval van staking van premiebetaling het recht heeft de afkoopwaarde van het contract te eischen of mits welk, zoo die afkoopwaarde niet wordt geëischt, kapitaalsreductie plaats heeft. Bedoeld aantal mag niet grooter zijn dan dit van de stortingen in één jaar te doen.

De afkoopwaarde zal niet minder bedragen dan 95 honderdsten van de theoretische waarde, waarop de werkelijk afkoopwaarde berekend wordt, zijnde laatstgenoemde afkoopwaarde gelijk aan de wiskundige reserve na aftrek van de niet afgeschreven aankoopkosten.

De reductie, waarvan de onderneming zich verbindt haren medecontractant kennis te geven, zal ten minste gelijk zijn aan het kapitaal, dat krachtens het contract gegarandeerd wordt bij storting van een eenige premie ten bedrage van de theoretische afkoopwaarde.

Art. 40. Het contract bepaalt dat bij overlijden van den medecontractant diens erfgenamen gewoon in zijn plaats treden.

Het bepaalt daarbenevens dat de rechten en voorrechten, die de overleden contractant uit het contract bezat, aan de erfgenamen vervallen zonder dat eenige niet voorziene bijstorting geëischt of korting gedaan worden mag.

Art. 41. In de contracten mag geen scheidsrechtelijke beslechting van geschillen voorzien zijn, tenzij de Minister, de commissie voor de private verzekeringen en de kapitalisatieondernemingen gehoord, daarin heeft toegestemd.

Art. 42. Buitenlandsche ondernemingen verklaren uitdrukkelijk in haar contracten zich naar de uitspraken der Belgische gerechten te zullen gedragen.

HOOFDSTUK III. — EINDIGEN EN INTREKKEN VAN DE MACHTIGING.

Art. 43. De machtiging, ter zake van kapitalisatieverrichtingen aan een onderneming verleend, kan worden ingetrokken zoo die onderneming na zes maanden te rekenen van den dag, waarop het machtigingsbesluit in het *Staatsblad* werd geplaatst, met haar verrichtingen geen aanvang heeft gemaakt.

Art. 44. De onderneming, die herhaalde jaren verlies boekt of wier financiële toestand haren medecontractanten geen voldoende waarborgen biedt, zoo bij voorbeeld omdat haar inkomen van interesten niet in een behoorlijke verhouding staat tot haar premiëntarief, of omdat haar aankoops- en beheersuitgaven te zwaar zijn, vergeleken bij de daarvoor in de tarieven voorziene lasten, of ook nog omdat het totaal harer beleggingen minder is dan dit van haar wiskundige reserves, zal worden verzocht om indiening van voorstellen tot saneering van haar toestand.

De voorgestelde maatregelen, om in werking te mogen worden gesteld, dienen vooraf door den Minister, de commissie voor de private verzekeringen en de kapitalisatieondernemingen gehoord, te zijn goedgekeurd.

Bij ontstentenis van zoodanige goedkeuring kan het machtigingsbesluit worden herroepen. Dit besluit kan ook worden herroepen zoo de maatregelen, waarop de goedkeuring van den Minister is verkregen, hetzij onuitgevoerd blijven, hetzij onvoldoende blijken.

Art. 45 Het machtigingsbesluit kan worden herroepen zoo de onderneming nalaat zich te gedragen naar haar statuten of naar de wet en de reglementen ter uitvoering er van.

Art. 46. Intrekking der machtiging heeft ten gevolge het verbod nieuwe contracten aan te gaan. De machtiging wordt niet ingetrokken tenzij na een door den Minister gestelden termijn, gedurende welken het aan de onderneming alsnog toegelaten is zich in regel te stellen, alsook zich te verantwoorden.

Art. 47. De koninklijke besluiten, waarbij de machtiging wordt hetzij verleend, hetzij ingetrokken, zoodat die, waarbij akte wordt verleend van het verzuken der machtiging, worden in het *Staatsblad* afgedrukt.

Art. 48. In geval van intrekking, evenals bij verzaking van de machtiging, zal een koninklijk besluit maatregelen als vereischt voorschrijven tot waarborging van de rechten der medecontractanten, onverminderd deze van andere schuldeischers.

Bij dat besluit zal tevens kunnen bepaald worden dat de onderneming haar loopende contracten zelf afwikkelen zal, dan wel dat zij de afwikkeling van die contracten of van een deel daarvan, onverminderd de rechten harer medecontractanten, aan een andere gemachtigde onderneming overdragen mag.

Overigens kan bedoeld koninklijk besluit steeds voorzien in de benoeming van een commissaris of van een liquidator, hebbende als opdracht het nemen van alle zoodanige maatregelen als vereischt ter vrijwaring van de belangen der medecontractanten.

Ten aanzien van de maatregelen, die aldus getroffen worden zullen, hebben alle contractanten gelijke rechten.

Tijdens de afwikkeling van haar loopende contracten wordt de controle op de onderneming voortgezet.

Art. 49. Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg is belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 7 Juni 1938 houdende instelling van een inspectie van financiën (Moniteur dd. 24 Juni 1938, blz. 4130).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,
Ten einde op het stuk van budgetaire tucht de overtredingen te voorkomen of aan het licht te brengen, werd bij de Grondwet over de Rijksuitgaven een controle ingesteld, welke volkomen onafhankelijk is van de bij bedoelde uitgaven betrokken besturen.

Deze door den wetgever van 1846 ingerichte controle sloeg, vooral, op de wettelijkheid en de regelmatigheid van de begrotingsverrichtingen. Zij gaf tot deze laatste jaren voldoening.

Sedert een twintigtal jaren, zijn de bevoegdheden van den Staat voortdurend in aantal en in gewichtigheid toegenomen. Dit bracht accres van Rijksuitgaven en toenemende interventie van de administratie mede, wat weldra als gevolg had de uitwerking van 's Rijks begrooting meer ingewikkeld en de uitvoering er van kiescher te maken. Meer waakzaamheid werd noodzakelijk. Zoo werd bij de wetten van 20 Juli en 10 Juni 1922 onder het gezag van den Minister van Financiën een korps van rekenplichtigen aangeesteld, met als opdracht voor de strikte naleving te waken van de teksten, waarbij jaarlijks de door het Parlement verleende kredieten werden vastgesteld. In 1936 kwam het Schatkistcomité tot stand en kreeg als opdracht, de orde van dringendheid van de uitgaven, ten overstaan van den toestand der Thesaurie, vast te leggen. In 1930 werd ter verzevenlijking van bezuinigingen het Begrotingscomité ingesteld; zijn taak bestond erin van advies te dienen over de gepasteheid van de nieuwe uitgaven en over de praktische mogelijkheden om in die uitgaven te voorzien. Aan de fusie van het Schatkistcomité met het Begrotingscomité, bij koninklijk besluit van 11 November 1936, lag ten doel het versterken en het plooibaar maken van de controle over die twee lichamen.

De zoeven bondig geschetste achtereenvolgende hervormingen, hoewel zij gunstiger resultaten opleverden, mochten evenwel niet volstaan om de leemten in onze financieele inrichting te vullen. Daar, evenals elders, zijn de methodes nauwgezet bij de oude vormen gebleven en de administratieve werking schiet aan doet-

matigheid te kort. Het is aan de Regeering noodzakelijk gebleken een nieuw begrotingslichaam in het leven te roepen, dat van de levende en snelwerkende methodes van « controle op het stuk en ter plaatse » toepassing zou maken. Dit is het doel van het besluit dat wij heden de eer hebben aan Uw Majesteit ter onder-teekening voor te leggen.

Luidens bewust besluit worden de inspecteurs van financiën met een tweevoudige opdracht bekleed. In de eerste plaats, de controle op de dagelijkse uitvoering van de Rijksbegrooting, vervolgens het bestudeeren, ter gelegenheid van die controle, van de maatregelen die van zulken aard zijn dat zij besparingen medebrengen en de inrichting van de bestuursdiensten verbeteren kunnen. Aldus staat hun hoofdbevoegdheid in betrekking tot de begrootingstechniek, terwijl hun nevenbevoegdheid met de administratieve hervorming te maken heeft.

Eene en andere bevoegdheid worden naar dezelfde methode uitgeoefend. In elk departement stelt de Minister van Financiën een hoogen ambtenaar aan die zijn opdracht onder direct gezag van den titelvoerende Minister vervult. Deze inspecteur is bekleed met een algemeene macht tot navorsching over alle handelingen welke bijdragen tot de uitvoering van de begrooting van het departement waarbij hij gevormd is. In verband met die navorschingen brengt hij alle voorstellen in waardoor bezuinigingen moeten bewerkstelligd worden. Ziedaar zijn eigenlijk financieele opdracht.

Dienovereenkomstig bleek het aan de Regeering dat de inspecteurs van financiën, op grond van de onderzoekingen en verificaties die zij in den schoot zelf van de verschillende diensten geroepen worden uit te voeren, een gunstige positie innemen om, buiten de begrooting van elk departement, de hervormingen te bestudeeren die, tevens met teweegbrengen van besparingen, van dien aard zouden zijn dat de inrichting van de diensten verbeterd of een zuinigere werking ervan verzekerd zou worden. In die hoedanigheid moet de inspectie een van de organen van de administratieve hervorming worden. Daartoe zal zij het nut van de bestuursuitgaven nagaan en daaraan meer doelmatigheid bijbrengen.

Gedelegeerd in elk ministerie, staan de inspecteurs van financiën, ter beschikking van den Minister van Financiën en het hoofd van het departement. Hun toestand wordt als volgt geregeld:

1° Zij zijn bevoegd om, op eenig tijdstip, den titelvoerende Minister van het departement waarbij zij gevormd zijn voorstellen te doen. Daarbij moeten zij, binnen het kader van hun tweevoudige bevoegdheid blijven en mogen zij zich in geen geval inlaten noch met het beheer noch met het bestuur van de diensten waarop hun opzoeken betrekking hebben;

2° Zij brengen advies uit over al de quaestien die hun worden overgemaakt hetzij door den titelvoerende Minister, hetzij door den Eerste-Minister, en op, begrotingsgebied alléén, door den Minister van Financiën;

3° Ten slotte, brengen zij telken jare verslag uit over de uitvoering van de begrooting en dienen te dier gelegenheid alle door hen dienstig geoordeelde opmerkingen in.

Het is praktisch en nuttig gebleken, aan de inspecteurs van financiën — die de uitvoering van de begrooting volgen — de door de controle van het Rekenhof bekomen uitslagen te onderwerpen, welk Hof zich met de uitgevoerde begrooting bezig houdt. Artikel 4 van onderhavig besluit strekt er toe, deze, twee achtereenvolgende werkzaamheden in toereikende overeenstemming te brengen.

De dubbele afhankelijkheid van de inspecteurs van financiën die, zooals gezien, van het Begrotingscomité afhangen, maar hun ambt onder het gezag der titelvoerende Ministers uitoefenen, liep gevaar aanleiding te geven tot zekere praktische bezwaren. Zoo voorziet artikel 8 dat in geval van oneenigheid de zaak door den bevoegden Minister aanhangig zal gemaakt worden bij het Begrotingscomité, hetwelk ze definitief zal beslechten. Dat comité kan inderdaad door zijn samenstelling beschouwd worden als de weerspiegeling van de meening van de Regeering zelf.

Daar het een verre reikend nasporgingsvermogen uitoefent en het over de noodige middelen voor de uitwerking van concrete hervormingen beschikt, is het korps van inspecteurs van financiën geroepen om een blijvende en belangrijke rol te spelen in de ontwikkeling van de administratieve hervorming. Deze zal weliswaar door hen slechts in financieel en economisch opzicht beschouwd worden. Daarom zal in de toekomst hun werking in overeenstemming dienen gebracht met de eigenlijke administratieve lichamen waarop het zal berusten de administratieve hervorming tot een einde te brengen.

7 JUNI 1938.

Koninklijk besluit houdende instelling van een inspectie van financiën.

Gelet op de wet van 20 Juli 1921 houdende instelling van een comptabiliteit der aangewende uitgaven, wet aangevuld door die van 10 Juni 1922; — Gelet op het koninklijk besluit van 2 April 1925 houdende organiek reglement van de hoofdbesturen van het Ministerie van Financiën, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 11 Januari 1934 en 3 November 1937, tot inrichting van het bestuur van de begrooting en de controle op de uitgaven; — Gelet op het koninklijk besluit van 11 November 1936 tot opheffing van het Schatkistcomité en overdracht, aan het opnuw georganiseerd en versterkt Rijksbegrotingscomité, van sommige van zijn bevoegdheden van toezicht op de uitvoering van de Rijksbegrooting; — Gelet op het koninklijk besluit van 22 Juli 1931 houdende aanvulling van het algemeen reglement op de Rijkscomptabiliteit; — Overwegende dat het, met het oog op nader toezicht, gedurende haar uitvoering, op de verrichtingen gedaan overeenkomstig de begrotingswetten, en ten einde de begrooting voortdurend in evenwicht te houden, van belang is de actie van het Begrotingscomité aan te vullen door een controle in den schoot zelf van de met verevening en ordonnancering van de uitgaven belaste diensten; — Overwegende dat het noodig is de controle van het Rekenhof en het toezicht op de aanwending van de uitgaven zoo afdoend mogelijk te maken; — Overwegende ten slotte dat het dringend noodig is in den schoot van de administratie de hervormingen door te zetten waarmede bezuinigingen kunnen worden verkregen; — Op de voordracht van Onzen Ministersraad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel één. De Minister van Financiën stelt ter beschikking van zijn collega's inspecteurs die, in ver-

binding met de in de andere departementen bestaande contrôleendiensten, ermee belast zijn over de uitvoering van de begrooting te waken en op louter financieel gebied mede te helpen aan het bestudeeren van de maatregelen waardoor, in 's Rijks uitgaven, besparingen kunnen worden gedaan. De dienst der inspecteurs wordt verbonden aan het Ministerie van Financiën. De inspecteurs nemen nochtans hun ambt waar onder het direct gezag van de Minister van het departement waarbij ze worden gedelegeerd.

Art. 2. In de uitoefening van hun ambt dragen de inspecteurs van financiën inzonderheid zorg voor de goede inrichting van de diensten belast met de contrôle :

- a) Op de vaststelling, verevening, ordonnanceering of mandateering van de uitgaven;
- b) Op de overeenstemming er van met de gedane diensten;
- c) Op de naleving van de regelen op het stuk van aanbestedingen en overeenkomsten;
- d) Op het verbruik van gelden en waren;
- e) Op de schrifturen van ordonnateurs en rekenplichtigen;
- f) Op de vaststelling en vereffening van de aan de Schatkist verschuldigde sommen en op de vlugheid waarmede de gelden worden ingevorderd.

Zij oefenen zelf deze contrôle uit in de departementen waar ze niet ingericht is.

Art. 3. De memories en programma's waarvan sprake in de artikelen 7a, 7b en 7c van het koninklijk besluit van 22 Juli 1931 worden door bemiddeling van de inspecteurs van financiën en samen met dezer advies aan den Minister van het betrokken departement ter goedkeuring voorgelegd. Dit advies wordt door den betrokken Minister aan den Minister van Financiën overgemaakt tot staving van bewuste memories en programma's.

Art. 4. De aanmerkingen van het Rekenhof worden aan de inspecteurs van financiën geregeld medege-deeld. De antwoorden op deze aanmerkingen worden aan den Minister van het betrokken departement onderworpen, samen met hun beschouwingen en advies. In al de gevallen waar het gaat om principiele aangelegenheden of om interpretatie van de budgetaire wetten of van de wetten tot regeling van de Rijkscomptabiliteit, wordt een bondig verslag houdende vermelding van de aan bewuste aanmerkingen gegeven gevolgen door den inspecteur van financiën opgemaakt en door den Minister van het betrokken departement aan den Minister van Financiën overgemaakt.

Art. 5. Binnen de grenzen van hun ambtsbevoegdheid sturen de inspecteurs aan den Minister van het departement, waarzij hun functiën uitoefenen, alle suggestiën van dien aard dat zij tot bezuinigingen kunnen aanleiding geven, de inrichting van de diensten van het departement kunnen bevorderen of een zuinigere werking dezer diensten kunnen verzekeren. Hun rapporten worden aan den Eerste-Minister en aan den Minister van Financiën medegedeeld door den bevoegden Minister, die er desvoorkomend zijn aanmerkingen en advies bijvoegt.

Art. 6. De inspecteurs van financiën worden in elk Ministerie belast met de ambtsbevoegdheden bepaald in artikel 11 van het koninklijk besluit van 14 Augustus

1933 genomen ter voldoening aan de wet van 17 Mei te voren en betrekking hebbend op de contrôle, op de uitgaven der Staatsbedrijven en der organen welke door den Staat worden gesubsidieerd of waarin 's Rijks Schatkist geldelijk belang heeft.

Zij oefenen, daarenboven, tegenover deze organen dezelfde ambtsverrichtingen uit als die welke op hen rusten in de departementen, waarbij zij gedelegeerd zijn.

Art. 7. De inspecteurs van financiën oefenen hun contrôle op stukken en ter plaatse. Zij mogen niet deelnemen aan het bestuur, noch aan het beheer van de diensten welke zij gelast zijn te controleren. Zij mogen geen orders tot verhindering of tot schorsing van eenige verrichting geven, noch zich inlaten met de uitoefening van de wettelijke opdracht van de rekenplichtigen der aangewende uitgaven.

Zij brengen advies uit over alle, hun door den Minister van het betrokken departement tot onderzoek voorgelegde quaestiën. De Eerste-Minister en de Minister van Financiën kunnen eveneens hun advies vorderen over vraagstukken die de Rijksbegrooting raken.

Art. 8. Indien de Minister het niet eens kan worden met het advies door den inspecteur van financiën uitgebracht en door den Minister van Financiën bekrachtigd, legt hij de betwiste quaestie aan het Begrotingscomité ter beslissing voor, den bevoegden Minister gehoord.

Art. 9. Elk jaar vóór 15 Augustus, maken eenerzijds de rekenplichtige der aangewende uitgaven, anderzijds de inspecteur van financiën, elk een overzichtelijk verslag over de begrooting van het afgelopen dienstjaar op, waarin zij de resultaten van hun werkzaamheden en de door hen te formuleeren voorstellen uiteenzetten. Deze verslagen worden door den Minister van het betrokken departement aan den Minister van Financiën medegedeeld.

Art. 10. Minstens ééns per maand vergaderen de inspecteurs van financiën, eenerzijds, de rekenplichtigen van de aangewende uitgaven, anderzijds, in commissie onder voorzitterschap van den directeur-generaal van de begrooting en van de contrôle op de uitgaven. Deze commissiën zoeken en stellen wetgevende of reglementaire maatregelen voor, tot verzekering van de nauwkeurige en gelijkmatige toepassing van de verschillende bepalingen welke hetzij met de werking van de inspectie van financiën, hetzij met de bedrijvigheid van de rekenplichtigen der aangewende uitgaven verband houden. Zij onderzoeken de zaken waarvan de inspecteurs van financiën of de rekenplichtigen persoonlijk hebben moeten kennis nemen en over de oplossing waarvan zij het met de ministeriele departementen niet ééns waren.

Art. 11. De inspecteurs van financiën worden op voordracht van den Minister van Financiën door Ons benoemd.

Art. 12. Over den ganschen duur van de opdracht van den koninklijken commissaris voor de administratieve hervorming worden de inspecteurs van financiën door den Minister van Financiën ter beschikking van evenbedoelden koninklijken commissaris gesteld om deel te nemen aan alle enquêtes welke vallen binnen dezer opdracht zooals die bij Ons besluit van 31 Mei 1938 is omschreven.

Daarenboven brengen zij uit eigen initiatief bij den koninklijken commissaris verslag uit over de maatregelen van administratieve wederinrichting waarvan zij bij het vervullen van hun opdracht op het stuk van begrootingscontrôle de gepastheid hebben kunnen waarnemen.

Art. 13. Onze Ministers zijn belast, ieder wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit.

Wet van 17 Juni 1938

tot wederinvoering van de nationale crisisbelasting (Moniteur dd. 25 Juni 1938, blz. 4148).

Wet van 23 Juni 1938

betreffende accijnzen en douanen (Moniteur dd. 27-28 Juni 1938, blz. 4200).

Wet inhoudende wijziging van de accijnsrechten op tabak en azijn, de douanerechten op de producten van de distillatie der lichte oliën voortkomende van steenkool of van mineraal teer, petroleum, lei- en bruinkoololiën en andere dergelijke minerale oliën, bier, honigdrank en andere gegiste dranken alsmede de bijzondere verbruikstaxes in zake mineraal water.

Ministerieel besluit van 28 Juni 1938

ten bate van de buitenlandsche toeristen een vermindering gunnend van het recht op petroleumethers en essences en er de toepassingsmodaliteiten van bepalend (Moniteur dd. 30 Juni 1938, blz. 4231).

Wet van 30 Juni 1938

betreffende het fiscaal regime van het bier (Moniteur dd. 1 Juli 1938, blz. 4249).

Wet van 15 Juli 1938

betreffende het fiscaal regime van wijn, van met wijn gelijkgestelde dranken en van sommige alcoholhoudende vloeistoffen (Staatsblad, 27 Juli 1938, blz. 4744).

Wet van 15 Juli 1938

houdende de begroting van de buitengewone ontvangsten en uitgaven voor het dienstjaar 1938 (Staatsblad, 27 Juli 1938, blz. 4747).

TITEL I. — Buitengewone uitgaven.

Artikel één. Voor de buitengewone uitgaven van het dienstjaar 1938, in bijgaande tabel I opgesomd, worden kredieten geopend die 2.209.872.612 frank belopen.

Die kredieten zijn volgenderwijze verdeeld :

MINISTERIEËN	Eigenlijke buitengewone uitgaven	Buitengewone uitgaven gedaan op kredieten waarvan de bestemming vastgesteld werd door den dienst voor economisch herstel
Ministerie van Justitie	300.000	575.000
Ministerie van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel.....	7.321.289	—
Ministerie van Binnenlandsche Zaken...	—	33.894.500
Ministerie van Volksgezondheid	11.000.000	97.800.000
Ministerie van Openbaar Onderwijs	36.422.500	84.880.000
Ministerie van Landbouw	—	21.225.000
Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing	368.950.000 (*)	711.670.000
Ministerie van Economische Zaken.....	—	750.000
Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.	15.000.000	—
Ministerie van Landsverdediging	449.289.523	33.000.000
Rijkswacht	11.771.800	—
Ministerie van Financiën	16.406.500	27.550.000
Ministerie van Verkeerswezen	121.694.000	122.225.000
Ministerie van Posterijen, Telegrafie en Telefonie	13.027.500	25.020.000
TOTALEN...fr.	1.051.183.112	1.158.689.500
ALGEMEEN TOTAAL...fr.	2.209.872.612	

TITEL II. — Buitengewone ontvangsten.

Art. 2. Voor het dienstjaar 1938, worden de buitengewone ontvangsten geraamd op de som van 22.119.619 frank, overeenkomstig hierbij behorende tabel II.

TITEL III. — Diverse bepalingen.

Art. 3. De korpsen en diensten van het leger, die hun gelden op administratieve kredieten ontvangen, blijven tegenover de Schatkist schuldenaar of schuld-eischer voor het verschil, in meer of minder, tusschen de getrokken sommen en die welke hun als toegewezen kredieten verschuldigd zijn; het saldo wordt op het volgend dienstjaar overgedragen.

Art. 4. In afwijking van artikel 20 der wet van 15 Mei 1846 op de Rijkscomptabiliteit, wordt de Minister van Landsverdediging er toe gemachtigd aan vreemde regeeringen, bij wijze van provisie, sommen te betalen of af te dragen, welke door die regeeringen mochten gevorderd worden vóór de uitvoering van bestellingen van sommige categorieën van materieel en munitie, onmisbaar voor de behoeften van het leger.

Art. 5. De Regeering wordt ertoe gemachtigd de rente en de aflossing te waarborgen van een leening van dertig millioenen frank (30.000.000) over een maximumlooptijd van vijf jaar, bij de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas aan te gaan door de coöperatieve vereniging « Grande Saison internationale de l'Eau, Liège 1939 ».

TITEL IV. — Leening.

Art. 6. De Regeering wordt gemachtigd door leening te dekken het excedent van de uitgaven veroorloofd bij artikel 1 van deze wet op de in artikel 2 voorziene ontvangsten.

Zij mag alle fiskale ontheffingen aan deze leening verbinden.

De Minister van Financiën is gemachtigd, ten beloope van het bedrag der zoo noodig aan te gane leeningen, rentegevende Schatkistbons uit te geven, betaalbaar op een vervaltermijn die vijf jaar niet mag te boven gaan.

Hij mag daaraan alle fiskale vrijstelling verbinden.

De leening en de Schatkistbons beoogd in alinea's 1 en 3 mogen hetzij binnen-, hetzij buitenlands, in Belgische of buitenlandsche munt, worden uitgegeven.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door den *Moniteur* bekendgemaakt worde.

Wet van 15 Juli 1938

tot wijziging, voor 1938, van zekere bepalingen betreffende het provinciaal en gemeentelijk belastingwezen (Staatsblad 30 Juli 1938, blz. 4826).

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Eenig artikel. De provinciale en gemeentelijke opcentimes op de grondbelasting en de speciale gemeentelijke wegenbelasting worden, voor 1938, met betrekking tot de industriële onroerende goederen van nature en door bestemming, geheven alsof de aanslagvoet van de grondbelasting 7 pCt. was.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door den *Moniteur* bekendgemaakt worde.

IV. — BUITENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 19 Juli 1938

tot inning van bijzondere rechten op den invoer van tarwe en haar derivaten (Staatsblad, 21 Juli 1938, blz. 4592).

Het verleenen der vergunningen vereischt voor den invoer van tarwe en haar derivaten, is onderworpen aan het innen van de volgende bijzondere rechten :

1° Tarwe in korrels of in vlokken, 10 frank per 100 kilogram;

2° Tarwemout, zelfs gebrand of gemalen tarwemoutvlokken : fr. 13,30 de 100 kilogram;

3° Tarwemeel, andere dan voedermeel, gort en tarwegriesmeel : 14 frank de 100 kilogram;

4° Meel van tarwemout : 19 frank de 100 kilogram.

De invoervergunningen, die nog loopen op den dag der inwerkingtreden van het besluit, moeten, voor de overblijvende hoeveelheden vergezeld zijn van een vergunning afgeleverd op de hierboven bepaalde voorwaarden.

Koninklijk besluit van 27 Juli 1938

waarbij wordt ingesteld een Raad van advies voor de verdeling der contingenten.

Gelet op de wet dd. 30 Juni 1931, gewijzigd bij deze dd. 30 Juli 1934, betreffende den in-, uit- en doorvoer der koopwaren; — Gelet op de wet dd. 26 Juli 1935, houdende goedkeuring der overeenkomst dd. 25 Mei 1935, waarbij tusschen België en het Groothertogdom Luxemburg een gemeenschappelijk regime wordt ingesteld inzake reglementering van den in-, uit- en doorvoer en waarbij een gemengde administratieve commissie wordt opgericht; — Gelet op het koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het oprichten van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling; — Gelet op de wet dd. 8 Augustus 1932, betreffende de betaling van goederen herkomstig uit landen die een toezicht op de deviezen ingesteld hebben; — Gelet op de wet dd. 26 Maart 1937, betreffende het vervaardigen en verhandelen van margarine, oleo-margarine en toeberede voedingsvetstoffen; — Gelet op de wet dd. 4 Maart 1946, betreffende de handelsstapelplaatsen; — Gelet op de wet dd. 29 Maart 1873, betreffende den vrijen wederinvoer van koopwaren die naar den vreemden werden gestuurd om er een bewerking te ondergaan; — Gelet op Ons besluit dd. 27 Januari 1938, waarbij een Centrale Dienst voor contingenten en vergunningen wordt opgericht; — Op de voordracht van Onzen Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. Een « Raad voor advies voor de verdeling der contingenten » wordt opgericht bij het Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

Art. 2. De bij voorgaand artikel opgerichte raad heeft voor opdracht voorstellen te doen en adviezen uit te brengen bij den bevoegden Minister nopens de verdeling der invoer-, uitvoer-, doorvoer-, voortbrengings- en verdeelingscontingenten, alsook nopens de toepassing van artikel 40 van de wet dd. 4 Maart 1846, betreffende de handelsstapelplaatsen, en van de beschikkingen der wet dd. 29 Maart 1873, betreffende den vrijen wederinvoer van koopwaren die naar den vreemde werden gestuurd om een bewerking te ondergaan.

Art. 3. Het reglement van inwendige orde van den raad wordt uitgevaardigd door den Minister op de voordracht van den Raad.

Art. 4. De Minister duidt, bij besluit, de ambtenaars aan welke gelast worden den raad in zijn werkzaamheden bij te staan.

Art. 5. De raad is samengesteld uit drie leden, door Ons benoemd, onder dewelke de Minister, die belast is met de uitvoering van dit besluit, een voorzitter aanduidt.

Daarenboven is er een plaatsvervangend lid voor elk werkend lid; de plaatsvervangende leden worden eveneens door Ons benoemd.

Art. 6. De Minister, belast met de uitvoering van dit besluit, noemt bij den raad een secretaris en, desgevallend, een verslaggever.

Art. 7. De Minister, belast met de uitvoering van dit besluit, kan aan de leden en, desgevallend, aan den verslaggever en den secretaris, aanwezigheidspenningen, waarvan hij het bedrag bepaalt, alsook vergoedingen voor reis- en verblijfonkosten toekennen.

Art. 8. Dit besluit zal van rechtswege ophouden te vigeeren op 31 December 1939.

Het kan evenwel van jaar tot jaar worden verlengd bij ministerieel besluit getroffen vóór de verstrijking.

Art. 9. Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit.

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron : *Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.*

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op eind van het jaar	Aanta huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1933.....	134.754	104.640	30.114	19.325	16.229	8.247.950	65.098
1934.....	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935.....	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936.....	125.511	101.595	23.916	17.655	13.510	8.330.959	64.749
1937.....	125.495	104.163	21.332	22.185	14.199	8.361.220	63.435
1937 5 eerste maanden	53.981	49.630	4.351				24.859
1938 5 eerste maanden	55.396	49.774	5.622				23.660
1938 Januari	11.190	11.262	— 72				3.766
Februari	10.355	8.900	1.395				4.818
Maart	11.374	10.254	1.120				2.308
April	10.961	9.422	1.539				6.858
Mei.....	11.516	9.876	1.640				5.910

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK			PARTICULIER DISCONTO		CALL MONEY		PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts)		PROLONGATIERENTE op Belgische waarden ter Beurs van Brussel genoteerd (gemid. jaarrente)	
	Disconto		Voorschotten en beleeningen op Belgische overheidsfondsen	Handelspapier	Financieel papier	in de markt	in de verrekeningskamer	Contant-waarden	Termijn-waarden	Eerste veertien dagen	Tweede veertien dagen
	Accepten en gedomicilieerde wissels	Niet gedomicilieerde wissels en promessen									
<i>Jaargemiddelde :</i>											
1936.....	2,—	2,50	3,—	1,324	—	—	—	5,52	4,97		
1937.....	2,—	2,50	3,—	1,157	—	—	—	5,50	4,63		
<i>Maandgemiddelde (1) :</i>											
1937 Mei	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	4,50		
Juni	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	4,50		
Juli	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	4,50		
Augustus	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	4,50		
September	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	5,—		
October	2,—	2,50	3,—	1,385	—	0,875	0,767	5,50	5,—		
November	2,—	2,50	3,—	1,7825	2,1375	—	0,75	5,50	5,—		
December	2,—	2,50	3,—	1,7187	2,0192	0,75	0,75	5,50	5,—		
1938 Januari.....	2,—	2,50	3,—	1,57	1,7425	—	0,685	5,50	4,50	4,63	4,10
Februari.....	2,—	2,50	3,—	1,5182	1,7630	—	0,651	5,50	4,50	4,10	3,99
Maart	2,—	2,50	3,—	1,5046	1,7546	—	0,75	5,50	4,50	4,03	4,13
April	2,—	2,50	3,—	1,50	1,75	—	0,761	5,50	4,50	4,28	3,95
Mei	3,35 (2)	3,85 (2)	4,35 (2)	1,50	1,75	2,—	2,82	6,—	6,—	6,23	10,97
Juni	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,50	6,—	5,50	5,66	4,71
Juli	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,185	6,—	5,—	4,72	4,49
<i>Weekcijfers :</i>											
1938 Juli 4	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,375	6,—	5,—		
11	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,25	6,—	5,—		
18	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,—	6,—	5,—		
25	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,25	6,—	5,—		
Aug. 1	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,—	6,—	5,—		

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens : maandgemiddelde.

(2) Van 1 tot 9 Mei, respectievelijk 2,2,50-3 %.
Van 10 tot 29 Mei, 4,4,50-5 %.
Vanaf 30 Mei, 3,3,50-4 %.

**II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONS
OP KORTEN TERMIJN (in %).**

3

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT				
	van	tot	van	tot	2 maanden		3 maanden		
					van	tot	van	tot	
Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1936	—	—	0,469	1,50	0,425	1,—	0,40	1,25	
1937	0,45	1,905	0,485	1,—	0,40	1,375	0,485	1,75	
Maandcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1937 Mei	0,565	0,60	0,65	1,—	—	—	—	—	—
Juni	0,578	0,579	—	—	—	0,50	—	0,55	0,60
Juli	0,492	0,571	—	—	—	—	—	—	—
Augustus	0,473	0,509	0,485	0,75	—	—	—	0,485	0,50
September	0,506	0,719	—	—	—	0,40	—	0,50	0,55
October	0,855	1,17	—	—	—	—	—	—	—
November	1,271	1,573	—	—	1,125	1,375	1,10	1,75	—
December	1,557	1,905	—	—	—	—	—	—	—
1938 Januari	1,406	1,774	—	—	1,375	1,625	—	1,625	—
Februari	1,316	1,347	—	—	—	—	—	—	—
Maart	1,353	1,407	—	—	—	—	—	—	—
April	1,437	1,645	—	—	—	—	—	—	—
Mei	—	1,872	—	—	—	—	—	—	—
Juni	2,51	2,74	—	—	—	—	—	—	—
Juli	2,25	2,75	—	—	—	—	—	—	—
Recente aanbestedingen :									
1938 1 Juli	—	2,625	—	—	—	—	—	—	—
8 Juli	—	2,25	—	—	—	—	—	—	—
15 Juli	—	2,75	—	—	—	—	—	—	—
29 Juli	—	2,75	—	—	—	—	—	—	—
5 Augustus	—	2,75	—	—	—	—	—	—	—
10 Augustus	—	—	3,00	3,25	—	—	—	—	—
12 Augustus	—	2,81	—	—	—	—	—	—	—
19 Augustus	—	2,75	—	—	—	—	—	—	—

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

**III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOOD TER ALGEMEENE SPAAR-
EN LIJFRENTKAS.**

Netto interestvoeten, in %.

4

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorrekeningen:						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATION. MAATSCH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	dadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	méér dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méér
Jaargemiddelde :											
1936	0,50	1,44	1,45	1,65	1,82	1,92	3,—	2,—	—	2,78	2,92
1937	0,50	1,046	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,75	1,25	2,29	2,29
Maandcijfers (1) :											
1937 Mei	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	2,—	—	2,50	2,50
Juni	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	2,—	—	2,50	2,50
Juli	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,40	2,40
Augustus	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
September	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1938 Januari	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Mei	0,50	1,25	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juni	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juli	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—

(1) MAANDCIJFERS : Veertiendaagsche rekeningen : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; rekeningen dadelijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste credietinstellingen.

WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.

I. — CONTANTWISSELKOERSEN OP DE BEURS TE BRUSSEL.

10

TIJDVAK	LONDEN 1 £ = 48,6111 belg.	PARIS	NEW-YORK (kabel) 1 \$ = 5,8996 belg.	AMSTERDAM 100 fl. = 401,5083 b.	ZURICH	BERLIJN 100 Rm. = 237,946 b.	STOCKHOLM 100 Kr. = 267,6893 b.	OSLO 100 Kr. = 267,6893 b.	KOPENHAGEN 100 Kr. = 267,6893 b.	PRAAG 100 Kc. = 20,719 b.	MILAN 100 Lt. L. = 31,0492 b.	WARSAVA 100 Zl. = 112,056 b.	BUKAREST 100 lei = 5,9748 b.	LISSABON	MONTREAL
<i>Jaargemiddelden :</i>											(1)		(2)		
1936 Gem. van :															
eerste negen maanden...	—	30,051	—	401,842	192,821	—	—	—	—	24,534	46,794	—	—	—	—
laatste drie maanden...	—	27,594	—	320,378	136,195	—	—	—	—	20,957	31,190	—	—	—	—
voor het jaar	29,386	—	5,912	—	—	238,390	151,512	147,649	131,221	—	—	111,592	4,392	26,309	5,909
1937 Jaargemidd.	29,2951	23,9985	5,9252	326,2083	135,9224	238,3191	151,0473	147,1945	130,8009	20,7233	31,1857	112,3291	4,3699	26,5899	5,9267
<i>Maandgemiddeld.:</i>															
1937 Mei	29,2877	26,5311	5,9297	325,8295	135,59	238,186	151,002	147,137	130,784	20,681	31,1949	112,75	4,37	26,559	5,9366
Juni	29,257	26,394	5,9285	325,96	135,65	237,60	150,84	147,—	130,61	20,678	31,191	112,39	4,37	26,54	5,9288
Juli	29,494	22,684	5,9395	327,22	136,09	238,81	152,06	148,19	131,67	20,726	31,257	112,35	4,37	26,746	5,9332
Augustus	29,589	22,275	5,9383	327,55	136,38	238,97	152,57	148,67	132,11	20,74	31,257	112,37	4,37	26,86	5,9401
September	29,412	20,981	5,9377	327,51	136,37	238,36	151,67	147,80	131,34	20,763	31,251	112,30	4,37	26,684	5,9391
October	29,393	19,879	5,9313	327,958	136,521	238,323	151,554	147,679	131,227	20,787	31,2245	112,251	4,37	26,688	5,9344
November	29,3815	19,964	5,8796	326,175	136,1245	237,499	151,493	147,6455	131,20	20,6995	31,0078	111,616	4,37	26,693	5,8842
December	29,4203	19,9907	5,8876	327,4172	136,1739	237,2913	151,6493	147,8326	131,3498	20,7139	30,9664	111,662	4,37	26,7157	5,8890
1938 Januari	29,5316	19,7193	5,9062	329,0876	136,5838	238,0095	152,2419	148,4069	131,8726	20,7521	31,0770	112,1512	4,3657	26,8088	5,9056
Februari	29,5612	19,3246	5,8915	329,6712	136,8655	238,2092	152,3592	148,5650	131,9950	20,7241	31,0138	112,0275	4,3655	26,8490	5,8952
Maart	29,5340	18,4980	5,9232	329,2157	136,5539	238,4217	152,1637	148,3976	131,8709	20,7728	31,1667	111,9815	4,37	26,8098	5,9140
April	29,5520	18,4129	5,9341	329,6682	136,4195	238,4697	152,2987	148,4578	131,9050	20,7021	31,2179	111,9974	4,37	26,8121	5,9043
Mei	29,5021	16,7583	5,9372	328,8424	135,7050	238,5798	152,1560	148,2714	131,7179	20,6824	31,2523	111,9702	4,37	26,8171	5,8990
Juni	29,2364	16,4109	5,8980	326,3626	134,9869	237,4726	150,7521	146,9048	130,5274	20,5324	31,0299	111,2321	4,37	26,5433	5,8351
Juli	29,1407	16,3588	5,9091	325,3568	135,2189	237,4837	150,2413	146,4063	130,1197	20,4768	31,0841	111,0500	4,37	26,4616	5,8734
<i>Daggemiddelden :</i>															
1938 Juli	1... 29,2525	16,4475	5,9025	326,65	135,375	237,70	150,825	146,975	130,60	20,55	31,04144	111,—	4,37	26,55	5,84625
4... 29,215	16,425	5,8925	326,175	135,15	237,475	150,55	146,75	130,40	20,44	31,04144	110,875	4,37	26,49	5,8425	
5... 29,2275	16,4325	5,8975	326,15	135,15	237,40	150,70	146,85	130,475	20,48	31,0174	110,90	4,37	26,50	5,85625	
6... 29,18125	16,42	5,9070	325,50	134,925	237,225	150,45	146,55	130,175	20,48	31,0318	110,90	4,37	26,48	5,85375	
7... 29,1375	16,39	5,90575	325,025	134,80	237,25	150,20	146,40	130,05	20,51	31,0318	110,90	4,37	26,45	5,85625	
8... 29,1925	16,36375	5,9095	325,925	135,10	237,50	150,525	146,65	130,325	20,53	31,08	111,—	4,37	26,49	5,86375	
11... 29,12875	16,3325	5,9125	325,225	134,95	237,30	150,20	146,30	130,05	20,48	31,1042	110,80	4,37	26,45	5,865	
12... 29,1275	16,30	5,9125	325,15	135,10	237,525	150,20	146,37	130,125	20,60	31,1042	110,80	4,37	26,46	5,87	
13... 29,125	16,33	5,9080	325,225	135,10	237,50	150,20	146,425	130,10	20,48	31,1042	110,825	4,37	26,46	5,8625	
14... 29,12875	16,33	5,9065	325,20	135,10	237,325	150,20	146,375	130,025	20,48	31,08	110,90	4,37	26,46	5,8675	
15... 29,13375	16,3425	5,90775	325,05	135,07	237,35	150,20	146,425	130,075	20,48	31,08	111,—	4,37	26,46	5,87	
18... 29,12375	16,345	5,9125	325,23	135,36	237,60	150,15	146,50	130,05	20,48	31,08	111,10	4,37	26,44	5,875	
19... 29,10375	16,33375	5,9150	325,19	135,325	237,525	150,05	146,225	129,925	20,48	31,1042	111,10	4,37	26,45	5,885	
20... 29,0925	16,325	5,9175	325,06	135,375	237,55	150,—	146,20	129,95	20,48	31,1042	111,30	4,37	26,50	5,895	
25... 29,1125	16,35	5,9161	325,15	135,45	237,675	150,05	146,175	129,95	20,48	31,1284	111,10	4,37	26,44	5,89875	
26... 29,10	16,3375	5,91175	325,025	135,40	237,50	150,—	146,20	129,90	20,42	31,1284	111,30	4,37	26,44	5,90	
27... 29,10875	16,34625	5,90925	325,025	135,40	237,54	150,08	146,20	130,—	20,45	31,1284	111,375	4,37	26,45	5,89375	
28... 29,1025	16,335	5,91175	325,025	135,46	237,65	150,03	146,15	130,20	20,43	31,1042	111,375	4,37	26,41	5,895	
29... 29,08	16,33125	5,91725	324,80	135,57	237,60	149,975	146,—	129,90	20,43	31,1042	111,40	4,37	26,39	5,89875	

(1) Italiaansche lira : noteering in uitvoering van het K. B. dd. 11 December 1935, art. 3.
 (2) Zonder omzet.

II. — TERMIJNWISSELKOERSEN.

a) Wisselkoers op één maand.

11

TIJDVAK	AGIO (+) OF DISAGIO (—)														
	1°) IN BELGA, VOOR :										2°) IN % VAN DEN CONTANTKOERS				
	1 £		100 Fr. fr.		1 \$		100 Ned. Guld.		100 Zwitsersche fr.		£	Fr. fr.	\$	N. G.	Zw. fr.
	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	(Gemiddelde der kooper- en verkoopernoteeringen)				
<i>Maandgemiddelden :</i>															
1937 December	+0,0194	+0,0186	-0,1184	-0,0962	+0,0059	+0,0076	+0,3464	+0,4972	+0,2115	+0,5615	+0,06	-0,54	+0,11	+0,13	+0,28
1938 Januari	+0,0047	+0,0084	-0,3703	-0,3704	+0,0040	+0,0061	+0,1944	+0,3441	+0,2000	+0,4727	+0,02	-1,88	+0,09	+0,08	+0,25
Februari	+0,0021	+0,0033	-0,2530	-0,2382	+0,0021	+0,0032	+0,1769	+0,2429	+0,1000	+0,2958	+0,01	-1,27	+0,04	+0,06	+0,14
Maart	+0,0531	+0,0600	-0,1652	-0,1413	+0,0121	+0,0146	+0,7912	+1,0115	+0,2963	+0,4963	+0,19	-0,80	+0,23	+0,27	+0,29
April	+0,0431	+0,0542	-0,1517	-0,1539	+0,0095	+0,0150	+0,6000	+0,9300	+0,2261	+0,4522	+0,16	-0,83	+0,21	+0,23	+0,25
Mei	+0,3986	+0,4593	+0,2379	+0,1700	+0,0954	+0,0757	+5,0615	+3,5111	+1,3538	+0,5667	+1,45	+1,22	+1,44	+1,30	+0,71
Juni	+0,1467	+0,1719	+0,0558	+0,0759	+0,0337	+0,0332	+2,2111	+2,4647	+0,9750	+1,3035	+0,54	+0,40	+0,57	+0,73	+0,84
Juli	+0,0821	+0,0905	-0,0071	+0,0170	+0,0190	+0,0215	+0,9818	+1,2528	+0,5565	+0,9364	+0,30	+0,03	+0,34	+0,34	+0,55
<i>Dagnoteeringen :</i>															
1938 Juli 1	+0,130	—	+0,040	—	+0,026	—	+1,60	—	+0,80	+1,20	+0,44	+0,24	+0,44	+0,49	+0,74
2	+0,120	+0,130	—	+0,05	—	+0,030	—	+2,—	+0,60	+1,—	+0,43	+0,30	+0,51	+0,61	+0,59
4	+0,100	+0,120	—	+0,05	—	+0,028	—	+1,60	+0,60	+1,—	+0,38	+0,30	+0,48	+0,49	+0,59
5	+0,125	+0,135	+0,050	+0,055	+0,028	—	+1,60	—	+0,60	+1,—	+0,44	+0,32	+0,47	+0,49	+0,59
6	—	+0,125	—	+0,05	—	+0,026	—	+1,80	+0,60	+1,—	+0,43	+0,30	+0,44	+0,55	+0,59
7	—	+0,110	—	+0,04	—	+0,026	—	+1,50	+0,60	+1,—	+0,38	+0,24	+0,44	+0,46	+0,59
8	+0,090	—	—	+0,03	+0,020	—	—	+1,20	+0,60	+1,—	+0,31	+0,18	+0,34	+0,37	+0,59
9	+0,100	+0,110	+0,010	+0,02	+0,026	+1,20	—	—	+0,60	+1,—	+0,36	+0,09	+0,41	+0,37	+0,59
11	—	+0,100	—	pari	—	+0,024	—	+1,60	+0,60	+1,—	+0,34	—	+0,41	+0,49	+0,59
12	—	+0,100	-0,025	—	+0,020	+0,024	—	+1,40	+0,60	+1,—	+0,34	-0,15	+0,37	+0,43	+0,59
13	+0,090	+0,100	—	pari	—	+0,023	—	+1,40	+0,60	+1,—	+0,33	—	+0,39	+0,43	+0,59
14	—	+0,085	—	-0,01	—	+0,020	+1,—	+1,15	+0,60	+1,—	+0,29	-0,06	+0,34	+0,33	+0,59
15	+0,080	+0,085	-0,020	—	—	+0,020	—	+1,10	+0,60	+1,—	+0,28	-0,12	+0,34	+0,34	+0,59
16	+0,070	+0,080	-0,020	-0,01	+0,014	+0,018	+0,90	+1,10	+0,60	+1,—	+0,26	-0,09	+0,27	+0,31	+0,59
18	+0,060	+0,070	-0,020	-0,01	—	+0,018	—	+1,10	+0,20	+0,60	+0,22	-0,09	+0,30	+0,34	+0,30
19	—	+0,060	-0,020	-0,01	—	+0,016	—	+0,90	+0,20	+0,40	+0,21	-0,09	+0,27	+0,28	+0,22
20	+0,050	+0,060	-0,020	—	—	+0,016	—	+0,90	+0,20	+0,60	+0,19	-0,12	+0,27	+0,28	+0,30
25	+0,060	+0,070	-0,020	—	+0,014	—	+0,70	—	+0,60	+1,—	+0,22	-0,12	+0,24	+0,22	+0,59
26	+0,050	+0,060	-0,020	—	+0,012	+0,016	+0,70	+0,90	+0,60	+1,—	+0,19	-0,12	+0,24	+0,25	+0,59
27	+0,055	+0,060	-0,020	—	—	+0,015	+0,70	+0,90	+0,60	+1,—	+0,20	-0,12	+0,25	+0,25	+0,59
28	+0,070	+0,080	-0,010	—	+0,016	—	+0,80	—	+0,80	—	+0,26	-0,06	+0,27	+0,25	+0,59
29	+0,070	+0,080	—	pari	+0,018	—	+0,80	—	+0,60	+1,—	+0,26	—	+0,30	+0,28	+0,59
30	+0,075	+0,080	-0,005	pari	—	+0,019	+0,80	+1,—	+0,40	+0,80	+0,27	-0,02	+0,32	+0,28	+0,44

b) Wisselkoers op drie maanden.

TIJDVAK	AGIO (+) OF DISAGIO (-)														
	1°) IN BELGA VOOR										2°) IN % VAN DEN CONTANTKOERS				
	1 £		100 Fr. fr.		1 \$		100 Ned. Guld.		100 Zwits. fr.		£	Fr. fr.	\$	N. G.	Zw. fr.
	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	Kooper	Verkoop.	(Gemiddelde der koopen- en verkoopnoteringen)				
Jaargemiddelden :															
1936 eerste 9 maand.	—	—	-1,6804	-1,6254	—	—	-5,1098	-4,8168	-3,6040	-2,9340	—	-4,23	—	-1,24	-1,70
laatste 3 maand.	—	—	-0,5114	-0,4712	—	—	-2,9649	-2,7118	-0,5570	-0,0500	—	-1,78	—	-0,89	-0,22
voor het jaar..	-0,0499	-0,0455	—	—	-0,0009	+0,0002	—	—	—	—	-0,16	—	-0,01	—	—
1937.....	+0,0036	+0,0084	-0,6187	-0,5950	+0,0118	+0,0131	+0,5987	+0,6951	+0,0645	+0,2669	+0,02	-2,53	+0,21	+0,20	+0,12
Maandgemiddelden :															
1937 Mei	-0,0662	-0,0625	-0,5281	-0,0541	+0,0030	+0,0035	+0,2515	+0,3433	-0,2000	+0,0261	-0,22	-1,95	+0,06	+0,09	-0,06
Juni	-0,0272	-0,0241	-0,9889	-0,9795	+0,0091	+0,0095	+0,5816	+0,7889	-0,1500	pari	-0,09	-3,73	+0,16	+0,21	-0,55
Juli	-0,0133	-0,0121	-0,7142	-0,7433	+0,0127	+0,0126	+0,5812	+0,6318	-0,1783	pari	-0,04	-3,21	+0,21	+0,19	-0,07
Augustus	-0,0115	-0,0095	-0,5621	-0,5483	+0,0135	+0,0150	+0,6875	+0,7875	-0,0240	+0,1000	-0,04	-2,49	+0,24	+0,23	+0,03
September	+0,0460	+0,0530	-0,7690	-0,7570	+0,0210	+0,0200	+1,7040	+1,0240	+0,0850	+0,5000	+0,17	-3,64	+0,35	+0,32	+0,21
October	+0,1676	+0,1844	-0,6074	-0,5942	+0,0402	+0,0448	+2,3000	+2,3930	+0,6167	—	+0,60	-3,02	+0,72	+0,72	+0,45
November	-0,1081	+0,1171	-0,3694	-0,3331	+0,0280	+0,0334	+1,6800	+1,9588	-0,7045	+1,1286	+0,38	-1,76	+0,52	+0,56	+0,67
December	+0,0741	+0,0728	-0,4140	-0,3913	+0,0241	+0,0249	+1,4000	+1,4825	+0,5692	+0,9423	+0,25	-2,01	+0,42	+0,44	+0,55
1938 Januari	+0,0342	+0,0423	-0,7650	-0,7244	+0,0148	+0,0171	+0,8000	+1,0941	-0,4818	+0,8727	+0,13	-3,78	+0,27	+0,29	+0,50
Februari	+0,0218	+0,0255	-0,7195	-0,6812	+0,0118	+0,0132	+0,9033	+1,0294	+0,3125	+0,5087	+0,08	-3,62	+0,21	+0,29	+0,30
Maart	+0,1508	+0,1623	-0,4295	-0,4056	+0,0374	+0,0392	+2,3895	+2,8769	+0,7407	+1,1111	+0,53	-2,26	+0,65	+0,80	+0,69
April	+0,1500	+0,1779	-0,3544	-0,3300	+0,0361	+0,0426	+2,4867	+2,8133	+0,6522	+0,9652	+0,55	-1,86	+0,66	+0,80	+0,59
Mei	+0,9309	+0,8553	+0,3900	+0,2844	+1,1751	+0,1672	+9,9539	+8,2000	+2,9385	+1,7000	+3,03	+2,01	+2,88	+2,76	+1,71
Juni	+0,4462	+0,4736	+0,1209	+0,1590	+0,0945	+0,1011	+5,7917	+6,4093	+2,2118	+2,8095	+1,57	+0,85	+1,66	+1,87	+1,86
Juli	+0,3177	+0,3277	-0,0271	-0,0055	+0,0691	+0,0735	+4,077	+4,3684	+1,4174	+1,80	+1,11	-0,10	+1,21	+1,29	+1,19
Dagnoteeringen :															
1938 Juli 1.....	+0,370	+0,390	+0,08	—	+0,076	—	+4,60	—	+2,—	+2,40	+1,30	+0,49	+1,29	+1,41	+1,63
2.....	+0,360	+0,380	—	+0,10	—	+0,082	—	+5,—	+1,40	+1,80	+1,26	+0,61	+1,39	+1,53	+1,18
4.....	+0,320	+0,330	+0,08	+0,10	—	+0,074	—	+4,60	+1,80	+2,20	+1,11	+0,55	+1,26	+1,38	+1,48
5.....	+0,360	+0,380	+0,08	—	+0,078	+0,082	+4,60	—	+1,40	+1,80	+1,27	+0,49	+1,36	+1,41	+1,18
6.....	+0,340	+0,360	—	+0,09	—	+0,074	—	+4,60	+1,40	+1,80	+1,20	+0,55	+1,25	+1,41	+1,19
7.....	+0,320	+0,325	+0,07	+0,08	+0,070	+0,074	—	+4,60	+1,40	+1,80	+1,11	+0,46	+1,22	+1,42	+1,19
8.....	+0,310	—	—	+0,045	+0,066	—	—	+4,—	+1,40	+1,80	+1,06	+0,27	+1,13	+1,23	+1,18
9.....	+0,350	+0,360	—	+0,02	+0,072	—	+4,20	+4,60	+1,40	+1,80	+1,22	+0,12	+1,22	+1,35	+1,18
11.....	+0,345	+0,350	—	pari	+0,070	—	—	+4,60	+1,40	+1,80	+1,19	—	+1,18	+1,41	+1,19
12.....	+0,370	—	-0,09	-0,07	+0,076	—	+4,30	+4,60	+1,40	+1,80	+1,27	-0,49	+1,29	+1,37	+1,18
13.....	+0,360	+0,375	—	-0,02	+0,078	+0,084	—	+4,70	+1,40	+1,80	+1,26	-0,12	+1,37	+1,45	+1,18
14.....	+0,320	+0,340	—	-0,04	—	+0,080	—	+4,40	+1,40	+1,60	+1,13	-0,24	+1,35	+1,35	+1,11
15.....	+0,340	+0,345	-0,06	—	+0,074	+0,080	+4,30	+4,60	+1,40	+1,80	+1,18	-0,37	+1,30	+1,37	+1,18
16.....	+0,310	+0,330	-0,07	-0,06	+0,070	+0,074	+4,—	+4,40	+1,40	+1,80	+1,10	-0,40	+1,22	+1,29	+1,18
18.....	+0,270	+0,280	-0,07	-0,07	—	+0,070	—	+4,—	+1,20	+1,60	+0,94	-0,43	+1,18	+1,23	+1,03
19.....	+0,260	+0,265	-0,10	-0,08	+0,058	+0,062	+3,40	+3,80	+1,20	+1,60	+0,90	-0,55	+1,01	+1,11	+1,03
20.....	+0,250	+0,255	-0,10	-0,075	+0,056	+0,058	—	+3,80	+1,—	+1,40	+0,87	-0,54	+0,96	+1,17	+0,89
25.....	+0,280	+0,290	-0,07	—	+0,060	—	+3,40	—	+1,40	+1,80	+0,98	-0,43	+1,01	+1,05	+1,18
26.....	+0,280	+0,285	-0,05	-0,04	+0,064	+0,068	+3,70	+3,90	+1,40	+1,80	+0,97	-0,28	+1,12	+1,17	+1,18
27.....	+0,280	+0,285	-0,06	-0,04	—	+0,064	+3,60	+4,—	+1,40	+1,80	+0,97	-0,31	+1,08	+1,17	+1,18
28.....	+0,300	—	-0,02	—	+0,066	—	+3,80	—	+1,60	—	+1,03	-0,12	+1,12	+1,17	+1,18
29.....	—	+0,330	—	-0,02	+0,072	+0,078	+4,20	+4,50	+1,40	+1,80	+1,13	-0,12	+1,27	+1,34	+1,18
30.....	+0,295	+0,300	—	-0,02	+0,072	+0,078	+4,—	+4,40	+1,40	+1,80	+1,02	-0,12	+1,22	+1,29	+1,18

III. — NOTEERINGEN VAN EDELE METALEN TE LONDEN.

DATUM	Goud		ZILVER		Verhouding goud zilver
	In sh. en p. per ons (2) fijn goud	In franken per kg. (1) fijn goud	In p. per ons (2) voor 222/240 fijn	In franken (1) per kg. fijn	
1936 2 Januari	141/4	33.190,87	22 3/8	473,38	70,11
1937 4 Januari	141/8	33.114,01	21 1/4	447,49	74,—
1937 1 Juni	140/9	33.083,58	20 1/4	428,81	77,15
1 Juli	140/6	33.173,04	19 15/16	424,09	78,22
3 Augustus	139/7 1/2	33.207,73	20	428,53	77,49
1 September	140/0 1/2	33.184,42	19 3/4	421,62	78,71
1 October	140/7 1/2	33.236,46	19 13/16	421,86	78,79
3 November.....	140/7	33.141,86	19 7/8	422,11	78,51
1 December	140/0 1/2	33.047,94	19 11/16	418,56	78,96
1938 3 Januari	139/5	33.043,32	19 1/4	411,03	80,39
1 Februari	139/7	33.214,65	20 3/16	432,77	76,75
1 Maart	139/9 1/2	33.213,66	20 1/16	429,44	77,34
1 April	140/0 1/2	33.098,59	19	404,56	81,81
2 Mei	139/6 1/2	33.206,13	18 11/16	400,63	82,88
1 Juni	140/7 1/2	33.069,74	18 15/16	401,21	82,42
1 Juli	140/9	33.093,48	18 15/16	401,14	82,50
2 Augustus	141/8	33.052,80	19 9/16	411,19	80,38

(1) Herleid op grond pondennotering te Brussel.
(2) 1 troy ons = 31,103461 gram.

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN (VERGELIJKENDE TABEL).

14

AARD DER EFFECTEN	Coupon- belasting	NOTEERING PER	
		1 Juli 1938	1 Augustus 1938
I. — RECHTSTREEKSCH BELGISCHE STAATSSCHULD (Interest te vergoeden).			
2 1/2 % Schuld	Netto	59,—	59,25
3 % Schuld, 2 ^e reeks	»	72,75	71,—
3 1/2 % Schuld 1937	»	80,05	79,25
Geïnficeerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	»	90,05	88,15
Geïnficeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	»	90,05	88,15
2 1/2 % Schatkistbons op 5 jaar 1937	»	99,75	99,75
4 % Lotenleening van 1932	»	548,—	545,—
4 % Lotenleening van 1933	»	1.118,—	1.116,—
INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORGE SCHULD (Interest te vergoeden).			
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1921 (stukken van fr. 250)	Netto	241,50	237,50
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1922 (stukken van fr. 262,50)	»	268,—	260,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923 (stukken van fr. 525)	»	536,—	533,50
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitserse snede) ..	»	553,—	548,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandse snede)	»	553,—	550,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische snede) ...	»	450,—	443,—
3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	2 %	70,05	70,20
4 1/4 % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	Netto	93,50	93,—
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	»	87,80	88,25
III. — RECHTSTREEKSCH KOLONIALE SCHULD.			
Zonder interest : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	—	165,—	165,75
Interest te vergoeden :			
2 1/2 % Koloniale Schuld 1887	Netto	64,—	64,—
4 % Koloniale Schuld 1896 en 1898	»	89,50	86,50
4 % Koloniale Schuld 1901	»	88,50	84,25
3 % Koloniale Schuld 1904	»	78,—	76,—
4 % Koloniale Schuld 1906	»	88,50	85,—
4 % Koloniale Schuld 1909	»	89,50	86,50
4 % Koloniale Schuld 1936	»	87,—	84,—
3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	2 %	78,—	73,—
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORGE SCHULD (Interest te vergoeden).			
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (1)	Netto	883,—	872,—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	»	446,—	420,—
4 % Vervoer te water (Unatra). Winstdeelnende obligatiën	2 %	547,—	530,—
4 % Buurtspoorwegen van Congo (obligatiën met 4 jaar looptijd)	2 %	492,—	495,—
4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	2 %	895,—	830,—
4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	2 %	470,—	(2) 455,—
V. — PROVINCIËN EN GEMEENTEN.			
Interessen te vergoeden :			
4 1/2 % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	2 %	98,—	98,40
3 % » 1886 tot 1911	2 %	76,75	75,—
4 % » 1912 tot 1918	2 %	86,15	83,—
4 % » 1919 tot 1920	Netto	88,50	84,50
4 % » 1927 tot 1929	»	88,—	84,50
4 % » 1930	»	87,50	84,50
4 % » 1931 (Januari-Juli)	»	88,75	85,—
4 % » 1931 (April-October)	»	87,45	86,85
4 % » 1932	»	88,—	85,—
4 % » 1936	»	87,50	87,25
4 % » 1937	»	88,25	87,25
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1933, terugbetaalbaar à 103 %	»	99,90	97,95
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	»	99,45	97,95
Interessen in de noteering begrepen :			
3 % Provincie Antwerpen 1891	Netto	77,—	78,10
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1936	»	91,25	86,95
4 % Stad Antwerpen 1919	»	86,15	85,95
4 % » 1927	»	88,05	86,35
4 % » 1930 (Januari-Juli)	»	86,40	85,—
4 % » 1933, terugbetaalbaar à 103 %	»	98,45	97,55
4 % » 1936 (coupon 31 December)	»	86,50	85,25
4 % » 1936 (Mei-November)	»	93,10	(3) 91,55
4 % » 1937	»	88,—	86,70
4 % Brussel 1927	»	89,45	84,25
4 % » 1930	»	89,75	86,05
4 % » 1932, terugbetaalbaar à 103 %	»	98,45	98,10
4 % » 1936, terugbetaalbaar à 103 %	(3)	98,20	98,80
4 % Gent 1929	»	88,25	87,50
4 % » 1930	»	88,25	84,90
4 % » 1936	»	86,25	86,25
4 % » 1937	»	88,25	85,25
4 1/2 % Luik 1917	»	96,15	94,80
4 % » 1919	»	87,55	84,50
4 % » 1929	»	88,45	84,—
4 % » 1930	»	88,05	85,50
4 % » 1937	»	88,25	83,25
Lotenleeningen. — Interests in de noteering begrepen			
2 1/2 % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	Netto	86,—	83,50
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	»	71,—	70,50
2 1/2 % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	»	81,75	81,—
2 % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	(3)	69,50	69,50
2 % Kanaal en Zeevaartinstantellingen van Brussel 1897	2 %	72,25	70,25
2 % Gent 1896	Netto	68,25	68,25
2 % Luik 1897	»	68,50	68,25
2 % Luik 1905, terugbetaalbaar à 110	»	73,75	70,75
2 % Oostende 1898	»	65,25	65,—
2 % Schaerbeek 1897	»	65,75	65,50

(1) Interest tot 4 % gewaarborgd.

(2) Gewijzigde noteering : papier.

(3) Tegen deze noteering werden de koopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

II. — MAANDELIJSCH E INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

	VASTRENDEERENDE FONDSEN (30)					EFFECTIEN MET VERANDERLIJK RENDEMENT (120)												
	Algemeen indexcijfer	Recht- en onrechtstreeksche Belgische Staatsleeningen	Provincie- en gemeenteleeningen	4 pCt. Obligaties 16,50 % belasting	6 pCt. Obligaties vrij van belasting	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, banken en financiële instellingen	Onroerende goederen hypotheken en hotelwezen	Tramwegen Buurtspoorwegen	Tramwegen en electriciteit (Trusts)	Gas en electriciteit	Metaal- nijverheid	Steenkolen, mijnen	Zink, lood en mijnen	Glas- en spiegelglas-fabrieken	Textiel- nijverheid en zijde-fabrieken	Koloniale waarden	Diverse
Indexcijfer in verhouding tot de notering der vorige maand.																		
1938 1 Juli ...	100	99	100	101	100	105	103	100	103	104	102	107	103	109	99	98	110	102
1 August.	99	98	98	100	100	100	99	99	97	100	102	100	101	98	100	99	101	98
Indexcijfer in verhouding tot de notering op 3 Januari 1928.																		
1937 1 Juni ...	130	135	146	145	108	47	35	34	30	29	59	101	137	38	83	38	39	42
1 Juli ...	131	135	146	148	107	47	35	33	30	28	59	100	147	37	82	38	39	41
2 August.	131	136	144	148	107	51	37	33	31	29	62	111	166	38	81	40	43	43
1 Sept...	130	135	145	148	107	49	37	31	31	28	60	105	162	39	80	39	41	42
1 Octob..	130	135	144	146	107	47	36	30	31	27	60	97	154	35	77	36	38	40
3 Nov...	127	129	143	144	106	41	31	28	29	25	58	83	138	29	72	31	31	37
1 Decem.	127	129	142	143	106	40	32	27	29	24	56	76	130	28	66	31	31	36
1938 3 Januari	127	129	141	145	106	40	32	28	30	24	57	75	133	27	67	30	31	35
1 Febr. .	127	129	143	144	107	39	32	26	30	22	54	74	131	26	62	29	31	33
2 Maart.	127	128	142	143	107	38	30	27	30	22	55	66	121	26	63	28	30	33
1 April..	123	124	135	142	104	34	27	26	29	21	52	61	102	21	53	25	27	29
2 Mei ...	124	122	138	142	105	38	29	28	30	22	55	71	118	25	59	27	29	33
1 Juni ..	121	120	131	141	104	36	28	27	29	22	53	70	114	22	58	25	28	31
1 Juli ..	121	119	131	142	104	38	28	27	30	23	54	74	118	24	57	25	30	32
1 August.	120	117	128	142	104	38	28	27	29	23	55	75	119	24	57	24	31	31

III. — RENDEMENT VAN EENIGE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE STAATSFONDSEN

(met inachtneming van de notering alleen).

DATUM	Belgische Rente, 3 pCt., 2 ^e reeks, vrij van belasting		Geunificeerde schuld, 4 pCt., vrij van belasting		Belgische schuld 1937, 3,50 pCt., vrij van belasting		Oorlogsschade 1922 (*)		Congo 1906, 4 pCt., vrij van belasting		Congo 1936, 4 pCt., vrij van belasting	
	Notering	Rendement	Notering	Rendement	Notering	Rendement	Notering	Rendement	Notering	Rendement	Notering	Rendement
1936 2 Januari	78,75	3,81	93,55	4,28	—	—	258,—	4,07	91,50	4,37	—	—
1937 4 Januari	84,50	3,55	100,35	3,99	—	—	279,—	3,76	98,65	4,05	99,95	4,—
1937 1 Juni	92,10	3,26	102,60	3,90	97,60	3,59	300,—	3,50	100,70	3,97	100,70	3,97
1 Juli	92,30	3,25	102,85	3,89	97,80	3,58	298,—	3,52	101,75	3,93	101,80	3,93
2 Augustus	92,25	3,25	102,90	3,89	97,90	3,58	299,50	3,51	101,25	3,95	100,80	3,97
1 September	92,—	3,26	102,90	3,89	97,90	3,58	298,—	3,52	101,—	3,96	101,—	3,96
1 October	91,50	3,28	102,90	3,89	97,90	3,58	291,—	3,61	100,—	4,—	100,—	4,—
3 November	87,25	3,44	98,10	4,08	93,70	3,74	270,—	3,89	95,50	4,19	95,—	4,21
1 December	86,—	3,49	97,75	4,09	93,—	3,76	274,—	3,83	96,80	4,13	96,15	4,16
1938 3 Januari	84,—	3,57	97,40	4,11	88,85	3,94	285,—	3,68	95,65	4,18	95,15	4,20
1 Februari	84,75	3,54	97,05	4,12	88,40	3,96	286,—	3,67	96,—	4,17	95,35	4,19
2 Maart	83,—	3,61	97,20	4,12	88,—	3,98	279,—	3,76	96,—	4,17	96,75	4,13
1 April	79,75	3,76	94,30	4,24	82,—	4,27	260,—	4,04	91,—	4,40	89,50	4,47
2 Mei	78,—	3,85	92,45	4,33	81,20	4,31	264,—	3,98	91,—	4,40	90,—	4,44
1 Juni	73,—	4,11	90,20	4,43	80,—	4,37	260,—	4,04	84,75	4,72	84,55	4,73
1 Juli	72,75	4,12	90,05	4,44	80,05	4,37	268,—	3,92	88,50	4,52	87,—	4,60
1 Augustus	71,—	4,23	88,15	4,54	79,25	4,42	260,—	4,04	85,—	4,71	84,—	4,76

(*) 4 pCt., vrij van belasting op de nominale waarde van fr. 262,50.

IV. — UITGIFTEN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

a) Retrospectief overzicht
(duizenden franken).

TIJDVAK	STICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootschappen) (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenv. met beperkte aansprakel.)				OBLIGATIE- UITGIFTEN		GEZAMEN- LIJKE UITGIFTEN	UITGIFTE- PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	NETTO UITGIFTEN (5)
	naamlooze en commandit. op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominiaal bedrag	Nominiaal bedrag		Inbreng in natura (2)	Inlijving van reserves (3)		
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde												
1936	511	559.766	454.441	574	332.930	319.052	363	2.627.536	2.571.837	2.442.444	30	236.205	3.700.738	64.687	1.235.069	1.594.020	—	687.740
1937	452	350.879	284.968	937	327.861	316.285	473	5.056.092	3.797.925	3.655.773	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.264.620
1937 eerste 6 maanden ..	249	201.088	165.103	385	135.823	133.724	267	2.125.223	2.142.925	2.093.515	28	1.428.350	3.908.186	361.995	363.502	1.396.926	1.767.495	654.764
1938 eerste 6 maanden ..	201	136.264	115.739	552	142.497	138.040	182	649.146	758.278	707.360	15	232.475	1.269.512	6.375	285.324	505.827	74.500	334.338
1937 April	36	16.980	15.251	64	11.014	10.789	60	560.202	557.112	552.561	6	344.250	929.356	1.000	70.424	476.845	298.000	78.582
Mei	48	60.027	56.086	53	14.640	14.124	46	629.805	432.248	429.066	—	—	506.915	258.760	126.357	207.616	314.000	110.063
Juni	39	28.300	16.946	80	51.559	51.430	44	238.815	211.178	208.372	10	488.500	779.537	95.625	74.228	122.191	432.500	231.954
Juli	47	16.505	14.427	94	40.504	39.971	31	448.675	345.058	343.695	4	255.000	657.067	—	123.691	163.825	225.000	140.577
Augustus	29	8.420	5.810	44	7.599	6.707	23	666.265	211.595	211.195	3	82.000	309.614	—	11.672	26.962	233.333	33.745
September	29	36.535	32.922	60	18.207	18.117	41	170.195	193.361	172.821	8	247.200	495.303	—	34.206	141.712	145.000	150.142
October	38	49.125	35.742	69	35.541	34.084	27	449.005	99.773	97.478	1	5.000	189.439	—	52.840	40.355	—	79.309
November	25	10.300	7.198	74	25.444	23.703	35	900.934	283.013	230.693	—	—	318.757	33.750	58.206	111.911	—	125.227
December	35	28.906	23.766	211	64.743	59.979	49	295.795	522.200	506.376	3	4.000	619.849	4.750	77.773	450.242	—	70.856
1938 Januari	30	28.450	25.142	99	22.268	22.193	27	172.692	95.469	93.445	3	74.950	221.137	—	48.067	74.550	74.500	18.613
Februari	27	26.560	25.050	82	22.634	22.393	21	110.192	58.569	58.443	4	24.025	131.788	—	54.040	23.637	—	52.234
Maart	37	15.300	14.176	118	25.060	23.758	35	70.209	86.511	78.655	3	50.400	177.271	4.000	30.034	42.757	—	98.198
April	38	27.191	20.951	108	34.459	33.717	45	134.302	376.866	365.920	1	12.500	451.016	2.000	74.598	318.097	—	42.393
Mei	29	15.370	11.896	83	20.931	20.235	33	95.898	61.115	59.701	2	20.000	117.416	375	34.593	30.586	—	47.028
Juni	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.746	51.196	2	50.600	170.884	—	43.992	16.200	—	75.872

(1) In de gestorte bedragen niet begrepen.

(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.

(3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

(4) In de kapitaalsverhogingen en de obligatie-uitgiffen begrepen.

(5) Omvatten de bedragen gestort voor aandelen, toewijzingen en obligatie-uitgiffen, met inbegrip van het bedrag aan uitgiftepremiën, min de andere stortingen en de uitgiffen bestemd voor aflossing van oude leeningen.

**IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal
(duizenden franken).

JUNI 1938.

17

INDEELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.					KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootsch.) (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN		UITVOERPREMIËN (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag	
	naamloze en commanditaire op aandelen		personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid			Oud kapitaal	Nominale verhooging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag		waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)	Liquidaties		Samensmeltingen
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag										Gestort bedrag op nominale waarde		Aantal

1. — Naar hun geografische ligging.

België	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	19	53.353	71.646	43.096	2	50.600	—	—	40.492	16.200	34.993	7.500	179.090
België en buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Congo	—	—	—	—	—	—	2	12.500	8.100	8.100	—	—	—	—	3.500	—	—	—	—
Totaal ...	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.746	51.196	2	50.600	—	—	43.992	16.200	34.993	7.500	179.090

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en —	38	9.757	8.388	60	13.045	12.469	11	8.703	5.146	4.196	1	600	—	—	17.256	—	4.302	—	2.140
van 1 tot 5 miljoen	1	4.636	4.636	2	4.100	3.275	7	22.300	17.600	14.000	—	—	—	—	12.736	1.200	20.691	1.500	11.600
van 5 tot 10 miljoen	1	9.000	5.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—	10.000	6.000	21.850	
van 10 tot 20 miljoen	—	—	—	—	—	—	2	11.350	27.000	27.000	—	—	—	—	12.000	15.000	—	—	—
van 20 tot 50 miljoen	—	—	—	—	—	—	1	23.500	30.000	6.000	1	50.000	—	—	—	—	—	—	53.500
van 50 tot 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90.000
100 miljoen en meer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal ...	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.746	51.196	2	50.600	—	—	43.992	16.200	34.993	7.500	179.090

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogingen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhoogingen begrepen.

**V. — LEENINGEN VAN OVERHEIDSMACHTEN EN INRICHTINGEN
VAN OPENBAAR NUT.**

**VI. — HYPOTHEEK-
INSCRIVINGEN (1).**

18
19

TIJDVAK	RECHTSTREKSCHE LEENINGEN		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTEKREDIET				TIJDVAK	Bedrag naar de geïnde inschrijvings- rechten berekend
	VAN OVERHEIDSMACHTEN (2)		Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :					
	in België	in het buitenland	Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
				Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald	
	(duiz. franken)	(millioenen)	(duizendtallen franken)					(duiz. frank.)
1936	2.301.500	£ 8,6	389.835	179.622	213.976	244.513	1936 Maandgem. ...	190.488
1937	6.955.000	Zw. Kr. 20	451.491	205.369	200.606	206.350	1937 Maandgem. ...	211.092
		Ned. G. 48						
		£ 5						
1937 April	1.350.000	—	41.544	2.504	17.740	4.476	1937 April	219.400
Mei	—	—	27.647	4.080	16.816	4.494	Mei	224.471
Juni	1.000.000	Ned. G. 48	33.781	2.303	26.857	7.382	Juni	232.633
Juli	800.000	—	44.889	7.975	19.369	12.858	Juli	218.337
Augustus ..	120.000	—	35.751	8.871	13.724	20.264	Augustus ..	232.463
September ..	935.000	—	35.594	4.761	13.506	14.247	September ..	192.470
October ..	—	—	50.259	7.082	12.247	23.894	October ..	228.216
November ..	—	—	59.908	11.358	10.327	29.894	November ..	211.192
December ..	—	£ 5	47.930	62.582	11.663	23.006	December ..	242.077
1938 Januari ..	—	—	51.979	7.298	23.480	25.500	1938 Januari ..	206.074
Februari ..	609.875	—	39.491	12.062	20.361	19.974	Februari ..	216.760
Maart	—	—	61.551	21.313	22.293	9.749	Maart	248.938
April	—	—	73.431	13.877	21.639	5.296	April	290.964
Mei	—	—	65.249	11.448	16.789	6.973	Mei	283.647
Juni	—	(3)	62.110	19.630	23.093	6.092	Juni	246.895

(1) De hernieuwingen bij het eind van het vijftiende jaar inbegrepen; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; de wettelijke hypotheek niet inbegrepen.

(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, inrichtingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(3) In Juni 1938 heeft de Belgische Regeering een leening afgesloten van 35 miljoen Nederlandsche guldens in Schatkistbons op 3 maanden. Zij kan deze bons driemaal hernieuwen.

RIJKSFINANCIËN.

OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van dienstjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1936.....	3.028	2.857	3.183	9.068	—
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1937 April	256	260	322	838	3.317
Mei	242	247	279	767	4.084
Juni	191	258	298	748	4.832
Juli	265	251	309	825	5.657
Augustus	241	256	294	791	6.448
September	189	249	325	763	7.211
October	231	253	324	808	8.019
November.....	250	250	289	789	8.809
December	278	280	314	870	9.679
1938 Januari	431	221	287	919	919
Februari	187	213	273	673	1.592
Maart	214	282	322	818	2.410
April	270	256	304	830	3.240
Mei.....	262	243	279	784	4.024
Juni.....	187	262	271	721	4.745

b) Totale ontvangsten van de dienstjaren 1937 en 1938 vóór 1 Juli 1938 geïnd (gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Dienstjaar 1937 (2)		Dienstjaar 1938		Juni 1938	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					dienstjaar 1937 (2)	dienstjaar 1938
I. Rechtstreeksche belastingen	2.824	3.116	931	846	—	187
II. Douanen en accijnzen	3.017	2.815	1.456	1.532	—	262
waarvan douanen	1.587	1.531	752	817	—	136
accijnzen	1.204	(1) 1.273	596	(1) 708	—	105
III. Registratie	3.651	3.248	1.716	1.983	—	271
waarvan registratie en overschrijvingen	546	485	260	257	—	41
erfenissen	254	206	121	100	—	20
zegel en gelijkgestelde taxes	2.816	2.515	1.313	1.612	—	208
Totaal...	9.492	9.177	4.103	4.361	—	721
Verskil in vergelijking met de budgetaire ramingen	+ 315		— 258			

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het burgerlijk jaar; het indienen der verklaringen door den belastingplichtige en het opmaken der rollen door het beheer nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar beslissend na het afsluiten van het dienstjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.

(2) Dienstjaar afgesloten op 31 Mei 1938.

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN.

a) Juni 1938.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeer- de bruto winst	Obligatie- schuld (2)	Bruto obligatie- coupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(duizenden franken)										

A. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in België gelegen is.

1a Particuliere banken	7	6	1	310.500	31.606	26.046	69	16.440	—	—
1b Banken van openbaar nut ..	—	—	—	—	—	—	—	—	112.500	3.937
2. Verzekeringen	23	18	5	34.115	23.197	8.729	373	4.620	—	—
3. Financiële inrichtingen	56	43	13	252.366	51.866	43.297	1.961	39.815	76.380	3.175
4. Invoer-, uitvoer	11	8	3	14.570	6.228	1.227	104	403	—	—
5. Handel in metalen	5	4	1	1.570	77	115	97	15	—	—
6. Handel in kleerst. en meubel.	17	11	6	48.186	31.024	9.067	382	5.535	15.950	955
7. Handel in eetwaren	19	14	5	27.207	4.896	3.016	143	1.441	3.741	219
8. Diverse handel	110	77	33	128.550	6.288	8.935	3.521	2.789	4.101	207
9. Suikerfabrieken	4	4	—	9.360	7.654	2.528	—	1.622	65.671	3.904
10. Maalderijen	1	1	—	5.720	5.990	1.233	—	406	—	—
11. Bierbrouwerijen	7	7	—	17.100	3.924	2.550	—	1.881	—	—
12. Stokerijen	1	—	1	50	—	—	2	—	—	—
13. Andere voedingsnijverheden	16	9	7	13.153	2.133	242	503	83	5.314	281
14. Steengroeven	7	4	3	5.180	133	361	104	222	—	—
15. Kolnmijnen	5	5	—	167.904	90.785	49.460	—	33.903	43.458	2.248
16. Mijnbouw	4	2	2	63.000	40.591	245	129	—	—	—
17. Gas	1	1	—	16.000	19.875	2.415	—	1.472	12.566	654
18. Electriciteit	9	9	—	278.292	99.206	25.562	—	22.831	29.065	1.343
19. Electricische constructie	8	6	2	64.276	10.347	511	48	135	9.050	498
20. Hotels, bioscopen, schouwwb.	15	8	7	19.945	255	458	507	329	—	—
21. Drukkerijen, publiciteit	19	12	7	22.122	4.583	3.099	1.065	2.042	1.000	40
22. Textielnijverheid	37	28	9	383.402	30.145	16.695	10.071	13.568	17.646	850
23. Kunst en cer. bouwstoffen ..	16	9	7	22.730	11.653	989	1.450	365	19.551	1.351
24. Metaaln. en mechan. constr.	27	23	4	135.678	11.899	5.180	3.667	2.451	19.118	1.301
25. Gebouw (openb. werken)	18	11	7	73.835	95.607	10.096	1.479	5.227	1.750	87
26. Papiernijverheden	2	2	—	1.400	1.413	687	—	270	9.500	615
28. Chemische nijverheden	29	24	5	200.332	39.373	36.177	559	28.726	15.125	810
29. Houtnijverheden	4	3	1	4.830	954	163	30	67	550	33
30. Leerlooier. en riemfabrieken.	4	2	2	1.704	597	55	85	50	—	—
31. Automobielen	1	1	—	100	33	6	—	—	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabr.	4	3	1	19.300	6.478	447	25	422	191	10
33. Spiegelgieterijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34. Diverse nijverheden	46	34	12	130.256	25.608	11.993	898	6.881	41.747	1.891
35. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	195
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen ..	12	11	1	75.506	1.539	7.520	9	3.011	—	—
38. Telegrafien, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	17.712	777
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernem.	16	15	1	17.097	7.734	10.508	7	7.543	—	—
42. Diverse andere nijverheden ..	3	2	1	1.585	119	39	3	18	—	—
TOTAAL....	564	417	147	2.566.921	570.162	289.651	27.291	204.643	524.686	25.381

B. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in Congo gelegen is.

1. Bank, financ. vennootschap.	5	3	2	115.400	25.733	9.567	433	—	—	—
2. Handelsvennootschappen ..	4	3	1	40.000	4.303	7.310	990	5.512	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen.	10	10	—	52.725	3.717	13.750	—	6.966	—	—
4. Landbouwvennootschappen ..	9	6	3	72.112	967	4.510	866	2.829	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL....	28	22	6	280.237	32.786	35.137	2.289	15.307	—	—

C. — Vennootschappen wier voornaamste werkkring in het buitenland gelegen is.

1. Electriciteit	2	1	1	41.000	70.780	5.972	11	5.971	—	—
2. Spoorwegen	1	—	1	3.000	4.122	—	812	—	120.164	7.131
3. Tramwegen	2	1	1	—	3.998	2.417	768	2.366	—	—
4. Plant. en kolon. vennootsch.	5	5	—	103.000	34.948	9.870	—	5.280	—	—
5. Diverse vennootschappen ..	13	11	2	114.453	15.931	6.397	262	5.445	19.520	781
TOTAAL....	23	18	5	261.453	121.873	24.656	1.853	19.042	139.684	7.912
Algemeen totaal...	615	457	158	3.108.611	724.821	349.444	31.433	238.992	664.370	33.293

(1) Bovendien is er gedurende de maand Juni betaald : (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen	83.312
Coupons van leeningen van de Kolonie	3.875
Coupons van provinciën en gemeenten	10.418
Coupons van verscheidene leeningen	4.432

TOTAAL.... 102.037

Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen	10.405
Coupons van buitenlandsche leeningen van de stad Antwerpen ..	7.374

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).

30

b) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie- schuld (1)	Obligatie- coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1936	7.478	5.478	2.000	44.979.711	17.204.061	4.216.978	1.169.540	2.869.383	10.504.183	565.925
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
1937 eerste 6 maanden	5.009	3.882	1.127	24.064.166	10.648.650	2.696.525	307.617	1.896.323	5.064.114	269.120
1938 eerste 6 maanden	5.108	3.962	1.146	26.571.217	10.588.440	3.339.638	186.816	2.354.761	4.141.340	202.022
1937 April	1.606	1.220	386	7.117.242	2.260.717	761.069	108.251	520.380	895.705	45.569
Mei	1.173	916	257	8.301.267	4.786.769	924.767	110.461	686.105	590.076	29.162
Juni	634	499	135	3.071.077	709.356	334.084	46.412	228.269	721.336	36.641
Juli	414	323	91	5.942.827	1.742.658	723.282	32.976	540.819	1.105.161	56.752
Augustus	182	139	43	1.325.661	336.153	107.639	20.592	76.225	549.783	29.057
September	249	196	53	1.019.515	271.730	130.857	8.180	78.302	492.304	25.593
October	545	446	99	4.689.059	1.243.373	494.663	47.336	348.026	1.013.402	46.091
November	277	230	47	3.733.015	2.004.919	584.120	6.792	463.727	401.720	19.273
December	293	232	61	3.462.210	1.318.773	409.521	17.031	289.738	597.004	30.572
1938 Januari	122	108	14	1.019.857	304.013	175.450	2.143	87.038	1.150.958	60.927
Februari	175	141	34	575.811	137.340	44.678	8.260	26.536	419.736	19.550
Maart	1.332	1.042	290	4.853.781	2.372.517	657.439	35.169	504.800	499.366	24.852
April	1.685	1.300	385	8.238.525	2.342.647	986.362	56.700	652.481	1.023.060	45.322
Mei	1.179	914	265	8.774.632	4.707.102	1.126.265	53.121	844.914	383.850	18.078
Juni	615	457	158	3.108.611	724.821	349.444	31.433	238.992	664.370	33.293

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leeningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)

(duizenden franken).

31

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der deponenten op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1936	3.034.068	2.469.677	564.390	11.455.993	5.694.797
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	
1937 Mei	289.776	224.057	65.719	11.842.322	
Juni	290.453	220.741	69.712	11.912.034	
Juli	309.340	251.699	57.641	11.969.675	
Augustus	283.289	231.047	52.242	12.021.917	
September	255.648	246.730	8.918	12.030.835	
October	286.243	251.613	34.630	12.065.465	
November	258.529	210.600	47.929	12.113.394	
December	294.514	251.214	43.300	12.489.170	
1938 Januari	398.603	201.090	197.513	12.686.683	
Februari	295.300	221.764	73.536	12.760.219	
Maart	247.050 (3)	328.663 (3)	— 81.613 (3)	12.673.349 (3)	
April	268.964 (3)	276.503 (3)	— 7.539 (3)	12.665.810 (3)	
Mei	254.385 (3)	421.302 (3)	— 166.917 (3)	12.498.893 (3)	
Juni	244.422 (3)	255.886 (3)	— 11.464 (3)	12.487.429 (3)	
Juli	281.099 (3)	236.310 (3)	44.789 (3)	12.532.218 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegoeden van de jaren 1936 en 1937 en dit van December 1937 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Voorloopige cijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas

(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDARBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 15 December 1937 en 16 Maart 1865)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MILNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeordend)	Totaal
1935	232.975	38.178	11.930	283.082
1936	259.283	40.430	11.880	311.593
1937				
1938 Januari	28.914	3.839	}	4.472
Februari	26.312	3.866		
Maart	27.852	4.684	}	4.501
April				
Mei				
Juni				

III. — DRIEMAANDELIJSCH LOONINDEXCIJFER. (Basis : loongemiddelden van 1933 = 100.)

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSGROEP																								INDEXCIJFERS der gemiddelde uurloonen per nijverheidsgroep	
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerwerking	Metaalnijverheden				Aardwerfkabrieken steenbakkerijen	Glasnijverheden	Chemische nijverheden	Voedingsnijverheden	Textielnijverheden			Bouwrijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Kunsthout en geveel-instrumenten	Vervoer			Gas en elektriciteit	productie-goederen	verbruiks-goederen
				Ijzerindustrie	Niet-ijzerhoudende metalen	Gietijzer, machinebouw en metaalbouw	Samen					Vlas, katsoen, heenep en jute	Wol, katoenen, breiwerk, confectie	Samen					Fabrieken	Drukkerij en transformatie		Havenwerkers, sleepers	Spoorwegen (1)	Samen (1)			

a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon.

1936 April	95	100	91	101	99	90	95	97	96	93	94	93	91	92	95	92	97	98	102	94	90	99	94	95	98	96	93
Juli	101	107	97	109	107	97	103	98	99	102	98	101	98	99	98	96	102	106	—	99	101	113	102	104	101	103	99
Augustus	102	108	99	110	109	98	104	98	100	103	99	102	98	100	99	98	103	111	—	100	101	113	102	105	101	104	100
October	102	106	98	111	106	97	103	100	100	103	99	101	97	99	100	96	105	109	—	101	100	114	102	105	101	103	100
December	103	108	97	114	109	97	105	100	100	104	101	103	97	100	101	96	106	109	—	100	97	117	101	104	102	105	100
1937 Maart	105	111	102	116	112	103	109	101	104	107	103	104	100	102	103	99	109	108	107	102	101	121	97	101	102	108	103
Juni	109	114	104	125	114	104	113	108	105	109	105	105	100	102	106	101	112	104	—	104	105	122	105	108	106	111	104
September	112	118	108	129	119	110	118	112	106	112	106	107	107	107	108	102	113	108	122	106	109	122	107	110	107	114	107
December	114	121	108	129	121	112	119	115	108	114	108	109	108	109	111	105	115	109	115	106	114	130	113	116	110	117	109
1938 Maart	116	123	112	130	121	115	121	110	112	115	108	111	110	111	112	106	116	113	115	108	117	127	110	113	111	118	111
Juni	*115	123	111	132	121	113	121	109	112	116	109	*111	*110	*111	112	108	115	112	115	109	*126	109	*112	*111	*111	*118	*109

b) Indexcijfer der loonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden.

1936 April	96	99	95	102	98	94	97	93	96	95	95	96	91	94	95	95	96	98	102	95	88	97	—	—	98	94	94
Juli	102	105	99	107	105	101	104	95	99	101	97	104	95	99	98	102	100	103	—	100	94	117	—	—	99	102	99
Augustus	103	105	101	109	109	101	105	94	100	103	97	106	96	101	98	103	101	108	—	100	96	117	—	—	99	103	100
October	103	105	101	111	104	101	105	96	99	103	99	105	95	100	100	101	102	109	—	101	95	119	—	—	99	102	100
December	105	105	100	113	108	102	107	96	101	103	101	108	96	102	101	101	102	110	—	101	97	120	—	—	101	104	101
1937 Maart	107	108	104	117	111	107	111	99	106	106	101	109	95	102	103	106	106	110	108	103	97	120	—	—	102	108	103
Juni	111	112	105	127	113	109	116	102	107	109	103	110	96	103	106	106	110	109	—	104	98	122	—	—	106	110	105
September	114	115	111	136	117	115	123	104	109	111	106	112	101	107	108	107	112	113	124	106	102	126	—	—	107	115	107
December	116	117	113	133	120	117	123	106	106	114	106	115	102	109	110	111	114	115	127	105	110	128	—	—	111	117	109
1938 Maart	117	116	114	132	120	120	124	107	112	114	106	116	104	110	111	111	116	115	127	106	112	125	—	—	112	118	111
Juni	*117	114	114	136	120	117	124	106	110	116	107	*115	*105	*110	113	112	114	115	107	110	*126	—	—	*113	*117	*111	

c) Indexcijfer der loonen van werklieden zonder vak of zonder specialisering.

	I	II	III	SCHOMMELING volgens regime (2)																								
				I	II	III																						
1936 April	95	98	90	101	99	93	96	98	94	94	94	93	94	93	94	88	93	100	101	96	101	96	—	—	98	95	95	94
Juli	104	105	94	112	108	103	107	103	109	107	97	101	99	100	99	97	100	104	—	101	113	117	—	—	102	101	101	100
Augustus	105	105	96	114	109	102	107	103	111	108	99	103	103	103	101	100	100	107	—	103	114	118	—	—	103	103	102	101
October	106	105	96	117	108	104	109	103	111	108	100	102	102	102	100	101	108	—	—	105	113	120	—	—	104	103	101	100
December	107	105	96	120	111	105	111	102	113	109	103	105	103	104	103	100	108	110	—	104	115	120	—	—	105	103	103	101
1937 Maart	110	108	99	123	114	109	115	105	119	113	104	106	105	105	106	103	110	109	106	105	121	126	—	—	107	108	104	102
Juni	114	112	101	141	116	109	122	114	119	116	106	106	106	106	109	103	112	108	—	108	122	123	—	—	102	111	106	103
September	117	115	106	147	121	114	127	116	117	119	108	108	109	108	112	107	115	113	122	110	127	125	—	—	103	114	110	104
December	118	117	108	140	123	117	126	112	113	122	109	111	111	111	114	107	116	115	115	110	134	128	—	—	115	116	112	106
1938 Maart	119	116	110	142	123	120	128	116	118	122	109	113	111	112	115	109	118	115	115	114	136	123	—	—	116	117	114	107
Juni	*120	114	107	145	122	118	128	118	116	123	109	*112	*112	*112	116	109	116	115	114	114	133	*133	—	—	*115	*118	*111	*107

(1) Wij bezitten geen gegevens voor de berekening van de indexcijfers der loonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.
 (2) Regime I : schommelingen volgens indexcijfers van de kleinhandelsprijzen of barema's van de verkoopprijzen.
 Regime II : paritaire commissies of andere verzoeningsorganismen.
 Regime III : individuele beslissingen van werkgevers of vraag en aanbod.
 (*) Voorloopige indexcijfers.

LOOP DER ZAKEN.

35

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE VERREKENINGSKAMERS.

TIJDVAK	VERREKENINGSKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijd.	Aantal verrekenende stukken (duizenden)	Verrekenende kapitalen (millioenen franken)	Aantal verrekenende stukken (duizenden)	Verrekenende kapitalen (millioenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijd.	Geliqid. bedrag (millioenen franken) (1)	Geliqid. bedrag (millioenen franken) (1)
1936 Maandgemiddelde	38 (2)	326	27.031	157	20.261	4,76	21	287 (2)	943	103
1937 Maandgemiddelde	38 (2)	343	31.057	167	22.648	5,45	20	320 (2)	1.152	174
1937 Mei	38	339	27.242	163	19.654	—	18	300	832	155
Juni	38	351	33.988	172	25.239	5,28	21	315	808	128
Juli	38	346	30.985	168	22.401	—	19	315	713	104
Augustus	38	322	27.939	157	20.044	—	21	315	1.118	214
September	38	334	34.080	164	25.482	5,38	22	318	952	206
October	38	348	35.317	169	26.358	—	21	319	1.015	210
November	38	331	26.649	162	18.914	—	19	320	608	90
December	38	357	32.457	175	23.605	5,81	22	320	615	99
1938 Januari	38	336	32.895	167	24.711	—	21	320	582	83
Februari	38	313	26.436	155	19.325	—	20	320	567	104
Maart	38	344	33.582	171	24.972	5,56	22	320	746	91
April	38	327	30.386	160	22.507	—	19	320	558	79
Mei	38	354	42.960	180	33.535	—	20	320	723	139
Juni	38	336	32.489	166	25.315	—	21	320	396	79
Juli	38	330	28.850	161	21.596	—	19	320	375	67

(1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkoopen maar één maal geteld.
 (2) Op 31 December.
 (3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekenende kapitalen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(millioenen franken).

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Globaal tegoed (daggemiddelde)	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie %	Omloopsnelheid (2)
			Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1936 Maandgemiddelde	(1) 388.796	3.312	4.428	10.804	4.373	10.805	30.409	88,0	4,58
1937 Maandgemiddelde	(1) 412.126	3.666	4.925	12.393	4.900	12.409	34.627	89,0	4,72
1937 Mei	399.008	3.483	4.406	11.318	4.444	11.330	31.498	88,9	4,72
Juni	400.835	3.570	5.302	12.936	5.102	12.948	36.288	90,0	4,86
Juli	402.374	3.754	5.177	12.330	4.965	12.340	34.813	89,0	4,43
Augustus	404.370	3.710	4.770	12.355	5.011	12.377	34.513	89,0	4,69
September	406.452	3.638	4.842	12.413	4.909	12.423	34.587	88,9	4,58
October	409.879	3.708	5.315	12.880	5.060	12.914	36.168	88,2	4,66
November	412.326	3.769	4.553	11.993	4.571	12.007	33.124	88,4	4,58
December	412.126	3.873	5.485	13.781	5.303	13.803	38.372	89,2	4,74
1938 Januari	414.432	3.855	5.706	13.923	5.628	13.946	39.202	89,0	5,08
Februari	416.568	3.780	4.367	11.709	4.589	11.723	32.388	89,1	4,50
Maart	418.318	3.563	4.912	12.320	4.863	12.338	34.433	88,3	4,47
April	419.240	3.686	4.900	12.280	4.947	12.293	34.420	88,3	4,68
Mei	421.161	3.526	5.066	12.600	5.284	12.630	35.580	88,5	5,08
Juni	421.680	3.396	4.467	11.284	4.415	11.292	31.459	88,2	4,63
Juli	423.292	3.516	5.130	12.009	4.809	12.014	33.962	87,9	4,78

(1) Op 31 December.
 (2) Verhouding, per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het dagelijksch gemiddeld tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron: *Arbeidsblad.*

Aanvragen om vergunning.

37

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Namen	Luxem-burg	Luik
1936	4.701	1.109	798	99	571	608	603	245	63	605
1937	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1937 Februari	363	104	54	12	81	36	21	13	1	41
Maart	430	96	67	6	101	46	42	11	5	56
April	376	99	77	—	59	33	27	19	6	56
Mei	398	103	74	5	104	32	26	15	5	34
Juni	418	100	65	6	82	49	48	13	2	53
Juli	389	91	59	4	87	49	40	17	1	41
Augustus	307	91	43	9	50	34	41	6	2	31
September	315	82	61	4	37	30	32	8	3	58
October	346	82	50	12	57	62	28	12	—	43
November	327	110	62	8	39	46	22	9	1	30
December	298	71	37	11	39	31	51	15	6	37
1938 Januari	291	90	52	10	36	36	26	—	—	41
Februari	326	84	44	4	21	41	43	16	4	69
Maart	314	91	67	9	40	32	26	5	4	40
April	347	67	77	4	66	35	39	10	—	49

IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE TER INNING AANGEBODEN WISSELS.

38

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
	(duizendtallen franken)					
1936.....	925.823	58.291	6,30	4.551.786	76.819	1,69
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1937 April.....	95.052	5.621	5,91	396.572	8.113	2,05
Mei.....	101.132	5.996	5,93	398.618	8.400	2,11
Juni.....	98.703	6.077	6,16	391.672	8.763	2,24
Juli.....	97.832	5.794	5,92	396.316	9.042	2,28
Augustus.....	87.194	5.766	6,61	371.169	8.374	2,26
September.....	89.373	5.493	6,15	347.466	7.948	2,29
October.....	99.715	6.018	6,04	379.256	9.416	2,48
November.....	100.177	5.965	5,95	387.347	9.283	2,40
December.....	101.963	6.880	6,75	457.713	10.008	2,19
1938 Januari.....	93.231	6.752	7,24	375.270	9.611	2,56
Februari.....	87.593	5.934	6,77	346.734	8.356	2,41
Maart.....	98.388	6.275	6,38	491.348	8.775	1,79
April.....	121.741	7.534	6,19	516.979	10.513	2,03
Mei.....	138.333	8.763	6,33	667.163	14.287	2,14
Juni.....	155.249	9.657	6,22	1.005.813	16.768	1,67

V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE AKKOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISSEMENT,
ZAKEN ONDER GECONTROLEERD BEHEER.
GEPUBLICEERD IN DE « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».

a) Retrospectief overzicht.

39

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Akkoorden tot voorkoming van faillissement			Zaken onder gecontroleerd beheer		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Eerste tijdvak.....	151	165	190	29	39	29	29	11	—
Tweede tijdvak.....	155	138	145	34	23	35	37	—	—
Derde tijdvak.....	136	111	—	15	17	—	14	—	—
Vierde tijdvak.....	179	146	—	28	29	—	16	—	—
Totaal...	621	560	—	106	108	—	96	11	—

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

JULI 1938.

GROEP	AANTAL									
	FAILLISEMENTEN					AKKOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISSEMENT				
	Fysische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personen-vennoots. m. beperkte aansprakelijkheid	Totaal	Fysische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personen-vennoots. m. beperkte aansprakelijkheid	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	23	4	5	—	32	6	—	—	—	6
B. Bankzaken en financiële ver-richtingen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C. Nijverheden.....	3	—	1	—	4	1	—	1	—	2
D. Vennootschappen wier voor-naamste uitbating in Congo gelegen is.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	26	4	6	—	36	7	—	1	—	8

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfsgroep.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingspro- ducten	Brand- stoffen	Teer en deri- vaten	Pro- ducten der metaal- bedrijven	Petro- leum en deriva- ten	Pro- ducten der aarde- werkbed.	Pro- ducten der glasbe- drijven	Schei- kundige pro- ducten	Kunst- mest- stoffen	Vet- stoffen	Producten der vezelbedrijven				Bouw- mate- rialen	Hars- pro- ducten	Pro- ducten der hui- den- en lederbed.	Tabak	Pro- ducten der papier- bedrijven	Ruwe rubber	
												Algem. index- cijfer	Wol	Vlas	Jute							Katoen
<i>Aantal producten</i>	125	16	4	3	15	7	9	2	12	4	7	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1936 Maandgemiddelde	588	530	637	597	536	893	805	440	538	439	523	646	634	736	364	635	665	597	520	519	599	136
1937 Maandgemiddelde	684	632	839	648	759	1.000	871	549	599	448	570	704	731	877	407	657	768	692	599	492	902	164
1937 April	696	629	792	637	755	977	853	549	597	443	581	753	825	877	429	744	775	755	679	500	752	192
Mei	693	623	794	663	765	1.007	856	549	597	432	559	750	808	893	441	731	781	732	645	500	752	184
Juni	697	639	794	663	764	1.044	890	549	599	424	584	755	805	964	415	717	771	703	605	477	1.012	168
Juli	702	660	880	677	775	1.047	899	549	615	428	585	735	820	932	427	670	769	694	597	477	1.012	159
Augustus	700	651	883	677	816	1.048	896	549	611	428	566	703	810	878	418	630	778	679	599	455	1.012	152
September	690	656	883	677	774	1.048	887	549	597	451	561	674	774	877	411	583	782	664	594	500	1.080	159
October	683	635	906	686	758	1.048	890	549	605	473	556	654	730	877	425	555	779	634	594	500	1.080	133
November	663	616	906	679	738	1.048	885	549	612	478	524	618	670	817	408	538	770	577	528	500	1.096	121
December	659	607	906	674	733	1.035	885	549	612	480	506	620	726	762	376	552	767	552	523	545	938	126
1938 Januari	660	600	906	671	732	1.036	887	549	615	482	505	617	663	816	375	551	767	598	524	545	927	126
Februari	657	591	906	654	737	1.025	883	549	625	490	487	629	631	894	374	567	772	561	505	523	927	128
Maart	644	556	906	645	719	1.025	881	549	625	495	484	616	623	885	361	549	782	549	482	523	835	115
April	640	574	879	624	712	1.029	855	549	626	495	478	606	628	880	352	543	780	538	470	523	732	109
Mei	631	580	882	629	674	1.029	863	549	622	505	466	579	605	793	346	519	774	527	471	523	732	101
Juni	629	592	884	623	674	964	862	549	623	510	452	578	603	795	354	515	776	527	461	523	710	111

b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in het buitenland.

45

TIJDVAK	ENGELAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie des arts et métiers et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommers- kollegium) Basis : 1913	DUITSOHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1936 Maandgemiddelde	94	405	79	96	120	104	81
1937 Maandgemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1937 April	109	533	99	113	138	106	88
Mei	111	529	98	112	139	106	87
Juni	111	538	97	112	139	106	87
Juli	111	580	98	112	140	106	88
Augustus	111	591	98	111	140	107	87
September	111	618	97	110	140	106	87
October	111	611	97	111	139	106	85
November	108	590	97	110	137	105	83
December	108	601	96	110	136	105	82
1938 Januari	108	612	97	110	135	106	81
Februari	106	614	95	109	134	106	80
Maart	104	619	93	108	132	106	80
April	103	619	92	108	131	106	79
Mei	102	643	92	107	130	105	78
Juni	101	653		107	130		

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN
VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

46

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1936 Maandgemiddelde	685	716	732	664	675
1937 Maandgemiddelde	735	778	791	733	732
1937 15 Mei	723	765	774	724	716
15 Juni	728	773	783	729	724
15 Juli	740	786	795	743	736
15 Augustus	746	790	801	746	744
15 September	753	796	812	752	755
15 October	756	798	817	754	761
15 November	758	799	821	755	759
15 December	758	799	824	757	760
1938 15 Januari	766	807	832	759	773
15 Februari	763	805	832	760	770
15 Maart	757	794	825	753	761
15 April	751	790	819	749	753
15 Mei	753	791	821	753	756
15 Juni	761	808	833	763	772
15 Juli	755	794	820	756	758

b) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 30 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleeding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1936 Maandgemiddelde	185	159	400	162	223	174
1937 Maandgemiddelde	199	175	404	186	239	181
1937 Mei	192	164	403	178	239	182
Juni	195	168	404	180	240	182
Juli	200	174	404	189	241	182
Augustus	201	176	405	192	241	182
September	205	181	405	195	243	182
October	206	183	405	197	245	182
November	208	185	405	197	244	182
December	208	185	405	196	246	182
1938 Januari	209	187	405	195	246	182
Februari	207	184	405	196	245	183
Maart	204	179	405	196	246	183
April	201	174	405	191	246	183
Mei	201	174	405	191	247	183
Juni	204	179	405	192	246	183
Juli	202	175	405	193	247	183

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND (Ministry of Labour)	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France)		NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek)	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail)	ZWEDEN	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt)	VEREEN. STAT. (National Industrial Conference Board)
	Kosten van levensonderh.	Detailprijzen (gepondereerd indexcijfer voor 34 artikelen. Gemiddelden voor 300 steden)	Kosten van levensonderh. (eenvormig gemaakte type-budgetten)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh. (34 steden)	Kosten van levensonderh. (49 steden)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh.
	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : 1930 = 100	Basis : tijdvak 1911/13 = 100	Basis : Juni 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : 1913/14 = 100	Basis : 1923 = 100
1936 Gemiddelde ...	147	454	85,7	131,9	130	158	124,5	84,8
1937 Gemiddelde ...	154	572	102,4	137,3	137	162	125,1	88,5
1937 April	151	—	—	136,0	137	161	125,1	88,3
Mei	152	549	99,4	136,2	136	—	125,1	88,8
Juni	155	—	—	137,9	137	—	125,3	88,9
Juli	155	—	—	138,7	137	162	126,2	88,9
Augustus	155	579	103,8	139,1	137	—	126,0	89,0
September	155	—	—	138,8	137	—	125,1	89,4
October	158	—	—	139,7	138	165	124,8	89,5
November	180	621	110,0	139,7	138	—	124,9	89,0
December	159	—	—	139,4	138	—	124,8	88,6
1938 Januari	157	—	—	139,1	138	165	124,9	87,5
Februari	156	641	113,2	138,7	137	—	125,2	86,7
Maart	154	—	—	137,9	137	—	125,5	86,7
April	156	—	—	138,2	136	165	125,6	86,8
Mei	155	646	115,3	139,1	136	—	125,9	86,5
Juni	159	—	—	—	137	—	126,0	—

III. — GROOTHANDELSPRIJZEN VAN ENKELE NIJVERHEIDSPRODUCTEN.

47

TIJDVAK	Binnenlandsche prijzen (in franken per metrieke ton).										Uitvoerpijzen (in goud-£ per Engelsche ton).					
	STEENKOLEN					IJZER EN STAAL					IJZER EN STAAL					
	Anthracieten 20/30 voor huisbrand	Nijverheidskolen halfvet, half gewassch.	Fijne cokeskolen	Inlandsche briketten	Gewone cokes	Ruw gietijzer	Billettes	Largets	Staven	Poutrelles	Rails	Billettes	Largets	Staven	Poutrelles	Rails
1936 Maandgemiddelde ...	243,50	131,—	121,—	136,—	131,—	393,25	571,25	611,75	677,—	677,—	1.129,25	2-8-1	2-9-1	3-5-0	3-2-10	5-10-0
1937 Maandgemiddelde ...	275,75	170,75	160,75	172,50	204,—	755,75	869,25	991,25	1.014,50	1.014,50	1.314,50	4-11-2	4-12-2	5-7-0	4-19-7	5-15-10
1937 Mei	263,—	162,—	152,—	167,—	185,—	825,—	835,—	970,—	975,—	975,—	1.250,—	4-7-6	4-8-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Juni	281,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	4-7-6	4-8-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Juli	284,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
Augustus	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
September	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
October	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
November	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
December	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
1938 Januari	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0	5-15-0	5-15-0
Februari	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0	5-15-0	5-15-0
Maart	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-5-0	4-17-6	5-15-0	5-15-0	5-15-0
April	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-5-0	4-17-6	5-15-0	5-15-0	5-15-0
Mei	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-5-0	4-17-6	5-15-0	5-15-0	5-15-0
Juni	287,—	172,—	177,—	177,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-5-0	4-17-6	5-15-0	5-15-0	5-15-0
Juli	287,—	172,—	177,—	177,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-5-0	4-17-6	5-15-0	5-15-0	5-15-0

IV. — GEMIDDELDE PRIJZEN VAN GRANEN EN ANDERE LANDBOUWPRODUCTEN
OP DE REGELENDE MARKTEN VAN BELGIE (« Belgisch Staatsblad »).

48

TIJDVAK	Tarwe	Rogge	Haver	Gerst	Aardappelen	Ruw vlas	Boter	Wol	Eieren
	in frank per 100 kg.						in fr. per kg.		in fr. per stuk
1936 Maandgemiddelde .	109,—	83,11	89,69	87,41	45,19	97,17	18,75	18,59	0,57
1937 Maandgemiddelde .	135,62	123,44	114,66	117,21	39,05	97,47	22,66	23,72	0,56
1937 April	147,90	132,41	117,76	123,75	41,02	91,74	18,55	26,20	0,37
Mei	145,10	132,30	121,90	123,08	41,78	82,06	17,81	25,66	0,36
Juni	141,84	130,56	125,92	119,78	37,20	99,67	20,17	25,19	0,41
Juli	140,29	128,10	122,03	116,18	40,35	102,99	21,24	26,60	0,50
Augustus	132,96	125,94	115,49	114,77	43,77	106,38	22,87	25,62	0,55
September	129,72	124,17	111,48	113,45	40,04	104,10	24,46	23,—	0,69
October	134,92	122,59	113,65	118,09	37,92	102,58	24,87	20,66	0,81
November	132,39	116,85	112,24	116,34	35,16	99,03	25,54	18,37	0,33
December	128,94	113,32	110,80	113,84	34,69	93,40	26,13	19,20	0,81
1938 Januari	134,21	117,28	114,73	116,92	36,41	96,07	24,93	18,31	0,69
Februari	131,74	115,84	113,95	115,90	36,52	104,25	25,76	17,87	0,58
Maart	128,92	113,47	111,03	112,48	36,42	100,12	23,41	18,35	0,42
April	128,91	110,02	110,61	109,29	38,90	101,64	21,87	18,81	0,42
Mei	128,22	107,31	110,26	107,63	56,97	101,87	20,47	19,06	0,49
Juni	125,77	101,85	109,77	103,42	85,88	105,50	19,91	14,76	0,54

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron : Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. ton)							Gemiddeld aantal extractiedagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. ton)
	ondergrondse	bovengrondse	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen	TOTAAL		
1936 Maandgemiddelde	82.572	120.505	391	341	603	29	436	523	2.323	23,2	1.969
1937 Maandgemiddelde	86.532	124.871	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605
1937 April	86.477	124.705	449	387	683	36	478	591	2.623	25,9	645
Mei	85.155	123.531	398	341	587	31	419	522	2.298	22,8	588
Juni	84.192	122.589	446	373	671	34	452	536	2.512	25,6	511
Juli	83.009	121.035	365	333	586	29	429	533	2.274	23,2	496
Augustus	84.971	122.913	422	350	614	31	402	525	2.345	23,9	488
September	87.292	125.606	439	373	677	35	462	546	2.532	25,6	504
October	89.348	128.514	438	392	694	35	478	557	2.593	25,8	522
November	92.175	131.512	422	369	667	34	452	538	2.481	24,0	595
December	92.622	131.569	439	371	689	34	472	576	2.582	24,8	676
1938 Januari	92.286	130.692	443	377	679	34	458	574	2.566	25,0	894
Februari	92.751	131.482	414	359	657	31	447	555	2.463	23,7	1.149
Maart	92.157	131.105	456	381	725	36	497	606	2.701	26,3	1.572
April	91.694	130.892	420	378	672	34	461	535	2.501	24,6	1.755
Mei	90.995	130.233	412	361	668	33	458	531	2.463	24,3	1.943
Juni	91.085	130.336	389	340	669	33	459	515	2.405	23,8	2.207

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (op het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. ton)				
	Voortbrenging (duiz. ton)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voortbrenging (duiz. ton)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1936 Maandgemiddelde	423	3.743	129	802	44 (1)	267	259	5,8	204	3,4
1937 Maandgemiddelde	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0
1937 April	466	3.918	157	871	47	320	319	8,3	243	3,4
Mei	485	3.931	136	900	48	336	322	7,5	233	2,7
Juni	490	3.902	155	871	48	341	341	8,1	260	3,2
Juli	505	3.952	132	862	48	344	349	7,0	253	2,8
Augustus	518	4.010	150	890	49	350	347	8,3	234	2,6
September	511	4.024	163	897	49	340	344	8,7	240	2,5
October	533	4.010	176	927	49	350	346	8,4	235	2,9
November	506	4.031	163	952	50	315	308	7,7	204	2,5
December	507	4.029	157	924	47	283	258	8,4	183	2,8
1938 Januari	489	4.015	154	900	42	260	222	6,9	136	2,7
Februari	424	3.933	148	903	40	207	174	6,7	114	2,4
Maart	429	3.990	164	884	34	193	168	7,1	110	2,0
April	373	3.813	154	891	33	174	154	6,2	116	2,6
Mei	367	3.671	144	874	33	177	158	4,4	124	2,2
Juni	362	3.699	140	872	33	192	174	5,9	138	2,6

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

56

TIJDVAK	KATOEN Zesmaande- lijksche productie van gesponnen katoen	WOL		SUIKER				BIERBROUWE- BIJEN Hoeveelheden verklaard meel	STOKERLIJEN Voortge- brachte alcohol
		Conditionneerin- richtingen van Verviers, van Dison en van het Oosten (reeds gedroogd of enkel gewogen)	Kamwol- voorraden in de "façon", wolkammerijen (eind der maand)	Voortbrenging		Voorraden (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand)	Voor verbruik verklaard		
				Ruwe suiker	Raffinade- suiker				
				(ton)					(hectol.)
1936 Maandgemiddelde .	30.200 (1) 36.100 (2)	2.741	3.140	18.829	16.681	126.346	17.017	16.400	33.506
1937 Maandgemiddelde .	36.300 (1) 36.200 (2)	2.511	2.952	18.675	15.938	111.567	17.210	16.829	32.904
1937 April	36.300 (1)	3.023	2.825	—	16.760	117.514	15.061	17.517	34.228
Mei		2.420	2.953	89	12.423	100.087	15.568	18.072	32.397
Juni		2.280	2.947	—	13.482	93.096	21.102	18.863	35.610
Juli		2.367	3.103	—	14.377	74.922	21.884	18.387	37.393
Augustus		1.964	3.088	—	13.988	48.934	15.498	18.138	33.603
September		2.444	3.276	—	16.066	32.410	18.182	16.706	35.411
October		2.517	2.933	69.806	20.976	77.669	16.152	15.824	34.873
November		1.976	2.899	139.492	22.565	193.389	19.286	15.858	23.176
December	2.562	2.988	13.915	12.305	197.799	17.020	16.083	35.850	
1938 Januari	36.200 (2)	1.999	3.207	72	14.889	188.673	14.351	13.746	39.296
Februari		1.761	3.474	388	15.958	175.551	13.971	14.226	34.903
Maart		2.312	3.802	152	19.034	151.744	28.342	18.205	39.717
April		2.177	4.068	—	19.057	139.858	12.754	16.693	39.336
Mei		2.297	4.881	—	17.651	128.630	13.685	16.666	36.482
Juni		2.090	3.762	—	16.350	113.019	16.553		36.765

TIJDVAK	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN			LUCIFERS			VISSCHERIJ	
	Voort- brenging	Voor verbruik verklaard	Voor den uitvoer verklaard	Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met onthefing van den accijns)	Omzetten ter mijn van Oostende	
							Hoeveelh. (ton)	Waarde (duiz. fr.)
				(millioenen lucifertjes)				
1936 Maandgemiddelde	4.371	4.358	8	4.603	1.823	2.740	2.013	6.958
1937 Maandgemiddelde	4.558	4.516	17	4.703	1.830	2.739	2.286	7.164
1937 April	4.639	4.633	20	5.537	1.324	3.220	1.947	5.758
Mei	3.299	3.284	3	4.937	1.468	2.993	1.624	5.182
Juni	3.859	3.795	20	5.102	1.692	2.727	2.054	6.099
Juli	3.929	3.635	11	4.162	1.610	2.782	1.930	6.177
Augustus	4.558	4.604	10	3.964	1.239	2.977	2.633	7.579
September	5.373	5.357	16	3.878	2.124	2.565	3.059	8.143
October	4.957	4.924	39	4.854	2.329	2.572	3.200	8.135
November	3.886	3.774	26	4.067	1.368	2.456	2.842	8.539
December	5.934	5.950	10	4.260	1.584	2.238	2.342	8.057
1938 Januari	5.037	4.865	15	3.558	1.279	2.274	2.104	8.007
Februari	4.904	4.991	7	3.621	1.599	2.242	1.832	7.747
Maart	5.095	4.925	26	4.123	2.574	2.504	2.879	9.089
April	4.736	4.712	14	3.872	1.193	2.112	2.135	7.664
Mei	3.962	4.133	17	3.369	1.284	1.943	1.893	5.763
Juni	5.363	5.054	17	3.951	1.516	2.251	1.790	6.357

(1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VERLEEND IN STEDELIJKE CENTRA (53 CENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en veranderingen	Totaal
1936 Voor het jaar	9.859	18.332	28.191
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1937 April	858	1.878	2.736
Mei	719	1.559	2.278
Juni	722	1.787	2.509
Juli	622	1.606	2.228
Augustus	680	1.531	2.211
September	651	1.479	2.130
October	606	1.494	2.100
November	556	1.270	1.826
December	474	1.114	1.588
1938 Januari	532	981	1.513
Februari	709	1.377	2.086
Maart	1005	1.702	2.707
April	916	1.815	2.731
Mei	884 (1)	1.637 (1)	2.521 (1)
Juni	943 (1)	1.507 (1)	2.450 (1)

(1) Onvolledige cijfers (113 gemeenten).

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

(Centrales van 100 kW. en meer.)

Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.

TIJDVAK	Totaal aantal centrales	PRODUCTIE (duizenden kWh.)				Totaal
		Union des exploitations électriques de Belgique	Verbond der industriële centrales	Niet verbonden maatschappijen	Gemeentelijke regieën	
1936 Maandgemiddelde	348 (1)	176.179	191.097	25.623	19.044	411.943
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393
1937 April	343	198.301	213.952	28.364	20.611	461.228
Mei	343	182.105	208.399	27.247	17.666	435.419
Juni	343	178.454	217.528	28.125	18.023	442.130
Juli	343	177.193	213.584	27.670	16.643	435.090
Augustus	343	181.756	214.362	26.762	18.691	441.571
September	343	198.324	218.363	28.409	20.560	465.656
October	343	213.321	226.123	29.789	23.714	492.947
November	343	211.076	220.074	28.880	24.718	484.748
December	343	225.855	217.256	28.537	27.388	499.035
1938 Januari	340	216.795	211.491	27.332	25.507	481.125
Februari	340	194.896	189.491	25.099	22.029	431.515
Maart	339	200.896	203.186	26.629	22.136	452.848
April	339	185.112	183.336	25.792	18.401	412.671
Mei	338	180.463	199.019	25.366	17.797	422.644
Juni	338	173.402	182.729	25.741	16.266	398.138

(1) Op het eind van het jaar.

V. — **GASDISTRIBUTIE** (1)

(duizenden kubieke meters).

Bron : *Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.*

59

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEELINGSMAATSCHAPPIJEN		Gasvoortbrengende nijverheidsmaatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden (verkocht gas)	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voorgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aan een nijverheidsmaatschappij aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1936 Maandgemiddelde	5.390	459	1.270	36.350	12.836	56.305
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	16.317	64.086
1937 April	5.099	384	1.084	36.948	16.340	59.854
Mei	6.063	454	1.255	40.103	17.525	65.401
Juni	6.068	536	1.402	41.519	17.481	67.007
Juli	6.100	690	1.468	43.120	15.237	66.615
Augustus	6.132	791	1.489	43.217	16.431	68.060
September	5.959	537	1.301	41.848	16.345	65.989
October	6.215	416	1.187	41.082	17.207	66.107
November	5.898	352	1.143	39.525	16.569	63.486
December	6.568	380	1.184	42.059	16.625	66.816
1938 Januari	6.178	372	1.135	41.353	15.240	64.287
Februari	5.300	326	1.026	37.326	13.073	57.051
Maart	5.626	373	1.104	39.060	13.665	59.828
April	4.910	387	992	36.657	10.115	53.060
Mei	5.822	441	1.115	37.658	9.220	54.256
Juni	5.973	503	1.300	40.720	7.419	55.985

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — *Voor het verbruik van suiker, margarine en toebereidende vetstoffen en lucifers, zie tabel n° 56.*

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

65

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Magazijnen met bijhuizen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoudartikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
Juli	67	88	95	129	106	143	143	150	68	85	129	149	119	129
Augustus	62	81	90	93	117	116	130	135	71	80	124	137	104	116
September	83	88	114	125	122	125	127	137	73	83	126	143	145	163
October	111	108	119	132	110	124	130	135	80	85	138	147	201	211
November	77	85	98	118	132	147	128	142	75	80	123	136	141	153
December	96	86	128	138	169	182	145	162	84	87	149	167	138	164
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Januari	72	85	106	129	98	123	129	132	75	74	131	148	144	158
Februari	73	72	115	117	107	101	119	123	74	73	124	140	128	127
Maart	95	109	125	129	130	125	131	136	82	81	140	150	160	166
April	106	100	130	130	112	123	134	140	83	73	137	153	164	184
Mei	96	99	124	136	112	124	130	136	80	71	131	146	160	167
Juni	88	88	106	114	120	128	136	(2) 141	84	72	138	148	142	142

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

(2) Voorloopige indexcijfer.

II. — TABAKSVERBRUIK.
(Fabricage en invoer.)

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigarettten	Rook-, snuif- en pruinitabak (ton)
	(millioenen stukken)			
1936.....	197	580	5.116	13.351
1937.....	192	584	5.258	12.945
1934 3 ^o kwartaal	42	107	1.320	3.257
4 ^o id.	49	109	1.151	3.191
1935 1 ^{ste} id.	41	106	1.085	3.025
2 ^o id.	52	137	1.376	3.324
3 ^o id.	45	132	1.303	3.264
4 ^o id.	54	136	1.190	3.324
1936 1 ^{ste} id.	48	134	1.177	3.194
2 ^o id.	40	126	1.356	3.287
3 ^o id.	51	176	1.405	3.469
4 ^o id.	58	143	1.177	3.401
1937 1 ^{ste} id.	46	132	1.205	2.968
2 ^o id.	43	140	1.395	3.283
3 ^o id.	46	153	1.406	3.420
4 ^o id.	57	159	1.252	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	152	1.263	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1936 Maandgemiddelde	16.665	659	13.042	26.980	6.126
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1937 April	15.922	631	14.275	28.852	3.161
Mei	14.935	561	13.019	27.789	2.460
Juni	17.641	452	15.299	32.062	2.449
Juli	15.725	596	12.588	26.199	2.479
Augustus	15.987	618	11.671	27.888	3.034
September	19.045	685	12.727	34.321	7.492
October	16.184	747	10.167	32.373	12.269
November	16.755	772	10.657	33.560	14.498
December	17.312	778	11.991	29.490	14.966
1938 Januari	15.837	786	9.219	24.448	8.686
Februari	15.358	838	9.895	23.641	6.852
Maart	17.110	705	13.708	26.310	4.372
April	15.682	703	11.755	21.786	3.736
Mei	15.419	642	11.544	23.194	2.743
Juni	17.121	652	13.566	24.630	2.579

VERVOER.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken).

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGSCOEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1936 Maandgemiddelde	62,9	123,0	4,7	190,6	192,0	— 1,4	100,76
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1937 April	60,0	153,9	5,0	218,9	211,9	7,0	96,81
Mei	73,7	145,6	4,5	223,9	215,5	8,4	96,26
Juni	65,6	154,1	4,5	224,2	219,7	4,5	98,01
Juli	88,7	143,8	5,1	237,6	226,5	11,1	95,35
Augustus	104,7	151,9	4,9	261,5	229,1	32,4	87,62
September	85,7	160,2	5,0	250,9	227,1	23,8	90,50
October	70,7	171,6	4,6	246,9	234,6	12,3	95,02
November	55,9	160,2	4,6	220,7	239,1	— 18,4	108,35
December	61,4	147,9	4,2	213,5	240,9	— 27,4	112,80
1938 Januari	64,9	136,0	7,0	207,9	236,5	— 28,6	113,74
Februari	56,0	131,7	4,7	192,4	231,9	— 39,5	120,53
Maart	59,1	143,2	5,2	207,5	235,2	— 27,7	113,37
April	68,8	133,9	4,8	207,5	231,7	— 24,2	111,65
Mei	66,9	131,4	4,4	202,7	224,3	— 21,6	110,67
Juni (1)	73,0	130,1	4,7	207,8	216,8	— 9,0	104,33

(1) Voorloopige cijfers.

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers-Km. (millioen.)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)			
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal
1936 Maandgemidd..	409.084	126.372	88.794	497.878	15.800	470	5.413	190	178	76	444
1937 Maandgemidd..	438.774	132.576	108.493	547.267	16.867	512	6.090	205	204	110	519
1937 April	450.605	140.851	106.492	557.097	15.932	478	6.133	208	201	105	514
Mei	410.465	125.372	104.048	514.513	16.271	524	5.707	188	193	112	493
Juni	446.272	137.602	114.779	561.051	15.772	494	6.316	211	213	134	558
Juli	421.337	121.534	109.878	531.215	16.892	582	5.787	196	200	107	503
Augustus	429.434	127.200	115.504	544.938	17.853	657	5.879	204	202	103	509
September	450.808	131.504	120.022	570.830	16.855	547	6.251	215	211	111	537
October	490.872	133.319	118.090	608.962	16.499	501	6.930	225	227	113	566
November	462.517	125.013	109.276	571.793	16.977	489	6.580	222	204	118	544
December	419.461	127.714	110.126	529.587	16.833	489	5.985	190	212	139	541
1938 Januari	376.736	120.771	95.007	471.743	16.581	493	5.205	179	178	95	452
Februari	365.028	112.640	89.805	454.833	15.237	444	4.907	171	161	89	421
Maart	414.596	112.301	96.687	511.283	16.160	478	5.547	202	163	88	453
April	386.834	110.383	86.591	473.425	15.606	491	5.092	187	135	83	405
Mei	376.308	108.856	85.904	462.212	16.384	510	5.047	189	130	77	396
Juni	371.410	101.804	84.379	455.789							

A. — Aantal wagens aan de nijverheid geleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten inbegrepen).

B. — Aantal wagens in 't bijzonder voor het vervoer van kolen, cokes en briketten geleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN

(vervolg).

c) Transportstatistiek (vervolg).

2° Vervoer der voornaamste zware goederen.

A. — Gezamenlijk verkeer.

70

TIJDVAK	(duiz. ton.)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi- er, kleeding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1936 Maandgemidd..	5.413	386	2.254	440	525	496	688	57	173	64	330
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1935 Maart	4.544	276	1.840	399	467	369	586	44	205	61	297
Juni	4.726	201	1.988	398	533	465	672	37	118	56	258
September	5.251	258	2.117	416	492	493	845	131	143	59	297
December	5.055	326	2.236	449	564	378	525	47	162	61	307
1936 Maart	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September	5.492	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart	6.147	341	2.472	536	672	592	726	64	255	98	391
Juni	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September	6.251	289	2.434	584	664	630	869	100	198	71	412
December	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	106	370
1938 Maart	6.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373

B. — Belgisch binnenlandsch verkeer.

TIJDVAK	(duiz. ton.)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi- er, kleeding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1936 Maandgemidd..	3.254	263	1.580	12	153	318	548	13	91	27	249
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1937 Maart	3.581	188	1.770	10	213	372	556	12	127	29	304
April	3.562	177	1.830	10	219	349	565	12	102	34	264
Mei	3.239	134	1.566	15	178	347	619	10	78	31	261
Juni	3.615	128	1.762	20	193	381	717	11	78	28	297
Juli	3.318	150	1.550	19	181	382	616	9	84	28	299
Augustus	3.425	151	1.622	10	190	373	623	37	76	28	315
September	3.623	173	1.695	7	198	395	679	25	86	30	335
October	4.165	640	1.697	10	190	388	794	9	82	34	321
November	4.018	783	1.628	11	172	349	674	7	81	32	281
December	3.236	192	1.629	8	156	270	555	6	119	31	271
1938 Januari	2.987	151	1.607	7	131	269	453	8	88	30	242
Februari	2.886	127	1.486	7	117	265	502	9	104	25	244
Maart	3.467	161	1.468	7	124	394	847	9	135	30	292
April	3.294	135	1.475	11	120	366	835	8	78	28	238
Mei	3.300	117	1.496	9	138	367	838	8	66	25	236

II. — HAVENVERKEER.

71

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen.											
	Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».											
	ZEEVAART						BINNENVAART					
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		
Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen		Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizend steren)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizend steren)	Goederen (duizend metrieke ton)	
			geladen	ledig (met ballast)								
1936 Maandgemidd..	952	1.920	1.035	800	152	1.064	3.924	1.307	399	3.729	1.238	308
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.994	1.378	422
1937 Mei	1.039	2.169	1.118	843	171	1.123	4.014	1.416	473	3.958	1.376	341
Juni	993	2.033	1.127	867	139	1.387	4.092	1.358	550	3.964	1.355	437
Juli	998	2.042	1.096	865	166	1.140	4.155	1.382	430	4.097	1.394	370
Augustus	1.080	2.185	1.285	878	168	1.186	4.212	1.384	456	4.058	1.345	366
September	1.092	2.097	1.240	907	184	1.205	4.466	1.568	554	4.362	1.497	511
October	1.127	2.225	1.409	966	177	1.295	4.408	1.515	559	4.255	1.467	581
November	1.065	2.074	1.374	860	173	1.150	4.128	1.461	429	3.724	1.314	430
December	1.093	2.230	1.402	930	186	1.090	4.097	1.443	438	4.062	1.447	583
1938 Januari	1.011	2.049	1.143	884	132	1.074	3.754	1.268	381	3.556	1.237	435
Februari	899	1.789	1.017	746	134	914	3.379	1.127	428	3.342	1.129	430
Maart	1.022	2.038	988	881	134	966	3.852	1.291	362	3.816	1.301	358
April	909	1.910	848	822	124	851	3.503	1.206	365	3.491	1.164	352
Mei	976	2.061	876	819	130	920	3.791	1.305	432	3.606	1.239	377
Juni	925	1.868	—	794	138	—	3.748	1.234	—	3.702	1.224	—
Juli	980	2.042	—	842	117	—	—	—	—	—	—	—

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (verv.).				b) Haven van Gent.							
	Bron : Havendienst van Antwerpen.				Bron : Havendienst van Gent.							
	OPOELEGDE ZEESCHEPEN (op het eind van de maand)				ZEEVAART						BINNENVAART	
	Aantal schepen		Tonnemaat (duizend registerton)		BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			GOEDEREN (duizend metrieke ton)	
totaal	Belgische	totaal	Belgische	Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Gelost	Geladen	
1936 Maandgemidd..	(1) 1	(1) —	(1) 6	(1) —	172	181	191	172	181	94	140	144
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19 ₄	(1) —	185	189	243	186	190	94	212	186
1937 Mei	—	—	—	—	161	178	233	156	162	67	204	188
Juni	—	—	—	—	161	185	228	161	191	91	219	220
Juli	—	—	—	—	164	164	239	166	172	75	268	168
Augustus	—	—	—	—	175	197	240	172	187	97	242	200
September	—	—	—	—	178	175	199	184	192	122	218	226
October	—	—	—	—	195	183	224	190	176	104	276	162
November	—	—	—	—	214	197	273	218	198	118	217	176
December	5	—	19	—	237	229	284	235	224	151	193	176
1938 Januari	7	—	20	—	189	188	206	185	184	132	192	156
Februari	8	—	24	—	167	136	200	175	152	133	170	166
Maart	12	2	37	5	184	180	176	185	173	90	175	132
April	15	4	41	7	137	138	188	140	143	65	166	141
Mei	15	4	41	7	126	128	119	125	132	63	178	94
Juni	20	1	48	1	134	167	—	128	163	—	—	—
Juli	27	7	63	13	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Op het eind van het jaar.

II. — HAVENVERKEER (vervolg).

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge. Bronnen : Havendienst van Brugge en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».						d) Haven van Groot-Brussel. Bron : Havendienst van Brussel.						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART			BINNENVAART			
	Binnengekomen zeeschepen	Tonnelmaat (duizend register-ton)	GOEDEREN (duizend metrieke ton)		GOEDEREN (duizend metrieke ton)		BINNENGEKOMEN		VERTROKKEN			GELOST EN GELADEN GOEDEREN (duizend metrieke ton)	
			Gelost	Geladen	Gelost	Geladen	Aantal schepen	Tonnelmaat (duizend register-ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonnelmaat (duizend register-ton)		Goederen (duizend metrieke ton)
1936 Maandgemiddelde...	158	188	51	32	12	3	77	41	24	76	41	51	481
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1937 Mei	173	211	44	36	23	5	81	36	35	72	34	32	563
Juni	183	172	94	34	28	9	74	40	38	81	40	34	585
Juli	224	222	45	32	21	2	78	40	45	78	40	34	614
Augustus	232	240	64	30	25	3	84	41	35	76	38	33	630
September	191	192	45	43	21	3	71	35	29	77	39	42	633
October	169	196	77	28	25	4	81	46	43	79	45	44	610
November	130	163	60	29	18	5	67	31	24	69	32	36	515
December	133	151	53	23	31	2	58	31	20	60	31	35	537
1938 Januari	138	161	20	34	16	4	56	32	14	58	34	46	492
Februari	116	137	38	21	12	2	43	19	6	40	17	23	500
Maart	125	164	40	21	16	2	55	26	15	55	25	28	566
April	105	129	29	26	12	2	40	19	7	44	20	26	473
Mei	117	141	45	24	10	3	50	31	37	46	29	17	515
Juni	121	154					53	23	21	56	25	25	479
Juli							59	38	39	58	36	29	544

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART						BINNENVAART						STAATSPAKETBOOTEN			
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOM.	VERTROKKEN		
	Aantal schepen	Tonnelmaat (duizend register-ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonnelmaat (duizend register-ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonnelmaat	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonnelmaat	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizend)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizend)
1936 Maandgemidd..	65	31	13	65	31	21	99	17	6	100	4	—	84	26	84	26
1937 Maandgemidd..	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1937 Januari	56	29	8	57	32	21	101	19	8	97	3	1	62	7	62	12
Februari	49	25	8	50	24	14	93	15	8	91	4	—	56	6	56	7
Maart	47	19	4	46	20	19	102	19	9	110	4	—	76	20	76	16
April	66	25	2	68	25	19	115	21	9	109	4	—	62	13	62	18
Mei	77	32	10	74	31	19	116	23	7	114	3	—	74	26	75	24
Juni	76	43	9	73	40	22	113	22	7	115	2	—	—	—	—	—
1938 Januari	56	28	19	59	24	17	80	13	6	77	2	—	62	9	62	14
Februari	50	21	2	53	27	18	89	16	6	84	2	—	56	6	57	7
Maart	54	21	14	53	21	22	100	16	8	97	4	—	64	7	63	8
April	60	31	8	58	30	19	88	16	7	88	5	1	77	28	76	25
Mei	55	25	8	56	26	14	86	17	9	87	2	1	75	17	77	16
Juni	89	67		87	64		103	17		99	3					

**BUITENLANDSCHE HANDEL VAN HET BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH VERBOND
MET DE VREEMDE LANDEN.**

**I. — HERHALING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NAAMIJST AANGENOMEN
DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.**

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden ton)					WAARDE (miljoenen franken)						GEMIDDELDE PRIJS PER TON (frank)	OVERSCHOT (+) OF TEKORT (-) VAN DE HANDELSBALANS (miljoenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVOER IN PCT.
	Levende dieren	Voedings- middelen en dranken	Ruwe of enkel toebereide stoffen	Fabrikaten	Totaal	Levende dieren	Voedings- middelen en dranken	Ruwe of enkel toebereide stoffen	Fabrikaten	Onbewerkt goud en zilver en zilveren munt	Totaal			
INVOER.														
1936 Voor het jaar ...	15,1	4.086	27.998	747	32.846	46,3	4.585	11.621	5.047	408,2	21.708	661		
1937 Voor het jaar ...	12,0	4.078	34.134	840	39.065	36,0	5.347	15.677	6.197	405,5	27.662	708		
1937 Eerste 6 maanden.	6,6	1.902	16.285	418	18.612	19,3	2.446	8.176	3.161	192,9	13.996	752		
1938 Eerste 6 maanden.	5,4	1.732	13.714	343	15.795	15,6	2.292	6.399	2.908	245,6	11.859	751		
1937 April	1,1	343	2.781	76	3.201	3,1	444	1.412	586	29,7	2.475	773		
Mei	1,2	311	2.890	72	3.273	3,5	407	1.454	526	33,9	2.425	741		
Juni	0,9	294	2.927	75	3.298	2,5	380	1.302	557	33,6	2.275	690		
Juli	0,8	271	2.891	68	3.231	2,2	354	1.228	497	29,6	2.111	653		
Augustus	0,9	284	3.154	64	3.603	2,5	362	1.295	476	42,7	2.178	622		
September	0,7	363	2.973	67	3.403	2,1	490	1.212	525	33,2	2.262	665		
October	0,8	454	3.103	78	3.636	2,5	586	1.270	513	36,8	2.408	662		
November	1,2	414	2.804	73	3.292	3,8	554	1.196	517	32,8	2.305	700		
December	1,0	391	2.925	71	3.388	3,5	554	1.288	509	37,5	2.392	706		
1938 Januari	1,0	311	2.481	57	2.849	3,0	392	1.153	460	32,9	2.041	716		
Februari	0,9	266	2.296	58	2.621	2,8	341	1.075	466	41,3	1.926	735		
Maart	1,0	314	2.372	61	2.747	2,7	439	1.121	559	43,6	2.165	788		
April	0,8	241	2.182	56	2.480	2,5	348	1.038	477	34,7	1.900	766		
Mei	0,9	273	2.170	58	2.502	2,6	355	1.021	500	46,2	1.925	769		
Juni	0,7	327	2.214	54	2.595	2,0	417	994	446	46,9	1.906	734		
UITVOER.														
1936 Voor het jaar ...	6,5	625	16.402	4.833	21.866	67,1	1.083	8.885	9.490	219,7	19.745	903	- 1.962	91,0
1937 Voor het jaar ...	6,3	731	18.512	5.761	25.011	67,4	1.365	11.426	12.535	295,6	25.689	1.027	- 1.973	92,9
1937 Eerste 6 maanden.	3,7	441	8.717	2.979	12.141	37,8	764	5.731	6.094	187,8	12.815	1.056	- 1.181	91,6
1938 Eerste 6 maanden.	2,9	305	8.387	2.047	10.742	35,2	602	4.674	5.217	117,1	10.645	991	- 1.214	89,8
1937 April	0,8	92	1.486	549	2.127	8,5	140	980	1.132	29,0	2.290	1.076	- 186	92,5
Mei	0,8	91	1.512	525	2.129	7,7	156	945	1.031	23,2	2.162	1.016	- 263	89,2
Juni	0,7	54	1.720	575	2.349	7,0	100	950	1.160	13,9	2.231	950	- 44	98,1
Juli	0,5	37	1.564	523	2.124	5,4	83	880	1.102	14,5	2.086	982	- 25	98,8
Augustus	0,5	39	1.576	489	2.104	5,1	88	878	1.064	20,6	2.056	977	- 122	94,4
September	0,5	50	1.773	457	2.281	6,3	98	1.053	1.075	25,0	2.258	990	- 4	99,8
October	0,7	54	1.756	470	2.280	8,8	105	1.092	1.162	19,4	2.387	1.047	- 20	99,2
November	0,2	49	1.513	432	1.994	2,0	100	851	1.010	11,4	1.974	990	- 330	85,7
December	0,2	61	1.613	412	2.086	2,0	126	941	1.026	16,8	2.112	1.013	- 279	88,3
1938 Januari	0,4	54	1.311	366	1.732	4,7	115	778	901	16,9	1.815	1.048	- 226	88,9
Februari	0,6	54	1.413	315	1.783	6,8	109	797	889	18,7	1.822	1.022	- 104	94,6
Maart	0,5	71	1.529	362	1.963	6,3	132	836	917	23,6	1.915	976	- 251	88,4
April	0,5	50	1.364	334	1.749	6,1	96	754	849	17,5	1.723	985	- 178	90,6
Mei	0,4	37	1.394	335	1.768	5,0	76	791	830	21,3	1.723	975	- 202	89,5
Juni	0,5	39	1.375	334	1.749	6,2	75	717	831	19,1	1.648	942	- 258	86,5

II. — SAMENVATTING VOLGENS DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tonnen)				WAARDE (millioenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grotere verwerking			gewone verwerking	grotere verwerking	
INVOER.								
1936 Voor het jaar	24.694	7.511	641	32.846	11.032	5.456	4.815	21.708
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1937 Eerste 5 maanden	11.466	3.547	302	15.315	5.929	3.209	2.421	11.721
1938 Eerste 5 maanden	10.296	2.637	266	13.199	4.739	2.666	2.400	9.953
1937 Maart	2.273	756	65	3.095	1.292	691	532	2.551
April	2.372	763	66	3.201	1.187	711	547	2.475
Mei	2.426	786	62	3.273	1.195	699	495	2.425
Juni	2.491	740	66	3.298	1.041	676	526	2.275
Juli	2.420	754	57	3.231	932	684	464	2.111
Augustus	2.701	741	60	3.503	1.032	637	468	2.178
September	2.668	674	61	3.403	1.129	608	494	2.262
October	2.824	740	72	3.636	1.255	625	487	2.408
November	2.522	700	69	3.292	1.189	599	488	2.305
December	2.063	661	65	3.388	1.247	603	512	2.392
1938 Januari	2.249	547	53	2.849	1.049	514	445	2.041
Februari	2.056	511	54	2.621	944	501	480	1.926
Maart	2.114	575	58	2.747	978	608	539	2.165
April	1.925	504	51	2.480	877	521	460	1.900
Mei	1.952	500	50	2.501	891	522	476	1.924
UITVOER.								
1936 Voor het jaar	9.822	10.580	1.463	21.866	4.153	8.283	7.193	19.745
1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1937 Eerste 5 maanden	4.323	4.746	722	9.792	2.228	4.727	3.531	10.584
1938 Eerste 5 maanden	4.404	3.918	670	8.993	1.819	3.924	3.189	8.997
1937 Maart	850	1.054	158	2.062	458	1.063	826	2.384
April	989	966	172	2.127	469	1.044	771	2.290
Mei	997	979	152	2.129	491	993	669	2.162
Juni	1.072	1.056	221	2.349	426	1.107	723	2.263
Juli	973	1.009	142	2.124	319	1.000	630	2.086
Augustus	994	976	135	2.104	375	979	690	2.056
September	1.070	1.065	146	2.281	413	1.031	799	2.258
October	1.103	1.019	159	2.280	440	1.047	893	2.387
November	940	884	169	1.994	372	957	639	1.974
December	987	961	139	2.086	424	998	685	2.112
1938 Januari	769	840	122	1.732	370	829	609	1.815
Februari	833	826	125	1.783	335	831	641	1.822
Maart	954	857	150	1.963	403	830	664	1.915
April	916	686	147	1.749	359	689	665	1.723
Mei	932	709	126	1.767	352	745	610	1.723

(1) Onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen inbegrepen.

WERKLOOSHEID.

I. — MAANDCIJFERS.

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

MAAND	Aantal werkloze verzekerden								Verloren werkdagen			
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden				Per 1.000 verzekerden en per week	In % van het totaal der mogelijke werkdagen		
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos					
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
Juni	100.838	86.344	99.126	78.052	11,0	9,5	10,8	8,6	901	663	15,0	11,0
Juli	105.558	84.348	84.367	78.831	11,4	9,3	9,1	8,7	858	654	14,3	10,9
Augustus	108.404	88.825	92.729	89.606	11,4	9,8	9,8	9,8	801	687	13,3	11,5
September	105.978	90.574	78.948	84.282	11,3	9,9	8,4	9,3	773	687	12,9	11,5
October	101.070	91.993	74.537	81.504	10,8	10,1	7,9	8,9	737	686	12,3	11,4
November	112.881	115.564	94.332	110.176	12,1	12,7	10,1	12,1	848	872	14,1	14,5
December	131.565	136.298	92.619	147.510	14,4	14,9	10,2	16,1	1.005	1.114	16,7	18,6
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Januari	131.645	146.678	97.737	178.668	14,5	15,9	10,7	19,4	993	1.213	16,6	20,2
Februari	124.669	141.499	82.125	164.444	13,7	15,3	9,0	17,8	907	1.195	15,1	19,9
Maart	113.296	131.007	79.711	136.510	12,4	14,2	8,7	14,8	804	1.038	13,4	17,3
April	97.979	121.734	66.163	136.141	10,8	13,1	7,3	14,7	708	992	11,8	16,5
Mei	95.888	121.763	75.673	171.217	10,6	13,1	8,3	18,4	704	1.014	11,7	16,9

II. — WERKLOOSHEID PER PROVINCIE.
Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

a) Aantal gecontroleerde werklozen (daggemiddelde).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 Januari	—		—	30	186.380	199.070	40.512	41.376	21.707	22.740	31.575	34.354	41.758	47.014	28.270	29.230	13.861	15.569	4.053	4.063	1.088	1.089
Februari	—	—	24	184.141	196.006	39.309	40.146	21.710	22.720	30.778	33.175	41.253	46.402	28.258	29.111	14.241	15.750	3.892	3.904	988	989	3.716	3.809
Maart	—	—	24	158.122	168.985	36.438	37.244	17.995	18.905	25.791	28.068	35.408	39.985	24.780	25.588	11.717	13.109	2.751	2.765	510	511	2.732	2.858
April	—	—	23	148.533	158.932	34.420	35.228	16.610	17.522	23.977	25.949	33.889	38.435	23.290	24.026	10.753	12.079	2.623	2.632	417	418	2.654	2.743
Mei	—	—	29	149.692	163.941	33.947	34.891	17.036	18.146	23.344	26.101	34.723	41.120	23.723	24.697	11.212	13.169	2.563	2.572	431	432	2.713	2.813
Juni	—	—	23	141.055	154.436	32.857	33.796	16.049	17.111	21.660	23.954	32.800	38.980	22.331	23.218	10.281	12.192	2.188	2.198	459	459	2.430	2.528
1938 Mei	2	7	6	155.791	169.488	34.515	35.427	17.397	18.496	25.138	27.891	35.778	41.671	24.498	25.461	12.167	14.120	2.863	2.872	475	476	2.960	3.074
	9	14	6	153.793	168.088	34.638	35.644	17.439	18.564	24.106	26.875	35.368	41.737	24.904	25.912	11.276	13.166	2.810	2.820	427	428	2.825	2.942
	16	21	6	149.110	163.504	33.431	34.361	17.034	18.143	23.474	26.270	34.841	41.344	23.693	24.664	11.061	13.032	2.456	2.464	434	435	2.686	2.791
	23	28	5	145.759	161.307	33.380	34.356	16.619	17.752	22.408	25.366	34.448	41.800	22.605	23.593	10.823	12.857	2.438	2.447	391	392	2.647	2.744
	30	4	6	143.353	156.877	33.683	34.577	16.619	17.708	21.438	23.979	33.135	39.165	22.726	23.670	10.668	12.618	2.229	2.237	419	419	2.436	2.504
Juni	6	11	5	140.919	154.267	33.596	34.536	16.138	17.170	21.379	23.737	32.939	39.061	21.448	22.361	10.216	12.099	2.307	2.317	471	471	2.425	2.515
	13	18	6	139.928	153.499	32.360	33.253	16.014	17.063	21.351	23.737	32.901	39.447	22.167	23.026	10.177	11.933	2.176	2.183	455	456	2.327	2.401
	20	25	6	140.251	153.648	32.762	33.697	16.032	17.108	21.615	23.860	32.358	38.500	22.489	23.360	10.028	12.032	2.071	2.081	434	434	2.462	2.576
	27	2	6	143.100	156.302	32.836	33.824	16.027	17.112	22.248	24.445	32.026	38.925	23.071	23.982	10.691	12.688	2.219	2.231	475	475	2.507	2.620
Juli	4	9	6	141.165	153.820	32.147	33.048	16.155	17.271	22.372	24.548	32.421	37.825	22.121	22.992	10.643	12.737	2.255	2.265	502	503	2.549	2.631
	11	16	6	141.038	154.231	32.643	33.507	16.114	17.200	22.201	24.427	32.992	39.172	21.438	22.312	10.587	12.466	2.221	2.226	538	538	2.304	2.383
	18	23	6	138.993	149.543	32.871	33.784	16.523	17.444	22.068	24.158	31.811	35.579	20.291	21.049	10.439	12.442	2.184	2.193	501	501	2.305	2.393
	25	30	6	139.836	151.769	32.246	33.118	16.126	17.170	22.519	24.492	32.679	38.118	20.672	21.475	10.453	12.168	2.333	2.340	512	512	2.296	2.376

b) Aantal vastgestelde dagen werkloosheid, Zondagen niet inbegrepen.
(duizenden dagen).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 Januari	—		—	30	5.546	5.916	1.195	1.221	647	677	943	1.023	1.239	1.391	847	875	414	466	122	122	32	32
Februari	—	—	24	4.382	4.660	924	944	517	541	736	793	981	1.100	677	697	341	376	94	94	23	23	89	92
Maart	—	—	24	3.759	4.014	856	876	429	450	616	671	842	947	592	612	280	313	66	66	12	12	66	67
April	—	—	23	3.383	3.617	773	792	380	400	549	594	772	873	534	552	246	276	58	58	9	9	62	63
Mei	—	—	29	4.296	4.699	961	988	490	523	674	751	996	1.175	687	714	324	380	74	74	11	11	79	83
Juni	—	—	23	3.207	3.508	737	760	365	388	494	546	746	882	513	532	236	279	50	50	11	11	55	58
1938 Mei	2	7	6	925	1.005	202	208	103	110	150	166	212	246	147	152	73	84	17	17	3	3	18	19
	9	14	6	913	997	203	209	104	111	144	160	210	247	149	155	67	78	17	17	2	2	17	18
	16	21	6	885	969	196	201	101	108	140	156	207	245	142	147	66	78	15	15	2	2	16	17
	23	28	5	721	797	163	168	82	88	112	126	170	205	113	118	54	64	12	12	2	2	13	14
	30	4	6	852	931	197	202	100	106	128	143	197	232	136	142	64	76	13	13	2	2	15	15
Juni	6	11	5	697	762	164	169	80	85	106	118	163	192	107	111	51	60	12	12	2	2	12	13
	13	18	6	830	909	189	195	95	101	127	141	195	233	133	138	61	71	13	13	3	3	14	14
	20	25	6	832	910	192	198	95	101	129	142	192	227	135	140	60	72	12	12	3	3	14	15
	27	2	6	848	925	192	198	95	101	132	145	196	230	138	143	64	76	13	13	3	3	15	16
Juli	4	9	6	838	912	189	194	96	103	133	146	192	223	132	137	64	76	14	14	3	3	15	16
	11	16	6	837	914	192	197	96	102	132	145	196	232	128	133	63	74	14	14	3	3	13	14
	18	23	6	687	738	161	165	82	87	110	120	157	175	101	105	52	62	11	11	1	1	12	12
	25	30	6	829	899	189	194	96	102	134	146	194	226	124	129	61	71	14	14	3	3	14	14

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten

(millioenen franken).

1° Tot December 1937.

85

TIJDVAK	Goudvoor- raad	Binnen- landsche wissel- portefeuille en goud- waarden op het buitenland	Voor- schotten op Belgische overheids- fondsen	Bons, annuïteiten en obligatie- stukken der Belgische Schatkist	Bank- biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisch- bare schulden	Dekkings- percentage	Dicon- toevoet voor geaccep- teerde wissels	Rentevoet voor beleming op overheids- fondsen
						Diverse	Van 's Rijks- schatkist				
Jaargemiddelde :											
1936.....	17.954	6.590	390	793	21.897	4.335	148	26.180	68,57	2,-	3,-
1937.....	17.904	6.664	191	767	22.067	3.351	515	25.933	69,04	2,-	3,-
Maandgemiddelde :											
1937 April.....	18.066	6.721	189	774	22.102	3.228	839	26.169	69,04	2,-	3,-
Mei.....	17.937	6.676	184	774	22.001	3.331	647	25.979	69,04	2,-	3,-
Juni.....	18.177	6.815	184	774	22.021	3.550	789	26.360	68,96	2,-	3,-
Juli.....	18.441	6.986	170	763	22.418	3.323	1.000	26.741	68,96	2,-	3,-
Augustus.....	17.994	6.788	170	761	22.145	3.282	655	26.082	68,99	2,-	3,-
September.....	17.734	6.519	197	761	22.097	3.145	351	25.593	69,29	2,-	3,-
October.....	17.275	6.284	190	761	21.895	2.904	131	24.900	69,38	2,-	3,-
November.....	16.750	6.310	194	761	21.557	2.665	199	24.421	68,59	2,-	3,-
December.....	17.274	6.402	187	761	21.464	3.286	292	25.042	68,98	2,-	3,-

2° Sedert Januari 1938.

TIJDVAK	Goudvoor- raad	Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	Wissels		Voor- schotten op Belgische overheids- fondsen	Vorde- ringen op den Staat	Bank- biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal deropeisch- bare schulden	Dekkings- percentage	Dicon- toevoet voor geaccepteerde wissels	Rentevoet voor beleming op overheids- fondsen.
			binnen- landsche	buiten- landsche				Diverse	Van 's Rijks- schatkist				
Maandgemiddelde :													
1938 Februari.....	17.539	5.247	980	14	167	748	21.665	3.935	76	25.676	68,31	2,-	3,-
Maart.....	16.542	5.347	992	15	189	748	21.954	2.687	173	24.814	66,66	2,-	3,-
April.....	15.658	5.660	964	16	175	748	22.077	1.972	139	24.188	64,74	2,-	3,-
Mei.....	14.159	4.188	1.998	24	592	748	21.068	1.474	140	22.682	62,42	3,35	4,35
Juni.....	13.853	3.722	2.320	25	428	748	20.660	1.288	123	22.071	62,77	3,-	4,-
Juli.....	14.582	4.061	1.836	16	286	745	20.914	1.493	63	22.470	64,89	3,-	4,-
Weekcijfers :													
1938 7 Juli.....	14.385	3.987	1.968	16	306	748	20.930	1.380	52	22.362	64,33	3,-	4,-
14 Juli.....	14.556	4.086	1.864	16	284	748	20.866	1.596	38	22.500	64,69	3,-	4,-
18 Juli.....	14.613	4.086	1.796	16	291	748	20.838	1.576	79	22.493	64,97	3,-	4,-
28 Juli.....	14.772	4.086	1.717	16	262	735	21.024	1.419	82	22.525	65,58	3,-	4,-

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten

(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Verschil- lende inkasso's en tegoed in banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bank- biljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkings- percentage
	Gouden munt en munt- materiaal	Goud- deviezen	Totaal					dadelijk opvraag- baar	op termijn	
1936 Jaargemiddelde.....	85,8	46,8	132,6	293,0	145,0	157,3	285,8	420,3	67,7	49,91
1937 Jaargemiddelde.....	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,6	48,39
1937 31 Maart.....	85,8	66,3	152,1	320,9	142,3	187,7	318,9	549,6	50,2	47,72
30 April.....	85,8	66,3	152,1	229,5	162,4	163,5	316,5	457,1	50,0	48,07
31 Mei.....	85,8	75,0	160,8	264,7	150,2	163,0	332,8	475,1	43,6	48,32
30 Juni.....	85,8	87,0	172,8	336,6	159,2	163,3	343,5	590,8	52,0	50,31
31 Juli.....	85,8	87,0	172,8	247,4	160,5	163,0	351,3	451,3	56,8	49,20
31 Augustus.....	85,8	87,0	172,8	285,1	151,1	160,7	352,3	462,8	66,6	49,05
30 September.....	85,8	87,0	172,8	461,2	198,3	165,2	351,0	689,2	65,1	49,23
31 October.....	135,9	37,0	172,9	529,9	198,8	158,9	352,9	753,8	70,4	48,99
30 November.....	135,9	37,0	172,9	553,3	252,4	144,8	355,2	825,4	76,6	48,07
31 December.....	135,9	47,0	182,9	306,9	224,8	189,9	387,1	560,5	73,9	47,25
1938 31 Januari.....	135,9	47,0	182,9	250,5	224,3	178,9	400,3	475,9	84,2	45,68
28 Februari.....	135,9	47,0	182,9	285,1	217,4	174,9	392,1	499,7	84,8	46,04
31 Maart.....	135,9	47,0	182,9	286,0	187,7	173,1	376,0	501,8	83,6	48,04
30 April.....	135,9	47,0	182,9	283,9	178,6	170,4	363,9	510,9	69,8	50,25
31 Mei.....	165,9	17,0	182,9	281,8	165,7	165,7	369,2	494,5	60,9	49,64

c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken (1).

1° Globale staten door de Bankcommissie gepubliceerd

(in millioenen franken).

ACTIVA.

PASSIVA.

RUBRIEKEN	1935	1936	1937				RUBRIEKEN	1935	1936	1937			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December		31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
BESCHIKBARE EN VLOTTENDE MIDDELEN:							OPVRAAGBAAR :						
Niet gestort kapitaal	251	231	231	229	229	224	Bankiers crediteuren	2.528	2.959	2.596	2.637	2.566	2.340
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	4.455	3.756	2.924	2.962	2.048	2.975	Deposito's en crediteuren dadelijk opvraagbaar en op minder dan dertig dagen	16.067	17.312	17.004	17.881	17.292	16.343
Bankiers debiteuren	3.135	4.473	4.156	4.440	5.077	4.605	Deposito's en diverse crediteuren op meer dan dertig dagen...	3.036	3.300	3.586	3.377	3.302	3.288
Te innen wissels	4.456	4.462	4.444	4.698	4.558	4.446	Obligaties en kasbons	69	56	58	64	64	61
Debiteuren	8.133	7.903	8.291	8.429	8.385	7.990	Diversen	1.463	1.834	2.185	2.188	2.444	2.274
Belgische overheidsfondsen	3.122	4.459	4.710	4.680	4.399	3.800	<i>Totaal opvraagbaar</i>	<i>23.163</i>	<i>25.461</i>	<i>25.429</i>	<i>26.147</i>	<i>25.668</i>	<i>24.306</i>
Buitenlandsche overheidsfondsen .	120	152	207	278	119	86	NIET OPVRAAGBAAR :						
Bankaandeelen	337	333	322	324	327	259	Maatschappelijk kapitaal	2.827	2.795	2.798	2.810	2.804	2.845
Andere aandelen	487	494	485	475	483	478	Wettelijke reserve	128	131	126	146	139	140
Obligaties	3	30	19	9	22	18	Niet beschikbare reserven	4	1	1	2	1	—
Syndicale participaties en te realiseren waarden	27	34	78	107	160	88	Beschikbare reserven	352	374	388	391	398	392
Belegde wettelijke reserve	109	122	123	139	139	140	Reservefonds	192	39	45	38	38	37
Diversen	1.505	2.009	2.218	2.186	2.516	2.012	Inschrijvingen op kapitaalverhogingen	—	—	—	—	—	2
<i>Totaal beschikbaar en vlottende middelen</i>	<i>26.140</i>	<i>28.458</i>	<i>28.208</i>	<i>28.956</i>	<i>28.462</i>	<i>27.121</i>	<i>Totaal niet opvraagbaar</i>	<i>3.503</i>	<i>3.340</i>	<i>3.358</i>	<i>3.387</i>	<i>3.380</i>	<i>3.416</i>
VASTGELEGDE MIDDELEN :							Algemeen totaal	26.666	28.801	28.787	29.534	29.048	27.722
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	3	3	3	3	4							
Gebouwen, materieel en meubilair.	521	579	576	575	583	597							
<i>Totaal vastgelegde middelen</i>	<i>526</i>	<i>582</i>	<i>579</i>	<i>578</i>	<i>586</i>	<i>601</i>							
Algemeen totaal	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722							

(1) Voor de omloopssnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

2° Algemeene Staat der Belgische banken
door de Nationale Bank van België gepubliceerd.

85

ACTIVA.

(millioenen franken).

PASSIVA.

RUBRIEKEN	31 Maart	30 Juni	RUBRIEKEN	31 Maart	30 Juni
	1938	1938		1938	1938
A. Spaargelden (art. 15, koninklijk besluit 42).....	—	—	A. Spaargelden (art. 15, koninklijk besluit 42).....	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :			B. Opvraagbaar :		
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.703	1.162	Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	130	194
Daggeld	759	477	Daggeld	127	61
Bankiers	3.879	3.591	Bankiers	1.779	1.230
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	718	503	Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	440	177
Andere te innen waarden op korte termijn	1.782	1.566	Geaccepteerde wissels	894	995
Wissels	4.280	3.054	Andere te betalen waarden op korten termijn	561	388
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.604	1.398	Crediteuren wegens wissels ter incasso	908	930
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	894	995	Deposito's crediteuren	18.990	16.700
Diverse debiteuren	5.552	5.501	a) Dadelijk opvraagbaar en op hoogstens 30 dagen	16.699	14.769
Effecten	5.719	5.516	b) Op meer dan 30 dagen	2.291	1.931
a) Belegde wettelijke reserve	141	142	Obligaties en kasbons	55	63
b) Belgische overheidsfondsen	4.519	4.280	Nog te storten op fondsen en participaties	232	249
c) Ruitenlandsche overheidsfondsen	60	54	Diversen	657	443
d) Bankaandelen	309	335			
e) Andere fondsen	690	704			
Diversen	452	285			
Niet gestort kapitaal	51	50			
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	<i>27.393</i>	<i>24.097</i>	<i>Totaal opvraagbaar...</i>	<i>24.773</i>	<i>21.430</i>
C. Vastgelegde middelen :			C. Niet opvraagbaar :		
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	4	Kapitaal	2.648	2.687
Gebouwen	340	335	Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64
Participaties in dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171	Wettelijke reserve (art. 13, koninklijk besluit 185)	145	145
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	120	119	Beschikbare reserve	333	373
Materieel en meubilair	12	14	Reservefonds	78	41
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	<i>648</i>	<i>643</i>	<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	<i>3.268</i>	<i>3.310</i>
Algemeen totaal...	28.041	24.740	Algemeen totaal...	28.041	24.740

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

86

	Sedert	%		Sedert	%
België	30 Mei 1938	3,—	Japan	11 Maart 1938	3,46
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Joego-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Letland (1)	1 November 1936	5,50
Denemarken	19 November 1936	4,—	Litauen	1 Juli 1938	6,—
Duitschland	22 September 1932	4,—	Nederland	3 December 1936	2,—
Estland	1 October 1935	4,50	Noorwegen	5 Januari 1938	3,50
Finland	3 December 1934	4,—	Polen	18 December 1937	4,50
Frankrijk	13 Mei 1938	2,50	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,50
Groot-Brittannië	30 Juni 1932	2,—	Sweden	1 December 1933	2,50
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Tsjecho-Slowakije	1 Januari 1936	3,—
Indië	30 November 1935	3,—	Vereenigde Staten	27 Augustus 1937	1,—
Italië	18 Mei 1936	4,50	Zwitserland	26 November 1936	1,50

(1) Discontovoet voor handelshuizen. Voor creditinstellingen : 5 %.

b) Banque de France.
Weekstaten
(in millioenen franken).

86

DATUM	Munt en munt-materiaal	Tegoed in het buitenland	Wisselportefeuille en openbare waarden			Beleeningen op effecten	Voorloopige voorschotten zonder interest aan den Staat (Overeenkomst van 18 Juni 1936 en 30 Juni 1937)	Bankbiljetten in circulatie	Rekeningen-courant (creditsaldi)	Dekkingspercentage
			Gedisconteerd handelspapier		Aangekocht verhandelbaar papier					
			binnenlandsch	buitenlandsch						
1936 Jaargemidd.	60.130	53,1	11.602	80,0	1.518	3.468	11.087	84.223	10.423	63,53
1937 Jaargemidd.	56.612	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	24.931	88.288	17.726	53,40
1937 7 Mei	57.359	12,8	9.156	15,6	1.431	3.906	19.991	86.870	17.264	55,08
10 Juni	57.359	14,8	8.205	15,5	1.408	3.914	19.980	86.451	16.633	55,64
8 Juli	48.859	14,0	10.758	15,7	1.288	4.190	23.914	88.643	12.659	48,23
5 Augustus	55.717	15,7	9.493	18,5	1.247	4.129	23.878	89.604	16.959	52,29
9 Septemb.	55.761	14,3	8.544	14,7	1.185	3.841	26.008	89.370	17.706	52,08
7 October.	55.805	17,6	11.141	17,9	1.160	3.983	26.918	90.991	19.185	50,65
4 Novemb.	55.805	17,5	9.778	20,6	1.324	4.004	26.918	91.891	16.945	51,27
9 Decemb.	58.932	17,9	9.093	18,1	1.284	3.762	26.918	91.143	18.980	53,51
1938 6 Januari.	58.933	19,8	8.767	18,7	1.241	3.909	31.909	93.474	21.622	51,20
10 Februari.	55.806	21,0	11.540	20,2	1.193	3.860	31.904	92.574	22.757	48,39
10 Maart ...	55.807	17,5	11.072	20,6	1.206	3.787	33.704	93.631	23.227	47,76
7 April ...	55.807	20,0	10.903	21,3	1.194	3.754	39.554	98.144	23.574	45,85
5 Mei	55.807	20,1	10.657	20,2	1.187	3.878	40.134	98.960	23.615	45,53
9 Juni	55.808	19,5	7.594	16,3	1.057	3.514	40.134	100.235	18.930	46,83
7 Juli	55.808	25,2	5.930	16,7	1.030	3.564	40.134	101.504	15.676	47,63

Discontovoet { huidige : 2 1/2 % sedert 13 Mei 1938.
vorige : 3 % sedert 13 November 1937.

c) Bank of England.
Weekstaten
(in duizenden £).

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het « Banking Department »				Bankbiljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank. Dep. tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Issue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaarborgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaa		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1936 Jaargemidd.	227.707	850	88.799	9.809	17.070	115.678	431.441	16.723	96.212	38.465	151.400	35,4
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1937 5 Mei	313.662	949	103.095	5.441	20.962	129.498	475.159	16.381	97.175	37.661	161.217	26,0
9 Juni ...	321.261	893	101.203	4.833	21.074	127.110	476.541	10.687	107.429	36.776	154.892	29,4
7 Juli	326.407	888	96.625	9.035	20.433	126.093	494.425	15.255	88.541	37.155	140.951	23,3
4 Augustus	326.407	1.115	110.205	6.445	20.146	136.796	503.877	9.810	95.491	36.995	142.296	16,6
8 Septemb.	326.407	1.620	107.142	5.121	21.030	133.293	489.148	11.969	105.702	36.256	153.927	25,2
6 October.	326.407	1.697	106.533	10.837	20.897	138.267	491.834	17.954	102.131	36.805	156.890	23,1
10 Novemb.	326.407	1.529	103.908	8.413	20.743	133.064	485.573	30.679	90.909	36.094	157.682	26,8
8 Decemb.	326.407	1.172	87.243	9.641	20.955	117.839	492.831	11.742	106.310	36.658	154.710	35,3
1938 5 Januari.	326.407	703	108.338	15.088	21.137	144.563	492.576	14.442	129.235	37.387	181.064	30,1
9 Februari.	326.407	581	93.273	9.559	18.957	121.789	476.071	16.077	102.907	35.549	154.533	32,9
9 Maart ...	326.407	825	105.221	6.525	21.473	133.219	479.260	12.572	114.280	36.091	162.943	29,4
6 April ...	326.407	843	111.886	10.120	20.150	142.156	489.694	12.833	112.447	36.760	162.040	23,1
4 Mei	326.408	794	117.766	8.189	19.265	145.220	490.533	10.742	117.453	35.971	164.166	22,3
8 Juni ...	326.410	856	111.421	7.937	20.167	139.525	490.721	11.732	111.110	35.425	158.267	23,0
6 Juli	326.412	990	111.891	10.711	20.402	143.004	488.231	12.646	115.663	35.989	164.198	23,8

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 30 Juni 1932.
vorige : 2 1/2 %, sedert 12 Mei 1932.

d) **Nederlandsche Bank.**
Weekstaten
(in millioenen guldens).

DATUM	Munt en munt-materiaal	Wissels		Beleening			Bank-biljetten	Rekeningen-courant (creditsaldi)	Dekkings-percentage
		Binnen-landsche	Buiten-landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1936 Jaargemiddelde	671	28,4	1,8	165	4,3	169	769	121	75,39
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1937 10 Mei	1.072	19,1	2,4	178	4,1	182	825	468	82,87
7 Juni	1.165	18,2	2,4	167	3,5	171	824	552	84,67
5 Juli	1.264	14,9	2,4	168	2,1	170	848	626	85,80
9 Augustus	1.284	12,9	2,4	178	2,2	180	832	669	85,67
6 September	1.284	11,0	2,5	178	1,5	180	845	654	85,65
4 October	1.293	10,7	5,1	196	1,4	197	863	664	84,72
8 November	1.412	9,6	5,1	189	1,7	191	882	751	86,45
6 December	1.382	26,2	5,1	188	2,1	190	878	745	85,19
1938 10 Januari	1.402	2,8	5,1	199	2,5	202	875	754	86,08
7 Februari	1.433	9,0	5,2	235	2,0	237	869	832	84,23
7 Maart	1.470	8,7	5,2	284	1,4	285	884	903	82,27
4 April	1.479	9,1	5,4	297	1,0	298	934	876	81,70
9 Mei	1.500	9,2	5,4	331	0,7	332	931	934	80,46
7 Juni	1.500	8,6	5,4	329	1,1	330	932	933	80,47
4 Juli	1.501	7,8	5,4	329	2,0	331	951	915	80,48

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 3 December 1936.
vorige : 2,5 %, sedert 20 October 1936.

e) **Nationale Bank van Zwitserland.**
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

DATUM	Goud-voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen-landsche wissels	Beleening	Correspon-denten	Bank-biljetten in circulatie	Andero onmiddellijk opvorderbare verplichting.	Dekkings-percentage
1936 Jaargemiddelde	1.708	18	94,0	64,5	13,6	1.298	624	89,78
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1937 7 Mei	2.623	19	14,2	31,5	7,2	1.358	1.322	98,54
7 Juni	2.624	20	11,8	30,9	5,4	1.345	1.329	98,91
7 Juli	2.624	66	11,2	30,3	10,4	1.379	1.340	98,93
7 Augustus	2.568	136	6,9	28,2	9,5	1.382	1.344	99,20
7 September	2.543	217	9,3	27,2	11,4	1.387	1.394	99,23
7 October	2.531	474	9,1	27,8	14,7	1.414	1.614	99,27
6 November	2.708	484	10,2	27,5	19,4	1.419	1.810	98,88
7 December	2.663	490	10,5	32,8	22,5	1.432	1.777	98,27
1938 7 Januari	2.699	492	8,9	25,2	27,3	1.465	1.785	98,18
7 Februari	2.881	493	7,7	23,2	28,0	1.425	2.007	98,30
7 Maart	2.890	491	7,6	22,4	27,7	1.455	1.981	98,39
7 April	2.884	486	8,9	22,7	23,2	1.508	1.915	98,44
7 Mei	2.873	440	6,4	21,5	8,3	1.505	1.904	97,17
7 Juni	2.836	382	23,0	21,5	24,4	1.502	1.848	96,08
7 Juli	2.802	390	5,1	21,7	6,2	1.511	1.778	97,04

Discontovoet { huidige : 1 1/2 %, sedert 26 November 1936.
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen RM.).

86

DATUM	Goudvoorr.	Deviezen als gouddekking	Pasmunt	Waarde tot bijgevoegde dekking	Wissels	Beleening	Gediscont. Schatkistbons	Bankbiljetten in circulatie	Verschill. opesichbare schulden	Dekkingspercentage van goud en deviezen
1936 Jaargemiddelde	69,9	5,4	182	257	4.295	48,8	22,1	4.232	708	1,52
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1937 7 Mei	68,4	5,8	148	105	4.968	48,3	5,7	4.816	776	1,33
7 Juni	68,8	5,5	179	104	4.796	40,7	1,2	4.726	678	1,37
7 Juli	69,0	5,7	175	104	4.954	37,6	4,3	4.793	698	1,36
7 Augustus	69,1	5,9	169	104	4.988	25,2	3,2	4.867	593	1,37
8 September	70,0	5,8	141	104	5.104	40,6	1,5	4.936	665	1,35
7 October	70,1	5,9	133	105	5.285	35,7	0,1	5.035	745	1,31
6 November	70,1	5,9	137	105	5.249	39,9	0,4	5.025	672	1,34
7 December	70,5	5,6	138	105	5.361	42,8	0,1	5.075	703	1,32
1938 7 Januari	70,7	5,8	169	107	5.299	47,8	28,6	5.118	723	1,31
7 Februari	70,8	5,5	185	111	5.167	59,8	4,9	4.957	744	1,34
7 Maart	70,8	5,4	152	108	5.369	43,3	2,2	5.086	811	1,29
7 April	70,8	5,3	181	114	5.504	47,6	16,1	5.476	1.245	1,13
7 Mei	70,8	5,4	189	121	5.623	42,5	0,1	5.860	953	1,12
7 Juni	70,8	5,6	153	545	5.766	54,3	0,9	6.145	1.110	1,05
7 Juli	70,8	5,8	169	547	5.832	43,1	6,9	6.196	970	1,07

Discontovoet { huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.
Weekstaten
(in millioenen \$).

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale openbare fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkingspercentage (1)
	Goudcertificaten op de Schatkist	Andere reserves	In herdisconto van de memberbanks	in de open markt gekocht				
1936 Jaargemiddelde	8.126	293	6,2	3,7	2.430	3.919	6.737	79,0
1937 Jaargemiddelde	8.939	297	13,9	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1937 5 Mei	8.853	279	16,8	3,7	2.526	4.208	7.265	79,6
9 Juni	8.849	306	14,3	5,8	2.526	4.202	7.293	79,6
7 Juli	8.846	278	13,0	3,7	2.526	4.252	7.212	79,6
4 Augustus	8.843	312	15,4	3,1	2.526	4.222	7.265	79,7
8 September	8.840	271	23,6	3,1	2.526	4.295	7.154	79,6
6 October	9.138	301	23,1	2,8	2.526	4.284	7.501	80,1
3 November	9.134	308	24,3	2,8	2.526	4.284	7.481	80,3
8 December	9.132	311	17,4	2,8	2.564	4.295	7.524	79,9
1938 5 Januari	9.129	363	11,1	0,5	2.564	4.258	7.602	80,0
9 Februari	9.126	438	11,2	0,5	2.564	4.125	7.795	80,2
9 Maart	9.188	472	8,4	0,5	2.564	4.134	7.881	80,4
6 April	9.231	445	11,3	0,5	2.564	4.158	7.875	80,4
4 Mei	10.650	435	8,2	0,5	2.564	4.148	9.286	82,5
8 Juni	10.647	398	8,6	0,5	2.564	4.136	9.251	82,5
6 Juli	10.645	374	8,0	0,5	2.564	4.175	9.207	82,3

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York { huidige : 1 %, sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 % sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opesichbare schulden.

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand

(in millioenen Kr.).

86

TIJDVAK (op het einde van het jaar of van de maand)	Metaalvoorraad (1)			STAATS- FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Beleeningen en voor- schotten in rekening- courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emissierecht (2)	VERHOUDING, IN %	
	Metaalvoorraad (1)	In het buitenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	Rekeningen-courant in het buitenland	Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andererekeningen	Buitenlandsche banken		vanden metaalvoor- raad tot de biljet- ten in circulatie	van de metaal- voorraad tot het emissierecht
1935	408	—	207	28,5	68,4	11,9	365	30,1	786	180	181	21,5	11,6	1.111	51,89	36,70
1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	294	15,4	3,0	1.269	51,45	36,21
1937 April	463	69,3	284	28,5	30,7	11,5	559	22,3	862	135	587	13,2	46,8	1.275	53,69	36,28
Mei	464	69,1	315	2,0	31,7	12,3	576	26,5	837	208	583	12,8	49,3	1.278	55,43	36,30
Juni	465	68,9	269	2,0	31,8	12,6	660	27,6	872	212	574	11,1	54,4	1.280	53,32	36,33
Juli	466	68,8	269	2,0	52,1	12,8	660	28,6	863	137	673	9,9	59,6	1.282	54,02	36,35
Augustus	467	68,6	284	2,0	47,6	12,0	687	25,3	885	115	705	10,1	57,7	1.284	52,79	36,37
September	468	68,5	340	2,0	42,0	12,7	696	26,0	947	129	696	9,2	64,3	1.286	49,37	36,39
October	469	68,4	346	2,0	44,6	13,4	704	24,3	931	118	730	8,5	67,8	1.287	50,32	36,41
November	469	68,3	347	3,1	46,4	13,7	595	26,7	893	365	544	8,0	59,2	1.289	52,56	36,42
December	471	68,1	256	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45
1938 Januari	472	67,9	279	12,1	41,9	12,2	710	23,0	906	277	537	6,3	58,4	1.294	52,11	36,48
Februari	473	84,3	267	17,1	47,1	11,7	654	21,4	921	300	476	5,8	46,6	1.296	51,37	36,50
Maart	494	80,8	290	21,1	50,6	12,6	573	21,4	965	269	434	7,6	47,8	1.338	51,19	36,92
April	521	64,4	299	31,1	38,0	12,6	564	20,1	948	293	437	6,2	49,4	1.393	55,01	37,44
Mei	524	76,0	347	36,1	39,1	13,0	489	20,7	931	403	380	5,7	47,4	1.398	56,28	37,48
Juni	525	90,0	307	41,1	41,4	12,5	524	22,2	972	392	373	6,2	58,7	1.400	54,03	37,50
Juli	526	89,8	289	56,0	41,9	12,1	530	23,1	950	269	510	2,9	57,2	1.402	55,39	37,52

Discontovoet { heden : 2 ½ %, sedert 1 December 1933.
vroeger : 3 %, sedert 1 Juni 1933.

(1) De metaalvoorraad omvat het in Zweden bewaarde goud van de Bank, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (circa 15 % van den gezamenlijken metaalvoorraad).

(2) De bank mag bankbiljetten uitgeven voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 millioen kronen.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizendtallen Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)].

ACTIVA.

PASSIVA.

		Per 30 Juni 1938		Per 31 Juli 1938				Per 30 Juni 1938		Per 31 Juli 1938			
			%		%				%		%		
I. Goud in baren		29.340	4,5	27.384	4,4	I. Kapitaal :							
II. Kas :						Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000							
Specie en tegoed bij banken		41.072	6,3	34.920	5,7	aandeelen van 2.500 Zwitsersche franken							
III. Call-gelden		15.310	2,4	16.481	2,7	ieder		500.000		500.000			
IV. Herdiscontabel papier :						Aandeelen met 25 % volgestort			125.000	19,3	125.000	20,3	
1° Handelswissels en bankaccepten		141.848	21,9	140.804	22,8	II. Reserves :							
2° Schatkistpapier		106.568	16,5	81.439	13,2	1° Wettelijke reserve		4.688		4.688			
		248.416		222.243		2° Dividende-reservfonds		6.528		6.528			
V. Fondsen op termijn tegen interest uitgezet :						3° Algemeen reservfonds		13.055	24.271	3,7	13.055	24.271	3,9
1° Op ten hoogste 3 maanden		54.687	8,4	55.759	9,1	III. Lang loopende deposito's :							
2° Op 3 tot 6 maanden		17		87		1° Rekening van de Trust der annuïteiten ..		153.589		23,7	153.280	24,9	
		54.704		55.846		2° Deposito der Duitsche regeering		76.794		11,9	76.640	12,4	
VI. Wissels en onderscheiden beleggingen :						3° Deposito der Fransche regeering (Saargebied)		850		0,1	843	0,1	
1° Op ten hoogste 3 maanden :						4° Waarborgfonds der Fransche regeering....		25.931	257.164	4,0	25.702	4,2	
a) Schatkistpapier		23.265	3,6	24.424	4,0	IV Kort loopende en dadelijke opvraagbare deposito's :							
b) Onderscheiden beleggingen		50.419	7,8	54.418	8,8	1° Circulatiebanken voor eigen rekening :							
2° Op 3 tot 6 maanden :						a) Op 3 maanden maximum		125.574	19,4	124.777	20,2		
a) Schatkistpapier		32.179	5,0	30.922	5,0	b) Op zicht		57.368	8,9	34.112	5,5		
b) Onderscheiden beleggingen		84.503	13,1	81.579	13,2	2° Circulatiebanken voor rekening van derden :							
3° Op méér dan 6 maanden :						Dadelijk opvraagbaar		1.806	0,3	2.363	0,4		
a) Schatkistpapier		35.556	5,5	35.480	5,8	3° Andere deponenten :							
b) Onderscheiden beleggingen		31.982	4,9	31.759	5,2	a) Op ten hoogste 3 maanden		1.390	0,2	1.526	0,3		
VII. Andere activa :		257.904		258.582		b) Dadelijk opvraagbaar		1.376	0,2	1.088	0,2		
1° Borg door centrale banken op gecedeerde						V. Deposito's op zicht (goud)			9.807	1,5		9.206	1,5
wissels verleend		831	0,1	824	0,1	VI. Uit te keeren winsten op 1 Juli 1938 :							
2° Andere posten		259		87		1° Dividend à 6 % 's jaars in nationale munt		7.492					
		1.090		911		uitgedrukt aan de aandeelhouders uit te							
TOTALEN...		647.836	100	616.367	100	betalen							
						2° Participatie der deponenten op langen		424					
						termijn, volgens art. 53 (e) der statuten...			7.916	1,2			
						VII. Verschillende posten :							
						1° Garantie op gecedeerde wissels		1.396	0,2	1.397	0,2		
						2° Andere posten		34.768	5,4	36.162	5,9		
						TOTALEN...		36.164			37.559		
								647.836	100	616.367	100		

NOTA. — In dezen staat is niet inbegrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale leeningen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidspro-	47
GELDMARKT.		IV. — Prijzen van granen en landbouwpro-	48
I. — Discontovoet en rentestand voor belee-	2		
II. — Rentevoeten der Schatkistcertificaten	3	VOORTBRENGING.	
en kortlopende bons		I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie..	55
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en	4	II. — Diverse producties	56
Lijfrentekas		III. — Bouwbedrijvigheid	57
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE		IV. — Electriciteit	58
METALEN.		V. — Gas	59
I. — Contantwisselkoersen op de Beurs te	10	VERBRUIK.	
II. — Termijnwisselkoersen	11	I. — Indexcijfers van den verkoop aan de	65
a) wisselkoers op één maand;		verbruikers	66
b) wisselkoers op drie maanden.	12	II. — Tabak	67
III. — Noteering der edele metalen te Londen.		III. — Slachtingen	
KAPITAALMARKT.		VERVOER.	
I. — Noteeringen van enkele overheidsfondsen	14	I. — Nationale Maatschappij der Belgische	70
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel...	15	Spoorwegen	
III. — Rendement der Belgische en Congo-	16	a) Uitbatingsontvangsten en -uit-	
leesche Staatsfondsen		gaven;	
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-	17	b) Wagons aan de nijverheid gele-	
Congo		verd;	
a) retrospectief overzicht;		c) Verkeer :	
b) detail der uitgiften;		1° algemeen spoorverkeer;	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid		2° zware goederen :	
van het kapitaal.		A) gezamenlijk verkeer;	
V. — Leeningen van overheids machten.....	18	B) binnenlandsch verkeer.	
VI. — Hypotheekinschrijvingen	19	II. — Havenverkeer	71
RIJKSFINANCIËN.		a) Antwerpen;	
Opbrengst van de belastingen	25	b) Gent;	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		c) Brugge-Zeebrugge;	
I. — Rendement der Belgische naamlooze	30	d) Groot-Brussel;	
vennootschappen		e) Oostende.	
a) detailgegevens per bedrijfsgroep;		BUITENLANDSCHE HANDEL.	
b) retrospectief overzicht;		I. — Indeeling aangenomen door de overeen-	75
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas.....	31	komst van Brussel	
a) inlagen op particuliere spaar-		II. — Indeeling naar den graad van afwerking	76
boekjes;		der producten	
b) stortingen ingeschreven op de		WERKLOOSHEID.	
rekeningen der aangeslotenen		I. — Algemeen overzicht	80
ter Lijfrentekas.		II. — Indeeling per provincie	81
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer.....	32	BANKSTATISTIEKEN.	
LOOP DER ZAKEN.		I. — België en Belgisch-Congo.....	85
I. — Verrekeningskamers	35	a) Nationale Bank van België;	
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	b) Bank van Belgisch-Congo;	
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen.		c) Driemaandelijksche staten der	
— Aanvragen om vergunning.....	37	Belgische banken;	
IV. — Onbetaalde wissels	38	1. Door de Bankcommissie ge-	
V. — Faillissementen en akkoorden tot voor-		publiceerd;	
koming van faillissement.....	39	2. Door de Nationale Bank ge-	
a) retrospectief overzicht;		publiceerd.	
b) detail per bedrijfsgroep.		II. — Buitenlandsche circulatiebanken.....	86
PRIJZEN.		a) Discontovoet;	
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen..	45	b) Staat van de Banque de France;	
a) in België;		c) » Bank of England;	
b) in het buitenland.		d) » Nederland. Bank;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen en		e) » Zwitserse Natio-	
van de kosten van levensonder-	46	nale Bank;	
houd		f) » Reichsbank;	
a) kleinhandelsprijzen in België;		g) » Feder. Res. Banks;	
b) kosten van levensonderhoud in		h) » Sveriges Riksbank.	
België;		III. — Bank voor Internationale Betalingen...	87
c) kosten van levensonderhoud en			
kleinhandelsprijzen in het bui-			
tenland.			

Abonnementsprijs per jaargang : 100 frank voor België.
120 frank voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr. 7,50 voor België.
fr. 9,— voor het buitenland.

Prijs van het speciaal nummer : « Overzicht van den economischen toestand
van België », in den loop van het voorafgaande jaar :
20 frank voor België.
25 frank voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgiroreke-
ning n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen
te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.

Voorheen Drukkerijgesticht.
TH. DEWARICHET
J. M., G. en L. Dewarichet,
Brs & Zrs, maat. in gez. naam
16, Wilde-Woudstr., Brussel.

16278